Seat	
No.	

	B.Com. – I (Sem. – I) ExENGLISH (Compulsory) On Track : English Ski	(CGPA Pattern)
•	ate : Friday, 20-3-2015 p.m. to 6.00 p.m.		Total Marks : 70
Inst	ructions: 1) All questions are comp 2) Figures to the right inc		•
1. Choose	e the right answer from the alternative	es (given below: 14
'a) 7	at did the policeman on the beat cons Twirl his stick Smoke a cigar	b)	ntly do ? Interrogate people on his beat Unlock doors
a) .	enty years ago, Jimmy and Bob dined Joe restaurant Big Joe restaurant	b)	Brady's restaurant 'Big Joe' Brady's restaurant
a) E	name of the policeman on the beat v Bob Author	b)	Jimmy wells None of the above
' a) \	writer and Miss Krishna Were at school together Met at a tea party	,	Met at an art exhibition Were neighbours
mot a) N	m what she tells the writer, it is clear her was Miserable Very happy	b)	at Miss Krishna's life with her Comfortable Difficult
a) E	et was a psychologist who developed EQ test SQ test	b)	e IQ test None of the above

7)	The word 'intelligence' is derived from that a) Intellegere		atin word Intellgere
	c) Intelgere	d)	None of the above
8)	What does 'shining loads' mean? a) An unmarried woman's wrist b) Bunches of bangles c) The flame of a marriage fire d) Sunlit corn		
9)	Where are the bangle sellers carrying tha) To a married woman's houseb) To the house of a maiden womanc) To a temple faird) To the streets	eir	wares?
10)	Who is the poet of 'An Irish Airman Fore a) W. B. Yeats c) John Keats	b)	es his Death' ? T. S. Eliot W. A. Auden
11)	'An Irish Airman Foresees his Death' rel a) British Soldier b) Irish Soldier c) Indian Soldier d) None of the above	ate	s to the Plight of
12)	'Circus' is a noun.		
	a) Collectivec) Common		Proper Uncountable
13)	One should do duty sincerely	/ .	
	a) his	b)	her
	c) our	d)	one's
14)	men who think of others first a	are	great.
	a) a	b)	an
	c) the	d)	Χ

not.

2.	Ans	swe	er the following questions (Any 7 out of 8):	14
	1)	Wh	at is the theme of 'After twenty years' ?	
	2)	Wh	y did the narrator consider Miss Krishna an annoying guest?	
	3)	Wh	at is meant by 'connoisseur' according to Nergis Dalal?	
	4)	Wr	at are the merits of artificial intelligence?	
	5)	Wh	at kind of a person was Jimmy Wells ?	
	6)	Wh	at does the poet think about the role of women in 'Bangle Sellers'?	
	7)	Wh	o is the speaker and what is his attitude towards his 'poor countrymen'?	
	8)	Wh	y can computers not think like human beings ?	
3.	A)	Wr	ite a paragraph on any two of the following topics :	8
		1)	A decision that changed my life.	
		2)	The importance of tree plantation.	
		3)	The importance of solar energy.	
	B)	Wı	rite short notes on any two of the following.	6
		1)	Personality of Miss Krishna.	
		2)	Relationship between Bob and Jimmy Wells.	
		3)	Irish Airman's attitude towards the war.	
4.	Wr	ite a	an essay on any one of the following topics:	14
	1)	Ma	chine civilization.	
	2)	The	e problems of city slums and possible humane solutions.	
5.	Re	ad t	the following passage and make notes giving a suitable title :	14
	not the rea of e	an pu lize edu oos	ally we can not understand the purpose at education system. Education is end, but a means to an end. In other words, we do not educate children for rpose of educating them. Our purpose is to fit them for life. As soon as we this fact, we will understand that it is very important to choose a system eation which we really prepare children for life. It is not enough just to e the first system of education one finds; or to continue with one's old n of education without examining it to see whether it is in fact suitable or	

-3-

It has for some time been fashionable in many modern countries to think that, by free education for all – whether rich or poor, clever or stupid – one can solve all the problems of society and build a perfect nation. But we can already see that education for all is not enough. We find in such countries a far large number of people with university degrees than there are jobs for them to fill. Because of their degree, they refuse to do what they think 'low' work and in fact work with the hands is thought to be dirty and shameful in such countries. No one take serious about its fact.

The work of a completely uneducated farmer is more important than of a professor; we can live without education, but we die if we have no food. If no one cleaned our streets and took the rubbish away from our houses, we should get terrible diseases in our towns. In countries, where there are no servants because every one is a shamed to do such work, many people waste time for personal work.

When we say that all of us must be educated, we mean that all of us be educated in such a way that firstly each of us can do a job which is suited to his brain and ability and secondly, that we can realize that all jobs are necessary to society and that it is very bad to be ashamed of one's work or to scorn someone else's. Only such a type of education can be called valuable to society.

SLR-Q - 10

Seat	
No.	

B.Com. (Semester – I) (C.G.P.A. Pattern) Examination, 2015 BUSINESS MATHEMATICS

Day and Date: Friday, 27-3-2015 Total Marks: 70

Time: 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Instructions: 1) Graph papers will be supplied on request.

- 2) **Use** of soundless calculator and log tables are **allowed**.
- 3) All questions are compulsory.
- 4) Figures to the right indicate full marks.
- 1. Choose the most appropriate alternatives from the following:

- 14
- In a skew-symmetric matrix, all diagonal elements are equal to
 a) 0
 - b) 1
 - c) -1
 - d) None of these
- 2) If rows and columns are interchanged then the value of a determinant is
 - a) Zero

b) Changed

c) Unchanged

- d) None of these
- 3) The addition of two matrices A and B is possible only when
 - a) Number of rows in matrix A = Number of columns in matrix B
 - b) Number of columns in matrix A = Number of rows in matrix B
 - c) Order of matrix A = order of matrix B
 - d) None of these
- 4) The inverse of square matrix exists if
 - a) |A| = 0
 - b) $|A| \neq 0$
 - c) |A| = 1
 - d) None of these

- 5) The nth term in arithmetic progression is given by
 - a) Tn = a (n 1)d
 - b) Tn = a + (n 1)d
 - c) $Tn = ar^{n-1}$
 - d) None of these
- 6) A sequence in which the ratio of any term to its preceding term is constant is called as
 - a) Arithmetic progression
 - b) Geometric progression
 - c) Harmonic progression
 - d) None of these
- 7) If a : b = c : d then
 - a) ad = bc
 - b) ab = cd
 - c) ac = bd
 - d) None of these
- 8) The inverse ratio of 21:25 is
 - a) $\sqrt{21}:\sqrt{25}$
 - b) 441:625
 - c) 25:21
 - d) None of these
- 9) If the interest is charged only on the original principal for the full period it is called
 - a) Simple interest
 - b) Compound interest
 - c) Annuities
 - d) None of these
- 10) If the first payment is due at the end of the first year or the first interval the annuity is called as
 - a) Immediate annuity
 - b) Annuity due
 - c) Deferred annuity
 - d) None of these

7

7

7

- 11) In linear programming problem the values of the variables that satisfy all the constraints are called
 - a) Space
 - b) Solution space
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 12) If $x = \log_{\sqrt{2}}(64)$ then the value of x is
 - a) -12

b) 12

c) 144

- d) None of these
- 13) Logarithm of product of two numbers is equal to
 - a) Sum of their logarithms
 - b) Product of their logarithms
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 14) $Log_a a =$ where a > 0 and $a \ne 1$
 - a) 0
 - b) 1
 - c) Infinity
 - d) None of these
- 2. A) A man deposits ₹ 100 on the first January of every year for 3 years with a bank at 6% p.a. simple interest. Find the amount on his account at the end of third year.

B) Find the values of x and y if $\begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 4 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x & 1 \\ 5 & y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 & 5 \\ -3 & 5 \end{bmatrix}$

- 3. A) If the principal amount ₹ 10,000 is invested into a bank a fixed deposit for 5 years with compound rate 12% per annum, what will be amount at the end of 5th year?
 - B) Evaluate $\begin{vmatrix} 1 & 4 & 2 \\ -2 & 0 & 3 \\ 3 & 1 & 5 \end{vmatrix}$

4. Attempt any one out of A and B.

14

A) i) Solve the L.P.P. by graphical method.

10

Maximize z = 6x + 7y

Subject to $2x + 3y \le 12$

$$2x + y \leq 8$$

$$x \geq 0, y \geq 0$$

ii) The 7th term of an A.P. is 30 and 10th term is 21. Find the sum of the first 33 terms of an A.P.

4

B) i) Solve the following equations by Cramer's rule.

10

$$2x + 2y + z = 3$$
, $3x + z = 1$, $2x + 3y = 4$.

- 4
- ii) The second and the fifth terms of a G.P. are 24 and 81 respectively. Find the first term and the common ratio of the G.P.

5. Attempt any one out of A and B.

14

- A) i) Find inverse of matrix A by adjoint method $A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & 3 \\ 3 & 1 & 2 \\ 1 & 2 & 3 \end{bmatrix}$ 10
 - 4

ii) If a : b = 2 : 3 and b : c = 5 : 7. Find a : c and a : b : c.

10

B) i) If
$$A = \begin{bmatrix} 4 & 1 \\ 5 & 2 \\ 3 & -4 \end{bmatrix}$$
, $B = \begin{bmatrix} 1 & -6 & 4 \\ 2 & 0 & 3 \end{bmatrix}$.

Then find AB and BA. What is your conclusion?

ii) The terms of a G.P. are 3, 6, 12, 24,...Find the 5th term (T_5) of the G.P. 4

SLR-Q - 100

Seat	
No.	

		•	VI) Examination TANCY (Paper		
-	d Date : Friday, 27-3 1.00 a.m. to 1.00 p	3-2015	TAITOT (Lupei	Max. Marks	: 50
1. Sel	<i>Instructions: A</i> ect correct alternati	<i>II</i> questions are cc ves :	ompulsory.		10
1)	a) Income Tax Act c) Ordinance of th	1961	b) Annual Financ		
2)	Agricultural income a) fully exempted	eis	,		
	, 55 5	nder certain circur er income		ing the average rate	
3)	Every Indian compa a) Resident c) Non resident	any is considered	b) Ordinarly resid		
4)	Transport allowanc per month. a) Rs. 800			exempt upto d) Rs. 1,500	
5)	Celling for deduction a) 1,20,000	•	ŕ	d) 1,35,000	
6)	Employer's contribution a) 14%	ution to R.P.F. is e b) 18%	xempt upto c) 12%		
7)	In case of Governmallowance is Rs. a) 5,000	nent employee the b) 7,000	maximum deduction c) 9,000	on for entertainment d) 11,000	
8)	The deduction allow a) Interest on house c) Unrealised rent	wable from the anr sing loan	, .	cupied house is ction	
9)	Donations are eligil	ole for deduction U	//S	d) 80 G	

P.T.O.

- 10) Cost of permanent sign board is ______ expenditure.a) Revenueb) Miscellaneous
 - c) Capital d) All of the above
- 2. Write short notes (any two):

5

5

10

- a) Person
- b) Deduction U/S 80 G
- c) House rent allowance.
- 3. a) Mr. Ashok has two houses, the particulars of which are as follows:

	House No.	House No. II
1) Nature	Self occupied	Let out for residence
2) Municipal valuation	25,000	60,000
3) Fair rent	30,000	65,000
4) Actual rent received	_	72,000
Expenses on house		
Municipal tax paid	10%	10%
Fire insurance	5,000	_
Ground rent	5,000	7,000
Interest on loan for construction	6,000	5,000

The let out house remained vacant for two months during the previous year Compute his Income from house property.

b) An assessee owns a house property which he purchased in 2,000, half the portion is used by the assessee himself for his residence and remaining half is let out at Rs. 200 p.m. the annual municipal tax for the building amounts to Rs. 1,000, the house is mortgaged for a loan he had taken for the purchase of house and the interest on mortgage amounts to Rs. 800 p.a. Ground rent at Rs. 40 p.a. is paid on the property.

Fire insurance premium paid for the year is Rs. 200

Compute his income from house property.

4. From the following profit and loss account of a merchant, compute his income from business.

Profit and Loss Account					
Particulars	Rs.	Particulars	Rs.		
To Salaries	25,000	By Gross profit	67,000		
To Office rent	1,200	By Rent from house property	6,000		
To General expenses	4,000	By Interest on post office			
To Car expenses	2,400	saving bank deposit	500		
To Stationery	200	By Interest on debenture	1,500		
To Postage	500				

	-3-		SLR-Q - 100
300			
2,000			
600			
1,500			
10,000			
1,900			
1,000			
3,000			
	2,000 600 1,500 10,000 1,900 1,000	300 2,000 600 1,500 10,000 1,900 1,000	300 2,000 600 1,500 10,000 1,900 1,000

Adjustments:

To Net profit

To Provision for

Doubtful debts

1) General expenses include Rs. 1,500 spent on permanent sign board.

75,000

10

- 2) Half of car expenses related to personal use.
- 3) Repairs include Rs. 200 relating to house property.
- 4) Depreciation as per income tax rules amounted to Rs. 3,900.

1,400 20,000

75,000

OR

4. Shri Ashok is a Chartered Accountant and maintain his books on cash basis from the summary of his cash book as given below, compute his income from profession and also total income for the A.Y. 2012-2013.

Receipts	Rs.	Payment	Rs.
To Opening balance	3,000	By Office salary	4,840
To Audit fees	23,000	By Other expenses	2,500
To Examiners fees	1,200	By Membership fees	150
To Rent from property	3,600	By Drawing	9,000
To Interest on tax free Govt.		By Life insurance premium	2,400
securities	5,000	By Motor car Exp.	2,400
		By Income tax	1,200
		By Ground rent on property	700
		By Bal. c/d	12,610
	35,800		35,800

Adjustments:

- 1) Other expenses include a sum of Rs. 200 paid for Journals and books relating to profession.
- 2) Half of the motor car expenses are related to his profession.
- 3) Allowable depreciation on motor car and furniture is Rs. 1,500.

- 5. From the following particulars of Shri. Mahesh of Solapur. Compute his income from salary for the A.Y. 2012-13.
- 10

- 1) Basic salary at Rs. 3,000 p.m.
- 2) Dearness allowance at Rs. 200 p.m. (enters into calculation of retirement benefits).
- 3) Bonus Rs. 6,000 p.a.
- 4) Entertainment allowance Rs. 500 p.m.
- 5) His own contribution to R.P.F. is at 15% of salary and employers contribution is 13%.
- 6) Interest on R.P.F. balance at 9% p.a. is Rs. 1,800.
- 7) He gets education allowance 150 p.m. per child for 2 children.
- 8) House rent allowance Rs. 1,200 p.m. but he pay Rs. 2,000 p.m. as rent.

OR

- 5. Shri Shubham receives salary at Rs. 7,000 and D.A. at Rs. 1,000 p.m. 10
 - He receives entertainment allowance Rs. 500 p.m.
 - He receives house rent allowance at Rs. 275 p.m. He paid rent of his residential unit at Rs. 400 p.m.
 - He received conveyance allowance at Rs. 200 p.m.
 - Shri Shubham has insured his life for Rs. 50,000 at annual premium of Rs. 1,200. The premium is paid by employer.
 - Shri Shubham was provided with free lunch during office hours. The cost of which is estimated to be Rs. 1,800.
 - Shri Shubham received Rs. 2,000 as second prize in cross word puzzle and Rs. 10,000 first prize of mini lottery.
 - His pass book showed an amount of Rs. 5,600 credited to his account as interest for the previous year.
 - He donated Rs. 2,000 to the National Defence Fund.
 - He deposited Rs. 4,000 in the public provident fund.

Compute his total income for the A.Y. 2012-13.

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 ADVANCED COSTING (Paper – II)

Day ar	nd Date : Friday, 27-3	3-2015		Total Marks	: 50
Time:	11.00 a.m. to 1.00 p	.m.			
Inst			indicate full mai	rks.	
1. Ch	noose correct alterna	atives.			10
1)	Profit volume ratio	is also known	as		
	A) M/S Ratio		B) P/V Ratio		
	C) Marginal contribu	ution	D) S-V		
2)	Material price varia	nces + materia	al usage variand	es =	
	A) Material yield va	riance	B) Material m	ix variances	
	C) Material cost var	riances	D) None of the	ese	
3)	budge	et shows anticip	oated sources ar	nd utilisation of cash.	
	A) Fixed	B) Production	n C) Capital	D) Cash	
4)	Marginal contribution	on less fixed c	ost =		
	A) Contribution	B) B.E.P.	C) M/S	D) Net profit	
5)	costing i production.	is predetermin	ed cost, which i	s computed in advance of	
	A) Total	B) Marginal	C) Standard	D) Fixed	
6)	Idle time variance is	s always	variances.		
	A) Positive	B) Negative	C) Favourable	D) None of these	
7)	When actual cost variances.	less than star	ndard cost the	variance is called	1
	A) Favourable		B) Adverse		
	C) No variances		D) None of the	ese	

Expenses Rs. 2 per unit

Factory Exp. – Rs. 4,000 (40% fixed) Office Exp. – Rs. 3,000 (60% fixed)

5. Calculate material cost variances material rate variance and material usages variances.

10

Standard data for production – 100 units

Material A – 500 kg at Rs. 2.00 per kg.

Material B – 300 kg at Rs. 1.50 per kg.

Actual data for production – 1000 units

Material A – 4500 kg. at Rs. 2.50 per kg.

Material B - 3300 kg. at Rs. 1.40 per kg.

OR

Prepare a cash budget for three months ended 30 April 2013, based on the following information.

10

Months	Cash Sales (Rs.)	Credit Sales (Rs.)	Purchase (Rs.)	Wages (Rs.)
1) Jan. –	7,000	5,000	10,000	5,000
2) Feb	10,000	6,000	12,000	6,000
3) March –	16,000	7,000	8,000	8,000
4) April –	20,000	8,000	6,000	10,000

Other informations:

- 1) Cash at bank as on 1st Feb. 2013 Rs. 20,000.
- 2) Credit sales are collected after one month.
- 3) Purchase and wages are paid after one month.

SLR-Q - 102

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II)

•			Max. Marks	: 50
•	<u>-</u>		S.	
oose correct alter	natives from give	en:		10
		,	nore than	
A) 60	B) 40	C) 30	D) 20	
•	•		ees in the factory are	
A) 350	B) 450	C) 250	D) 550	
	$_{ ext{-}}$ is the father of d	lifferential wage plan.		
A) Emerson	B) Halsey	C) F. W. Taylor	D) Rowan	
		lculated on the basis o	f work completed by	
A) Time rate sys	stem	B) Incentive plan	1	
C) Piece rate sys	stem	D) Halsey salary	plan	
	is not include	d in employment welfa	re.	
A) Feeding facili	ties	B) Housing facili	ties	
C) Rightful salar	у	D) Creches		
		enefits given to person	nel other than wages	
A) Total salary		B) Total wages		
C) Fringe benefit	ts	D) Dividend		
	N. B.: 1) 2) oose correct alter When the number it is compulsory to A) 60 According to Fact more than A) 350 A) Emerson When workers re the worker is call A) Time rate syst C) Piece rate syst C) Piece rate syst C) Rightful salar Economical and rand salary is knot A) Total salary	2) Figures to the rigorose correct alternatives from give When the number of women employ it is compulsory to provide facility A) 60 B) 40 According to Factory Act, 1948, if the more than canter A) 350 B) 450 is the father of Company and a salary is known as	N. B.: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks oose correct alternatives from given: When the number of women employees in the factory are not it is compulsory to provide facility of creches. A) 60 B) 40 C) 30 According to Factory Act, 1948, if the number of employer more than canteen should be started. A) 350 B) 450 C) 250 is the father of differential wage plan. A) Emerson B) Halsey C) F. W. Taylor When workers remuneration is calculated on the basis of the worker is called A) Time rate system B) Incentive plans C) Piece rate system D) Halsey salary is not included in employment welfar A) Feeding facilities B) Housing facilities C) Rightful salary D) Creches Economical and non economical benefits given to person and salary is known as A) Total salary B) Total wages	N. B.: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks. cose correct alternatives from given: When the number of women employees in the factory are more than

	7)	Interview, question	naire, direct obse	rvat	ion are the met	hods of measuring	
		A) Welfare		B)	Productivity		
		C) Moral		D)	Wages and sal	ary	
	8)		include securin	g eff	ective and willing	g co-operation from	
	ĺ	employees and red representatives, the	lucing conflict bety	_			
		A) Employee mora	lle	B)	Employee welfa	are	
		C) Industrial relation	on	D)	Employee train	ing	
	9)	Educational facilitie etc., are	•			s, feeding facilities	
		A) Industrial relation	ons	B)	Measuring mor	ale	
		C) Labour welfare		D)	Wages		
	10)	Out of different element of the important but vary	-		1	_ element is most	
		A) Money	B) Machinery	C)	Labour	D) Land	
2.	Wr	ite short notes on :					10
	1)	Fringes benefits.					
	2)	Workers participation	on in managemen	t.			
3.	A)	Explain the factors a	affecting employed	es n	noral.		5
	B)	Explain methods of	measuring morale	€.			5
4.	Exp	olain labour welfare	practices in India.				10
		C	PR				
	Exp	olain different metho	ds of wage payme	ent.			
5.	Exp	olain the importance	of industrial relati	ions			10
		C	PR				
	De	fine employees mor	ale. Explain the im	por	tance of employe	ee morale.	

मराठी रूपांतर

सूचना: १) सर्व प्रश्न आवश्यक. २) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.

१.	योग	य पर्यायाची निवड करा.				१०
	१)	उद्योगातील स्त्री कामगान्यवस्था केली पाहिजे.	रांची संख्या	पेक्षा अधिक	असेल तर पाळणाघराची	
		अ) ६०	ৰ) ४०	क) ३०	ड) २०	
	(۶	कारखाना कायदा १९४८ जास्त असेल तर उपहार		ा कामगारांची संख्या <u> </u>	पेक्षा	
		अ) ३५०		क) २५०	ड) ५५०	
	३)		हे भेदात्मक वेतन योजन्	नेचे जनक आहेत.		
		अ) इमर्सन			र ड) रोवन	
	४)	जेव्हा कामगाराचा मोबव	इला त्याले केलेल्या क	जमाच्या आधारे निश्चित	न केली जाते तेव्हा त्यास	
			हणतात.			
		अ) काल वेतन पद्धती		ब) उत्तेजनात्मक वेतन	न योजना	
		क) कार्यवेतन दर पद्धर्त	Ì	ड) हाल्से वेतन योज	ना	
	५)		चा कामगार कल्याणाम	ाध्ये समावेश होत नाही.		
		अ) उपहारगृह सुविधा		ब) निवास सुविधा		
		क) न्याय वेतन		ड) पाळणागृह सुविध	Π	
	ξ)	वेतनाव्यतिरीक्त कर्मचान	यांना जो आर्थिक व अ	गार्थिकेतर लाभ दिला जा	तो त्यास	
		म्हणतात.				
		अ) एकूण वेतन		ब) एकूण मजुरी		
		क) अनुषंगीक हित ला	भ	ड) लाभांष		
	૭)	मुलाखत, प्रश्नावली, प्र	त्यक्ष निरिक्षण या	योज	ण्याच्या पद्धती आहेत.	
		अ) कल्याण	ब) उत्पादकता	क) मनोधैर्य	ड) मजुरी व वेतन	
	(ک			,	, कर्मचारी आणि त्यांचे	
		प्रतिनिधीत्व करणाऱ्या स	घटना यांच्यातील संघष	र्व कमी करणे याचा समावे	ोश मध्ये	
		केला जातो.		_		
		अ) कर्मचाऱ्यांचे मनोधै	र्य	ब) कर्मचारी कल्याण		
		क) औद्योगीक संबंध		ड) कर्मचारी प्रशिक्षण	Ţ	

किंवा

कर्मचारी मनोधैर्याची व्याख्या सांगा. कर्मचारी मनोधैर्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 INSURANCE (Paper – II)

	INSURANC	CE	(Paper – II)	
	e : Friday, 27-3-2015 a.m. to 1.00 p.m.		Max. Marks : 5	50
	N. B.: 1) All questions are 2) Figures to the r		ompulsory. indicate full marks.	
1. Choose	correct alternatives :		1	10
1)	insurance is the n	ew	branch of the accident insurance.	
A) Fi	delity Guarantee	B)	Burglary	
C) Th	nird party liability	D)	All of the above	
2) In the	history of insurance business	s	is the oldest form of insurance.	
A) M	arine insurance	B)	Fire insurance	
C) C	rop insurance	D)	Life insurance	
3) In Ma	arine insurance time policy is	mo	re used for	
A) H	ull insurance	B)	Mixed insurance	
C) Fi	re insurance	D)	Personal accident insurance	
4) Marir policy		per	iod of time and voyage is called	
A) M	ixed insurance	B)	Accident insurance	
C) Pa	ackage insurance	D)	Burglary insurance	
5) Cons	structive total loss occurs in _		insurance.	
A) M	arine	B)	Fire	
C) Th	nird party liability	D)	Crop	
6) Polic	y proof of interest is the type	of_	insurance.	
A) M	arine	B)	Fire	
C) Lit	fe	D)	Motor	

7) The General Insurance Corporation of India was established in the year					
		A) 19	——— 972	B) 1952	
		C) 19	956	D) 1965	
	8)		hazards are also ca	alled as direct hazards.	
		A) P	hysical	B) Cheating	
		C) C	arelessness	D) Cheating and carelessness	
	9)	Marii	ne Insurance Act passed in In	ndia in the year.	
		A) 19	963	B) 1952	
		C) 18	861	D) 1938	
	10)		min Personal Accident Policy p of living in rui	is applicable to persons between the age ral areas.	
		A) 10	0 to 70	B) 15 to 60	
		C) 2	1 to 62	D) 31 to 70	
2.	Wr	ite sh	ort notes on :		10
	1)	Fideli	ity Guarantee Insurance.		
	2)	Impo	rtance of Marine Insurance.		
3.	A)	Discu	uss personal accident and sic	kness insurance.	5
	B)	Physi	ical and moral hazards.		5
4.	Ex	plain t	types of marine losses.		10
			OR		
	Ex	plain t	the functions of General Insur	ance Corporation of India.	10
5.	Ex	plain t	the clauses of Marine Insurar	ice.	10
			OR		
	Ex	plain t	the procedure of settlement o	f claim in Marine Insurance.	10

मराठी रूपांतर

सुचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

ξ.	योग्य पर्यायाची निवड करा.		१०
	१) विमा ही अपघात विम्याची नी	वेन शाखा आहे.	
	अ) प्रामाणिकपणाची हमी	ब) घरफोडीचा	
	क) तृतीय पक्ष जबाबदारीचा	ड) वरील सर्व	
	२) विम्याच्या इतिहासामध्ये हा स	र्वात प्राचीन विमा व्यावसाय आहे.	
	अ) सागरी विमा ब) अग्नी विमा	क) पीक विमा ड) आयुर्विमा	
	३) सागरी विम्यातील मुदती विमा	् साठी उपयोगी आहे.	
	अ) मालाच्या विम्यासाठी	ब) मिश्र विम्यासाठी	
	क) अग्नी विम्यासाठी	ड) वैयक्तिक अपघात विम्यासाठी	
	४) विशिष्ट मुदतीसाठी व विशिष्ट मार्गावरच प्रवा	स करण्यासाठी घेण्यात आलेल्या सागरी विमा	
	पत्रासम्हणतात.		
	अ) मिश्र विमा	ब) अपघात विमा	
	क) पॅकेज विमा	ड) घरफोडीचा विमा	
	५) आन्वयिक संपूर्ण हानी विम्याम	मध्ये आढळते.	
	अ) सागरी	ब) अग्नि	
	क) तृतीय पक्ष जबाबदारीचा	ड) पीक	
	६) हितपुरावा विमापत्र हा विम्याः	त्रा प्रकार आहे.	
	अ) सागरी	ब) अग्नि	
	क) आयुर्विमा	ड) मोटार	
	७) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची स्थाप	ना साली करण्यात आली.	
	अ) १९७२	ब) १९५२	
	क) १९५६	ड) १९६५	

	८) धोक्यांना प्रत्यक्ष धोके असेही य	म्हणत्	ात.	
	अ) शारीरिक	ब)	फसवणुक	
	क) निष्काळजीपणा	ड)	फसवणुक व निष्काळजीपणा	
	९) सागरी विमा कायदा साली भा	रतात	संमत झाला.	
	अ) १९६३	ब)	१९५२	
	क) १८६१	ਫ)	८६ १९	
	१०) ग्रामीण व्यक्तिगत अपघात विमा पॉलीसी लागू आहे.		वयोगटातील व्यक्तीला ग्रामीण भागात	
	अ) १० ते ७०	ब)	१५ ते ६०	
	क) २१ ते ६२	ਫ)	३१ ते ७०	
၃.	टीपा लिहा :			१०
	१) प्रामाणिकपणाचा हमी विमा.			
	२) सागरी विम्याचे महत्व.			
₹.	अ)व्यक्तिगत अपघात व आजारपणाच्या विम्यार्च	ो चच	र्ग करा.	ų
	ब) शारीरिक व नैतिक धोके.			ų
٧.	सागरी हानीचे प्रकार स्पष्ट करा.			१०
	किंवा			
	भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची कार्ये स्पष	ट कर	т.	१०
५.	सागरी विम्यातील कलमे स्पष्ट करा.			१०
	किंवा			
	सागरी विम्याची नुकसान भरपाई मिळविण्याची क	ार्यपद्ध	ती स्पष्ट करा.	१०

Seat	
No.	

B.Com. Part – III (Sem. – ADVANCED STATIS	•		
Day and Date : Friday, 27-3-2015 Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		Total Marks	: 50
Instructions: I) All questions are co	три	Isory.	
II) Each question carri	ies eq	ual marks.	
III) Use of soundless ca	alcula	tors is allowed .	
IV) Graph papers will be	e sup	plied on request.	
1. Choose the most appropriate alternative	amor	ngst the given for each question:	10
 i) In a graphical method upper boundar objective function then that L.P.P. h 	-	ot closed and L.P.P. has maximize	
a) Unique solution	b)	Infinite many solutions	
c) Unbounded solution	d)	None of these	
ii) In a L.P.P. objective function and al	II cons	straints are in	
a) Quadratic form		Cubic form	
c) Linear form	d)	None of these	
iii) In a balanced assignment problem	a cos	t matrix has	
a) No. of rows < No. of columns	b)	No. of rows > No. of columns	
c) No. of rows = No. of columns	d)	None of these	
iv) A general assignment problem is of	type		
a) Minimisation	b)	Maximisation	
c) Constant	d)	None of these	
v) Assignment algorithm has been dev	elope	ed by	
a) Hungerian	b)	Walter A Schwartz	
c) John Dantizg	d)	None of these	

- vi) In a North-West-Corner-Rule (NWCR), to find an IBFS, the first allocation is made in the cell
 - a) Having least cost in a row
 - b) Having least cost in the first column
 - c) (I, I)
 - d) None of these
- vii) In a Matrix Minima Method (MMM), to find an IBFS, the first allocation is made in the cell
 - a) With least cost in the first row
- b) With least cost in the first column
- c) With least cost in the matrix
- d) None of these
- viii) In transportation problem degeneracy occurs when number of basic cell is
 - a) Less than m + n 1
- b) More than m + n 1

c) Equal to m + n - 1

- d) None of these
- ix) In a sequencing problem of processing 6 jobs through two machines A and B, in the order A.B and if $A_3 = \min_j \{A_j, B_j\}$ then the third job is to be processed at the
 - a) Beginning

b) End

c) Middle

- d) None of these
- x) In a sequencing problem, time required to transfer a job from one machine to the next machine is assumed as
 - a) Positive time

b) Negative time

c) Equal to zero

- d) None of these
- 2. A) Solve the following L.P.P. by graphical method.

Max.
$$Z = 5x_1 + 3x_2$$
,

Subject to

$$3x_1 + 5x_2 \le 15$$
,

$$5x_1 + 2x_2 \le 10$$
,

$$x_1 \ge 0, x_2 \ge 0$$

B) Find IBFS by North West corner Rule to the following.

T.P.			То			Available
	3	4	6	8	9	20
From	2	10	1	5	8	30
110111	2	7	20	40	3	15
	2	1	9	14	16	13
Demand	40	6	8	18	6	

3. A) Explain:

6

4

10

5

- a) Row minima method.
- b) Column minima method.

Used in finding IBFS to the given transportation problem.

- B) Find the sequence that minimizes the total elapsed time to complete the following jobs. Each job is processed in the order A.B. Find total elapsed time and idle times for each machine.
 - **Jobs (Processing times in Minutes)**

4. Attempt any one of the following:

problem.

- A) Explain in detail Hungerian algorithm.B) Find IBFS by VAM and test it for optimality of the following transportation
 - To $W_1 W_2 W_3 W_4$ **Supply Factory** 14 25 45 65 25 35 55 35 3 65 15 16 Requirement 4 7 6 13 30

- 5. Attempt any one of the following:
 - A) Solve the following assignment problem.

B) Explain the procedure of finding an optimum sequencing in the processing of n jobs through 3 machines.

Find the sequence that minimises the total elapsed time required to complete the following tasks. Each task is processed in A, B, C machines in the order ABC.

Task (Time required in Minutes)

		1	2	3	4	5	6	7
	A	12	6	5	3	5	7	6
Machine	В	7	8	6	6	5	7	6
Machine	С	10	11	9	8	9	8	10

Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – I) (CGPA Pattern) Examination, 2015 INSURANCE

•		d Date : Friday, 27 3.00 p.m. to 6.00 բ			Max. Marks	: 70		
) All questions are c o) Figures to the righ		arks.			
1.	Ch	oose the correct a	alternative and rewrite	e sentences :		14		
	1)		rise be horned by the					
	2)	Life Insurance is a) Profit		c) Indemnity	d) Loss			
	3)	Insurance Act pas a) 1923	ssed in the year	c) 1969	d) 1956			
	4)	A Licence for insu	ırance	is granted for 3	vears.			
	,	a) agent			d) policy holder			
	5)		fe Policy the premiun	ium installments are payable throughou				
		-	b) Endowment	c) Joint	d) Whole			
	6)	Principle of utmos	st Good faith is a	of insura	ance contract.			
		a) Plan	b) Quality	c) Soul	d) Strategy			
	7)	Life Insurance Ag	ent should complete					
		a) Work	b) Training	c) Contract	d) Plan			
	8)	Birth certificate is a) Age c) Premium rece	accepted as a proof ipt	of b) Licence d) Report	_ by L.I.C.			
	9)	The	_ is contract between	Insurance Comp	any and policy holder.			
		a) Cover Note		b) Proposal Fo	orm			
		c) Insurance Age	ents Report	d) Insurance F	nsurance Policy			

	10)	After payment of fi called as	rst insurance pi	remium insured	receives receipt is	
		a) Proposal	b) Debit Note	c) Cover Note	d) Credit Note	
	11)	Insurance Regulatory year.	and Developmer	nt Authority (IRDA	a) formed in	
		 a) 19th April 1951 c) 19th April 1991 		b) 19 th Jan.19 d) 19 th April 20		
	12)	is a plar person under one cor		nich provides cov	erage to a number of	
		a) Life Insurancec) Accident Insurance	e	b) Group Insur d) Whole Life I		
	13)	The Insurance Age consideration of	nt is ready to ca	rry on insuranc	e business is	
		a) Commissionc) Discount		b) Insurance Pd) Salary	remium	
	14)	The Govt. of India op a) 1979	ened Insurance t b) 1998		•	
2.	a)	rite short notes : Principle of Indemnity Group Insurance	/			14
3.	a)	rite short answer : Explain the procedur Explain the nature of		ife Insurance cla	im.	14
4.	Ex	plain in detail the prod OR	edure of taking L	ife Insurance Po	licy.	14
		plain the objects and f othority (IRDA)	unctions of Insura	ance Regulatory	and Development	
5.	De	efine Insurance. Explai OR	in the need and ir	nportance of Insu	ırance.	14
	WI	hat is 'Insurance Agen	ıt' ? Explain the fu	unctions of 'Insura	ance Agent'.	

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक. २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडून विधाने	। पुन्हा लिहा :		8
१) विमा ही अशी व्यवस्थ	ा आहे की, ज्यात विमेद	प्राराला सोसाव्या लागणाऱ्य	π
ची भरपाई विशिष्ठ मो		परिन विमेकरी मान्य करतो	
अ) शारीरिक नुकसान	ſ	ब) व्यवसायाचे नुकस	। ।
क) मानसिक नुकसान	ſ	ड) आर्थिक नुकसान	
२) आयुर्विमा हा	चा करा	र नाही.	
अ) नफा	ब) उत्पन्न	क) नुकसान भरपाई	
३) विमा कायदा	साली स	मंत झाला.	
३) विमा कायदा अ) १९२३	ब) १९३८	क) १९६९	ड) १९५६
४) विमा	चा व्यवसाय पर	वाना तीन वर्षासाठी मंजूर	केला जातो.
अ) प्रतिनिधी	ब) कंपनी	क) ऋणको	ड) विमेदार
५)	विमापत्र घेतल्या नंतर वि	मेदाराला हयात असे पर्यंत र्	वेमे हप्ते भरावे लागतात.
		क) संयुक्त	
६) परमोश्च विश्वास तत्व	हा विमा कराराचा	आहे.	
		क) आत्मा	ड) व्यूहरचना
७) विमा प्रतिनिधीने कमीत	न कमी १०० तासाचे व्य	ावहारिक	पूर्ण केले पाहिजे.
् अ) कार्य	ब) प्रशिक्षण	क) करार	 ड) योजना
८) जन्म नोंदणी प्रमाणपत्र	हा	पुरावा म्हणून आयुर्वि	मा महामंडळ स्विकरते.
् अ) वयाचा		— ब) परवाना	
क) विमा हप्ता पावत	ो	ड) अहवाल	
९)	हा विमा कंपनी आणि	विमेदार यांच्या-मधील क	रार आहे.
अ) कच्चे विमापत्र		ब) प्रस्ताव अर्ज	
क) विमा प्रतिनिधीच	ा अहवाल	ड) विमापत्र	
१०) पहिला विमा हप्ता भग	ल्यानंतर विमेदाराला गि	नेळणारी पावती	या नावाने
ओलखली जाते.			
अ) प्रस्ताव		ब) डेबीट नोट	
ू क) कच्चे / तात्पुरते	विमापत्र	्र ड) क्रेडीट नोट	

११)	'विम	गा नियंत्रन व विकास प्र	गिधिकरणाची स्थापना	·	या वर्षी झाली.	
	अ)	१९ एप्रिल १९५१		ब) १९ जानेवारी	१९५६	
	क)	१९ एप्रिल १९९१		ड) १९ एप्रिल २०	00	
१२)		र्ह	ो विम्याची अशी योज	जना आहे की जिच्या	द्वारे अनेक व्यक्तीना एकाच	
	विम	। करारच्या साहाय्याने	विम्यचे संरक्षण पुरवि	त्रले जाते.		
	अ)	आयुर्विमा		ब) समूह विमा		
	क)	अपघात विमा		ड) आजीवन विम	T	
१३)	विम	। प्रतिनिधी ही व्यक्ती		मोबदल्यात विम	गा व्यवसाय करण्याचे मान्य	
	करते	ī.				
	अ)	दलाली/कमीशन	ब) विमाहप्ता	क) सूट/सवलत	ड) पगार	
१४)		स	ाली भारत सरकराने वि	वेमा खाजगी क्षेत्रासाठ	ी खुले केले.	
	अ)	१९७९	ब) १९९८	क) १९९९	ड) २००२	
२. टि	पा लि	हा :				१४
٤)	हानी	भरण / नुकसान भरप	ाईचे तत्त्व.			
·		हविमा.				
રે. થો	डक्या	त उत्तरे लिहा :				१४
٤)	आय	्रविमा पत्राची रक्कम <u>र</u> ि	मेळविण्याची पद्धत स	यष्ट करा.		·
•		 गाचे स्वरूप स्पष्ट करा				
	छार्निक	।। घेण्याची कार्यपद्धती	. मित्रात्म साहर त्या			१४
0. 91	। <u>पु</u> ।प्र	॥ यण्याया यग्रयमञ्जूता किंवा	सायसार सम्बद्ध गरा	•		70
_	_			~		
वि	मा नि	यमन व विकास प्राधिव	क्ररणाची उद्दिष्टे व क	ाये स्पष्ट करा.		
५. वि	म्याची	व्याख्या द्या विम्यार्च	ो आवश्यकता आणि	महत्त्व स्पष्ट करा.		१४
		किंवा				
वि	मा प्रि	तेनिधी म्हणजे काय ?	विमा प्रतिनिधी कार्ये	र्मस्पष्ट करा.		

SLR-Q - 12

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2015 GEOGRAPHY

	Economic Geog	nercial Geograp raphy (Paper – Pattern)	•	
Day and Date : Friday, 27 Time : 3.00 p.m. to 6.00 բ			Max. Marks : 70	
2) Fig.	_	ndicate full marks. De drawn whereve	r necessary.	
1. Rewrite the following	sentence choosin	g appropriate word	ds: 14	
1) Geog	raphy is sub branc	h of Human Geogra	aphy.	
a) Soil	b) Economic	c) Ocean	d) Geology	
2) Industrial Geogra	phy is a sub brancl	h ofGe	eography.	
a) Economic	b) Soil	c) Physical	d) Regional	
3) The study of Ecor	nomic activities is c	lone in	_ Geography.	
a) Agri	b) Economic	c) Industrial	d) Commercial	
4) Roads are	resource.			
a) International	b) National	c) Private	d) Natural	
5)i	s a ocean resource	9.		
a) Fishes		c) Sunlight	d) Soil	
6) For fullfilment of r	needs man utilize a	anything for his ow	n benifits is called as	
a) Resources	b) Utility	c) Scarcity	d) Material	

7) Mining is a _____ economic activities.

a) Primary b) Secondary c) Tertiary d) Fourth

P.T.O.

8) _	is a tertiary type of economic activities.							
	a) Agriculture			b)	Commerce and	d tra	ansport	
	C) Legal practisin	g		d)	Mining			
9) F	ishing is a		kind of econ	omi	c activities.			
	a	a) Primary b) Secondary c) Tertiary d) Fourth							
10) _	is a	type	of iron ore.					
	a) Siderite	b)	Anthracite	c)	Legnite	d)	Bituminous	
11) _	i	s the	type of low qua	lity	iron ore.			
	a) Siderite	b)	Magnatite	c)	Hematite	d)	Limonite	
12	<u> </u>		is ma	ade from Bauxit	e m	ineral.			
	a) Aluminum	b)	Copper	c)	Manganese	d)	Magnatite	
13	s) _		% of	Manganese is ı	use	d for high quality	pro	oduction of steel.	
	a	70%	b)	75%	c)	80%	d)	95%	
14) A	lfred voeber is a		Geog	rap	her.			
	a) German	b)	Britain	c)	American	d)	Indian	
2. A	nsv	ver the following	ques	tions:					14
A) P	roduction of Mar	igane	ese in India.					7
Е	3) C	otton textile Indu	ıstry	in U.S.A.					7
3. A	nsv	ver the following	ques	tions :					14
Δ) B	ranches of Econ	omic	geography.					7
Е	3) D	istribution and p	roduc	ction of Iron ore	in l	ndia.			7
		ver any one :							14
	i) F	- -actors affecting	on lo	ocalization of co	otto	n textile industr	y.		
		OR							
	ii) \	What is meant by	y Res	source ? Classi	ify t	he resources.			
5. A	nsv	ver any one :							14
	i) [Describe the Vo	eber's	s theory of loca	tior	of Industries.			
		OR							
	ii) [Describe the Nat	ure a	nd Scope of Ed	cond	omic Geography	/.		

मराठी रूपांतर

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

			•	•	•	या व नकाशे व परवाणगी अ		भाव	श्यक आहे.	
0		_	,				भारु.			0.4
ζ.		तम्या जागी योग्		-`			_			१४
	٤)		भूगोल	। ही मानवी भृ	्गोलार्च	ो उपशाखा आ	हि.			
		अ) मृदा	ब)) आर्थिक	7	क्र) सागरी		ड)	भूगर्भशास्त्र	
	۲)	औद्योगिक भूगो	ाल ही		_ भूगोव	नाची उपशाख	ा आहे.			
		अ) आर्थिक	ब्) मृदा	ī	क) प्राकृतिक		ਫ)	प्रादेशिक	
	٤)	आर्थिक क्रियांच	त्रा अभ्यास _			भूगोलात केल	ा जातो.			
		अ) कृषी	ब्) आर्थिक	7	क्र) औद्योगिव	<u>5</u>	ਫ)	व्यापारी	
	४)	रस्ते ही		_साधनसंपत्ती	आहे.					
		अ) आंतरराष्ट्र	्रीय ब	राष्ट्रीय	ē	क्र) खाजगी		ਫ)	नैसर्गीक	
	५)		ही सा	गरी साधनसंप	त्ती आहे	•				
		अ) मासे	ब्) हवा	ī	क्र) प्रकाश		ਫ)	मृदा	
	ξ)	मानव आपल्या	गरजा भागी	वेण्यासाठी ज	या वस्त्	चा उपयोग क	रतो त्यां	ना ₋		
		असे म्हणतात.								
		अ) साधनसंप	त्ती ब्	3पयोगिता	7	क्र) दुर्मिळता		ड)	वस्तू	
	७)	खाणकाम हा ए	क	<u>3</u>	भार्थिक	व्यवसाय आहे	•			
		अ) प्राथमिक						ड)	चतुर्थ	
	(ع		हे तृर्त	य श्रेणीचा अ	ार्थिक व	यवसाय आहे.				
		अ) शेती				ब) व्यापार व	वहातूक	5		
		क) वकीली			,	ड) खाणकाम				
	९)	मासेमारी हा मा	नवाचा		स्वर	ञ्पाचा व्यवसा	य आहे.			
		अ) प्राथमिक	ब्	द्वितीय	7	क्र) तृतीय		ਫ)	चतुर्थ	

8	o) खालीलपैकी हे लोहखनिजाचा एक प्रकार आहे.				
	अ) सिडेराईट	ब) ॲथ्रासाईट	क) लिग्नाईट	ड) बिटूमिनस	
8	११) हे हालक्या प्रतिचे लोहखनिज आहे.				
	अ) सिडेराईट	ब) मॅग्नेटाईट	क) हेमेटाईट	ड) लिमोनाईट	
8	२) बॉक्साईट चा खनि	जापासून	मिळाते.		
	अ) ॲल्युमिनियग	न ब) तांबे	ड) मॅग्नीज	ड) मॅग्नेटाईट	
8	3)	% मॅग्नीजचा वापर उ	इच्चप्रतिचे पोलाद निर्मी	तीसाठी केला जातो.	
	अ) ७०%	ब) ७५%	क) ८०%	ड) ९५%	
8,	४) आल्फ्रेड वेबर हा _	या रे	देशाचा भूगोलतज्ञ आहे.		
	अ) जर्मनी	ब) ब्रिटन	क) अमेरिका	ड) भारत	
۲.	खालील प्रश्नांचे उत्तरे	लिहा :			१४
	अ)भारतातील मंगल	धातूचे उत्पादन.			
•	ब) यू.एस.ए. मधील	सुती वस्त्रोदयोग.			
₹. 1	खालील प्रश्नांचे उत्तरे	लिहा :			१४
	अ) आर्थिक भूगोलाच	या शाखा			
,	ब) भारतातील लोहख	निजाचे उत्पादन आणि	वितरण.		
٧. ٦	खालीलपैकी एका प्रश	नांचे उत्तर लिहा :			१४
	i) सुती वस्त्रोद्योगावर	परिणाम करणारे घटक.			
	1	केंवा			
	ii) साधनसंपत्ती म्हण	जे काय ? साधन संपत्तीचे	वर्गीकरण करून स्पष्	टीकरण लिहा.	
4.	खालीलपैकी कोणत्याः	ही एका प्रश्नांचे उत्तर लि	ाहा :		१४
i) वेबरचा उदयोगधंदयाच्या स्थानिकी करणाचा सिद्धान्त लिहा.					
	1	केंवा			
	ii) आर्थिक भूगोलाचे	स्वरूप व व्याप्ती लिहा	•		

SLR-Q - 13

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015

	SH (Compulsory) glish Skills for Success)
Day and Date : Friday, 20-3-2015 Time : 3.00.p.m. to 5.00. p.m.	Max. Marks : 50
Instructions : 1) All quest 2) Figures to	ions are compulsory . o the right indicate full marks.
1. Choose the right answer from the	e alternatives given below : 10
1) The name of the policeman of	n the beat was
a) Bob b) Jimmy	/ Wells c) Jimmy Porter d) Jimmy Mail
2) What did the policeman on the	ne beat constantly do ?
a) smoke a cigar	
b) unlock doors	
c) interrogate people on his	beat
d) twirl his stick	
3) The writer and Miss Krishna	
a) met at an exhibition	b) were at school together
c) met at a tea party	d) were neighbours
4) Miss Krishna tells the writer that her past life was	
a) full of joy	b) full of comforts
c) full of happiness	d) full of difficulties
5) Binet is the name of the	who developed the IQ test.
a) philosopher b) preach	ner c) psychologist d) artist

2) What is the Irish Airman's attitude towards the War?

3) What is the Central idea of the poem 'Bangle Sellers'?

B) Write paragraphs of **five** or **six** sentences on **any two** of the following topics:

- 1) The importance of sports.
- 2) Meaningful education.
- 3) A decision that changed my life.
- 4. Write an essay on any one of the following topics:

10

10

- 1) Corruption in public life.
- 2) Terrorism.
- 5. Read the following passage carefully and make notes giving a suitable title:

Today, it is difficult to come across pollution free environment. Pollution has increased in this machine age. There are different forms of environmental Pollution. Air Pollution is caused by the burning of coal and oil. It can damage the earth's vegetation and cause respiratory problems in humans. A second type of Pollution is noise Pollution. It is the result of the noise of aircraft and heavy traffic. Further, loud music is also a cause of noise Pollution; which has been seen to affect people's hearing and give them severe headaches and high blood pressure. Another source of Pollution is radioactivity, which occurs when there is a leak from a nuclear power station. Radioactivity is a deadly Pollutant, which kills and causes irreparable harm to those exposed to it. Land and water Pollution is caused by the careless disposal of huge quantities of rubbish, sewage and chemical wastes. Pollution of rivers and seas kills fishes and other marine life and also becomes the cause of water-borne diseases. Land Pollution, on the other hand, poisons the soil, making the food grown in it unfit for consumption.

SLR-Q - 14

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015 PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

Day and Date : Monday, 23-3-2015 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	Max. Marks : 5	50
N. B. : 1) All questions are 2) Figures to the rig .	compulsory. ht indicate full marks.	
1. Select the most appropriate alternative	e from given alternatives :	10
1) Plans required to support the basic	plans are called as plans.	
a) short term	b) long term	
c) derivative	d) strategic	
is defined as the po actions of others.	ower to make decisions which guide the	
a) Responsibility	b) Authority	
c) Relationship	d) None of the above	
3) Good plan consists of		
a) Flexibility	b) Simplicity	
c) Balanced	d) All of the above	
4) The process of grouping activities i	n business is known as	
a) Departmentation	b) Planning	
c) Centralisation	d) De-Centralisation	
5) In Oil and Textile Industries Depart	mentation by is useful.	
a) Product	b) Process	
c) Number	d) None of the above	
6) Generally the period more than five	years is called as planning.	
a) Administrative	b) Long term	
c) Short term	d) Overall	

	7)	7) Systematic body of knowledge and Universal Application are the features of		
		a) Art	b) Science	
		c) Commerce	d) None	
	8)	is the art of getting thin	gs done through and with the people.	
		a) Administration	b) Profession	
		c) Management	d) None of the above	
	9)	Planning is a process.		
		a) Intellectual	b) Ordinary	
		c) Non-intellectual	d) None of the above	
	10)	Authority and are the two	sides of the same coin.	
		a) Discipline	b) Responsibility	
		c) Direction	d) Control	
2.	Wr	ite short notes on :		10
	a)	Organisation structure		
	b)	Management as an art and science.		
3.	Ans	swer in brief :		10
	a) Importance of planning			
	b)	Line and staff organisation.		
4.	Wh	nat is 'Organising' ? Explain the process	s of organising.	10
		OR		
	Wh	nat is 'Planning' ? Discuss the various ty	pes of planning.	
5.	Wh tim	at is 'Management' ? Explain importanc es.	e and need of management in modern	10
		OR		
	Define 'Decision-making'. State the features and steps in the process of Decision-making.			

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.

१.	दिल	नेल्या पर्यायामधून योग्य पर	र्गायाची निवड करा :			१०
	१)	मुख्य नियोजनास मदत क म्हणतात.	रण्यासाठी तयार केल	नेल्या नियोजनास	नियोजन	
		अ) अल्प कालावधी		ब) दीर्घ कालावधी	1	
		क) दुय्यम/उप		ड) डावपेचात्मक		
	२)	इतरांच्या कृतीला मार्गदर्श होय.	नि करण्याचा अधिव	गर असलेली सत्ता म्ह	डणजे	
		अ) जबाबदारी		ब) अधिकार		
		क) नाते संबंध		ड) वरील कोणतेही	ा नाही	
	٤)	चांगल्या नियोजनाची	वै	शिष्ट्ये असतात.		
		अ) लवचिकता	ब) साधेपणा	क) संतुलितपणा	ड) वरील सर्व	
	४)	व्यवसायात कामकाजाचे व म्हणतात.	गट तयार करण्याच्या	पद्धतीला सर्वसाधारण	ापणे	
		अ) विभागीकरण	ब) नियोजन	क) केंद्रीकरण	ड) विकेंद्रीकरण	
	५)	तेल आणि कापड (Text	ile) उद्योगात	पद्धतीचे	विभागीकरण उपयुक्त ठरते.	
		अ) वस्तूनुसार		ब) प्रक्रियेनुसार		
		क) संख्येनुसार		ड) वरील कोणतेही	ा नाही	
	ξ)	सर्वसाधारणपणे पाच वर्षा	् हून अधिक काळाव	धीसाठी केल्या जाणाऱ	ऱ्या नियोजनास	
		निय	ोजन म्हणतात.			
		अ) प्रशासकीय	ब) दीर्घ कालीन	क) अल्प कालीन	ड) सर्वंकष	
	૭)	ज्ञानाची पद्धतशीर मांडणी	व सार्वत्रिकता ही _	वैि	शेष्ट्ये आहेत.	
		अ) कलेची	ब) शास्त्राची	क) वाणिज्याची	ड) कोणतेही नाही	

	८) लोकाकडून व लोकाबरोब	ार काम करवून घेण्या	ची कला म्हणजे		होय.
	अ) प्रशासन	ब) पेशा	क) व्यवस्थापन	ड) कोणतेही	नाही
	९) नियोजन ही	प्रक्रिया अस	ते.		
	अ) बौद्धिक	ब) सामान्य	क) कमी-बौद्धिक	ड) कोणतेही	नाही
	१०) अधिकार आणि	या एक	ाच नाण्याच्या दोन बाज	रू असतात.	
	अ) शिस्त	ब) जबाबदारी	क) निर्देशन	ड) नियंत्रण	
₹.	टीपा लिहा :				१०
	१) संघटन रचना				
	२) व्यवस्थापन : एक कला व	। शास्त्र.			
₹.	थोडक्यात उत्तरे द्या :				१०
` •	१) नियोजनाचे महत्त्व.				•
	२) रेखा व कर्मचारी प्रकारचे :	संघटन.			
	,				
γ,	'संघटन' म्हणजे काय ? संघट		l .		90
	किं	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •			
	'नियोजन' म्हणजे काय ? निय	योजनाच्या विविध प्र	काराची चर्चा करा.		
५.	'व्यवस्थापन ' म्हणजे काय ?	व्यवस्थापनाचे महत्त	व व गरज (आधुनिक	काळात) स्पष्ट	करा. १०
	किं	वा			
	'निर्णय घेणे' अर्थ सांगा. निर्ण	्य प्रक्रियेतील वैशिष	ट्ये व पायऱ्या सांगा.		

SLR-Q - 15

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – I) (Old) Examination, 2015 FINANCIAL ACCOUNTING

Day and Date: Tuesday, 24-3-2015 Total Marks: 50

Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- 2) Out of Q. 4 (a) and Q. 4 (b) solve any one.
- 3) Out of Q. 5 (a) and Q. 5 (b) solve any one.
- 4) Figures to the **right** indicate **full** marks.
- 1. Choose the correct alternative and complete the given sentence.

- 1) The essential feature of the double account system is
 - A) For every debit there is a corresponding credit
 - B) The presentation of capital receipts and capital expenditure in a separate account
 - C) The presentation of assets at original cost, the depreciation to date being shown to the credit of depreciation reserve account
 - D) All the above
- 2) Excess of assets over liabilities is called
 - A) Creditors
 - B) Profit
 - C) Capital
 - D) Goodwill
- 3) What is the accounting principle that states "anticipate no profit and provide for all possible losses"?
 - A) Accrual concept
 - B) Matching concept
 - C) Prudence concept
 - D) Realisation concept

4)	Under the presidency town Insol for a period of A) Two months B) One month C) Three months D) Four months	vency Act rent due to landlord is preferential
5)	Changing partnership form of organic A) Dissolution of firm B) Conversion of firm C) Amalgamation of firm D) None of these	ganisation to company form is called
6)	In an event of conversion, all as account at A) Realisable value B) Market value C) Book value D) Agreed values	ssets of a firm are transferred to realisation
7)	Purchase consideration receival A) Realisation account B) Partners capital account C) Cash account D) All the above	ole from limited company is credited to
8)	According to Rule every certain books of accounts and re A) 60 C) 75	co-operative society is required to maintain egisters. B) 65 D) 85
9)	Taxes due to local government aA) Secured creditorsB) Unsecured creditorsC) Preferential creditorsD) Fully secured creditors	uthority are
10)	The accounts of co-operative soci A) M C) N	cieties are prepared in the form. B) O D) P

2. Write short notes on:

10

- a) Branches of accounting
- b) Purchase consideration.
- 3. A) Write short note on preferential creditors.

5

B) X, Y and Z are partners in a firm, they decided to sell the firm to M. Company Ltd. M.Company agreed to take over following assets at values shown below-building Rs. 64,000, plant and machinery Rs. 33,000, furniture Rs. 4,000, stock Rs. 15,600, goodwill Rs. 8,000, sundry debtors Rs. 52,000 (subject to 5% R.D.D.). The company also take over sundry creditors at Rs. 44,000. The purchase consideration was paid by the issue of 1200 equity shares of Rs. 100 each fully paid and balance in cash. Calculate purchase consideration and give settlement of purchase consideration.

5

4. A) X and Y are in partnership sharing profits and losses in the proportion of 3:2 respectively. The Balance Sheet of the firm as on 31st December 2005.

Balance Sheet as on 31st December 2005

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Sundry Creditors	7,000	Cash	1,000
Bills payables	3,000	Investments	3,000
X's loan	4,000	Sundry Debtors	6,000
Reserve fund	5,000	Stock	20,000
Capital Account: X - 20,000		Furniture	3,000
Y - <u>15,000</u>	35,000	Machinery	21,000
	54.000		54.000

On 1st January 2006 Alfa Ltd. incorporated to take over certain assets and liabilities of the firm.

- i) The company take over all the assets, except cash and investment and all liabilities except X's loan.
- ii) The purchase consideration was agreed at Rs. 60,000 payable 1/5 in cash and 4-5 in shares of Rs. 100 each.
- iii) The firm sold investments for Rs. 4,000 and paid X's loan.
- iv) The expenses of dissolution incurred by the firm amounted to Rs. 1,000. Show ledger accounts to close the books of the firm.

B) Shri. Gajanan filed his insolvency petition on 31st December 2001 and statement was composed of the following figures :

Particulars	Amount	Estimated to Realise/Rank
Building	35,000	30,000
Machinery	1,50,000	1,20,000
Electric machinery	1,10,000	1,10,000
Furniture	30,000	15,000
Stock in trade	6,50,000	4,50,000
Book debts – Good	2,00,000	2,00,000
Doubtful	50,000	20,000
Bad	50,000	_
Investment	1,60,000	1,60,000
Mortgage on electric machinery	1,00,000	1,00,000
Loan partly secured on investment	4,00,000	4,00,000
Loan fully secured on lien on stock	1,000	1,000
Loan unsecured	7,50,000	7,50,000
Liability on bills discounted worth Rs. 70,000	_	35,000
Preferential creditors	30,000	30,000
Bills of exchange	14,000	14,000
Cash at bank	1,000	1,000

Capital Accounts

	1.69.000
Less: Drawings	6,36,000
	8,05,000
Add : Interest	1,00,000
Add : Profit	2,05,000
Op. balance on 1-1-1997	5,00,000

Prepare statement of affairs and deficiency account on 31st December 2001. 10

5. A) From the following Trial Balance of Sadu Co-operative Credit Society Ltd. as on 31st March 2011. Prepare the Profit and Loss Account for the year ended 31-3-2011.

Particulars	Debit Balance Rs.	Credit Balance Rs.
Cash in Hand	200	
Cash at Bank	76,200	
Furniture	10,000	
Purchases	12,05,000	
Due from Customers	56,000	
Carriage inwards	4,000	
Sales Returns	3,000	
Rent (for 10 months)	10,000	
Audit Fees	2,000	
Sales Tax	3,000	
Staff Salary	50,000	
Printing and Stationery	10,000	
Investments	2,00,000	
Stock in trade	30,000	

-	16,62,000	16,62,000
Reserve fund		25,000
Price fluctuation fund		3,000
Common Good Fund		4,000
Rebate Received		2,000
Interest on investment		11,000
Due to Suppliers		11,000
Purchases Returns		6,000
Sales		14,50,000
Deposit from members		50,000
Share capital		1,00,000
Interest paid	2,600	

Adjustments:

- 1) Value of closing stock on 31st March 2011 was Rs. 75,000.
- 2) Depreciation on Furniture @ 10% p.a. for full year.
- 3) Interest accrued on deposits Rs. 5,000 and interest accrued on investment Rs. 1,200.
- 4) Salary includes advance of Rs. 6,000 paid against salary of April, 2011.
- 5) Outstanding sales tax of Rs. 2,000.

10

B) Mr. Rajesh is adjudged as insolvent on 30th September 2002. From the following particulars prepare statement of affairs and deficiency account.

Particulars	Amount
Book debts : Good	35,000
Doubtful and bad (estimated to produce Rs. 2,000)	10,000
Shares (estimated to realise Rs. 16,000)	15,000
Stock (estimated to realise Rs. 40,000)	60,000
Cash at bank	100

Bills receivables (estimated to realise 100%)	1,400
Factory building (estimated to realise Rs. 11,000)	20,000
Machinery (estimated to realise Rs. 12,000)	15,000
Fixtures (estimated to realise Rs. 1,500)	3,000
Motor car (estimated to realise Rs. 6,000)	9,000
Creditors for goods supplied	80,000
Bills payables	10,000
Creditors secured by lien on shares	40,000
Creditors secured by lien on stock	15,000
Liability on bills discounted (estimated to rank Rs. 3,000)	7,000
Mortgage on factory building	10,000
Creditors for rent rates and taxes (preferential)	3,000

Mr. Rajesh started his business on 1-10-1996 with a capital of Rs. 50,000. During the six years profits were made totalling Rs. 55,500 and losses were incurred totalling Rs. 25,000 after allowing Rs. 3,000 per year as interest on capital. His with-drawals amounted to Rs. 88,000.

Seat	
No.	

B.Com. – I (Sem. – I) (Old) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS (Paper – I)

	В	USINESS ECO	NC	MICS (Pap	er ·	– I)
•	Date : Wednesd 00 p.m. to 5.00	•				Max. Marks : 50
In	2)	All questions are Figures to the ri Draw diagram w	ghi	t shows full m		rs.
1. Choo	ose correct alter	native given belo	w:			10
1) H	ligher level of in	difference curve	shc	OWS		_ level of satisfaction.
а) Higher	b) Lower	c)	Same	d)	None of these
2) Ir	n eco	nomy demand ar	nd s	supply is adjus	sted	by price mechanism.
a) Free market		b)	Socialistic		
С) Dictatorship		d)	None of thes	е	
3) V	Vho benefits the	forecasting of de	ema	and?		
a) Consumer		b)	Producer		
С	e) Government		d)	All above		
•	_	price of a commo		_	in c	lemand for the
а) One		b)	Less than on	е	
С	e) More than one	Э	d)	Zero		
5) A	ccording to	utility	is c	ardinal conce	pt.	
a) Marshall		b)	Allen		
С) Schumpeter		d)	Keynes		
6) B	Business firm is e	established with _		mc	oto.	
а) Profit	b) Cost	c)	Welfare	d)	None of these
						D T O

	7)) Generally the demand forecasting for one year is called as								
		a) Short term	b)	Medium term						
		c) Long term	d)	Contemporary						
	8)	The ratio between income and den	nar	nd is called						
		a) Price elasticity	b)	Income elasticity						
		c) Cross elasticity	d)	Advertisement elasticity						
	9)	Ineconomy consum	ner	is the King.						
		a) Free	b)	Socialistic						
		c) Dictatorship	d)	None of these						
	10)	Indifference curves are		to origin.						
		a) concave b) convex	c)	circular d) parallel						
2.	Wr	ite short answers :		10						
	A)	Explain the importance of elasticit	ty o	f demand.						
	B)	Explain the subject matter of busin	nes	s economics.						
3.	Wr	ite short notes :		10						
	A)	Price elasticity of demand								
	B)	Price income line.								
4.	An	swer any one :		10						
	A)	Explain the features of free marke	et ed	conomy.						
	B)	Explain the types of income elastic	icity	of demand.						
5.	An	swer any one :		10						
	A)	Explain the properties of indifferer	nce	curve.						
	B)	What is demand forecasting? Exp	olai	n the types of demand forecasting.						
		5 . , , , ,								

मराठी रूपांतर

२) **उजवीकडील** अंक त्या प्रश्नाचे **पूर्ण गुण** दर्शवितात.

३) **आवश्यक** तेथे सुबक आकृती काढा.

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

१.	योग्य पर्याय निवडा :					
	१) वरच्या बाजूचे समव	वृत्ती वक्र	समाधान दर्शी	वेतात.		
	अ) अधिक	ब) कमी	क) सारखे	ड) यापैकी नाही		
	?)	अर्थव्यवस्थेत किंमत	। यंत्रणेद्वारे मागणी पूर	वठ्यात मेळ घातला जातो.		
	अ) मुक्त बाजार	ब) समाजवादी	क) हुकूमशाही	ड) यापैकी नाही		
	३) मागणीच्या पूर्वानुम	नाच्या लाभ	यांना होत	ो .		
	अ) उपभोक्ते	ब) उत्पादक	क) सरकार	ड) वरील सर्व		
	,		गाणि वस्तूच्या मागर्ण ता	ोतील बदलाचे प्रमाण सारखे असते.		
	अ) एक		ब) एकापेक्षा कर्म	t		
	क) एकापेक्षा जास्त	ī	ड) शून्य			
	५)	मते उपयोगिता ही अं	किवाचक संकल्पना ३	नाहे.		
	अ) मार्शल	ब) एलन	क) शुंपीटर	ड) केन्स		
	६) उद्योगसंस्था	प्रेरणेने स	थापन झालेले असता	त.		
	अ) नफ्याच्या	ब) खर्चाच्या	क) कल्याणाच्या	ड) यापैकी नाही		
	७) सामान्यपणे एक वष् असे म्हणतात.	र्गाच्या कालावधीसार्ठ	ो मागणी अंदाजाला _	मागणी अंदाज		
	अ) अल्पकालीन	ब) मध्यमकालीन	क) दीर्घकालीन	ड) समकालीन		
	८) मागणी व उत्पन्न य	ांच्यातील गुणोत्तरास	F	हणतात.		
	अ) किंमत लवचिव	क ता	ब) उत्पन्न लविच	त्रकता		
	क) छेदक लवचि	ऋता	ड) जाहिरात लव	म <u>चिकता</u>		

	ج)	् अर्थव्यवस्थेत ग्राहक	हा राजा असतो.		
	अ) मुक्त	ब) समाजवादी	क) हुकूमशाही	ड) यापैकी नाही	
	१०) समवृत्ती वक्र आरंभ	न स्थानाशी	असतात.		
	अ) अंतर्वक्र	ब) बहिर्वक्र	क) वर्तुळाकार	ड) समांतर	
၃.	थोडक्यात उत्तरे लिहा :				१०
	अ) मागणीच्या लवचि	कतेचे महत्त्व स्पष्ट व	हरा.		
	ब) व्यावसायिक अर्थः	शास्त्राचा अभ्यास वि	षय स्पष्ट करा.		
₹.	टीपा लिहा :				१०
	अ) मागणीची किंमत	लवचिकता			
	ब) किंमत उत्पन्न रेषा.	,			
४.	खालीलपैकी एका प्रश्न	गांचे उत्तर लिहा.			१०
	अ) मुक्त बाजार अर्थव	यवस्थेची वैशिष्ट्ये स	पष्ट करा.		
	ब) मागणीच्या उत्पन्न	लवचिकतेचे प्रकार	स्पष्ट करा.		
५ .	खालीलपैकी एका प्रश्न	गांचे उत्तर लिहा.			१०
•	अ) समवृत्ती वक्राचे गु	_			•
	ब) मागणीचा पूर्वानुमा		गणीच्या पूर्वानुमानाच <u>े</u>	ने प्रकार स्पष्ट करा.	
	, , ,		« O		

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015 MARATHI Srujanrang

•	d Date : Thursday, 26-6 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	3-2015		Max. Marks : 50
१. योग्य	पर्याय निवडा.			? o
१)	कलाकौशल्य सांप्रतच्या व	ज्ञाच्या चढाओढीत टिव	क्राव धरण्यासारखे न <u>ा</u>	ही ?
	अ) स्पर्धेत		ब) यांत्रिक	
	क) जाहिरातीच्या		ड) भांडवलशाहीच	त्र्या
२)	महाराष्ट्री माणूस काय मिव	ठविण्यासाठी जिवाचे रान	। करणार नाही ?	
	अ) पैसा	ब) प्रतिष्ठा	क) पत	ड) पद
३)	अप्पांनी 'सरकार' हे विशेष	मण कोणास लावले आहे	?	
	अ) विठोबा	ब) नलू	क) जावई	ड) पत्नी
8)	ध्यानीं, रामकृष	ण मनीं/वैकुंठभुवनीं घर	केले.	
	अ) ज्ञानदेवा	ब) नामदेवा	क) सोपान	ड) मुक्ताबाई
५)	नामा तयाचा किंकर/तेणे र	चिले तें		
	अ) ग्रंथ	ब) आवार	क) काव्य	ड) वाळबंट
ξ)	तुकडोजी महाराजांच्या कर	त्पनेनुसार गावाचे सैनिक	कोण होतील ?	
	अ) सज्जन	ब) प्रत्येक जण	क) राव	ड) पवित्र सेवक
<i>(e</i>)	शाहीर अमर शेख कोणते न	नवीन मंदिर बांधण्यास स	ांगतात ?	
	अ) मानवतेचे	ब) माणूसकीचे	क) ईश्वराचे	ड) माणसांचे
(ک	गोविंद काळे 'माणुसकीचे	काय बांधून द्या' म्हणत	ात ?	
	अ) घर	ब) कोठार	क) पेव	ड) पेठार

	९) आधुनिक पत्रव्यवहार कश्	गा द्वारे होतो ?			
	अ) ई-मेल	ब) कुरिअर	क) स्पीडपोस्ट	ड) एसएमएस	
	१०) घोषवाक्य कशा मध्ये आ	वश्यक असते ?			
	अ) टी. व्ही. जाहिरात		ब) जाहिरात		
	क) वृत्तपत्री जाहिरात		ड) आकाशवार्ण	ो जाहिरात	
٦.	दोन-तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा	(कोणतेही ५) :			१०
	१) जाहिरातीची माध्यमे सांग				
	२) ई-मेलची वैशिष्ट्ये लिह	Γ.			
	३) विंचू-इंगळी कशाचे प्रती	क आहे ?			
	४) शेकू अस्वस्थ का होतो ?)			
	५) नलू अप्पांवर चोरीचा आ	रोप का करते ?			
	६) 'सांगा माझ्या बापानं' चा	विषय सांगा.			
₹.	थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेह	ही २) :			१०
	१) विकिपीडियाचे महत्व स्प	ष्ट करा.			
	२) संत कवींचा विचार स्पष्ट	करा.			
	३) 'पाथरवट' कवितेमधील	आशय उलगडून व	राखवा.		
٧.	स्पर्धातम युगातील जहिरातीचे प	महत्व व जाहिराती	चे घटक सांगून जाहिराती	चा एक नमुना तयार	
	करा.				१०
	किंवा				
	'नवा शिपाई' कवितेचे आशय	सौंदर्य स्पष्ट करा.			
५.	वि. द. घाटे यांनी सांगितलेले	मराठी माणसाचे गु	ुणविशेष स्पष्ट करा.		१०

SLR-Q - 19

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – I) Examination, 2015 URDU (Old)

Prose, Poetry and Communication

Day and Date: Thursday, 26-3-2015 Max. Marks: 50

Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

N.B.: 1) All questions are compulsory.

2) All questions carry equal marks.

ا صحیح متبادل الفاظ کا استمال کر کے خانہ پُری کیجئے:

(ا سادس مشہور نظم "آدمی نامہ" کی ہئیت ______ ہے۔

(ا مسدس مشلث مربع)

(ا مسدس مشلث مربع)

بنیش احمد فییش کا اردو شعری بمموعہ ____ ہے۔

(ا بنائگ دراء نقشِ فریادی میں شاہین کا استعارہ استمال کیا ہے۔

(ا بمباز کھنوی کی کیا عمد نی علامہ اقبال اختر الا بمان)

(ا کھنو کی کیا عمد نی علامہ اقبال اختر الا بمان)

(ا کھنو گی والا دت ____ میں ہوئی۔

(ا کھنو گی اگرہ دبل سیالکوٹ)

(ا قبال فیادی کارواں" ____ کا شعری مجموعہ ہے۔

(ا قبال فیادی شاعر ____ کا شعری مجموعہ ہے۔

(ا قبال فیادی شاعر ____ کا شعری مجموعہ ہے۔

(ا قبال فیادی شاعر ____ کا شعری مجموعہ ہے۔

(ا قبال فیادی شاعر ____ کا شعری مجموعہ ہے۔

(ا قبال فیادی شاعر ____ کا شعری ہیں۔

(ا فیش فیادی شاعر ____ کا لیال خوادی شاعر ____ کا لیال نے فیش فیال فیادی شابل خوادی شابل خوادی

٤) "شطرنج كي بازي" يه افسانه _____نے لكھا ہے۔

(کرشن چندر سکھ بیدی عصمت چنتانی)

٨) ڈاکٹر فہيم صديقى كى ولادت _____ىس ہوئى۔

مگریدراز آخر کھل گیا سارے زمانے پیر

حمیت نام سے جس کا گئی تیمور کے گھر سے

مندرجہ بالا شعر _____ کا لکھا ہوا ہے۔

غالب)

اقبال يكتآعدني

۱۰) نظیر آکبر آبادی کا اصل نام _____ تھا۔

محرولي)

(على اكبر اكبرحسين ولي محمد

10

۲. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھنے (کوئی ماریج):

- ا) نظیر اکبر آبادی کے کوئی چار نظموں کے نام لکھئے۔
 - ۲) سر سید احمد خان کب اور کہاں پیدا ہوئے ۶
- ۳) پطرس بخاری کے بارے میں مختصر معلوبات لکھئے۔
- انشی پر یم کے کوئی دو افسانوی مجموعوں کے نام بتائے۔

 - ٢) نظم "عورت" كا مركزي خيال لكھئے۔

٣. كوني دو سوال حل كيمئے :

- انفاریشن ٹیکنالوحی کے فوائد" اس عنوان پرمضمون لکھئے۔
 - ۲) "والدین کے حقوق" اس عنوان پرمضمون لکھئے۔

۳) نظم کا بغور مطالعہ کرکے سوالات کے جوابات لکھئے:

باغ میں دونوں کھڑے تھے پاس پاس
کیا انوکھا اس جہاں کا ہے طریق
ایک قدرت سے ہے دونوں کی حیات
پھینک دیتے ہیں مجھے جڑ کھود کر
کھا لیا گھوڑے ،گدھے یا بیل نے
اس کی لی جاتی ہے ڈنڈے سے خبر
"گھاس! سب بے جا ہے یہ تیرا گلہ
صرف سایہ اور میوہ ہے عزیز
سائے میں بیٹھیں گے اور پھل کھائیں گے

اتفاقاً ایک پودا اور گھاس گھاس کہتی تھی کہ "اے میرے رفیق سبے ہماری اور تمھاری ایک ذات تجھ پہ لیکن سبے عنایت کی نظر کون دیتا سبے مجھے یاں چھیلنے تجھ پہ منہ ڈالے جو کوئی جانور اس سے پودے نے کہا یوں سر بلا کر مجھ میں اور تجھ میں نہیں کچھ بھی تمیز فائدہ اک روز مجھ سے پائیں گے

- ا) کون آپس میں باتیں کر رہے ہیں ؟
 - ۲) گھاس اور پودا کہاں کھڑے تھے ؟
 - ٣) گھاس پودا سے کیا کہتی ہے ؟
 - ٧) بودا جواب میں کیا کہتا ہے ؟
 - a) اس نظم كا مناسب عنوان لكھئے.

٧. كوئى ايك سوال حل كيجئے:

ا) نظم "آدمی نامه" کا خلاصه اپنے الفاظ میں تحریر کیجئے۔

۲) "سویرے جو کل آنکھ میری کھلی" کا خلاصہ تحریر کیجئے۔

۵. "گذرا ہوا زمانہ" کا خلاصہ اپنے الفاظ میں تحریر کیجئے۔

10

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – I) (CGPA Pattern) Examination, 2015 PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

Day and Date : Monday, 23-3-2015 Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.	Max. Marks	: 70
N.B. : 1) All questions are 2) Figures to the rig	compulsory. tht indicate full marks.	
1. Select the most appropriate alternative	e from given alternatives :	14
1) Good plan is that plan which consis	ets of	
a) rigidity	b) un-balanced	
c) simplicity	d) all of the above	
2) A system of co-operative activities o	of two or more persons is called	
a) controlling	b) organising	
c) planning	d) decision making	
3) The process of grouping activities in	n business is commonly known as	
a) departmentation	b) centralisation	
c) de-centralisation	d) none of the above	
 The authority is delegated to subord called as 	dinates in the organisation, this process is	
a) division of labour	b) centralisation	
c) de-centralisation	d) all of the above	
5) Management is		
a) only an art		
b) only a science		
c) only a profession		
d) an art, science and a profession	n	

6)	Introduction of a new produc	ct, change in the methods of production are the
	examples of	planning.
	a) short term	b) long term
	c) profit	d) none of the above
7)	is deciding	in advance, the future course of action.
	a) Organising	b) Planning
	c) Decision-making	d) Controlling
8)	is the fu	nction which a manager perform to arrive at a
	conclusion and judgement.	
	a) Planning	b) Decision-making
	c) Organising	d) Controlling
9)	Authority and	_ are two sides of the same coin.
	a) direction	b) responsibility
	c) discipline	d) control
10)	The first stage in the process	s of decision-making is
	a) to find out remedies	
	b) to find out the alternatives	3
	c) to identify the problem	
	d) none of the above	
11)	is the a	t of getting things done through and with the
	people.	
	a) Management	b) Administration
	c) Profession	d) All of the above
12)	Planning is a	_process.
	a) Social	b) Psychological
	c) Continuous	d) Only one time

	13)	is the selection based on some criteria from two or more	
		alternatives.	
		a) Administration	
		b) Management	
		c) Planning	
		d) Decision-making	
	14)	Decision-making authority concentrated in few hands at the top is called as	
		a) centralised authority	
		b) decentralised authority	
		c) centralised and decentralised authority	
		d) none of the above	
2.	Wr	ite short notes on :	14
	a)	Decision making process	
	b)	Management as an art.	
3.	An	swer in brief :	14
	a)	Explain the functional areas of management.	
	b)	Types of organization structure.	
4.	Wh	at is 'Planning' ? Explain the different types of plan.	14
		OR	
	Wh	at is 'Organising' ? Explain the steps in the process of organising.	
5.		fine 'Decision-making'. State the features and steps in the process of cision-making.	14
		OR	
	Wh	at is 'Management' ? Explain the need and importance of management.	

मराठी रूपांतर

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.

		२) उजवाकडाल अक पूण	गुण दशावतात.	
₹.	दिलेल्या पर्याया	मधून योग्य पर्यायाची निवड करा :		
	१) चांगले निय	गोजन म्हणजे असे नियोजन कि, ज्या	मध्ये ः	असते.
	अ) अलव	चीकता	ब) असंतुलीतपणा	
	क) साधेप	णा	ड) वरील सर्व	
	?)	म्हणजे दोन किंवा अधिक व्	पक्तीच्या सहकार्याने कार्य व	त्रण्याची पद्धती होय.
	अ) नियंत्र	ण	ब) संघटन	
	क) नियोज	न न	ड) निर्णय घेणे	
	३) व्यवसायात	ील विभिन्न कार्यांचे समूह करण्याची	क्रिया म्हणजे	होय.
	अ) विभाग	ी करण	ब) केंद्रीयीकरण	
	क) विकेंद्र	ोकरण	ड) वरील सर्व	
	४) संघटनेतील	अधिकार सत्ता सहाय्यकापर्यंत हस्तांत	रीत करण्याची पद्धती म्हणजे	
	होय.			
	अ) कामा	वे विभाजन	ब) केंद्रीयीकरण	
	क) विकेंद्र	<u>ो</u> करण	ड) वरील सर्व	
	५) व्यवस्थापन	। ही		
	अ) फक्त	एक कला आहे		
	ब) फक्त	एक शास्त्र आहे		
	क) फक्त	एक स्वतंत्र व्यवसाय आहे		
	ड) एक व	न्ला, शास्त्र व स्वतंत्र व्यवसाय आहे		

६) निवन वस्तू निर्माण करणे उत्पादनाच्या प	1क्षतात अवरा अरेग हा उपाहरेग
नियोजनाची आहेत.	
अ) अल्प काळावधीचे	
ब) दीर्घ काळावधीचे	
क) नफा	
ड) वरील कोणतेही नाही	
७) भविष्यात काय काम करावयाचे हे आर्ध	ो निश्चित करणे म्हणजे होय.
अ) संघटन	ब) नियोजन
क) निर्णय घेणे	ड) नियंत्रण
८) निष्कर्ष आणि निर्णयाप्रत येण्यासाठी व्यव	स्थपक करीत असलेले कार्य म्हणजे
होय.	
अ) नियोजन	ब) निर्णय घेणे
अ) नियोजन क) संघटन	ब) निर्णय घेणे ड) नियंत्रण
,	ड) नियंत्रण
क) संघटन	ड) नियंत्रण
क) संघटन ९) अधिकार आणि य	ड) नियंत्रण या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.
क) संघटन ९) अधिकार आणि य अ) निर्देशन	ड) नियंत्रण या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. ब) जबाबदारी
क) संघटन ९) अधिकार आणि र अ) निर्देशन क) शिस्त	ड) नियंत्रण या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. ब) जबाबदारी ड) नियंत्रण
क) संघटन ९) अधिकार आणि र अ) निर्देशन क) शिस्त १०) निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेतील	ड) नियंत्रण या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. ब) जबाबदारी ड) नियंत्रण
क) संघटन ९) अधिकार आणि र अ) निर्देशन क) शिस्त १०) निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेतील अ) उपायांचा शोध घेणे	ड) नियंत्रण या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. ब) जबाबदारी ड) नियंत्रण

११)	ही लोकाबरोबर व लोका	कडून काम करवून घेण्याची कला आहे.	
	अ) व्यावस्थापन	ब) प्रशासन	
	क) व्यावसाय	ड) वरील सर्व	
१२)	नियोजन ही एक प्रक्रिया उ	आहे.	
	अ) सामाजिक		
	ब) मानसिक		
	क) सतत चाळणारी		
	ड) फक्त एकदाच केली जाणारी		
१३)	काही निष्कर्षाच्या आधारावर दोन किंवा जास्त	। पर्यायातून करण्यात यैणारी निवड म्हणजे	
	होय.		
	अ) प्रशासन	ब) व्यवस्थापन	
	क) नियोजन	ड) निर्णय घेणे	
१४)	वरीष्ट पातळीवरील काही जणांच्या हाती सर्व	प्रकारचे अधिकार एकवटलेले असतात त्यास	
	म्हणतात.		
	अ) अधिकाराचे केंद्रीकरण		
	ब) अधिकाराचे विकेंद्रीकरण		
	क) अधिकाराचे केंद्रीकरण व विकेंद्रीकरण		
	ड) वरील कोणतेही नाही		
२. टीप	ा लिहा :		१४
अ)	निर्णय घेण्याची प्रक्रिया		
ब)	व्यवस्थापन एक कला.		

	-7-	SLR-Q-2
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :		88
अ) व्यवस्थापनाची कार्यात्मक	5 क्षेत्रे स्पष्ट करा.	
ब) संघटना रचनेचे प्रकार.		
४. 'नियोजन' म्हणजे काय ? निय	योजनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.	88
विं	ज्वा	
'संघटन' म्हणजे काय ? संघट	टन प्रक्रियेतील टप्पे सांगा.	
५. 'निर्णय घेणे' व्याख्या द्या. नि	र्णय घेण्याच्या प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये आणि टप्पे सांगा.	88
विं	ज्वा	
'व्यवस्थापन' म्हणजे काय ?	व्यवस्थापनाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.	

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015 PRINCIPLES OF MARKETING

-		d Date : Thursday, 26 3.00 p.m. to 5.00 p.m			Max. Marks: 50
		Instructions: 1) A 2) F	-	ompulsory. It indicate full marks.	
1.	Ch	oose the correct alter	native from giver	alternatives.	10
	1)	In concept	, all marketing effo	orts are concentrated on the	e customers.
		a) traditional	b) mo	odern	
		c) ancient	d) his	storical	
	2)	Registration of branc	name is		
		a) compulsory	b) ma	andatory	
		c) essential	d) op	tional	
	3)			which effects transfer in c e for their physical distribu	
		a) Production	b) Ma	arketing	
		c) Financing	d) Pla	anning	
	4)	is a general or category over a pe		es and profit trends for a p	product class
		a) Demand cycle	b) Pr	ice cycle	
		c) Product life cycle	d) Tra	ade cycle	
	5)	Dividing the total ma	rket into different	small parts is known as _	
		a) market segmenta	tion b) ma	arket information system	
		c) market research	d) ma	arket analysis	
	6)	In market,	transactions are	mostly speculative.	
		a) local	b) sp	ot	
		c) unorganised	d) fut	ure	

 is the sum total of all factors that affects marketing full marketing manager's ability. 			I factors that affects marketing functions and	
		a) Marketing concept	b) Marketing environment	
		c) Marketing research	d) Marketing planning	
	8)	is the value of the pro-	oduct or service to customer into quantitative	
		terms.		
		a) Profit	b) Utility	
		c) Promotion	d) Price	
	9)	'Free-service and maintenance	e' during warranty period is the example of	
		a) direct selling	b) indirect selling	
		c) impersonal selling	d) after-sale service	
	10)	Every person spends major procommodities.	oportion of his income on type of	
		a) Convenience goods	b) Luxury goods	
		c) Necessity goods	d) Comfort goods	
2.	Wı	rite short answer :		
	1)	Distinguish between selling and	l marketing.	5
	2)	State the types of consumer go	ods.	5
3.	Wı	rite short answers :		
		Product life cycle.		5
	,	State the characteristics of mai	rketing environment.	5
1	Δn	swer any one of the following qu	lestions :	10
ᅻ.				10
	1)	Segmentation.	? Explain the different bases for Market	
		OR		
	2)	Define the term 'Price'. State the product.	e various internal factors affecting price of the	
5.	An	swer any one of the following qu	uestions:	10
	1)	Define term 'Marketing'. State function.	the importance of marketing as a business	
		OR		
	2)	What is 'Marketing environment' in detail.	? State any five factors of macro environment	

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २) **उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.

ξ.	दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची नि	विड करा :	,
) विपणनाच्या संकल्पनेत विपणन विषयक सर्व प्रयत्न ग्राहक-केंद्रीत असतात		
	अ) परंपरागत	ब) आधुनिक	
	क) प्राचीन	ड) ऐतिहासिक	
	२) बोधनामाची नोदंणी करून होणे	आहे.	
	अ) अनिवार्य	ब) बंधनकारक	
	क) आवश्यक	ड) ऐच्छिक	
		तांतरण घडवून आणणाऱ्या व त्याची प्रत्यक्ष वाटपाची व्यवस्था ई प्रयत्नांचा समावेश होतो.	
	अ) उत्पादन	ब) विपणन	
	क) वित्तपुरवठा	ड) नियोजन	
	४) वस्तूविषयी विशिष्ट कालावधीमध् म्हणजे हो	गील विक्री व नफयाची प्रवृत्ती दर्श विणारे सर्वसाधारण प्रतिमान प्र.	
	अ) मागणी चक्र	ब) किमंत चक्र	
	क) वस्तू जीवन चक्र	ड) व्यापार चक्र	
	५) संपूर्ण बाजारपेठेचे विविध लहान	भाग पाहणे म्हणजे होय.	
	अ) बाजारपेठ विभाजन	ब) बाजारपेठ माहीती प्रणाली	
	क) बाजारपेठ संशोधन	ड) बाजारपेठ विश्लेषण	
६) बाजारपेठेतील बहुतेक व्यवहार सट्टेबाजीचे असता		वेतील बहुतेक व्यवहार सट्टेबाजीचे असतात.	
	अ) स्थानिक	ब) हजर	
	क) असंघटीत	ड) वायदे	
	७) विपणन कार्यावर व विपणन व्यवस्य म्हणजे होर	प्रापकाच्या क्षमतेवर परिणाम करणाऱ्या सर्व घटकांची गोळाबेरीज ा.	
	अ) विपणन संकल्पना	ब) विपणन पर्यावरण	
	क) विपणन संशोधन	ड) विपणन नियोजन	

	८) वस्तू व सेवेचे गृाहकांसाठी संख्यात्मक स्वरूपात दर्शवि	लेले मूल्य म्हण	जे होय.	
	अ) नफा	ब) उपयोगित	ता	
	क) वृद्धी	ड) किमंत		
	९) हमी कालावधीत वस्तूची 'मोफत-सेवा व देखभाल' हे		उदाहरण आहे.	
	अ) प्रत्यक्ष विक्रीचे	ब) अप्रत्यक्ष	विक्रीचे	
	क) अवैयक्तीक विक्रीचे	ड) विक्रयोत्त	र सेवेचे	
१) प्रत्येक व्यक्ती आपल्या उत्पन्नातील मोठा हिस्सा करीत असतो. 		प्रकारच्या वस्तूवर खर्च	
	अ) सोयीच्या	ब) चैनीच्या		
	क) जीवनावश्यक	ड) सुखसोर्य	च्या	
၃.	थोडक्यात उत्तरे लिहा :			
	१) विक्री व विपणन यातील फरक.			ų
	२) उपभोग्य वस्तूचे प्रकार सांगा.			ų
₹.	थोडक्यात उत्तरे लिहा :			
	१) वस्तु जीवन चक्र.			ų
	२) विपणन पर्यावरणाची वैशिष्टे सांगा.			ų
٧.	कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :			१०
	१) 'बाजारपेठ विभाजन' म्हणजे काय ? बाजारपेठ विभाज	नाचे विविध अ	ाधार स्पष्ट करा.	
	किं वा			
	२) 'किमंत या संज्ञेची व्याख्या द्या. वस्तूच्या किमंतीवर प सांगा.	रिणाम करणारे	विविध अंतर्गत घटक	
५.	कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :			१०
	१) विपणन या संज्ञेची व्याख्या द्या. व्यावसायिक कार्याच्या दृष्टीने विपणनाचे महत्व सांगा.			
	किं वा			
	२) विपणन पर्यावरण म्हणजे काय ? स्थूल पर्यावरणाचे कोणतेही पाच घटक सविस्तर संगा.			

SLR-Q - 22

Seat	
No.	

a) -3

c) 7

B.Com. – I (Semester – I) (Old) Examination, 2015 BUSINESS MATHEMATICS								
Day and Date : Friday, 27-3-2015 Max. Marks : 5 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	0							
 N.B.: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to right indicate full marks. 3) Graph papers will be supplied on request. 4) Use of calculators is allowed. 								
 Choose the most appropriate alternative from the given alternatives for each question. 	10							
 1) Matrix addition (A + B) is possible only when a) No. of columns in matrix A = No. of rows in matrix B b) No. of rows in matrix A = No. of columns in matrix B 								
				c) Order of matrix A = order of matrix B				
				d) none of these				
2) Determinant value of an identity matrix is								
a) 0 b) 1								
c) -1 d) none of these								
3) A matrix is said to be square matrix if								
a) No. of rows > No. of columns								
b) No. of rows < No. of columns								
c) No. of rows = No. of columns								
d) None of these								
4) The value of $\begin{vmatrix} 5 & 2 \\ 1 & -1 \end{vmatrix}$ is								

b) -7

d) none of these

- 5) A sequence in which the next term is obtained by adding a constant in the preceding term is called as ______
 - a) Geometric progression
 - b) Arithmetic progression
 - c) Harmonic progression
 - d) None of these
- 6) If a and b are two quantities of the same kind (in same units) then the fraction

<u>a</u>	is called the	
n		

a) proportion

b) indices

c) ratio

- d) none of these
- 7) If a:b=c:d then a:c=_____
 - a) d:b

b) b:d

c) a:d

- d) none of these
- 8) In general compound interest is _____ the simple interest.
 - a) less than

b) more than

c) equal to

- d) none of these
- 9) Logarithm of 'e' to the base 'e' equal to _____
 - a) zero

b) one

c) infinite

- d) none of these
- 10) The value of log₁₀(100) is _____
 - a) 2

b) 10

c) 100

- d) none of these
- 2. A) If $A = \begin{bmatrix} 3 & 1 \\ -1 & 2 \end{bmatrix}$ then find $A^2 9A + 7I$.

- 5
- B) Find the compound interest on ₹ 400 at 3% p.a. for 5 years.
- 5

3. A) Find x, if $\begin{vmatrix} 1 & -2 & 3 \\ 2 & x & 4 \\ -1 & 2 & 3 \end{vmatrix} = 0$.

5

B) If a : b = 2 : 3 and b : c = 5 : 7. Find a : c and a : b : c.

4. Attempt any one of the following:

10

a) Solve the L.P.P. by graphical method

Minimize
$$Z = 4x + 5y$$

Subject to
$$x + y \ge 24$$

$$3x + y \ge 21$$

$$x + y \ge 9$$

$$x \ge 0, y \ge 0.$$

b) Solve the following equations by Cramer's rule. 2x - y + 3z = 4, x + y + z = 2, 3x - y - z = 2.

-3-

5. Attempt any one of the following:

10

- a) Find the inverse of the matrix by adjoint method $A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 3 & 4 & 5 \\ 0 & -6 & -7 \end{bmatrix}$.
- b) Find x and y if

$$\left\{4\begin{bmatrix}5 & 0 & 3\\0 & -1 & -3\end{bmatrix} - 3\begin{bmatrix}3 & 1 & 4\\6 & 1 & -3\end{bmatrix}\right\}\begin{bmatrix}1\\2\\3\end{bmatrix} = \begin{bmatrix}x\\y\end{bmatrix}.$$

Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – I) (Old) Examination, 2015 INSURANCE

Day and	d Date : Friday, 27-3	3-2015		Max.Marks: 50	
Time: 3	3.00 p.m. to 5.00 p.r	n.			
Ins	tructions: 1) All q	uestions are co	ompulsory.		
	2) Figu	res to the righ t	t indicate full ma	rks.	
1. Ch	oose the correct alte	ernative from th	e given alternati	ve: 10	
1)	A person can insur	e			
	a) Anybody's prop	erty			
	b) Only his own pr	operty			
	c) Only that prope	rty in which he	is interested		
	d) Only that prope	rty in which he l	has financial inte	rest	
2)	is the	e exception to tl	he principle of inc	demnity.	
	a) Fire insurance		b) Marine insura	ance	
	c) Life insurance		d) Motor insurance		
3)	The amount of insu	rance company	received from th	e insured is called	
	a) Premium		b) Loan		
	c) Surrender value	•	d) None of thes	е	
4)	The Insurance Reg	gulatory and De	evelopment Auth	ority Act was pass in the	
	year.				
	a) 1938	b) 1956	c) 1969	d) 1999	
5)	In Life Insurance a	fter death of ins	surer the amount	of contract is given to	
	a) Relative	b) Nominee	c) Friends	d) Institution	

	6)	According to the the	e principle of at m	ost	good faith the	e ins	sured should disclose		
		a) Material fact		b)	Social inforn	natio	on		
		c) National infor	rmation	d)	Monetary inf	orm	nation		
	7)	In	Govt. of India na	tion	alised life insu	urar	nce business.		
		a) 1962	b) 1956	c)	1938	d)	1948		
	8)	The Head Offic situated at	e of Insurance F	Regu	ulatory and D	Deve	elopment Authority is		
		a) Bangaluru	b) Kolkata	c)	Hyderabad	d)	Mumbai		
	9)	A licence for	is gra	ntec	I for three yea	ars.			
		a) Insurer			b) Insurance co.				
		c) Insurance ag	ent	d)	All of the abo	ove			
	10)		urance Regulato ery	-	-	nent	: Authority (IRDA) the		
		a) 7	b) 10	c)	5	d)	2		
2.	Wr	ite short note on	:					10	
	1)	Importance of ins	surance.						
	2)	Insurance as a s	ocial security too	ol.					
3.	Wr	ite short notes or	1 :					10	
	1)	1) Functions of insurance agent.							
	2)	y) Whole life insurance policy.							
4.	Ex							10	
		OF							
	Wh	nat is life insurand	ce ? Explain the p	roce	edure taking a	a life	e insurance policy.		
5.	Ex	plain the code of OF	conduct of insura	nce	agent.			10	
		nat is insurance ? urance.	? Discuss in deta	il th	e social and	eco	nomic significance of		

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) **उजवीकडील** अंक प्रश्नांचे **पूर्ण गुण** दर्शवितात.

१. योग	य पर्याय निवडून विधाने	पुन्हा लिहा :			१०				
१)	एक व्यक्ति	विमा उतखु श	कते.						
·	अ) कोणत्याही मालम	_							
	ब) फक्त स्वत:च्या मालमत्तेचा								
	क) फक्त अशा मालम	।त्ती की ज्यामध्ये त्याच	वे हित आहे						
	ड) फक्त अशी मालमत्ती की ज्यामध्ये त्याचे आर्थिक हित आहे								
(۶	हा	हानीभरण तत्वाला अ	पवाद समजला जाते.						
	अ) अग्नि विमा	ब) सागरी विमा	क) आयुर्विमा	ड) मोटार विमा					
३)	विमेदारा कडुन विमा कं	पनीस मिळणाऱ्या आधि	र्थेक मोबदल्यास	म्हणतात.					
			क) सोड किमंत						
8)	विमा नियमन व विकास	प्राधिकरण कायदा	साली	अस्तित्वात आला.					
	अ) १९३८	ब) १९५६	क) १९६९	ड) १९९९					
५)			त संपण्यापूर्वी मृत्यु अ	ाला तर कराराची रक्कम					
	त्याच्या	दिली जाते.							
	अ) नातेवाईकास	ब) वारसास	क) मित्रास	ड) संस्थेथ					
६)	परमोच्च विश्वास तत्वानू	सार विमेदाराने	देणे अपेक्षि	त असते.					
	अ) वस्तुनिष्ठ माहिती		ब) सामाजिक माहिती						
	क) राष्ट्रीय माहिती		ड) आर्थिक माहिती						
७)	भारतात आयुर्विमा व्यव	सायाचे राष्ट्रीयता	मध्ये क	रण्यात आले.					
	अ) १९६२	ब) १९५६	क) १९३८	ड) १९४८					
(ک	विमा नियमन व विकास	प्राधिकरणाचे मुख्य क	ार्यालय	येथे आहे.					
	अ) बंगलुरू	ब) कोलकत्ता	क) हैद्राबाद	ड) मुंबई					
९)	ल	ा व्यवसाय परवाना ३ व	।र्षासाठी मंजुर केला जा	तो.					
			क) विमा प्रतिनिधी						
१०)	विमा नियमन आणि वि	कास प्राधिकरणाच्या सं	चालक मंडळाचा काल	ावधी					
	वर्ष असतो.								
	अ) ७	ब) १०	क) ५	ड) २					

-4-

SLR-Q-23

Seat	
No.	

B Com. - I (Semester - I) (Old) Examination, 2015.

В.00	GEOGRAPHY Economic Commercial Geography Economic Geography (Paper – I)	
Day and Date: Frida Time: 3.00 p.m. to		50
Instructions	 3: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks. 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary. 4) The use of maps Stencil is allowed. 	
1. Rewrite the follo	owing sentence choosing appropriate words :	10
1) Industry is _	type of economic activities.	
a) Primary	b) Secondary	
c) Tertiary	d) Fourth	
2) U.S.A. rank	in iron and steel industry in the world.	
a) First	b) Second	
c) Third	d) Fourth	
3) In the expor	t of Iron ore rank first in the world.	
a) India	b) U.S.A.	
c) Russia	d) France	
4) Plants and a	nimals are the type of resources.	
a) Mineral	b) Bio	
c) Power	d) Hydal	
5)	ranks first in Iron ore deposits.	
a) Japan	b) U.S.A.	
c) China	d) India	

	6)	is second high	quality of Iron ore.	
		a) Limonite	b) Hematite	
		c) Ciderite	d) Magnetite	
	7)	is Pioneer of c	oncept of resource conservation.	
		a) Zimmarman	b) Kenis	
		c) Roosevelt	d) Renner	
	8)	is a father of e	conomic geography.	
		a) Chisholm	b) Smith	
		c) Hetner	d) Marphy	
	9)	Development of	industries is the base of industrial development.	
		a) Iron and steel	b) Automobile	
		c) Cement	d) Electronic	
	10)	Mining is aecor	omic activities.	
		a) Primary	b) Secondary	
		c) Tertiary	d) Fourth	
2.	An	swer the following:		
	A)	Classification of resources	5.	5
	B)	Scope of economic geogra	phy.	5
3.	An	swer the following:		
	A)	Distribution, production of	ron-ore.	5
	B)	Need of resource conserva	ation.	5
4.	1)	Role of economic activities	in national economy.	10
	,	OR	•	
	2)	Cotton textile industry in Ir	dia.	10
5.	1)	•	nd production of Iron and steel industries in India	
Ο.	٠,	and Japan.	na production of non-ana decormation in mala	10
		OR		
	2)	Describe the Weber's the	orv in details.	10
	_,		,	

1.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.

		ν / ·	- 0	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·		<u> </u>
		,			C١	र्ग गुण दर्शवितात.
			-	•		वे देणे आवश्यक आहे.
		4)	नकाशा स्ट	रेन्सिल वापरण्यास	7 4	ारवानगी आहे.
योग्र	य पर्या	य निवडून वाव	म्य परत लिह	Τ:		
1)	कारर	बानदारी हा		प्रकारचा आर्थिक	<u>~</u>	यवसाय आहे.
	अ)	प्राथमिक		<u>a</u>	1)	द्वितीय
	क)	तृतीय		3	5)	चतुर्थ
2)	लोह	आणि पोलाद	उद्योगधंदचा	त यु. एस. ए. चा	ज	गात ——— क्रमांक आहे.
	अ)	पहिला		<u> </u>	1)	दुसरा
	क)	तिसरा		<u> </u>	5)	चौथा
3)	जगा	मध्ये अशुद्ध लं	ोह निर्यातीमध	ये ———	च	ा देशाचा प्रथम क्रमांक आहे.
	अ)	भारत		<u> </u>	1)	यु. एस. ए.
	क)	रशिया		3	5)	फ्रान्स
4)	वनस्	पती व प्राणी –		प्रकारची साधनसं	पत्त	नी आहे.
	अ)	धातु खनिज		<u>a</u>	1)	जैविक
	क)	शक्ती		3	5)	जल
5)	लोह	खनिज साठया	T	— चा जगात प्रथ	ग्म	क्रमांक आणतो.
	अ)	जपान		<u>a</u>	1)	यु. एस. ए.
	क)	चीन		ड	5)	भारत
6)		—— हे दुर	यम प्रतिचे ल	गोहखनिज आहे.		
	अ)	लिमोनाईट		<u>a</u>	1)	हेमॅटाईट
	क)	सिडेराईट		3	5)	मॅग्नेटाईट
7)		हे सा	धनसंपत्ती संव	ार्धन संकल्पनेचे ज	नन	क मानले जाते.
	अ)	झिम्मरमन		<u> </u>	1)	केनिस
	क)	रूसवेल्ट		<u> </u>	5)	रेनर

	8)	———— यांना आर्थिक भूगोलाचे जनक म्हणतात.							
		अ)	चिशोल्म	ब)	स्मिथ				
		क)	हेटनर	ड)	मर्फी				
	9)	उद्योग	ाधंद्याचा विकासाचा पाया ————	या उ	द्योगाच्या विकासावर अवलंबून आहे.				
		अ)	लोह आणि पोलाद	ब)	स्वयंचालित वाहणे				
		क)	सिमेंट	ड)	इलेक्ट्रॉनिक				
	10)	खाण	काम हा ———— प्रकारचा मानवी अ	गर्थिव	_ह व्यवसाय आहे.				
		अ)	प्राथमिक	ब)	दुय्यम				
		क)	तृतीय	ड)	चतुर्थ				
2.	खाल	गील !	प्रश्नाची उत्तरे लिहा :						
	A) 3	साधन	ासंपत्तीचे वर्गीकरण.			5			
	B) <	आर्थि	क भूगोलाची व्याप्ती.			5			
3.	खाल	गील !	प्रश्नांची उत्तरे लिहा :						
	A) (लोहर	व्वनिजाचे वितरण व उत्पादन.			5			
	B) 3	साधन	ासंपत्ती संवर्धनाची गरज.			5			
4.	1) 🤄	आर्थि	क क्रियांचे राष्ट्रीय अर्थ व्यवस्थेतील सह	भाग.		10			
			किंवा						
	2) 9	भारत	ातील सूतीवस्त्रोद्योगाचा वृत्तांत द्या.			10			
5.	1) 9	भारत	आणि जपान मधील लोह आणि पोलाद	उद्योग	ााचे वितरण व उत्पादन सविस्तर लिहा.	10			
			किंवा						
	2) 3	वेबरच	त्रा सिद्धांतावर सविस्तर महिती लिहा.			10			

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA Pattern) Examination, 2015 ENGLISH (Compulsory) (New) On Track-English Skills for Success

On Track-English	h Skills for Success				
Day and Date: Friday, 20-3-2015 Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m.	Max. Marks : 70				
Instructions : i) All questions are ii) Figures to the ri g	e compulsory. ght indicate full marks.				
1. Rewrite the following sentences by ch	noosing the correct alternatives:				
1) The first V-2 missile was tested un	nsuccessfully in				
a) May 1942	b) June 1942				
c) August 1942	d) Sept. 1942				
2) is the common denominator among all successful men and					
women, according to Dr. Kalam.					
a) Wealth	b) Fame				
c) Knowledge	d) Total Commitment				
3) Wernher Von Braun was	_scientist who produced the Jupiter missile.				
a) An American	b) A German				
c) A Russian	d) A Roman				
4) The first session of the parliament	t of religions opened on				
a) 11 July, 1893	b) 31 May, 1893				
c) 31 April, 1893	d) 11 September, 1893				
5) Swami Vivekanand was the discip	le of				
a) Ramkrishna	b) Dayanand Saraswati				
c) The Maharaja of Khetri	d) None				

2.

6)	The main reason for serious economic problems of the majority is						
	a) famine	b) drought					
	c) negligence	d) ignorance					
7)	is the poet of '	Full Moon'.					
	a) Ralph Waldo Emerson	b) Robert Hayden					
	c) W. B. Yeats	d) Walt Whitman					
8)	"And I thethe	Brahmin sings."					
	a) song	b) prayer					
	c) poem	d) hymn					
9)	'die', 'dye' are the examples of $_$						
	a) homonyms	b) homophones					
	c) homographs	d) none					
10)	is the antony	m for 'diffident'.					
	a) difficult	b) tolerant					
	c) confident	d) weak					
11)	Who won the race? The	or the tortoise.					
	a) hare	b) hair					
	c) here	d) heir					
12)	Maharastra is one of the	states in the country.					
	a) large	b) largest					
	c) larger	d) none					
13)	The gentleman would not drink $\underline{\ }$	tea without your company.					
	a) my	b) her					
	c) his	d) our					
14)	Shankar went to the tailor to too long.	his trousers which was a bit					
	a) altar	b) alert					
	c) alterr	d) alter					
Ans	swer the following questions in b	rief (any seven) :	4				
1)	Who were the other Indians pres	ent at the parliament of religions?					
2)	Summarise the points of advice that Von Braun gave Dr. Kalam.						

3.

4.

5.

3) Why is it difficult to defend human rights?	
4) What is the central theme of the poem, "Brahma"?	
5) What is the theme of the poem 'Full Moon'?	
6) Describe Vivekanand's meeting with J. H. Wright. How did wright help him out?	
7) What is Dr. Kalam's attitude towards work culture?	
8) 'I keep, and pass, and turn again'. What does it mean?	
 A) Write short notes on any two of the following: 1) The speech that Swami Vivekanand gave at the parliament of religions. 2) Comment on the appropriateness of the title 'Brahma'. 3) Examine Palkhivala's evaluation about human rights. 	6
B) Attempt any two of the following questions:	8
 You have been appointed as the Assistant Professor at Shivaji University Kolhapur. Draft a three paragraph e-mail accepting the appointment and promising diligent service. 	
2) What is an e-mail ? Give four guidelines. Which will help to write e-mail letter?	
Write an e-mail application letter for the post of Accountant. Imagine the details.	
A) Write a suitable CV for the post of Manager in Swami Samarth Nagar Sugarcane Factory Works Ltd., Solapur.	14
OR	
B) Imagine that you are applying for the post of Librarian in a reputed institution. Prepare CV for the said post.	14
You are the secretary of Dreamland Co-operative Housing Society, Shivajinagar-Pune. Prepare the notice and agenda for the 2 nd meeting. Imagine the business to be discussed.	14

Seat	
No.	

PRINCIPLES C	, , ,			on, 2015
Day and Date : Monday, 23-3-2015 Time : 11.00 a.m. to 2.00 p.m.			Max	. Marks : 70
N.B.: 1) All questing 2) Figures to	-	u lsory. cate full marks.		
1. Select the most appropriate alt	ernative from ເ	given alternative	s.	14
The leadership style where called leadership		xercise absolute	ely no conti	rol is
a) Autocratic b) Fre	e-rein c)	Democratic	d) None	
2) Effective communication m				
a) clear	•	adequate		
c) in understandable langua	-)	
3)helps in planning				
a) Budget	•	Communication	1	
c) Managerial change	,	None		
4) Salary, Bonus are			d) None	
a) Non-monetary b) Mo	-	_	•	
5) Critical Path Method (CPM)				
a) Historical b) Tra	,	Modern	u) None	
6) Change is proc		Foonomio	d) None	
a) Traditional b) Co	·		•	
 7) The leadership style which in a part of the style 		_	-	lea
c) Democratic style	•	Free Rein Style None	7	
,	,			woo of
Sending Reports, Letters ar communication.	iu ivialis are the	e examples of _	T	ype of
a) Informal b) Ora	al c)	Written	d) None	

	9)	The process of pass a) Leadershipc) Motivation	ing information fro	m one person to a b) Communicatio d) None		
	10)	Fear and punishmen leadership style.	t treatment among	the workers is use	ed by	
		a) Functional	b) Autocratic	c) Democratic	d) None	
	11)	In managerial chang things is known as	ing process forget	ting of old things ir	order to learn new	
		a) Unfreezing	b) Changing	c) Refreezing	d) None	
	12)	is an ess	ential part of huma	an and organisation	nal life.	
		a) Stability	b) Change	c) Regidity	d) None	
	13)	is a pr	ocess of stimulatin	ng people to act to	accomplish desired	
		goals.				
		a) Controlling	b) Planning	c) Motivation	d) None	
	14)	Creating a sense of a	achievement is a $_$	incer	ntive of motivation.	
		a) Financial	b) Non-financial	c) Political	d) None	
2.	a)	rite short notes on : Economic factors of Resistance to chang				14
3.	An	swer in brief.				14
	•	Traits in Leadership Discuss the non-fina	ncial motivating fa	ictors.		
1	•	efine 'Leadership'. Ex	_		adershin	14
т.	D	OR	piani ine importam	types styles of lec	aciomp.	
	WI	hat is 'Communication	n' ? Explain in deta	il the communicat	ion process.	
5.		plain the concept of 'C control.	ontrolling'. Explain	the Traditional and	Modern techniques	14
		OR				
	W	hat is 'Management o	f change'? Explair	n the process of pla	anned change.	

मराठी रूपांतर

	सूचना : १) सर्व प्रश्न अत्यावश्यक अ २) उजवीकडील अंक पूर्ण गु			
१.	दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्यायाची निवड करा.			१४
	 ज्या नेतृत्व शैलीत नेता कोणत्याही प्रकारचे नियं नेतृत्वशैली म्हणतात. 	वण ठेवत नाही त्या नेतृत	च शैलीस	
	अ) हुकूमशाही/एकतंत्री	ब) मुक्त		
	क) लोकशाही	ड) कोणतेही नाही		
	२) प्रभावी संदेश वहनात बाबी आवः	श्यक असतात.		
	अ) स्पष्टता	ब) परिपूर्ण		
	क) समजण्यायोग्य भाषा	ड) वरील सर्व		
	३) नियोजन आणि मूल्यमापन कार्यास	ची मदत होते.		
	्र अ) अंदाजपत्रक	_ ब) संदेशवहन		
	क) व्यवस्थापकीय बदल	ड) कोणतेही नाही		
	४) पगार, बोनस ही कार्यप्रेरणेची मा	ध्यमे आहेत.		
	अ) आर्थिकेतर ब) आर्थिक		ड) कोणतेही नाही	
	५) निर्णायक पथ पद्धती (CPM) हे	नियंत्रणाचे तंत्र आहे.		
	अ) ऐतिहासीक ब) परंपरागत	क) आधुनिक	ड) कोणतेही नाही	
	६) बदल ही प्रक्रिया आहे.			
	अ) परंपरागत ब) सतत चालणारी	क) आर्थिक	ड) कोणतेही नाही	
	७) समुहाशी सल्ला मसलत करण्यावर भर देणाऱ्या ने	तृत्व शैलीस	म्हणतात.	
	अ) एकतंत्री नेतृत्वशैली	ब) मुक्त शैली		
	क) लोकशाही नेतृत्व शैली	ड) कोणतेही नाही		
	८) अहवाल, पत्रे व मेल (Mails) पाठविणे ही उद आहेत.	ाहरणे संदेशवहनाच्या _	प्रकाराची	
	अ) अनौपचारिक ब) तोंडी	क) लिखीत	ड) कोणतेही नाही	

	९) एका व्यक्तीकडून दूसञ	या व्यक्तीकडे माहिती	पाठविण्याच्या प्रक्रियेस	म्हणतात.	
	अ) नेतृत्व	ब) संदेशवहन	क) कार्यप्रेरणा	ड) कोणतेही नाही	
	१०) नेतृत्व शं	ौलीत कामगाराना भिर्त	ी दाखवून व शिक्षा करण	याचा अवलंब केला जातो.	
	अ) कार्यात्मक		ब) हुकूमशाही/एव	क्तंत्री	
	क) लोकशाही		ड) कोणतेही नाही		
	११) व्यवस्थापकीय बदलाच	या प्रक्रियेत नवीन गोष	टी शिकण्यासाठी जुन्या	गोष्टी विसरून जाण्याच्या	
	प्रक्रियेस	्म्हणतात.			
	अ) बदल खुला करणे		ब) बदल		
	क) बदल स्थिर करणे		ड) कोणतेही नाही		
	१२) मानवी आणि संस्थेच्या	आयुष्यातील	हा अत्यावश्यक	भाग आहे.	
	अ) स्थिरता	ब) बदल	क) कायम	ड) कोणतेही नाही	
	१३) अपेक्षित उद्दिष्ट साध्य व	_{रु} रण्यासाठी व्यक्तीना प्र	ोत्साहन देण्याच्या पद्धती	सम्हणतात.	
	अ) नियंत्रण	ब) नियोजन	क) कार्यप्रेरणा	ड) कोणतेही नाही	
	१४) साध्याची भावना निर्माण	ग करणे हे	कार्यप्रेरणेचे साधन ह	होय.	
	अ) आर्थिक	ब) आर्थिकेतर	क) राजकीय	ड) कोणतेही नाही	
२.	टिपा लिहा.				१४
	अ) कार्यप्रेरणेचे आर्थिक घ				
_	ब) बदलाला विरोध करणे.				0
₹.	थोडक्यात उत्तरे द्या. अ)नेतृत्वाचे गुण				१४
	ज) गृत्याय गुग ब) कार्यप्रेरणेच्या आर्थिकेत	ार घटकावर चर्चा करा	1.		
×	'नेतृत्वाची' व्याख्या द्या. ने			द्रा	१४
٠,	किंव	•	TY THE TENE	91.	, •
	'संदेशवहन' म्हणजे काय <i>ी</i>	•	या सविस्तर स्पष्ट करा.		
५.	'नियंत्रणाची' संकल्पना स्प			तंत्रे स्पष्ट करा.	१४
	किंव		Š		
	'बदलाचे व्यवस्थापन' म्हण	ाजे काय ? नियोजीत	बदलाची प्रक्रिया स्पष्ट	्रकरा.	

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) Examination, 2015 FINANCIAL ACCOUNTING (New) (CGPA Pattern)

FINANCIAL ACCOUNT	ING (New) (CGPA Patte	rn)
Day and Date: Tuesday, 24-3-2015 Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m.		Max. Marks: 70
N. B. : 1) Attempt all questions ca 2) All questions ca 3) Figures to the r		
1. Choose the correct alternative :		14
 A statement send by the consign goods sold by him is called 		details of the
a) Proforma Invoice	b) Account sale	
c) Statement of sale	d) Statement of affairs	
2) Bills receivables as endorsed havir	ng been dishonoured are debit	ed to
a) Bills receivable A/c	b) Bills payable A/c	
c) Total Debtors A/c	d) Total creditors A/c	
3) A statement of affairs is a statement	ent of	
a) Assets and liabilities	b) Expenses and losses	
c) Profit and Loss	d) Incomes and Expenditure	е
4) Stock reserve in relation to closin	g stock appears on the	A/c.
a) Debit side of the Branch	b) Credit side of the Branch	1
c) Branch profit and Loss A/c	d) None of these	
5) Cash remitted by branch but not re H.O. to account.	eceived by the Head-Office is	debited by the
a) Goods in Transit	b) Head Office	
c) Cash in Transit	d) Cash	

6)	The primary objectives of		organisation is to provide services.
	a) Partnership	b)	Company
	c) Trading	d)	Non-Profit
7)	The term includes th	ose	e basic assumptions or conditions upon
	which the science of accounting is	s ba	ased.
	a) Accounting	b)	Concepts
	c) Conventions	d)	All of the above
8)	On goods returned by consignee _		is debited.
	a) Goods sent on consignment A	/c	
	b) Consignment A/c		
	c) Consignee A/c		
	d) None of these		
9)	The amount of credit purchases is	det	ermined by preparingA/c.
	a) Total creditors A/c	b)	Total debtors A/c
	c) Bills payable A/c	d)	Bills receivable A/c
10)	The person who sends goods on o	ons	signment is called
	a) Vendor	b)	Consignee
	c) Consignor	d)	None of these
11)	Under concept it is a	ass	umed that the business is expected to
	continue for a long period in future	€.	
	a) Realisation	b)	Going concern
	c) Accrual	d)	Business entity
12)	Proportionate amount of		expenses of consignee is added to
	the cost of closing stock with cons	sigr	nee.
	a) Recurring	b)	Non-Recurring
	c) Selling	d)	Re-Recurring

4th May 2013.

1,800

B) From the following particulars relating to Branch of M/S. Akash Traders, Pune.		
Prepare the Branch Account in the books of Head Office to ascertain profit.	7	
Particulars Rs.		

Debtors on 1-4-2012	12,000
Stock on 1-4-2012	10,000
Petty cash on 1-4-2012	100

Transactions during the year were

Goods sent to branch during the year 2012-2013 30,000

Cash sent for

Salary	6,000	
Rent, Rates	2,000	
Petty cash	<u>900</u>	8,900

Cash remitted by branch

Goods returned by branch

Cash sales	16,000
Received from Debtors	28,000
Credit sales	34,000

Closing Balances on 31-3-2013

Debtors	16,000
Stock	9,000
Petty cash	200

- 4. A) From the information given below of Mr. Udayraj prepare his Trading, Profit and Loss A/c and Balance sheet for the year ended on 31-3-2013.
 - I) Assets and liabilities as on:

Particulars	31.3.2012	31.3.2013
Debtors	80,000	74,000
Creditors	30,000	24,000
Rent payable	500	300
Plant	50,000	60,000
Stock	75,000	80,000
Cash	7,500	32,500

II) Cash Transactions:

i) Receipts:

Cash sales	5,000
Collection from Debtors	3,55,000

ii) Payments:

Purchases of plant (on 1-10-2012)	10,000
Rent paid	6,200
Cash purchases	10,000
Payment to creditors	1,56,000
Salaries	1,00,000
Wages	30,000
Electricity charges	10,000
Drawings	12,800

III) Adjustments:

- a) Bad debts written off Rs. 1,000
- b) Depreciate plant by 10% p.a.

14

B) M/S Ajanta Agencies of Akola sent consignment of 1,500 cases of Toys costing Rs. 400 per case to M/S Ganesh Traders, Solapur and paid Railway freight Rs. 13,000, Carting Rs. 3,000 and other expenses Rs. 27,000. The goods were charged at pro-forma invoice price. So as to show a profit of 20% on sales.

Consignment is entitled to a commission of 7.5% on total sales and 2% on credit sales. He accepted bill for Rs. 3,00,000 drawn by consignor.

An account sales was received from M/S Ganesh Traders informing as under:

1) 1,200 cases were sold for Rs. 6,90,000 out of which cash sales were for Rs. 3,40,000.

2) Expenses incurred:

Advertisement Rs. 7,350
Discount Rs. 6,500
Other expenses Rs. 3,000

3) Commission is charged as per terms –

M/S Ganesh Traders sent a Bank draft for Rs. 3,00,000 together with account sales.

Prepare:

- 1) Consignment A/c and
- 2) Consignee's A/c in the books of consignor.

5. A) M/S Mahalaxmi Traders, Pune has a branch at Satara. The goods are invoiced to the Branch so as to show a profit of 30% on Invoice price, under the strict instructions of selling goods only at invoice price.

Following are the particulars relating to the branch:

Particulars	Rs.
Stock on 1-1-2014 (Invoice price)	1,20,000
Debtors on 1-1-2014	62,000
Goods sent to Branch during the year (at Invoice price)	3,50,000
Goods returned by the Branch (I.P.)	10,000
Credit sales during the year	2,10,000
Cash sales during the year	2,00,000
Goods returned by customers	6,000

Cash received from Debtors	1,90,000
Discount allowed to Debtors	3,000
Allowances made to Debtors	2,000
Bad debts in the year	6,000
Cheques sent to Branch for :	
Salaries	33,000
Rent and Rates	20,000
Shortage of goods at branch (I.P.)	4,000

-7-

SLR-Q-27

14

Ascertain the profit or loss made by the branch by preparing

- 1) Branch Stock A/c
- 2) Branch Adjustment A/c
- 3) Branch Debtors A/c
- 4) Branch Expenses A/c
- 5) Branch Profit and Loss A/c.

OR

B) The following is the summary of receipt and payment A/c of Prabhat Club, Solapur for the year ended 31-3-2013.

Receipts and Payment A/c

Dr.			Cr.
Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To cash in hand (1-4-2012)	150	By Salaries	3,000
To cash at Bank (1-4-2012)	1,670	By Repairs	1,400
To subscriptions	5,600	By Sundry Expenses	500
To donations	7,000	By Purchase of Motor Car	9,500

To Social Events	ial Events 3,000 By Postage a		500
		By Insurance	200
		By Social Event	
		Expenses	1,600
		By cash in hand	
		(31-3-2013)	220
		By cash at Bank	
		(31-3-2013)	500
	17,420		17,420

Adjustments:

- 1) Subscription Rs. 1,400 is outstanding on 31-3-2013 and subscription of Rs. 400 are received in advance.
- 2) Rs. 1,000 and Rs. 600 is to be provided for depreciation on Lease hold premises and Equipments respectively.
- 3) As on 31 March 2012 the book values of fixed assets were : Lease hold premises Rs. 24,000 and Equipments Rs. 8,000.
- 4) Insurance prepaid upto 30th June 2013 Rs. 50.
- 5) Capitalise Donation fully.

You are required to prepare -

- a) A statement showing capital fund as on 31-3-2012.
- b) The Income and Expenditure A/c for the year ended 31st March 2013.
- c) The Balance Sheet as on 31st March 2013.

14

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) (CGPA Pattern) (New) Examination, 2015 ECONOMICS

Business Ed	conomics
Day and Date: Wednesday, 25-3-2015 Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m.	Max. Marks : 70
N. B. : 1) All questions are co ll 2) Figures to the right 3) Draw diagram when	shows full marks.
1. Choose the correct alternative :	14
1) Total cost of production ÷ No. of produ	uction =
 a) Marginal cost of production 	b) Average cost of production
c) Fixed cost of production	d) None of these
2) Production function is a functional rela	tionship between
 a) Input and output 	b) Agriculture and industry
c) Labour and capital	d) None of these
Internal economies arises due to	
a) Centralisation	b) Localisation
 c) Large scale production 	d) None of these
4) The concept "External Economies" is r	related with the
a) Firm b) Industry	c) Service sector d) None of these
5) In perfect competition, average revenu	ue curve is
a) Parallel to 'Y' axis	b) Parallel to 'X' axis
c) Convex to the origin	d) None of these
6) In market, producer hims	self is a price maker.
a) Duopoly	b) Perfect competition
c) Monopoly	d) None of these
7) Product differentiation is done in	market.
 a) Monopolistic competition 	b) Monopoly
c) Perfect competition	d) None of these

	8)	Law of variable prop	ort	ion assumes _		situatio	n.		
		a) Short run	b)	Medium run	c)	Long run	d)	None of these	
	9)	The concept of trans	sfei	earning is intro	odu	ced by		_	
		a) Mrs. John Robir	nso	n	b)	Ricardo			
		c) Keynes			d)	None of these			
	10)	The concept of qua	si re	ent was first inti	odı	uced in economi	cs t	ру	
		a) Ricardo	b)	Marshall	c)	Adam Smith	d)	None of these	
	11)	mea	ans	the labour paid	l rer	nuneration for th	eir	work.	
		a) Rent	b)	Profit	c)	Wages	d)	None of these	
	12)	Innovation theory of	fpr	ofit is put forth b	ру _				
		a) Hawley			b)	Schumpeter			
		c) Marshall			d)	None of these			
	13)	Break-even point me	ear	S		point.			
		a) No profit no loss	3		b)	Only profit			
		c) Only loss			•	None of these			
	14)	int	rod	uced the liquidi	ty p	reference theory	of/	interest.	
		a) J. B. Say	b)	Prof. Knight	c)	Keynes	d)	None of these	
2.	Wr	ite short answer of th	ne f	ollowing questi	ons	3 :			
	A)	State the internal ec	onc	mies.					7
	B)	Explain the features	of	oerfect compet	itior	٦.			7
3.	Wr	ite short notes :							
	A)	Price discrimination							7
	B)	Product differentiation	on.						7
4.	An	swer any one of the	foll	owing (Long ar	ısw	er) :			14
	i)	Discuss the law of v	⁄ari	able proportion	١.				
	ii)	Explain the price de	terr	mination under	mo	nopoly.			
5.	An	swer any one of the	foll	owing (Long ar	ısw	er) :			14
	i)	Explain the wage de	eter	mination under	ре	rfect competition	۱.		
	ii)	Discuss fully the inr	ov	ation theory of	Sch	umpeter.			

मराठी रूपांतर

	सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक उ	आहेत.	
	२) उजवीकडील अंक पू	र्ण गुण दर्शवितात.	
	३) आवश्यक तेथे आकृ ल	ती काढा.	
१. योग	य पर्याय निवडा :		
१)	एकूण उत्पादन खर्च ÷ उत्पादन नगसंख्या =		
,		——— ब) सरासरी उत्पादन र	वर्च
	क) स्थिर उत्पादन खर्च	ड) यापैकी नाही	
۲)	यांच्यातील कार्यात्मक संबं	ध म्हणजे उत्पादन फलन ह	होय.
ŕ	अ) आदान व प्रदान	ब) शेती व उद्योग	
	क) मजूर व भांडवल	ड) यापैकी नाही	
३)	अंतर्गत बचती मुळे निर्मा	्ण होतात.	
ŕ	अ) केंद्रियीकरण	ब) स्थानीयीकरण	
	क) मोठ्या प्रमाणावरील उत्पादन	ड) यापैकी नाही	
8)	''बहिर्गत बचती'' ही संकल्पना	शी निगडीत आहे.	
ŕ	अ) उद्योगसंस्था ब) उद्योगधंदा		
५)	पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारपेठेत सरासरी प्राप्तीचा व	क्र अस्	ना असतो.
	अ) 'य' अक्षाला समांतर	ब) 'क्ष' अक्षाला समा	iतर
	क) आरंभस्थानाशी बहिर्वक्र	ड) यापैकी नाही	
ξ)	बाजारपेठेत उत्पादक हा वि	केंमतकर्ता असतो.	
ŕ	अ) द्वयाधिकार ब) पूर्ण स्पर्धा		ड) यापैकी नाही
७)	'वस्तूभेद' बाजारपेठेत के	ला जातो.	
	अ) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा	ब) मक्तेदारी	
	क) पूर्ण स्पर्धा	ड) यापैकी नाही	
(ک	बदलत्या प्रमाणाचा सिद्धांत	_ काळात प्रत्ययास येतो.	
	अ) अल्पकाळ ब) मध्यमकाळ	क) दीर्घकाळ	ड) यापैकी नाही
(۶	बदली उत्पन्नाची संकल्पना	यांनी मांडली.	
	अ) मिसेस जॉन रॉबिन्सन	ब) रिकार्डो	
	क) केन्स	ड) यापैकी नाही	

	१०)	अर्थशास्त्रात आभास खं	डाची संकल्पना प्रथम		यांनी मांडली.	
		अ) रिकार्डो	ब) मार्शल	क) ॲडम स्मिथ	ड) यापैकी नाही	
	११)	श्रमिकाला मिळणारा मो	बदला म्हणजे	होय.		
		अ) खंड	ब) नफा	क) वेतन	ड) यापैकी नाही	
	१२)	नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्ध	iत	्यांनी मांडला.		
		अ) हॉले		क) मार्शल	ड) यापैकी नाही	
	(६१	समबिंदू म्हणजे	•			
		अ) ना नफा ना तोटा	·	·	·	
	१४)	व्याजाचा रोकड प्राधान्य				
		अ) जे. बी. से	ब) प्रा. नाईट	क) केन्स	ड) यापैकी नाही	
٦.	खा	तील प्रश्नांची थोडक्यात	उत्तरे लिहा :			
	अ)	अंतर्गत बचती स्पष्ट क	रा.			9
	ब)	पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स	गंगा.			9
₹.	टीप	ा लिहा :				
	अ)	मूल्यभेद.				૭
	ब)	वस्तूभेद.				9
४.	खात	लीलपैकी एका प्रश्नाचे उ	उत्तर द्या (दीर्घोत्तरी) :			१४
	१)	बदलत्या प्रमाण सिद्धांता	ची चर्चा करा.			
	?)	मक्तेदारीतील किंमत नि	श्चिती स्पष्ट करा.			
५.	खात	लीलपैकी एका प्रश्नाचे उ	उत्तर द्या (दीर्घोत्तरी) :			१४
	१)	पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारपेठेत	ील वेतन निश्चिती स्प	ाष्ट करा.		
	۲)	शुंपिटरच्या नवप्रवर्तन सि	द्धांताची सविस्तर चच	र्ग करा.		

Seat	
No.	

B.Com. - I (Semester - II) (New) (CGPA Pattern) Examination, 2015

MARA	4 I HI (0	Comp.)	
Sı	urjanra	ang	
	सृजनरंग	т	
Day and Date: Thursday, 26-3-2015		Max. Marks	: 70
Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m.			
१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न :			
योग्य पर्याय निवडा :			१४
		->	20
१) रयतेच्या भाजीच्या देठासही मन दाखवू	`		
अ) छ. संभाजी महाराज	ৰ) छ	 शिवाजी महाराज 	
क) छ. शाहू महाराज	ड) रा	जिर्षी शाहू महाराज	
२) बंधु गणपतरावांनी इंदौर संस्थानात जाण्य	याचा विच	गर केला त्यावेळी ही गोष्ट कोणाला आवडली	
नाही ?			
अ) वडिलांना	ब) अ	गईला	
क) यशवंतरावांना	ड) ब	हिणीला	
३) राजकारणामध्ये यशस्वी होण्यासाठी सं	घटनेतील	कार्यकर्त्यांमध्ये कशाचे जाळे विणावे लागते	
असे यशवंतराव चव्हाण सांगतात ?			
अ) पैशाचे	ब) न	ात्यागोत्याचे	
क) स्नेहाचे	ड) प	दाधिकाऱ्यांचे	
४) गुरुजी येण्याआधीच प्राजक्त फुलांचा र्ढ	ीग टेबला	वर कोण घालून ठेवीत असे ?	
अ) शाळेचा शिपाई	ब) व	र्गातील मुली	
क) अभ्यासु मुले	ड) उ	ग भ्यासचुकवी पोरं	
५) वालचंद यांनी आपल्या सगळ्या कारख	ग्रान्यांचा व	कारभार कोणत्या भूमिकेतून केला ?	
अ) अपत्यवात्सलतेच्या मायेने	ਕ) ਕ	यावसायिक भूमिकेतून	
क) कडक शिस्तीच्या भूमिकेतून	ड) वे	न्वळ पैसा मिळविण्याच्या भूमिकेतून	

ξ)	सर्पदंशावर कोणते इंजेक्शन आहे ?	
	अ) अँटिस्नेक	ब) ॲंटिव्हेनम
	क) स्नेकव्हेनम	ड) ॲंटिरेबीज
૭)	कीर्तनाच्या सुखाने कोण सुखी होतो असे	संत नामदेव सांगतात ?
	अ) संत समुदाय	ब) भक्त
	क) साधक	ड) देव
(ک	कृष्णाला पाहुन आनंदभरीत होऊन कोणी	दंडवत घातला ?
	अ) भीमक राजाने	ब) रुक्मिणीने
	क) नगरीच्या लोकांनी	ड) मुनीवृंदांनी
९)	अनेक लोकांना फळिसद्धी व्हावी म्हणून प्रकटन केले ?	मराठी भाषेत फादर स्टिफन्स यांनी कोणत्या शास्त्राचे
	अ) गीताशास्त्र	ब) बोधशास्त्र
	क) अध्यात्मशास्त्र	ड) परमशास्त्र
१०)	संत तुकारामांनी सज्जनांच्या चित्ताला कर	शाची उपमा दिली आहे ?
·	अ) लोणी	ब) मध
	क) दूध	ड) अमृत
११)	प्रा. जे. बी. शिंदे यांचे मते सुटकेचा मार्ग	कोणता आहे ?
	अ) तपसाधना	ब) ज्ञानसाधना
	क) ईश्वर भक्ती	ड) नामस्मरण
१२)	''चांगला वक्ता आपला कोणताही विच	ार सभा चालू असे पर्यंत श्रोत्यांना पटवून देतो''. हा
	विचार कोणाचा ?	
	अ) डॉ. निर्मलकुमार फडकुले	ब) आचार्य अत्रे
	क) माधव गडकरी	ड) शिवाजीराव भोसले
१३)	संस्कृत भाषेतील जे शब्द मराठीमध्ये जसेच	या तसे स्वीकारले गेले आहेत त्यांना काय म्हणतात ?
	अ) तत्सम शब्द	ब) तद्भव शब्द
	क) संस्कृत शब्द	ड) ईकारान्त शब्द
१४)	बातमी ऐकणारा श्रोता संमिश्र असल्याने ब	बातमीची भाषा कशी ठेवावी ?
	अ) अलंकारिक	ब) पल्लेदार
	क) कठीण	ड) सोपी

٦.	दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सात):	१४
	१) रूमानिया येथून लिहलेल्या आपल्या पत्रात यशवंतराव चव्हाण पत्नीला कोणती आनंदवार्ता सांगतात ?	
	२) वालचंद यांचे दोन गुणविशेष सांगा.	
	३) मुन्ना बिबट्याला शाळेत पाठवणे का बंद करण्यात आले ?	
	४) 'सौंदर्यांचे ताज' कोण निर्माण करते असे मंगेश पाडगावकर सांगतात.	
	५) आभाळाएवढी उंची असणाऱ्यांना दत्ता हलसगीकर काय करायला सांगतात ?	
	६) दूरदर्शनसाठी बातमी लिहिताना कोणती काळजी घ्यावी ?	
	७) बातमी म्हणजे काय ?	
	८) फादर स्टिफन्स मराठीला कोणत्या उपमा देतात ?	
₹.	लघुत्तरी प्रश्न : टीपा लिहा (कोणतेही दोन) :	•
	अ) टीपा लिहा :	
	१) यशवंतराव चव्हाण यांच्या आयुष्यातील निराशेचे क्षण.	
	२) हेमलकशा प्रकल्पामधील 'कालू'.	
	३) प्रा. जे. बी. यांनी सांगितलेला 'ज्ञानाचा महिमा'.	
	ब) लघुत्तरी प्रश्न : संदर्भासह स्पष्टीकरण (को. २) :	8
	१) 'अरे, असे दबून कसे चालेल ? मला यातूनही काही शिकायला मिळाले'.	
	२) दया करणे जे पुत्रासि । तेचि दासा आणि दासी ।।	
	३) घामाचे तेज कणाकणात, पण इथे	
	काळोखाला डोळे फुटले नाही ।।	
४.	दीर्घोत्तरी प्रश्न :	85
	'प्राण्यांचे गोकुल' या पाठातील 'प्राणी विश्वाचा' परिचय करून द्या.	
	किं वा	
	प्रभावी वक्तृत्वासाठी आवश्यक गोष्टींची सविस्तर चर्चा करा.	
५.	'वामांगी' या अरुण कोलटकरांच्या कवितेचे भावसौंदर्य उलगडून दाखवा.	88

Coot	
Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – I) Examination, 2015 (CGPA Pattern)

•	L ACCOUNTING
Day and Date: Tuesday, 24-3-2015 Time: 3.00 p.m. to 6.00 p.m.	Max. Marks : 70
N. B. : 1) Attempt all questing care	
3) Use of calculator	•
1. Choose correct alternative :	14
losses and profits of a vendor firm a) Purchasing Co. A/c c) Partners capital A/c 2) Rent due to the landlord is a preference of a period of	
	ed liabilities
4) The unsecured creditors who sha creditiors are called	Ill paid in full in priority to all other unsecured
a) Fully secured creditors	b) Partly secured creditors
c) Preferential creditors	d) None of the above

5)	A Statement of Affairs shows the assets	at
	a) Book value	
	b) Realisable value	
	c) Book value as well as realisable valu	ue
	d) None of these	
6)	Every debit has a corresponding credit to concept.	nis is applicable as per
	a) Monetary unit	o) Realisation
	c) Going concern	d) Dual aspect
7)	Investment of staff provident fund of cre	dit co-op. society are shown on
	a) Assets side	o) Liabilities side
	c) Profit and Loss A/c Debit side	d) Profit and Loss A/c Credit side
8)	Out of bills discounted of Rs. 8,800, Rs in this case Rs amount is deficiency A/c. a) Rs. 12,800 b) Rs.8,800	s shown under the other losses of
9)	•	
10)	The Credit Co-op. Society may invest the the Co-operative Societies Act. a) 60 b) 65	fund under Section of c) 33 d) 70
	, ,	
11)	,	/c is opened in Accounts of b) Professionals d) Co-operative Society
12)	The Co-operative Credit Societies Act was a) 1940 b) 1930	as laid down in c) 1904 d) 1920

	13)	Stock of Drugs of a pr	ofessional Docto	r's are shown on $_$			
		a) Receipts side		b) Expenditure s	ide		
		c) Liabilities side		d) Assets side			
	14)	Financial statements of	of Co-op. Societies	are prepared in the	e1	form.	
		a) 'A' form	b) 'B' form	c) 'N' form	d) None of th	ese	
2.	Wı	rite short notes on :				,	14
	A)	What is meant by Pure	chase considerat	ion ? State its meth	nods for calcula	ation.	
	B)	Write note on Accoun	ting concepts.				
3.	A)	From the following info	rmation prepare Li	st – B and List–C in	statement of Af	fairs.	7
		1) Creditors holding a	first charges on the	e shares of Solapur	Co. Ltd. Rs. 60	,000.	
		2) Creditors holding (to the extent of R	•		of Solapur Co.	.Ltd.	
		3) Shares in Solapur	Co. Ltd. Rs. 1,27,5	600 (estimated to pr	oduce Rs. 1,14	,000)	

Balance Sheet as on 31-3-2013

of Purchase consideration.

B) From the following information calculate Purchase consideration and settlement

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capital A/c's		Fixed Assets	50,000
Ram	32,000	Loose Tools	4,000
Shyam	17,000	Bills Receivable	8,000
General Reserve	12,000	Stock	15,000
Creditors	20,000	Debtors	12,000
Bills Payable	10,000	Cash in hand	2,000
	91,000		91,000

The partnership was converted in Limited Company on that date subject to the following adjustments.

- 1) The company agreed to take over Fixed Assets at Rs. 52,000, Stock at Rs. 14,000 and Debtors at Rs. 13,000
- 2) The company also agreed to pay Creditors and Bills payable at 10% discount.
- 3) Bills Receivable were taken over by Ram for Rs. 7,000 and Shyam took loose tools for Rs. 3,000.
- 4) Goodwill was valued at 3 years Purchases of the average Profit at last 4 years.

2010 – Rs. 4,000 (Profit)

2011 – Rs. 8,000 (Profit)

2012 - Rs. 2,000 (Loss)

2013 - Rs. 14,000 (Profit)

- 5) The P.C. was discharged by issuing 7,500 equity shares of Rs. 10 each at Rs. 6 per Share paid up and balance in cash.
- 4. A) Shri Anuj filed his bankruptcy petition on 30th Sept. 2012.

From the following information prepare his Statement of Affairs and Deficiency A/c.

	Particulars	Rs.
1)	Creditors for Goods supplied	80,000
2)	Bills Payable	10,000
3)	Creditors secured by Lien on Shares	40,000
4)	Creditors secured by Lien on Stock	15,000
5)	Liability on Bills Discounted	
	(estimated to rank Rs. 3,000)	7,000
6)	Mortgage on factory Building	10,000
7)	Creditors for Rent, Rates and Taxes (All preferential)	3,000
8)	Book-Debts – Good	35,000
	Doubtful and Bad (estimated Rs. 2,000)	10,000
9)	Shares (estimated to realise Rs. 16,000)	15,000
10)	Stock (estimated to realise Rs. 40,000)	60,000

11)	Cash at Bank	100
12)	Bills Receivable (estimated to realise 100%)	1,400
13)	Factory Building (estimated to realise Rs. 11,000)	20,000
14)	Machinery (estimated to realise Rs. 12,000)	15,000
15)	Fixtures (estimated to realise Rs. 1,500)	3,000
16)	Motor Car (estimated to realise Rs. 6,000)	9,000

On 1st Oct., six years ago, he had a capital of Rs. 50,000. During the six years Profits were made totalling Rs. 55,500 and losses incurred totalling Rs. 25,000. His Interest on Capital Rs. 3,000 per year and total withdrawals amounted to Rs. 88,000.

OR

B) Dr. Raman is a Child specialist commenced practice in April 2013. He prepared the following Receipts and Payments A/c for the year ended 31-3-2014.

Receipts and Payments A/c

	Dr.		Cr.
Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Balance b/d	60,000	By Furniture	10,000
To Receipts from		By Assistant's Salary	12,000
Dispensing	58,000	By Equipments	40,000
To visiting fees	80,000	By Drugs	20,000
To Miscellaneous	2,000	By Rent	10,000
		By Conveyance	6,000
		By Stationery	1,200

2,00,000		2,00,000
	By Balance c/d	41,600
	By Journals	1,800
	By Light Bill	1,400
	By Drawings	56,000

On account of visits Rs. 8,000 were still outstanding. Assistant's Salary payable Rs. 1,200. Stock of drugs on hand was estimated at Rs.4,000 Furniture and Equipments are subject to depreciation at 10%. Out of conveyance 50% is for domestic purpose.

Prepare Receipts and Expenditure A/c for the year ended 31-3-2014 and Balance Sheet as on that date.

5. A) Om, Jay and Jagdish were partners sharing profits and losses in the ratio of 3:2:1 respectively. The Balance Sheet of the firm as on 31-12-2013 was as under.

Balance Sheet 31-12-2013

Liabilities Rs.		Rs.	Assets	Rs.
Sundry C	Creditors	12,000	Cash at Bank	8,800
Capital Reserve 4,80		4,800	Debtors	30,000
Investment fluctuation fund 6.000		6,000	Plant and Machinery	32,000
Capitals		0,000	Stock	24,000
	Om	45,000	Furniture	18,000
	Jay	30,000		
,	Jagdish	15,000		
	1	,12,800		1,12,800

The partners of the firm decided to dissolve the firm and to form private Ltd. company called 'Bhakati Ltd'. Subject to the following adjustments.

- The assets are transferred to the Bhakati Ltd. at following values.
 Debtors Rs. 28,000, Stock Rs. 20,000, Plant and Machinery Rs. 40,000.
- 2) Furniture was sold at Rs. 16,000.
- 3) The Goodwill valued at Rs. 4,000.
- 4) The Creditors of the firm are to be transferred to Bhakati Ltd. at Rs. 11,200.
- 5) Realisation Expenses amounted to Rs. 1,200.
- 6) Purchase consideration is to be given in the form of 7,200 equity shares of Rs. 10 each and balance in Cash.

Prepare Necessary Ledger Accounts to close the books of the firm with working notes of Purchase consideration.

14

OR

B) From the following Trial Balance of Bharat Credit Co-operative Society Solapur. Prepare Profit and Loss A/c and Balance Sheet.

Trial Balance (31-3-2011)

Particulars	Dr. Rs.	Particulars	Cr. Rs.
Cash in hand	74,600	Share Capital	5,00,000
Fixed Deposit in M.S.E.B.	1,25,000	Building fund	28,000
Loans to Members	3,11,000	Charitable fund	12,000
Provident fund		Members Deposits	
Investment	1,82,000	Saving Deposits	54,000
Land and Building	1,40,000	Current Deposits	58,000
Dead stock	16,000	Recurring Deposits	1,50,000
Staff Salary	86,000	Interest on Investment	87,000

SLR-Q - 3			
Postage and Telegram	2,500	Education fund	3,000
Meeting Expenses	6,000	Profit and Loss A/c	
Light Bill	5,500	(Balance)	28,000
Printing and Stationery	6,400	Sundry Incomes	1,000
Advertisement	2,000	Share Transfer fees	2,000
Travelling Expenses	3,000	Interest on Loans	98,000
Interest on Deposits	35,000	Unclaimed Dividend	2,000
Contribution to P.F.	5,500	Commission	2,000
Insurance Premium	1,500		
Furniture	8,000		
Cash at Bank	7,000		
Sundry Expenses	8,000		
	10,25,000		10,25,000

- 1) Interest on Investment accrued Rs. 3,500.
- 2) Interest due on member Deposits Rs. 5,000.
- 3) Salary paid in Advance Rs. 6,000 and outstanding on 31-3-2011 Rs. 10,000.
- 4) Depreciation on Building and furniture by 10% and 5% respectively.
- 5) Commission payable Rs. 1,500.

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) (New) (CGPA Pattern) Examination, 2015 HINDI (Compulsory) Sahityadhara Aur Vyavharik Hindi

Samtyaunara Aur Vyavnank minur	
Day and Date: Thursday, 26-3-2015 Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m.	Max. Marks : 70
सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य है। 2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते है।	
बहुविकल्पीय प्रश्न (14 में से 14) :	14
1. निम्नालिखित पर्यायों में से उचित पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।	
1) 'मलबे का मालिक' कहानी के लेखक है ।	
[रामवृक्ष बेनीपुरी, महादेवी वर्मा, मोहन राकेश, शरद जोशी]	
2) 'रामवृक्ष बेनीपुरी' का जन्म गाँव में हुआ ।	
[बेलापुर, बिकानेर, बदलापुर, बेनीपुर]	
3) महादेवीजी को काव्यसंग्रह पर ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला ।	
[यामा, नीहार, रश्मि, दीपशिखा]	
4) रहीम एक भक्त किव थे।	
[हिंदू , जैन, मुसलमान, बौद्ध]	
5) रहीमन बिगरै को, मथे न माखन होय ।	
[दूध, पानी, दही, रस]	
6) 'भरी हुई बस में लाल साफ़े वाला आदमी' कविता के कवि	है ।
[कुमार अम्बुज, भगवत रावत् , इश्वर रब्बी, वीरेन डंगवाल]	
7) वह जानना चाहता है आने वाले के बारें में ।	
[बस्ती, रास्ते, पीढ़ी, कस्बे]	

0)	ने किया ।
8)	इब्बार रब्बी को शमशेर सम्मान सन् में मिला ।
	[2005, 2010, 2006, 2011]
9)	'बहन' कविता के कवि है।
	[राजेश जोशी, ममता कालिया, कुमार अम्बुज, भगवत रावत्]
10)	ममता कालिया की कविता का नाम है ।
	[बेटा, बहन, भाई, बेटी]
11)	प्रेषकको कहते हैं।
	[भेजनेवाले, पानेवाले, पढ़नेवाले, लिखनेवाले]
12)	हिंदी में कारकों की संख्या है।
	[7, 8, 9, 10]
13)	करणकारक मे प्रत्यय लगता है ।
	[को, से, में, ने]
14)	में तथा, पर प्रत्यय कारक में लगता है ।
	[संबोधन, अधिकरण, अपादान, करण]
2. निम	नालिखित में से सात प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए । 14
1)	'पदाधिकारियों के नाम पत्र' में 'प्रेषम' का नाम, पता और तारीख कहाँ लिखी जाती है ?
2)	'संदर्भ पत्र' किसे कहते हैं ?
3)	'क्रयादेश पत्र'किसे कहते हैं ?
4)	'सूचनादायी पत्र' किसे कहते हैं ?
5)	हिंदी के कारकों के नाम लिखिए ।
6)	राम रावण बाण मारा । वाक्य में विभक्तियों का प्रयोग कीजिए ।
7)	संबोधन कारक की विभक्तियाँ लिखिए।
8)	कर्ता कारक की व्याख्या लिखिए ।

14

3	निम्नालिग्वित	अवतरणों में से वि	केन्द्रीं हो की	ममंदर्भ लगाला	कीजाा •
J.	17-711011901	अअपारभा न सा ।	नम्हा पा प म	सरादम ज्याख्या	जगाजए .

- 1) ''रहिमन ओछे नरन सों, बैर भलो न प्रीति । काटे-चाटे स्वान के, दुहू भाँति विपरीति ॥''
- 2) ''जगह-जगह फटे अपने कपड़ों जैसे टाट के बोरे में भरती हैं वे बीन-बीनकर हमारे-आपके रद्द किए कागज़ के टुकड़े टूटे-फूटे टीन और प्लास्टिक के डिब्बे।''
- 3) ''अच्छे माँ बाप प्लीज, सारी और थैंक्यू की जुबान जानते हैं अच्छे मॉ-बाप बच्चों की पसन्द को सवौपंरि मानते हैं।''
- 4. निम्नालिखित में से किसी **एक** प्रश्न का उत्तर लिखिए । लेखक अपनी भूतपूर्व प्रेमिकाओं को क्यों खत लिखता है ?

अथवा

'घना पक्षी विहार' कविता के माध्यम से मानव और पक्षी के जीवन, वर्तन का अंतर स्पष्ट कीजिए ।

5. दीर्घोत्तरी प्रश्न :

"मलबे का मालिक" कहानी में विभाजन के कारण लोगों के उजडे हुए जीवन की अनुभूति को एक मलबे के रूप में अभिव्यक्त किया हैं। समीक्षा कीजिए।

SLR-Q -31

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2015 URDU (Compulsory) (New) (CGPA Pattern)

(Prose, Poetry and Communication)

Day and Date: Thursday, 26-3-2015 Max. Marks: 70

Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m.

N.B. 1) **All** questions are **compulsory**.

2) All questions carry equal marks.

ا. صحیح متبادل الفاظ کا انتخاب کرکے خانہ پری کیجئے :

۵) ۱۹۶۳ء کو حکومت ہند نے _____ کو 'پدم شری' کے اعزاز سے نوازا۔ (علامہ اقبال عبد انجلیل دشید احمد صدیقی خواجہ حسن نظامی)

۲) بستی درگاه حضرت خواجه نظام الدین اولیاء میں مصنف ______
 کو مد فون کیا گیا۔

(رشید احد صدیقی فرحت الله بیگ خواجه حسن نظامی پطرس بخاری)

ا آدمی نامه " _____ کی مشہور تخلیق ہے۔
 (حالی میرانیس نظیر اقبال)

۱ بانگ دراء " ____ کا پہلا اردو شعری مجموعہ ہے۔
 ۱ دراء " ____ کا پہلا اردو شعری مجموعہ ہے۔
 ۱ دراء " ____ کا پہلا اردو شعری مجموعہ ہے۔
 ۱ دراء " ____ کا پہلا اردو شعری مجموعہ ہے۔

9) نظم "مفلسى" ____ كى ہئيت ميں لکھى گئى ہے۔ (مخس مسدس ربع مثلث)

۱) نظم " مدو جزر اسلام" کا خالق ہے۔ (اقبال حالی نظیر یکتا عدنی)

اا) نظم "جوال مردی کا کام" اس حکایت میں دولت مند باپ کو _____ فرزند تھے۔ (تین دولت مند باپ کو ____ فرزند تھے۔

۱۲) پیر سال قریب مرگ کا عشق _____ کہلا تا ہے۔ (صوفیانہ عشق والہانہ عشق والہانہ عشق روحانی عشق)

SLR-Q – 31

۱۳) باقی نه ربی تیری وه آئینه ضمیری!

اے کشتئہ سلطانی و ملائی و پیری

مندرجہ بالا شعر _____ کا لکھا ہوا ہے۔

(حالي نظير ميرانيس اقبال)

۱۲) کو پہلا اردو عوامی شاعر تسلیم کیا جاتا ہے۔ (اقبال حالی نظیر مجاز)

۲. مندرجه زیل سوالات کے جوابات لکھئے: (کوئی سات)

- ا) ہندوستان کوئی اریب مرتا ہے تو اپنے بیٹھے کیا چھوڑ جاتا ہے ؟
- ۲) اپنے وطن میں اشتہارات کہاں کہاں لکھے ہوئے نظر آتے ہیں ؟
- ٣) نظم "حضرت صغری کی التجاء" میں شاعر کن دو کرداروں کی زبانی کیفیت بتائی ہے؟
 - ٧) مجھروں اور شاعروں میں کیوں مطابقت ہے ؟
 - ۵) مرحوم عبدالجليل شيخ صاحب کے بارے میں آپ کیا جانتے ہیں ؟
- ۲) مصنف نے سوراج اور ہندوستانی تعلیم یافتہ بیوی کی وضاحت کس طرح کرتے ہیں ؟
 - ٤) ديا سلائي مصنف سے کيوں ناراض ہوتي ہے ؟
 - ۸) ہندوستان کی پہلی جنگ آزادی کس کی قیادت میں لڑی گئی تھی ؟

٣. الف) مختصر جوابات لکھنے : (کوئی دو)

- ۱) "استاد کی تلاش" میں مصنف کیا پیغام دیتے ہیں ؟
 - ٢) نظم "مفلسي " كا خلاصه اپنے الفاظ ميں تحرير كيجيء

The babies of some animals can stand and walk as soon as they are born. A baby deer and a calf can stand on four legs and walk when they are just one day old. But some other animals have to carry their babies till they grow up and become strong. A cat carries its kittens from place to place. Mother cat picks up a kitten by the neck and carries it around holding it in its mouth. Though the cat has sharp teeth, the kitten does not get hurt at all.

ب) مختصر جوابات لکھئے: (کوئی رو)

ا) کالج کے طالب علموں کے اظہار محبت کے طریقے کیسے ہوتے ہیں ؟

۲) مصنف اور غلام رانی کو استاد کی تلاش کرتے وقت کن کن پریشانیوں کا سامنا کرنا پڑتا ہے ؟

س) " دیا سلائی " کا مرکزی خیال تحریر کیجئے۔

٧. كوئى ابك مفصل جواب لكھنے:

ا) مرثيه "حضرت صغرى كى التجاء" كا خلاصه البين الفاظ مين تحرير كيجيَّهـ

۲) مرحوم عبد الجليل صاحب كا تحرير كرده مضمون "جنگ آزادي مين اردو شاعري كا حصه"

پر مفصل روشنی ڈالئے۔

۵. رشید احمد صدیقی کا تحریر کرده مضمون " چارپائی" کا خلاصه اپنے الفاظ میں قلمبند کیجئے۔

SLR-Q - 32

Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – II) (New) Examination, 2015 (CGPA Pattern) PRINCIPLES OF MARKETING

	F	PRINCIPLES O	F MARKETING	
•	d Date : Thursday, 2 1.00 a.m. 2.00 p.m			Max. Marks : 70
	-) All questions are) Figures to the ri	e compulsory . ght indicate full m	arks of questions.
1. Cł	noose the correct a	Iternative from giv	en alternatives.	14
1)	Consumer Protectal 1966	tion Act in India wa b) 1976	as passed in the ye c) 1986	ear d) 1996
2)	Attitude is a a) Cultural c) Economical	_ factor affecting c	onsumer behaviou b) Non-Economi d) Psychologica	cal
3)	Auction sale is a kase) Personal		_	d) None of these
4)	is a system problems. a) Customer Researc) Product Research	earch	t information useful b) Marketing Re d) Sales Resear	
5)	All disputes of corthan Rs. 1 crore a a) District Forum c) National Comm	re settled at	nting to more than b) State Commis d) None of these	
6)	Good Health is a _a) Physical	-		n. d) None of these
7)	distribution.			a channel of
	a) Direct	b) Indirect	c) Door to Door	d) None of these P.T.O.

A) Define the term Marketing Research. Explain in brief the steps involved in

B) State the various financial and non-financial methods of stimulating salesman.

14

affecting Consumer Behaviour.

5. Answer any one of the following questions:

the process of Marketing Research.

मराठी रूपांतर

सूचना :) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.		
	२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.		

१.	दिलेल्या पर्यायातून योग्य	पर्यायाची निवड करा	•		१४
	१) भारतात सात	नापासून ग्राहक संरक्षण	ा कायदा अंमलात ३	गला.	
	अ) १९६६	ब) १९७६	क) १९८६	ड) १९९६	
	२) दृष्टीकोन ही खरेदीदा	राच्या वर्तणूकीवर परि	णाम करणारा	_ घटक आहे.	
	अ) सांस्कृतिक	ब) आर्थिकेतर	क) आर्थिक	ड) मानसशास्त्रीय	
	३) लिलाव विक्री हा	विक्रीचा प्रकारः	आहे.		
	अ) वैयक्तिक		ब) अवैयक्तिक		
	क) निविदा		ड) यापैकी कोण	ातेही नाही	
	४) विपणन समस्या सोड म्हणजे होय.	विण्यासाठी आवश्यव	न माहितीच्या प्राप्ती	साठी केलेले पद्धतशीर प्रयत	Ŧ
	अ) ग्राहक संशोधन		ब) विपणन संशं	ोध न	
	क) वस्तु संशोधन		ड) विक्री संशोध	ग न	
	५) रु. २० लाखापेक्षा उ मध्ये सोडवि		क्षा कमी रकमेच्या न्	कसान भरपाईच्या सर्व तक्रार	Í.
	अ) जिल्हा न्यायमंच		ब) राज्य आयो	П	
	क) राष्ट्रीय आयोग		ड) यापैकी कोण	ातेही नाही	
	६) विक्रेत्याचे उत्तम आरे	ाय हे गुण अ	ाहे.		
	अ) शारीरिक		ब) नैतिक		
	क) सामाजिक		ड) यापैकी कोण	ातेही नाही	
	७) उत्पादक $ o$ किरको	ल व्यापारी $ ightarrow$ अंतिम	ग्राहक ही	वितरण साखळी आहे.	
	अ) प्रत्यक्ष		ब) अप्रत्यक्ष		
	क) घरोघरी		ड) यापैकी कोण	ातेही नाही	
	८) काल उपयोग	गितेची निर्मिती करते.			
	अ) साठवणुक	ब) वाहतुक	क) विमा	ड) बँकिंग	
	९) बचतीची प्रवृत्ती अस	गाऱ्या ग्राहकांच्या खरे	दीचे प्रमाण हे	असते.	
	अ) कमी		ब) जास्त		
	क) वाजवी		ड) यापैकी कोण	ातेही नाही	

	२०) विक्रेत्याच्या चांगल्या	कार्यांचा गुणगौरव कर	.णे हे प्रलोभना	चे साधन आहे.	
	अ) आर्थिक	ब) अनिवार्य	क) आर्थिकेतर	ड) अप्रत्यक्ष	
	११) हे विपणन सं	शोधनाचा पहिला टप्प	ा आहे.		
	अ) माहितीचे संकलन	1	ब) उद्दिष्ट निश्चिती		
	क) पाठपुरावा		ड) यापैकी कोणतेही	ो नाही	
	१२) ग्राहकांना वस्तु व सेव		•		
	, ,	, ,	क) नियंत्रण	•	
	१३) ही दिवस 'ज		= •		
	•	•	क) १६ एप्रिल	ड) १६ मार्च	
	१४) वस्तु व सेवांचा अंतिग	_	_	\	
	अ) ग्राहक	ब) खरदादार	क) उपभोक्ता	ड) मध्यस्थ	
٦.	टीपा लिहा :				
	अ) यशस्वी विक्रेत्याचे गु	ण.			9
	ब) उपभोकत्यांच्या वर्तणृ	्कीचे महत्व.			9
₹.	थोडक्यात उत्तरे लिहा :				
·	अ) विपणन संशोधनाची	उद्दिष्टे थोडक्यात स्पष्ट	. करा.		9
	ब) विक्रयकलेचे महत्व र				9
	,				
४.	खालीलपैकी कोणत्याही				१४
	अ) वितरणाची साखळी ग करा.	ऱ्हणजे काय ? वितरण	। मार्गांच्या निवडीवर प	रिणाम करणारे घटक स्पष्ट	
	ब) उपभोकत्यांची वर्तणू	क म्हणजे काय ? उप	भोकत्यांच्या वर्तणूकीव	ार परिणाम करणारे विविध	
	घटक सांगा.	•			
	- 0 30 - 1 0				
۲,	खालीलपैकी कोणत्याही	एका प्रश्नाच उत्तर ाल	हा.		१४
	अ) विपणन संशोधन या र	त्रंज्ञेची व्याख्या द्या. वि	पणन संशोधन प्रक्रियेती	ल अवस्था थोडक्यात स्पष्ट	
	करा.				
	ब) विक्रेत्यांना कार्य प्रवृत्त	ा करणारी आर्थिक व [्]	आर्थिकेत्तर प्रलोभने सां	π.	
					

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Sem. – II) (New) Examination, 2015 KANNADA (CGPA Pattern) Modern Prose and Poetry – II

Day and	d Date : Thursday,	26-	3-2015				Max. Marks: 70
Time: 1	11.00 a.m. to 2.00	p.m	l.				
1. ಸರೀ	ಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆೀ	ರಿಸಿ ಒ	ುರೆಯಿರಿ:				14
	ಕಡಕೋಳ						
	ಅ) ರಾಜ್ಯ	ಆ)	ಹಳ್ಳಿ	ಇ)	ಬಂಡಿ	ಈ)	ದೇಶ
2)	ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	ಗ್ರ ರಚ	ಕಿಸಿದ್ದು				
	ಅ) ಕಥೆ		••	ಇ)	ಚರಿತ್ರೆ	ಈ)	ತತ್ವಪದ
3)	ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ತ	ೈನವ	ರ ಅಂಕಿತ				u.
	ಅ) ಪ್ರಭು	~ಆ)	ಶರಣ	ಇ)	ನಾಚಯ್ಯ	ಈ)	ಮಹಾಂತ
4)	ಮಹಾಂತೇಶ್ವರ ಗುಡ್ಡ ಇ	<u>ಇ</u> ರುಾ	<u>ು</u>				
	ಅ) ಮಸ್ಕಿ	ಆ)	ಕುಂಭಾರಿ	ಇ)	ಇಂಡಿ	ಈ)	ಚಿಣಮಗೇರಿ
5)	ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ನವರ ಮೆ	ೕಲೆ ಕ	ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವರು				
	ಅ) ಶರಣರು	ಆ)	ಸಂತರು	ಇ)	ದಾಸರು	ಈ)	ಮುನಿಗಳು
6)	ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ವಿಷ	(ಯ_	ಇರಬಹ	ಬದು).		
	ಅ) ಗಂಭೀರ	ಆ)	ಕಠಿಣ	ಇ)	ಕ್ಲಿಷ್ಟ	ಈ)	ಸಹಜಸರಳ
7)	ಬಾಯಿಲೊಂದಾಡತೀರಿ		ನೊಳಗೊಂಡ	ಮ ಪ	ಯಾಡತೀ ರಿ.		
	ಅ) ಮನಸಿ	ಆ)	ಕನಸಿ	ಇ)	ಊರಿ	ಈ)	ಮಾತಿ
8)	ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭ	ಾವ					
	ಅ) ತೆಲುಗು	ಆ)	దించి	ಇ)	ಮರಾಠಿ	ಈ)	ಇಂಗ್ಲೀಷ್
9)	ಪ್ರಬಂಧದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿ	ථ					
	ಅ) ಕಾರಂತ	ಆ)	ಭೈರಪ್ಪ	ಇ)	ಬೇಂದ್ರೆ	ಈ)	ಸಿಂಪಿ ವಿರೇಂದ್ರ
10)	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯದ ಆರ	ರಂಭಕ	ಾರ				
	ಅ) ಬೇಂದ್ರೆ	ಆ)	ಕುವೆಂಪು	ಇ)	ಪಂಪ	ಈ)	ಮುದ್ದಣ

SLR-Q-33

	11)	ಗಂಗಮ್ಮನ ಬೋರ್ ಪ್ರಕ	ಕರಣ	ಬರೆದವರು					
		ಅ) ಸಿಂಪಿ	ಆ)	ಪೂಜಾರಿ	ವ)	ಬರಗೂರು	ಈ)	ಹೊನ್ಕಲ್	
	12)	ಇಂಗ್ಲೀಷ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ	ರ ಎಂ	ದರೆ					
		ಅ) Essay	ಆ)	Prose	ವ)	Thesis	ಈ)	Synopsys	
	13)	ಆಯ್ದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂ	ಪಾದ	ಸಕರ <u>ು</u>					
		ಅ) ಸಿಂಪಿ	ಆ)	ಮೂರ್ತಿ	ವ)	ನಾಯಕ	ಈ)	ಡೊಣ್ಣೆಗೌಡ	
	14)	ನನ್ನನೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಬಂಧ		•					
2.	ನಾ	ಲ್ಕಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ:							12
	1)	ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ತಂಡ	ವೆ ತಾ	ಯಿ ಯಾರು ?					
	2)	ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಬರೆದ ಸಾ	ುಹಿತ್ಯ	?					
	3)	'ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕೊರಗು' ಇ	ಇದರ	ರ ಲೇಖಕರು ?					
	4)	ಆರು ವೈರಿಗಳೆಂದರೆ ಯ	ಾರು	?					
	5)	ಪ್ರೀತಿಯ ಮೀಮಾಂಸೆ	ಯಾ	ರು ಬರೆದರು ?					
3.	ಎರ	ಡರ ಸಂದರ್ಭ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿ	ಸಿರಿ:						14
	1)	ಹೆರರ ನುಡಿ ಹೆರರ ನಡೆ	ಹೆರ	ರದೆ ಹೆಮ್ಮೆ !					
	2)	ಇನ್ನೊಂದು ಬೋರ್ ಹೆ	ೂಡೆಸ	ಸಬೇಕು!					
	3)	ಉಚ್ಚನೀಚ ಅನತೀರಿ ಹ	ುಚನ	ಾಯಿ!					
4.	ಒಂ	ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ:							14
	1)	ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ತ	ನವ	ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರ	ಗಳನ	ಗ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.			
	2)	ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಚಿಂತೆಗಳು ೧	ಯಾ	ಶ್ರವು ? ವಿವರಿಸಿರಿ.					
5.	ಗಂಗ	ಗಮ್ಮನ ಬೋರ್ ಪ್ರಕರಣ	ವನ್ನ	್ನ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ	ವಿವ	'ට්ඨට්.			16

SLR-Q - 34

Seat	
No.	

a) -12

b) 0

B.Com. (Semester – II) (New) Examination, 2015 (CGPA Pattern) **BUSINESS MATHEMATICS**

Max. Marks: 70 Day and Date: Friday, 27-3-2015 Time: 11.00 a.m. to 2.00 p.m. **Instructions**: 1) Graph paper will be supplied on **request**. 2) **Use** of calculator is **allowed**. 3) Figures to the **right** indicate **full** marks. 4) All questions are compulsory. 5) Assume suitable data if required. 1. Choose the correct alternative: 14 1) $x^3 + 3axy + y^2 = 0$ is an example of a) Explicit function b) Implicit function c) Cost function d) None of these 2) If x and y both changes in opposite direction then the function y = f(x) is called a) Decreasing function b) Increasing function c) Neither a) nor b) d) None of these 3) If $f(x) = x^2 + 2x - 1$ then f(-1) =a) –2 b) 1 c) 2 d) -14) Revenue function – cost function = a) Demand function b) Profit function c) Parametric function d) None of these 5) $\lim_{x\to 3} [2x+6] =$

c) 12

d) None of these

- 6) $\lim_{x\to 0} \left[\frac{e^x 1}{x} \right] =$
 - a) 0
- b) 1
- c) -1
- d) none of these

- 7) $\frac{d}{dx}(5^x)=$
 - a) $5^{x}.log5$ b) $\frac{5^{x}}{log5}$ c) 5^{x}
- d) none of these
- 8) If $\frac{dy}{dx} = 0$ and $\frac{d^2y}{dx^2} < 0$ at x = a then y = f(x) is called _____ at x = a.
 - a) Maximum
- b) Minimum
- c) Constant
- d) None of these

- 9) $\frac{d}{dx}\left(\frac{1}{x}\right) =$
 - a) $\log x$ b) $\frac{1}{y^2}$ c) $\frac{-1}{y^2}$
- d) none of these

- 10) Marginal Average Cost (MAC) =

 - a) $\frac{d}{dx}(C)$ b) $\frac{d}{dx}(AC)$ c) $\frac{C}{x}$
- d) none of these

- 11) $\int_{1}^{a} f(x) dx = 0$, if f(x) is
 - a) an even function
- b) an odd function

c) constant

d) none of these

- 12) $\int_{0}^{6} 3x^2 dx =$
 - a) 208
- b) 210
- c) 0
- d) none of these

7

- 13) $\int \sqrt{x} dx =$
- a) $\frac{1}{\sqrt{x}}$ b) $\frac{1}{2\sqrt{x}}$ c) $\frac{2}{3}x\sqrt{x}$
- d) none of these

- 14) $\int \frac{1}{x+1} dx =$
 - a) log x
- b) $\log (x + 1)$ c) x + 1
- d) none of these

2. A) Evaluate the limits:

i) $\lim_{x\to 3} \left[\frac{x^2 - x - 6}{x^2 - 2x - 3} \right]$

- ii) $\lim_{x\to 0} \left[\frac{\sqrt{a+x} \sqrt{a-x}}{x} \right]$
- B) If $f(x) = x^2 3x + 4$, find x such that f(x) = f(x + 1).

3. A) If $f(x) = \frac{1}{x + A}$, find the derivative of f(x) using first principle. 7

- B) The total cost function is given by $C = 5 + 2x + 4x^2$, where x is the quantity of a good produced. Find the marginal cost when x = 2. 7
- 4. Attempt any one out of A and B:
 - A) i) At what value of x the function $f(x) = x^3 3x^2 9x + 12$ will be maximum and minimum? Find the maximum and minimum value of the function. 10

ii) If
$$y = 2x^3 - 9x^2 + 12x + 5$$
 then find $\frac{d^2y}{dx^2}$.

- B) i) State the rule of integration by parts (i.e. $\int uv dx$). Hence integrate $\int x^2 \cdot \log x \, dx$. 10
 - ii) Evaluate $\int_{0}^{2} \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x} + \sqrt{2-x}} dx.$ 4

5. Attempt any one out of A and B:

A) i) If u and v are functions of x then prove that $\frac{d}{dx}(uv) = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx}$. Hence

find
$$\frac{dy}{dx}$$
, if $y = x^3.5^x$.

ii) If
$$x^2 - 3xy^2 + y^2 = 0$$
 find $\frac{dy}{dx}$.

B) i) Evaluate a) $\int \frac{e^x}{1+e^x} dx$.

b)
$$\int \frac{1}{\sqrt{4x^2 + 4x + 3}} dx$$
.

ii) Evaluate
$$\int_{1}^{e} \frac{\log x}{x} dx$$
.

Seat	
No.	

B.Com. – I (Sem. – II) (New) Examination, 2015 INSURANCE (CGPA Pattern)

		(,		
-	nd Date : Friday, 27-3- 11.00 a.m. to 2.00 p.r			Max. Marks : 70)
In	structions: 1) All qu	-	_		
	2) Figur	es to the right ind	ncate full marks.		
1. Cł	noose the correct alter	natives :		14	Ļ
1)	The Head Office of G		•		
۵)	A) Delhi	,	C) Chennai	•	
2)	In In: interest.	surance Policy pi	root of interest is a	a proof of insurable	
	A) Marine	B) Fire	C) Life	D) General	
3)	Voyage Insurance Po	olicy is type of	Insurar	nce Policy.	
	A) Fire	B) Marine	C) Crop	D) Cattle	
4)	poli	cy is compulsory i	in case of Motor In	surance Policy.	
	A) Comprehensive	B) N	Medical check up		
	C) Third party insura	nce D) N	Motor accessories		
5)	Crop Insurance Sche	eme was started b	y Govt. of India in		
	A) 1956	B) 1965	C) 1985	D) 1958	
6)	Burglary Insurance is	important type of	In	surance.	
	A) Accident	B) Time	C) Hull	D) Voyage	
7)	policy	covers both time t	factor and voyage	factor.	
	A) Time	B) Mixed	C) Voyage	D) Fleet	
8)	Valued policy, Declar	• •	•	ecific policy are the	
	A) Fire	B) Life	C) Marine	D) Life and Fire	

	9)	Ge	eneral Insurance Co	orporation of India	a wa	ıs establish	ed in t	he year	
		A)	1927	B) 1919	C)	1973	D)) 1938	
	10)	All		Insurance contra	cts a	are contrac	t of ind	emnity.	
		A)	Life		B)	Fire			
		C)	Life and Fire		D)	None of the	e abov	re .	
	11)	Fir	e Insurance provid	es compensation	for	loss due to			
		A)	Productive Fire		B)	Accidental	Fire		
		C)	Volcano		D)	Chemical	Proces	SS	
	12)	Cro	op Insurance first tir	me introduced in _			State	in the year 1939.	
		A)	Maharashtra		B)	Gujarat			
		C)	Mysore		D)	Karnataka			
	13)	Re	instatement Value	Policy is a type of	f		Policy	/.	
		A)	Fire Insurance		B)	Marine Ins	urance	e	
		C)	Motor Insurance		D)	Life Insura	nce		
	14)		the history of Insur surance.	ance business _		Ins	suranc	e is new form of	
		A)	Marine	B) Fire	C)	Accident	D)) Life	
2.	W	rite	short notes :						14
			ttle Insurance						
	,		pes of Marine losse	<u>es</u>					
	٥,	٠ ٦ ١	poo or marmo rooc						
3.	W	rite	short answer :						14
	A)	Sta	ate the significance	of Fire Insurance	€.				
	B)	Fic	lelity Guarantee Ins	surance.					
4.	Ar	ISW	er any one of the fo	ollowing :					14
			plain the procedure	•	sura	ance Policy			
	,		plain the procedure	•		•			
	٥,		piam tro procedure		0		.oy.		
5.	Ar	ISW	er any one of the fo	ollowing :					14
	•		plain in brief the va	• •					
	B)	Ex Inc	plain in brief role a lia.	and development	of (General Ins	suranc	e Corporation of	

मराठी भाषांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

. याग्य पयायाचा ।नवड करा	:		
१) भारतीय सर्वसाधारण वि			
अ) दिल्ली	ब) भोपाल	क) चेन्नई	ड) मुंबई
२) विम्या	ामध्ये हितपुरावा विमापः	त्र हे विमेयहितचा पुराव	ा समजला जातो.
अ) सागरी			
३) प्रवासी विमापत्र हे	विमापत्राच	ा प्रकार आहे.	
	ब) सागरी		ड) जनावरांचा
४) मोटार विमा पत्रामध्ये _	विमा घेणे	अनिवार्य आहे.	
अ) सर्वसमावेशक		ब) वैद्यकीय तपास	णी
क) तृतीय पक्ष विमा		ड) मोटार उपसाधन	मे
५) पीक विमा योजना भार	त सरकारने	मध्ये सुरु केली.	
अ) १९५६	ब) १९६५	क) १९८५	ड) १९५८
६) घरफोडीचा विमा हा _	विम्यांचा म	हत्वाचा प्रकार समजल	ा जातो.
अ) अपघात	ब) मुदती	क) जहाज	ड) प्रवासी
७) मुदत आणि प्रवास या	दोन्ही घटकांचा समावेश	। या विम	ापत्रात असतो.
अ) मुदती विमा		ब) मिश्र विमा	
क) प्रवास विमा		ड) जहाज ताफांचा	विमा
८) निश्चित मुल्य विमा पत्र, पत्राचे प्रकार आहेत.	घोषीत विमापत्र, सरास	री विमा पत्र, विशिष्ट वि	मापत्र हेविमा
अ) अग्नी	ब) आयुर्विमा	क) सागरी	ड) आयुर्विमा व अग्नी
९) भारतीय सर्वसाधारण वि	त्रेमा महामंडळाची स्थाप	ना साली	करण्यात आली.
अ) १९२७	ब) १९१९	क) १९७३	ड) १९३८
१०) सर्व वि	मा करार हे नुकसान भर	पाईचे करार असतात.	
अ) आयुर्विमा		ब) अग्नी	
क) आयुर्विमा व अग्नी		ड) वरीलपैकी नार्ह	Ì

११)	अग्नी विम्याद्वारे	मळे होणाऱ्या ह	हानीची भरपाई दिली जा	ाते.	
,	अ) उत्पादक आग	•	ब) अपघाती आग		
	क) ज्वालामुखी		ड) रासायनिक प्रक्रि	या	
१२)	पीक विमा योजना १९३९ आली.	९ मध्ये सर्वप्रथम तत्का	लीन	राज्यात सुरु करण्यात	
	अ) महाराष्ट्र	ब) गुजरात	क) म्हैसूर	ड) कर्नाटक	
१३)	पुनर्स्थापना मुल्य विमापत्र	। विम्यामध	ध्ये आढळते.		
	अ) अग्नी	ब) सागरी	क) मोटार	ड) आयुर्विमा	
१४)	विमा व्यवसायाच्या इतिह	त्रसामध्ये	विमा हा सर्वात नविन वि	त्रेमा प्रकार आहे.	
	अ) सागरी	ब) अग्नी	क) अपघात	ड) आयुर्विमा	
अ	पा लिहा :)पशुधनविमा) सागरी हानीचे प्रकार.				१४
अ	डक्यात उत्तरे लिहा :)अग्नी विम्याचे महत्व सां) प्रामाणिकपणाची हमी वि				१४
अ	ालीलपैकी एका प्रश्नाचे उ)अग्नी विमापत्र घेण्याची व) सागरी विमापत्र घेण्याची	कार्यपद्धती स्पष्ट करा.	·.		१४
अ	ालीलपैकी एका प्रश्नाचे उ)सागरी विमापत्राचे विविध्) भारतीय सर्वसाधारण विग	त्र प्रकार थोडक्यात स्प		ट करा.	१४

Seat	
No.	

c) Adiled-Darwin

B.Com. – I (Semester – II) (New) (CGPA Pattern) Examination, 2015 GEOGRAPHY

Economic and Commercial Geography Economic Geography (Paper – II)

		Economic G	eography (Pa	per – II)			
•		day, 27-3-2015 to 2.00 p.m.			Max. Marks: 70		
	N. E	3.: 1) All questions 2) Neat diagram necessary. 3) Figures to the 4) Use of stenci	s and maps mus	st be drawn w i	herever		
1. Re	write the fo	llowing sentence by o	choosing approp	riate words:	14		
1)		geography is the new					
	a) Agricu	lture b) Human	c) Urbai	1 d)	Commercial		
2)	The farmin	ng of rain water is call	ed	farming.			
	a) Humid	b) Dry	c) Irriga	tion d)	Shifting		
3)		country is s	stands first rank	in the produc	tion of cotton in		
	the world.						
	a) China	b) Russia	c) Egyp	t d)	Nigeria		
4)	Subsistend	Subsistence farming means					
	a) Farmir	ng for commercial pu	rpose				
	b) Farmir	ng for export purpose	•				
	c) Farmir	ng for fulfilling the nee	eds of commone	rs			
	d) Farmir	ng for import purpose	•				
5)		is a major crops	s in commercial t	arming.			
	a) Wheat	b) Jowar	c) Bajar	a d)	Maize		
6)		is a longe	est rail route in th	e world.			
	a) Transe						

d) Transe-Siberian

	7)	Road transportation is more developed in							
		a) U. S. A.	b)	Japan	c)	India	d)	China	
	8)		typ	es of transporta	atio	n is very costly.			
		a) Water way	b)	Roadway	c)	Railway	d)	Airway	
	9)	In Maharashtra tour	ism	are developed	bed	cause of			
		a) M. I. D. C.	b)	M. S. R. D. C.	c)	M. T. D. C.	d)	M. S. F. C.	
	10)		i	s an important f	act	or of tourism.			
		a) Tourist	b)	Tourism	c)	Soil	d)	Government	
	11)	Simla tourist place i							
		a) H. P.	b)	U. P.	c)	A. P.	d)	M. P.	
	12)	OPEC is establishe	d in	the year of					
		a) 14 Nov. 1958	b)	14 Nov. 1960	c)	12 Nov. 1960	d)	12 Nov. 1945	
	13)	In EEC organisation	ì			_ permanent co	untı	ries members.	
		a) 13							
	14)			s a headquarter					
		a) Mumbai C. S. T	•		•	Mumbai - Churc	chg	ate	
		c) Malegaon			d)	Gorakhpur			
2.	Ans	swer the following:							14
	A)	Scope of commercia	al ge	eography.					7
	B)	GATT.							7
3.	Ans	swer the following:							14
	A)	Agra-Taj Mahal.							7
	B)	Main objectives of E	EC	and OPEC.					7
4	And	swer any one of the	foll	owina ·					14
••		Give an account of		•	a				•
	•	Explain the econom		•		sm in India			
	,	·		•	unc	miniaa.			
5.		swer any one of the		_	_	-			14
		Explain in details dit		_					
	ii)	Give an account of p	oroc	duction and dist	ribu	ution of wheat in	Ind	lia.	

मराठी रूपांतर

2) **आवश्यक** तेथे सुबक **आकृत्या** व नकाशे काढा.

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

		;	3) उजवीकडील उ	ं भंक प्रश्नांचे	पूर्ण गुण दर्शवि	तात.			
		4	4) नकाशा स्टे न्सिल	नचा वापर व	करण्यास परवान	गी आ	हे.		
1.	योग	य पर्याय निवडून गा	ळलेल्या जागा भरा	:					14
	1)	विपणन भूगोल ही _		_ भूगोलाची	नवीन शाखा आ	हि.			
			b) मानवी				d)	व्यापारी	
	2)	केवळ पावसाच्या प	गण्यावर होणाऱ्या शे	तीस		शेती अ	से म्ह	हणतात.	
		a) आर्द्र शेती	b) कोरडवा	हू शेती	c) ओलिताची	शेती	d)	स्थलांतर शेती	
	3)	कापूस उत्पादनात _		्या देशाचा	जगात प्रथम क्रम	गंक ल	ागतो		
		a) चीन	b) रशिया		c) इजिप्त		d)	नायजेरिया	
	4)	उदरनिर्वायची शेती	म्हणजे						
		a) व्यापाराच्या उहे	शाने केली जाते						
		b) निर्यादाच्या उद्दे	शाने केली जाते						
		c) केवल गुजराण	करण्याच्या उद्देशाने	केली जाते					
		d) आयादच्या उद्दे	शाने केली जाते						
	5)	व्यापारी शेतीतील _		•					
		a) गहू	b) ज्वारी		c) बाजरी		d)	मका	
	6)		_ हा जगातील सर्वा	त लांब लोह	मार्ग आहे.				
		a) ट्रान्स-ॲडियन	b) केप-कै	रो	c) ॲडिलेड-ड	डार्विन	d)	ट्रान्स-सैबेरियन	
	7)	जगातील सर्वात अ	धिक रस्ता वाहतूक ्		मधून च	वालते.			
		a) यु. एस. ए.	b) जपान		c) भारत		d)	चीन	
	8)								
		a) जला	b) रस्ते		c) रेल्वे		d)	हवाई	
	9)	महाराष्ट्रात पर्यटन व	त्र्यवसायाचा विकास	होत आहे व	कारण <u>_</u>				
		a) एम. आय. डी.	सी.		b) एम. एस. 3	नार. डी	े. सी	t.	
		c) एम. टी. डी. स	ी.		d) एम. एस. ए	फ़. सी	•		

-	10)) हा पर्यटन व्यवसायाचा महत्त्वाचा घटक आहे.						
		a) पर्यटक	b) पर्यटन	c)	जमीन	d)	सरकार	
-	11)	सिमला हे पर्यटन स्थळ भ	ारतातील		_ या राज्यात वसर्	नेले अ	गहे.	
		a) H. P.	b) U. P.	c) A	л. Р.	d) N	И. Р.	
-	12)	OPEC या व्यापारी संघट	एनेची स्थापना		या वर्षी झार	त्री.		
		a) 14 नोव्हे. 1958		•	14 नोव्हें. 1960			
		c) 12 नोव्हें. 1960		•	12 नाव्हें. 1945			
•	13)	E.E.C. या संघटनेत का	यम सदस्य		देश आहेत.			
		a) 13			11		09	
•	14)	भारतीय मध्य रेल्वे विभाग					_	
		a) मुंबई-C.S.T.	b) मुंबई-चर्चगेट	c)	मालेगांव	d)	गोरखपूर	
2.	थोः	डक्यात उत्तरे लिहा :						14
	A)	व्यापारी भूगोलाची व्याप्त	ती सांगा .					7
	B)	गॅट [GATT].						7
3.	थोः	डक्यात उत्तरे लिहा :						14
	A)	आग्रा-ताजमहल						7
	B)	EEC आणि OPEC चे	मुख्य उद्देश लिहा.					7
4.	खा	लीलपैकी कोणत्याही एक	ा प्रश्नाचे उत्तर लिहा :					14
	i)	भारतातील हवाई वाहतुर्व	नेचा सखोल वृत्तांत लि	हा.				
	ii)	भारतातील पर्यटन व्यवस	ायाचे आर्थिक महत्त्व स	रांगा.				
5.	खा	लीलपैकी कोणत्याही एक	ा प्रश्नाचे उत्तर लिहा :					14
	i)	शेतीच्या विविध प्रकाराच	ी सविस्तर माहिती लि	हा.				
	ii)	भारतातील गहू उत्पादना	वे आणि वितरणाचा स	विस्तर	वृत्तांत द्या.			

SLR-Q - 37

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) (Old) Examination, 2015 ENGLISH (Compulsory) On Track – English Skills for Success

Day and Date : Friday, 20-3-2015 Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		Max. Marks : 50		
Instructions: 1) All questions ar 2) Figures to the ri	re compulsory . ight indicate full marks.			
1. Choose the right answer from the alte	ernatives given below :	10		
 The first requirement to get into flow to work hard emotional comfort 	b) follow action			
To succeed in your mission, you goal.	must have	towards your		
a) devotion	b) a flow			
c) communication	d) responsibility			
3) always helps th	always helps those who know how to help th			
a) Fate	b) Man			
c) J. H. Wright	d) Maharaja of Khetri			
4) Human rights may be summed up	in one word	_		
a) Equality	b) Liberty			
c) Full employment	d) Democracy			
5) Ruhi plans to	her flat.			
a) Sell out	b) Cell out			
c) Sold out	d) Celling out			
In the poem 'Full Moon', the poet relationship with the moon.	talks about ma	nkind's		
a) R. W. Emerson	b) Robert Hayden			
c) Robert Frost	d) W. B. Yeats			

SLR-Q - 37 -2-

7) In the poem 'Brahma', the poet presents the essence of a) Hindu philosophy b) American Scholars d) The Universe c) Human philosophy 8) Hove to read and recite Rabindranath ______poems. a) Tagores b) Tagore's c) Tagores' d) Tagore 9) Children enjoyed the fairy ______ told by their teacher. a) Tail b) Tale c) Taile d) Tell 10) Raj is as _____ as his brother. a) tall b) taller c) tallest d) taller than

10

6

- 2. Answer any five of the following questions in two to three sentences each.
 - 1) What was Wernher Von Braun famous for in the field of rocketry?
 - 2) What does Dr. Kalam mean by 'flow'? Describe the factors connected with flow.
 - 3) How was Vivekananda's speech at the Parliament of religions different from the speech of other speakers?
 - 4) What were the problems faced by Vivekananda in America?
 - 5) What do you understand by human rights?
 - 6) Examine Palkhivala's evaluation of the current status of human rights in the world.
- 3. A) Attempt any two of the following questions:
 - 1) You are Sameer Raje, Manager of S. L. Textiles, Kolhapur. Draft an e-mail to the sales manager of Modern Furnitures, Pune on the email Id smmodfur@gmail.com, placing an order of office furniture for your showroom in Pune. Inform that you have given the order details in an attachment titled 'Order Chart'.
 - 2) As the manager of Proline Industries, Solapur, draft an email to Sanket Jhaveri (Sanketj@rediffmail.com) under the subject interview call letter, informing him to attend the interview for the post of sales executive. Attach the details of the interview in a document named 'Interview details'.

- 3) Write an e-mail letter to Mr. Ashwin Mehta, Editor of Pragati publications requesting him to send the price list and latest catalogue of their published books. Imagine the necessary details.
- B) Answer any two of the following questions in about fifty words each.
 - 1) What role do Gods and religion have in the poem 'Brahma'?
 - 2) Explain the use of imagery in the poem 'Full Moon'.
 - 3) Why is the moon a 'brilliant challenger of rocket experts'?
- 4. Attempt any one of the following questions:

4

- 1) As the secretary of 'Sports Club of Delhi', write a notice and agenda of the second meeting of the office bearers of the club. Imagine the necessary details.
- Prepare an agenda for the meeting of the members of Maharashtra Cultural Association scheduled for the 15th of May and then draft the minutes of the meeting.
- Prepare the CV of a fresh graduate who has applied for the post of Sales Executive.

10

Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – II) (Old) Examination, 2015 PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT

Day an	d Date : Monday,	23-3-2015		Max. Marks : 50
Time:	11.00 a.m. to 1.00) p.m.		
	,	A II questions are cor igures to the right i	•	
1. Se	lect the correct al	ternative from the o	given alternatives :	10
1)	Forgetting of old and an Refreezing	things means b) Unfreezing	c) Freezing	d) None
2)	Motivation deals a) Psychologicalc) Historical	with of wo	orkers. b) Sociological d) Economical	
3)	Most people disli a) Management c) Change	ke	b) Controllingd) Planning	
4)	is the ration a) Basic salary c) Bonus	non financial incenti	ve. b) Increments d) Extra responsit	pility
5)	is the	form of business co	ommunication.	
	a) E-mail	b) Letter	c) Reports	d) All
6)	Undera) autocratic	leadership style the		wer to take decision. d) intellectual

	7)	is the modern technique of	of c	ontrolling.	
		a) Observation	b)	Critical path method	
		c) Internal Audit	d)	Audit	
	8)	is the passing of informat	ion		
		a) Supervision	b)	Communication	
		c) Controlling	d)	Directing	
	9)	is the basic requirement of	eff	ective controlling.	
		a) Understanding the object	b)	Participation	
		c) Economical	d)	All	
	10)	Process of planned change given by			
		a) George Terry	b)	Kimbal	
		c) Taylor	d)	Louis Allen	
2.	An	swer the following.			
	A)	Motivation : Need			5
	B)	Democratic Leadership.			5
3.	An	swer the following.			
	A)	Effective controlling			5
	B)	Forms of Business Communication.			5
4.	An	swer any one of the following.			
	A)	Explain the process of planned chang	je.		10
	B)	Explain the techniques of controlling.			10
5.	An	swer any one of the following.			
	A)	State the traits and functions of a lead	der	-	10
	B)	Explain the process of communicatio	n.		10

मराठी रूपांतर

सूचना :१)	सर्व प्रश्न अनिवाय	र्व आहेत.	
7)	उजवीकडील अंक	पूर्ण गुण	दर्शवितात

٤.	दिलेल्या पर्याया मधून योग्य पर्यायाची निवड कर	Т.	१०
	१) म्हणजे जुन्या गोष्टी विसरणे ह	ोय.	
	अ) बदलची अंमल्बजावणी	ब) बदल खुल करणे	
	क) स्थिर ठेवणे	ड) कोणतेही नाही	
	२) अभिप्रेरणा ही कामगारांची सि	थेती आहे.	
	अ) मानसिक	ब) सामाजिक	
	क) ऐतिहासिक	ड) अर्थशास्त्रीय	
	३) बहुतांश लोकांना आवडत नाह	ही.	
	अ) व्यवस्थापन	ब) नियंत्रण	
	क) बदल	ड) नियोजन	
	४) हे अर्थिकेतर प्रलोभन आहे.		
	अ) मूळ पगार ब) वार्षिक वाढ	क) बोनस ड) जादा जबाबदारी	
	५) ही व्यवसाय संदेशवहनाची पर	द्धत आहे.	
	अ) इ-मेल	ब) पत्र	
	क) अहवाल	ड) सर्व	
	६) नेतृत्वशैली मध्ये नेत्याल निर्ण	य धेण्याचे पूर्ण अधिकार असतात.	
	अ) हुकूमशाही ब) लोकशाही	क) मुक्त ड) बौद्धिक	
	७) हे नियंत्रणाचे आधुनिक तंत्र अ	गहे.	
	अ) निरीक्षण	ब) निर्णायक पथ पद्धत	
	क) अंतर्गत लेखापरीक्षण	ड) लेखा परिक्षण	

رى	म्हणजे माहिती पाठविणे ह	होय.		
अ) पर्यवेक्षण	ब) संदेशवहन	क) नियंत्रण	ड) निर्देशन	
۶)	ही परिणामकारक नियंत्रण	ाची मूलभूत आवश्यकत	॥ आहे.	
अ) उद्देश समज	ावून घेणे	ब) सहभाग		
क) काटकसरी		ड) सर्व		
१०) नियोजनबद्ध बद	लाची प्रक्रिया	यांनी मांडली.		
अ) जॉर्ज टेरी	ब) किम्बाल	क) टेलर	ड) लुईस अलेन	
२. खालील प्रश्नांची उ	त्तरे द्या.			
अ) अभिप्रेरणा : गर	অ			ų
ब) लोकशाही नेतृत	व			ų
३. खालील प्रश्नांची उ	त्तरे द्या.			
अ) परिणामकारक र्व	नियंत्रण			ų
ब) व्यवसाय संदेशव	वहनाचे प्रकार			ų
४. खलीलपैकी एकाचे	उत्तर द्या.			
अ) नियोजनबद्ध बद	लची प्रक्रिया स्पष्ट करा.			१०
ब) नियंत्रणाची तंत्रे	स्पष्ट करा.			१०
५. खलीलपैकी एकाचे	उत्तर द्या.			
अ) नेतृत्वाचे गुण व	कार्ये सांगा.			१०
ब) संदेशवहनाची प्र	प्रक्रिया स्पष्ट करा.			१०

Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – II) (Old) Examination, 2015 FINANCIAL ACCOUNTING

Day ar	nd Date : Tuesday,	Max. Marks :	: 50		
-	11.00 a.m. to 1.00				
<i>In</i> :	3) O	ut of Q. No. 4(A) a ut of Q. No. 5(A) a	ns. and Q. No. 4(B) solve a and Q. No. 5(B) solve a tindicate full marks.		
1. Cł	noose the correct a	alternative and co	mplete the given sente	nces.	10
1)	The balance in the Account.	ne goods sent to	branches A/c is transf	erred to	
	a) Branch A/cc) Branch Stock		b) Purchase or Trad d) Branch Cash A/c	ing A/c	
2)	Credit purchases a) Total debtors c) Total creditors		t by preparing b) Bills receivables d) Bills payables	A/c.	
3)	a) Dependent c) Agency	es are working und	der the instructions of the bold independent do not be both to be both do not be	he Head Office.	
4)	a) Branch debtor	'S	ck A/c is of the above		
5)	comm debts.	ission is allowed	to the consignee to be	ear the loss of bad	
	a) Special	b) Extra	c) Additional	d) Del-credere	
6)	The relation betw a) Debtor and Cr c) Agent and Co-	editor	r and consignee is of b) Principal and Age d) Drawer and Draw		
7)	is termed as	-	ion the excess of incom		
	a) Profit	b) Loss	c) Surplus	d) Deficit	г.о.

5

	8)	The primary objectives of is to	p	rovide services.		
		,	•	Partnership firm		
		c) Company	d)	Non-profit organisation		
	9)	Opening capital is ascertained by pre	pa	aring		
		a) Opening statement of affairs				
		b) Opening cash A/c				
		c) Opening receipts and payment A/o	С			
		d) All of the above				
1	0)	A loss which is natural and unavoidal	ble	e is called loss		
		a) Normal loss	b)	Contingent loss		
		c) Abnormal loss	d)	Miscellaneous loss		
2.	Wr	ite short notes on :			1	C
	1)	Stock and Debtors method of Branch	Α	ccount.		
	2)	Account sales and proforma invoices	3 .			
3.	A)	Following are the particulars relating	to	a Mumbai Branch of Rac	lheya and	
	•	Company, Rajasthan, for the year en	de	ed 31 st March 2013.	-	5
		Particulars		Rs.		
		Stock at Branch on 1-4-2013		30,000		
		Stock on 31-3-2013		25,000		
		Goods supplied to the branch during	th	e year 4,80,000		
		Remittances received from the Brand	ch	5,50,000		
		Salaries		24,000		
		Rent		7,200		
		Telephone expenses		2,000		
		Petty cash (remittance)		3,000		
		Petty cash balance on 31-3-2013		200		
		Petty expenses		2,800		
		All the Branch expenses are paid by	-		supplied on	
		imprest system. Prepare Branch A/c	in	the H.O. Books.		

B) M/s Onkar Trading consigned 2000 LED sets @ Rs. 12,000 each to M/s Anjum and Co. Onkar Trading Co. paid Rs. 20,000 as freight. Due to normal wastage only 1950 sets were received by M/s Anjum and Co. M/s. Anjum and Co. paid Rs. 5,000 as unloading and carriage charges.

The unsold LED sets are 650.

You are required to calculate the value of closing stock.

10

10

4. A) Mr. Rajaram keeps his books on single entry basis. Following is the analysis of his cash book for the year ending 31-12-2007.

> Rs. 2.800 By paid to creditors 35,000 6,500 11,000 By General expenses 2.300 6,000 By Rent and Taxes 1,500

200 By Drawings 3,600 By Cash purchases 12,000 By Bank and Cash bal. 7,100

Payment

48,000 By Salaries

68,000 68,000

Particulars of other Assets and liabilities are as follows:

Particulars	1-1-2007	31-12-2007
Sundry Debtors	14,500	17,600
Machinery	7,500	7,500
Sundry creditors	5,800	7,500
Furniture	1,200	1,200
Investment	5,000	5,000
Stock	3,900	5,700

Prepare Trading, Profit and Loss A/c for the year ended 31-12-2007 and Balance Sheet as on that date, after providing depreciation at 10% on machinery and furniture and Rs. 800 against doubtful debts.

OR

Receipts

To Received from Debtors

To Interest on Investment

To cash sales

To Bank Balance on 1-1-2007

To capital brought during the year

- B) On 1st April 2014 Uday and Sons of Solapur consigned goods of Rs. 11,000 to Raj and Co. Bangalore at a proforma invoice value of Rs. 15,000. Uday and Sons paid Rs. 400 for freight and insurance. Raj and Co. paid Rs. 1,000 for carriage and other expenses. Raj and Co. sent a bank draft of Rs. 2,000 to Uday and Sons as an advance Raj and Co. sold all goods for Rs. 16,000 and get a commission at 5% on sale proceeds. Raj and Co. remitted balance after deducting its commission and expenses.
 - Prepare consignment Account Raj and Co. A/c in the books of Uday and Sons.
- 5. A) The Novelty Stores Ltd., invoices goods to their various Branches at cost and the branches sell on credit as well as for cash. From the following details relating to the Satara Branch.

Particulars	Rs.
Debtors on 1-1-2012	52,400
Debtors on 31-12-2012	66,200

Stock on 1-1-2012	30,000
Stock on 31-12-2012	27,800
Goods from Head Office	1,01,600
Goods returned to Head Office	1,400
Cash Sales	67,000
Credit Sales	1,20,000
Allowances to customers	640
Returns from customers	1,160
Discounts to customers	4,800
Bad debts	1,200
Cash received from customers	98,400
Rent, rates etc.	3,600
Wages and salaries	12,000
General Trade charges	2,600

Prepare the Branch Stock A/c, Branch Expenses A/c, Branch Debtors A/c and Branch profit and Loss A/c in the H.O. Books.

OR

B) Following information is given in respect of Youth Club, Solapur. You are required to prepare Income and Expenditure Account for the year ended 31-3-2013 and the Balance sheet as on that date.

Receipts and Payments A/c for the year ended 31-3-2013

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Opening Bal. at Bank	12,000	By Rent	8,800
To Entrance fees	1,000	By Salaries	28,000
To Subscriptions:		By Printing	6,800
Previous year	1,800	By functions and celebrations exps	s. 14,000
Current year	36,000	By Travelling	6,800
Next year	2,000	By Fixed Deposits with Bank	20,000
To Interest on Debentures	2,250	By cash at Bank	14,650
To Sale proceeds of motor car	44,000		
	99,050		99,050

1) Other information:

Particulars	31-3-2012	31-3-2013
Cash at Bank	12,000	14,650
15% Debentures	30,000	30,000
Furniture	14,000	14,000
Subscriptions Receivables	2,400	3,000
Motor car	40,000	_

- 2) Entrance fees and profit on sale of car to be transferred to capital fund.
- 3) Rent paid in advance Rs. 800.
- 4) Interest on Debentures is received upto 30-9-2012.

SLR-Q - 4

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS (CGPA Pattern)

Day and Date: Wednesday, 25-3-2015 Time: 3.00 p.m. to 6.00 p.m.	Max. Marks : 70	
Instructions: 1) All questions are comp	ulsory.	
2) Figures to the right sho	ws full marks.	
3) Draw diagrams where n		
Choose correct alternatives given below:	14	
1) is the mechanism to so a free market economy. a) Production mechanism c) Price mechanism	blve the basic economic problems in b) Distribution mechanism d) None of these	
2) The right of making private property is the fea) Free market b) Socialistic	eature ofeconomy.	
3) The ratio between income and demand is	called	
a) Price elasticity	b) Income elasticity	
c) Cross elasticity	d) Advertisement elasticity	
4) Anticipation of future demand is called		
a) Demand forecasting	b) Derived demand	
c) Demand	d) None of these	
5) Dr. Marshall's utility analysis is based on		
a) Cardinal utility	b) Ordinal utility	
c) Marginal utility	d) None of these	
6) Which are the factors affecting the elastical and a second se	city of demand ? b) Uses of goods d) All above	
o, Availability of babolitato	a, madovo	

14

5. Answerany one:

A) Give the properties of indifference curve. B) Explain the types of demand forecasting.

अ) कृषी

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक. २) उजवीकडील अंक त्य ३) योग्य तेथे सुबक आकृ	गा प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात. जिती काढा.	
१. योग्य पर्याय निवडा :	•	१४
१) मुक्त अर्थव्यवस्थेत द्वारे ग	मूलभूत आर्थिक प्रश्न सोडविले जातात.	
अ) उत्पादन यंत्रणा	ब) विभाजन यंत्रणा	
क) किंमत यंत्रणा	ड) यापैकी नाही	
२) खाजगी मालमत्ता अधिकार हे	अर्थव्यवस्थेचे एक महत्त्वाचे वैशिष्टय आहे.	
अ) खुल्या ब) समाजवादी	क) हुकुमशाही ड) बंदिस्त	
३) मागणी व उत्पन्न यांच्यातील गुणोत्तरास	असे म्हणतात.	
अ) किंमत लवचिकता	ब) उत्पन्न लवचिकता	
क) छेदक लवचिकता	ड) जाहिरात लवचिकता	
४) भविष्यातील मागणी लक्षात धेणे म्हणजे	होय.	
अ) मागणीचा पूर्वानुमान	ब) प्राप्त मागणी	
क) मागणी	ड) यापैकी नाही	
५) डॉ. मार्शल यांचे उपयोगिता विश्लेषण	यावर आधारित आहे.	
अ) अंकवाचक उपयोगिता	ब) क्रमवाचक उपयोगिता	
क) सीमांत उपयोगिता	ड) यापैकी नाही	
६) मागणीच्या लवचिकतेवर	_चा प्रभाव पडतो.	
अ) वस्तुचे स्वरूप	ब) वस्तुचे उपयोग	
क) पर्यायी वस्तुंची उपलब्धता	ड) वरील सर्व	
७) समवृत्ती वक्राची मूळ संकल्पना	यांनी मांडली.	
अ) जे. एम. केन्स ब) डॉ. मार्शल	क) एजवर्थ ड) यापैकी नाही	
८)अर्थशास्त्र म्हणजे पारंपारिकः	अर्थशास्त्र व प्रत्यक्ष व्यवसाय यामधील समन्वयाच आ	हे.

ब) औद्योगिक क) व्यावसायिक ड) आंतरराष्ट्रीय

(۶	९) सीमांत पर्यायता दर सामान्यता		जाण्याची प्रवृत्ती ३	असते.	
	अ) घटत	ब) वाढत	क) स्थिर	ड) यापैकी नाही	
१०)) उद्योगसंस्थेचे	मिळविणे हे	मूळ उद्दिष्ठ असते.		
	अ) नफा ब)	सामाजिक कल्याण	क) खर्च	ड) यापैकी नाही	
११)) किंमत-उत्पन्न रेषेला _	असे	नेही म्हणतात.		
	अ) अंदाजपत्रक रेषा	ब) समान्तर रेषा	क) संपर्क रेषा	ड) यापैकी नाही	
१२)) मीड या वस्तुकरिता अर	त्रणारी मागणी	असते.		
	अ) लवचिक	ब) अलवचिक	क) कमी लवचिक	ड) यापैकी नाही	
१३)) समवृत्ती वक्र आरंभस्था	नाशी	असतात.		
	अ) सरळ	ब) अंतर्वक्र	क) बर्हिवक्र	ड) यापैकी नाही	
१४)) सामान्यपणे एक वर्षाच्य	ग कालावधीसाठी माग	ाणी अंदाजाला	मागणी अंदाज अ	ासे
	म्हणतात.				
	अ) अल्पकालीन	ब) मध्यमकालीन	क) दीर्घकालीन	ड) समकालीन	
२. थो	डिक्यात उत्तरे लिहा :				
अ) मुक्त अर्थव्यवस्थेची वै	शिष्ट्ये स्पष्ट करा.			9
ब्) मागणीच्या पूर्वानुमानाचे	ने महत्त्व स्पष्ट करा.			9
३. टी	पा लिहा :				
अ)मागणीची छेदक लवि	वेकता.			9
ब्) उपयोगिता विश्लेषणाचे	ा दोष.			9
४. ख	ालीलपैकी एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा :			१४
) मागणीच्या किंमत लव		करा.		·
				प आणि व्याप्ति स्पष्ट करा.	
५. ख	् ालीलपैकी एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा :			१४
)समवृत्ती वक्राचे गुणधर्म				••
	ब) मागणीच्या पूर्वानुमानाचे प्रकार स्पष्ट करा.				
`,					

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) (Old) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS (Paper – I)

	BUSINESS ECONO	MICS (Paper – I)	
Day and Date: Wedner Time: 11.00 a.m. to			Max. Marks : 50
Instructions :	 All questions are co Figures to the right Draw diagram whe 	t shows full marks.	
1. Choose correct a	lternative given below :		10
1) Production me	eans creation of		
a) Utility	b)	Labour	
c) Rent	d)	Interest	
2) The law of var	riable proportions occur	rs in period.	
a) Very short	b)	Short	
c) Long	d)	None of these	
3) Iso quants are	e always	to origin.	
a) Parallel	b)	Concave	
c) Convex	d)	Straight	
4) The concept of	of transfer earnings is de	eveloped by	-
a) Walker	b)	Ricardo	
c) Benham	d)	Mrs. Joan Robinson	
5) Price discrimi	nation is the feature of _	competition	
a) Monopoly	b)	Perfect competition	
c) Oligopoly	d)	Monopolistic competition	
6) The concept of	of monopolistic competi	tion was introduced by	
a) Keynes	b)	Malthus	
c) Prof. Chan	nberlin d)	Ricardo	

	7)	n innovation theory of profit is introduced by								
		a) Prof. Schumpeter	b)	Prof. Knight						
		c) Prof. Hawley	d)	Lord Keynes						
	8)	is the reward of parting with a liquidity.								
		a) Interest	b)	Rent						
		c) Wage	d)	Profit						
	9)	The break-even point means		point.						
		a) No profit no loss	b)	Maximum profit						
		c) No profit	d)	No loss						
	10)	Selling cost is the important featur	e o	fcompetition.						
		a) Perfect	b)	Monopoly						
		c) Monopolistic	d)	None of these						
2.	Gi۱	ve short answers :								
	a)	Define price discrimination.			5					
	b)	What are the features of perfect co	mp	petition?	5					
3.	Gi۱	ve short notes on :								
	a)	Production function.			5					
	b)	The Keynesian three motives of de	ema	and for money.	5					
4.	Gi۱	ve answer on any one :								
	a)	Explain the uncertainty bearing the	eor	y of profit.	10					
	b)	Explain the law of variable proporti	ion	S.	10					
5.	a)	Explain the break-even point. Give	e its	importance.	10					
	,	OR		L						
	þ)	Give the features of monopolistic of	'nOm	netition	10					
	IJ)	Give the leatures of monopolistic competition.								

मराठी रूपांतर

सूचना	:	<i>የ)</i>	सर्व प्रश्न आवश्यक .
		7)	उजवीकडील अंकत्या प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
		₹)	योग्य तेथे सुबक आकृती काढा.

۶.	यो	ग्य पर्याय निवडा :				१०		
	٤)	उत्पादन म्हणजे	ची निम	र्गिती होय.				
		अ) उपयोगिता	ब) श्रम	क) खंड	ड) ब्याज			
	۲)	बदलत्या प्रमाणाचा वि	नेयम	काळात अनुभवार	न येतो.			
		अ) अति अल्प	ब) अल्प	क) दीर्घ	ड) यापैकी नाही			
	\$)	सम उत्पादन वक्र नेह	मी आरंभ स्थानाशी	अस	ग्तात.			
		अ) समांतर	ब) अंतर्वक्र	क) बहिर्वक्र	ड) सरळ			
	४)	बदली उत्पन्नाची संक	ल्पना	नी मांडली.				
		अ) वॉकर	ब) रिकार्डो	क) बेनहॅम	ड) श्रीमती जोन रॉबीनसन			
	५)	मूल्यभेद हे	बाजाराचे वैी	शिष्ट्य आहे.				
		अ) मक्तेदारी		ब) पूर्ण स्पर्धा				
		क) अल्पाधिकार		ब) पूर्ण स्पर्धा ड) मक्तेदारीयुक्त	स्पर्धा			
	ξ)			यांनी मांडली.				
		_		क) प्रा. चेंबरलीन				
	૭)	नफयाचा नवप्रवर्तन वि	सिद्धांत	नी मांडला.				
		अ) प्रा. शुम्पीटर	ब) प्रा. नाईट	क) प्रा. हॉले	ड) लॉर्ड केन्स			
	(۷	रोखतेच्या त्यागाबद्दर	तचा मोबदला म्हणजे	r हो	य.			
		अ) ब्याज	ब) खंड	क) वेतन	ड) नफा			
	९)	सम बिंदू म्हणजे	बिंदू हो	य.				
		अ) ना नफा ना तोत	टा	ब) महत्तम नफा				
		क) ना नफा		ड) ना तोटा				
8	(0)	विक्री खर्च हे	बाजाराचे	महत्त्वाचे वैशिष्ठ्य अ	गहे.			
		अ) पूर्णस्पर्धा		ब) मक्तेदारी				
		क) मक्तेदारीयुक्त	स्पर्धा	ड) यापैकी नाही				

Ш			ш		Ш

4

ų

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :	
---------------------------	--

अ) मूल्यभेदाचे विश्लेषण करा. ब) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.

३. टीपा लिहा:

अ) उत्पादन फलन. 4

ब) केन्सचे पैशाच्या मागणीबाबतचे तीन हेतू. 4

४. खालिलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा:

अ) नफयाचा अनिश्चीतता पत्करण्याबाबतचा सिद्धांत स्पष्ट करा. १०

ब) बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा. १०

५.अ) सम बिंदू विश्लेषण म्हणजे काय ? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा. १०

Seat	
No.	

B.Com. – I (Sem. – II) (Old) Examination, 2015 MARATHI (Com.) सुजनरंग मराठी (आवश्यक)

	सृजनरग म	ाराठा	(आवश्यक)		
Day and Date : Thursda Time : 11.00 a.m. to 1.0				Max. Marks	: 50
१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न : योग्य प	र्याय निवडा :				१०
१) छत्रपती शिवाजी मह	हाराज यांचा राज्याभि	ाषेक व	क्रोणत्या साली	झाला ?	
((i) <i>१६७</i> ४	(ii) १६३०	(iii)	१६३६	(iv) १६५६)	
२) 'आशा-निराशेचे क्ष	ण' हा गद्य उत्तारा य	शवंतर	ाव चव्हांणाच्य	ा कोणत्या ग्रंथातून घेतला आहे ?	
((i) सहयाद्रीचेवारे	(ii) युगांतर	(iii)	कृष्णाकाठ	(iv) ऋणानुबंध)	
३) 'चंद्रबनातलया साव	लया' या ललित गह	ग्राचे ले	नेखक कोण ?		
((i) आनंद यादव	(ii) द. ता. भोसले	(iii)	चंद्रकुमार नल	गे (iv) सरोजनी बावर)	
४) 'महाराष्ट्र चेंबर्स ऑ	फ कॉमर्स'चे पहिले	अध्यक्ष	न कोण ?		
((i) शेठ पोपट चंद	(ii) शेठ जवेरचंद	(iii)	शेठ वालचंद	(iv) शेठ गुलाब चंद)	
५) संत नामदेवाचे पूर्ण	नाव काय आहे ?				
((i) नामदेव दामाशेट	ी शिंपी	(ii)	नामदेव शिंपी		
(iii) नामदेव नरसी ब	ामनीकर	(iv)	यापैकी नाही)		
६) फादर स्टीफन्स यांर्न	ो पोर्तुगीज भाषेत को	णत्या	बोलीचे व्याक	रण लिहिले ?	
((i) गोमंतकीय बोल	Î	(ii)	पोर्तुर्गाज बोर्ल	ो	
(iii) कोकणी बोली		(iv)	प्रमाण बोली)		
७) मंगेश पाडगावकरांच	ा पहिला कविता सं	प्रह को	ोणता ?		
((i) उदासबोध	(ii) धारानृत्य	(iii)	उत्सव	(iv) बोलगाणी)	
८) दूरदर्शनवरील बातर्म	ो प्रसार माध्यमाच्या	कोणत	या प्रकारात मो	डते ?	
((i) दृश्य	(ii) श्राव्य	(iii)	दृश्य-श्राव्य	(iv) यापैकी नाही)	
				P.	T.O.

SLR-Q-41

९) ड, त्र, न, म, या वर्णाना मराठी वर्णमालेमध्ये काय म्हणून संबोधले जाते ? ((i) अनुनासिक (ii) पर-सवर्ण (iii) विकल्प (iv) स्वराही) १०) संस्कृतमधील 'वक्तृ या मूळ शब्द संहितेपासून मराठीमध्ये कोणता शब्द तयार झाला ? (ii) व्याक्तीरेख (iii) वक्तृत्व ((i) कर्तृत्व (iv) व्याक्तीमत्व) २. दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच): 90 १) विद्यार्थी दशेतील यशवंतराव चव्हांणाची एक कौटुंबिक आठवण सांगा. २) वालचंदच्या तिघा भांवाची नावे सांगा. ३) संत नामदेवांच्या अंभगाची दोन वैशिष्ट्ये सांगा. ४) ज्योती लांजेवार यांच्या दोन कविता संगृहाची नावे सांगा. ५) दूरदर्शनसाठी बातमी लिहिताना कोणती काळजी घ्यावी. ६) औपचारिक भाषण म्हणजे काय ? ३. लघुत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन) : 90 १) 'प्राण्याचे गोकुळ' मधील बबली व कालू या प्राण्यविषयी लेखकाचे अनुभव सांगा. २) फादर स्टीफन्स यांनी वर्णिलेला मराठीचा महिमा थोडक्यात विशद करा. ३) वक्तृत्व कर्त्याच्या अंगी कोणकोणते गुण असावेत. ४. छत्रपती शिवाजी महाराजांचे स्वराज्यातील रयतेबदलचे स्नेहबंध स्पष्ट करा. १० किंवा श्रीकृष्ण आणि रिक्मणी यांच्या विवाह संबधाचे वर्णन 'कृष्ण देखिला सकळै जनी: या व धवळेच्य आधारे करा. ५. 'अक्षराचं बेट' या पाठातून लेखकाने ग्रामजीवनाचे चिमण कसे केले आहे ? १०

Seat No.

B.Com.(Part – I) (Semester – II) Examination, 2015 URDU (Compulsory) (Old)

Guldast-e-Adab (Prose, Poetry and Communication)

Day and Date: Thursday, 26-3-2015 Max. Marks: 50

Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. i) All questions are compulsory.

ii) Figures to the left indicate full marks.

 صحیح متبادل الفاظ کا انتخاب کرکے خانہ یری کیجئے : 10 i) کنھیا لال کیور_____ میں پیدا ہوئے۔ (1914) ii) رشید احد صدیقی _____ میں علی گڑھ کالج میں اردو کے معلم تھے۔ s 1970 s 1977) (=1912 =1912) iii) خواجه حسن نظامی کا اصل نام _____ تھا۔ (میر ببر علی سید اکبر علی سيد على حسن سيد ولى محمد) iv) نظم "مدو جزر اسلام" _____ کی تخلیق ہے۔ نظیر انیس اقبال) ۷) "بانگ دراء" _____ کا پہلا شعری مجموعہ ہے۔ افرحت الله بيگ حالي خواچه حسن نظامی) اقبال

حسینی)

لونه)

ا نظیر اکبر آبادی ولادت میں ہوئی۔ (۷۱ نظیر اکبر آبادی ولادت میں ہوئی۔ (۵۳۵ء ۱۸۹۲ء ۱۸۹۰ء)

> vii) میر ببر علی کا تخلص _____ ہے۔ (دبیر انیس ضمیر

viii) مرحوم عبدالجلیل شیخ کا آبائی وطن _____ ہے۔ (عثان آباد حیدر آباد شولایور

ix) پہلی جنگ آزادی مغل تا جدار _____ کی قیادت میں لڑی گئی۔ (جلال الدین اکبر شاہ جہاں اورنگ زیب بہادر شاہ ظفر)

x) "غلامی کی لعنت" کی مشہور نظم ہے۔ (سیوک رام ناصر رام پرساد بسمل جوش فیض)

٢. مندر جه زيل سوالات كے جوابات لكھئے (كوئى يائج) :

- i) مرثیہ کے اجزائے ترکیبی لکھیے۔
- ii) مرحوم عبدالجليل شيخ صاحب كالمختصر تعارف لكھيے۔
 - iii) انظم' کسے کہتے ہیں ؟
 - iv) نظم "مفلسی" کا مرکزی خیال تحریر کیجئے۔
- ٧) "چار پائی" کی اہمیت و افادیت پر مختصر روشنی ڈالئے۔
- vi کضیالال کپورنے شاعروں کی کتنی قسمیں بتائی ہیں ؟ کوئی تین لکھیے۔

٣. كوئى رو سوال حل كيج :

i) "دياسلائي" کا خلاصه اپنے الفاظ ميں تحرير کيجئے۔

ii) انگریزی عبارت کا ار دو میں ترجمہ کیجئے۔

Once a fox trying to fined a cover while being chased by hunters, entered the house of a woodcutter and himself under a bed. He requested the woodcutter, who was standing nearby to help him save his life. The woodcutter agreed. Soon the hunters arrived there and asked the woodcutter if he had seen any fox near his house. The woodcutter, although spoke in audibly loud tone that he had not seen any fox around, he signalled towards the fox which was hiding in his house.

iii) ذيل عبارت كا ايك تهائي حصه لكھئے:

میگھ ناد میں ایک انقلابی جذبہ تھا ہو بعد کی ان کی زندگی میں پروان چڑھا۔ اس جذبے کی ایک جھلک اس وقت دیکھنے کو مل جب انگریزی حکومت ۱۹۰۵ء میں بنگال کی تقسیم کا اعلان کر دیا۔ اس فیصلے کے خلاف لوگوں میں کافی غم و غصہ تھا۔ جگہ جگہ مظاہر ہے ہور ہے تھے۔ اس فیصلے کی مخالفت میں سارا بنگال کھڑا ہو گیا تھا۔ نوعم میگھ ناد اور ان کے دوستوں نے حکومت کی زیادتی کو محسوس کیا۔ وہ اس فیصلے کے خلاف مظاہرہ کرنا چاہتے تھے۔ گریہ نہیں جانتے تھے کہ وہ کیسے مظاہرہ کریں۔ ۱۹۰۹ء میں انہوں نے ڈھاکہ کالج میں داخلہ لیا۔ وہاں انہوں نے جرمن زبان پڑھنی شروع کی۔ اس وقت انہیں یہ احساس ہوچکا تھا کہ سائنس کے میدان میں جرمنی آگے ہے اور اچھا سائنس دال بننے کیلئے جرمن زبان سیھنی چاہئے۔ گویا اس وقت تک میگھ ناد سامہا سائنس دان بننے کا فیصلہ کرچکے تھے۔ ۱۹۹۱ء میں وہ پرسیڈینسی کالج میں داخل ہوئے۔ یہاں ماحول کافی اچھا تھا۔ یہاں شخصیت کو نکھار نے کا زیادہ اچھا موقع تھا۔ ان کے استادوں میں ہندوستان کے مایۂ ناز سائنس دال جے۔سی۔ بوس اور پی سی۔ رے شامل تھے۔ بوس استادوں میں ہندوستان کے مایۂ ناز سائنس دال جے۔سی۔ بوس اور پی سی۔ رے شامل تھے۔ بوس نبا تاتی طبیعات کے ماہر تھے اور وائریس کے موجدوں میں شمار کئے جاتے تھے جبکہ رے کیمیا کے ماہر تھے اور وائریس کے موجدوں میں شمار کئے جاتے تھے جبکہ رے کیمیا کے ماہر تھے اور ملک میں کیمیاوی صنعتوں کے پھیلاؤ میں ان کا کافی ہاتھ تھا۔ جہاں دلیل اور بحث مباجث کا موقع تھا۔ وہاں میگھ نا د سب سے آگے رہتا۔ ان کے ساتھی انہیں "نا قابل تخیر رابا" کہا کرتے تھے۔ ہوتا وہاں میگھ نا د سب سے آگے رہتا۔ ان کے ساتھی انہیں "نا قابل تخیر رابا" کہا کرتے تھے۔

10

٧. كوئى ايك سوال حل كيمير:

Seat	
No.	

B.Com. (Part- I) (Semester - II) (Old) Examination, 2015 PRINCIPLES OF MARKETING

PRINCIPLI	ES OF MARKETING
Day and Date: Thursday, 26-3-2015	Max. Marks : 50
Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.	
Instructions: 1) All questions are a 2) Figures to the rig	compulsory. ht indicate full marks.
1. Choose the correct alternative from	m given alternatives. 10
1) To make supply of product reg	ularly to customers is the object of
a) Promotion	b) Distribution
c) Advertising	d) None
2) Offering discount to customer i	s one of the technique of
a) Distribution	b) Marketing research
c) Sales promotion	d) All of the above
3) In the year Consu	mer Protection Act was passed in India.
a) 1984	b) 1990
c) 1987	d) 1986
4)is an art of persu	ading the customers to buy goods.
a) Leadership	b) Sales promotion
c) Salesmanship	d) Control
5) Marketing research covers are	as like
a) Product research	b) Sales research
c) Market research	d) All of the above
6) For perishable goods	channels should be preferred.
a) Long	b) Short
c) Long and short	d) Indirect
	P.T.O.

	7)	involves personal contact with buyers.						
		a) Sales promotion	b)	Personal selling				
		c) Publicity	d)	Advertising				
	8)	is the process of individual decide what, when, where, how and						
	·	from whom to purchase goods.						
		a) Market research	b)	Salesmanship				
		c) Consumer behaviour	d)	Leadership				
	9)	All disputes of compensation above Rs. settled at	20	lacs and upto Rs. 1 crore are				
		a) District forum	b)	State commission				
		c) National commission	d)	International commission				
•	10)	is the financial motivation to sa	ales	sman.				
		a) Basic pay	b)	Annual increment				
		c) Share in profit	d)	All of the above				
2.	An	swer the following :						
	A)	Significance of consumer behaviour.			5			
	B)	Functions of salesman.			5			
3.	An	swer the following :						
	A)	Importance of marketing research.			5			
	B)	Financial motivation to salesman.			5			
4.	An	swer any one of the following :			10			
	A)	State factors affecting choice of distribution	n c	channels.				
	B)	State the qualities of successful salesman	١.					
5.	An	swer any one of the following:			10			
	A)	Explain the process of marketing research	٦.					
	B)	Explain the salient features of Consumer	Pro	tection Act.				

मराठी रूपांतर

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गु	ण दर्शवितात.	
१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा.		8
१) ग्राहकांना वस्तूचा नियमित पुरवठा करणे हे _	चा उद्देश आहे.	
अ) वृद्धी	ब) वितरण	
क) जाहिरात	ड) कोणतेही नाही	
२) ग्राहकांना किंमतीत सूट देणे हे	_ चे तंत्र आहे.	
अ) वितरण	ब) विपणन संशोधन	
क) विक्रय वृद्धी	ड) वरीलपैकी सर्व	
३) भारतात ग्राहक संरक्षण कायदा	_ मध्ये संमत करण्यात आला.	
अ) १९८४	ब) १९९०	
क) १९८७	ड) १९८६	
४) वस्तू खरेदी करण्यात ग्राहकांचे मन वळविण	याची कला म्हणजे	
अ) नेतृत्व	ब) विक्रय वृद्धी	
क) विक्रयकला	ड) नियंत्रण	
५) विपणन संशोधनामध्ये क्षेत्रांच	ग समावेश होतो.	
अ) वस्तू संशोधन	ब) विक्री संशोधन	
क) बाजारपेठ संशोधन	ड) वरीलपैकी सर्व	
६) नाशवंत वस्तूंसाठी वितरण म	गर्ग स्वीकारला जातो.	
अ) दीर्घ	ब) लघु	
क) दीर्घ आणि लघु	ड) अप्रत्यक्ष	
७) मध्ये ग्राहकांशी वैयक्तिक सं	पर्क साधला जातो.	
अ) विक्रय वृद्धी	ब) वैयक्तिक विक्री	
क) प्रसिद्धी	ड) जाहिरात	

ሪ)	ही एक अशी प्रक्रिया आहे की,	जिच्या	ा माध्यमातून व्यक्ति कोणती वस्तू केव्हा,	
	कशी व कोणाकडून खरेदी करावी याचा निर्णय	घेते.		
	अ) बाजारपेठ संशोधन	ब) रि	विक्रयकला	
	क) उपभोक्ता वर्तणूक	ਭ) ਜੇ	नेतृत्वकला	
९)	रु. २० लाखा पेक्षा जास्त आणि रु. १ कोटी प	पर्यंत र	किमेच्या नुकसान भरपाईच्या सर्व तक्रारी	
	मध्ये सोडविल्या जातात.		•	
	अ) जिल्हा न्याय मंच	ब) र	राज्य आयोग	
	क) राष्ट्रीय आयोग	ड) ३	आंतरराष्ट्रीय आयोग	
१०)	ही विक्रेत्यांची आर्थिक प्रलोभने	आहेत.	•	
ŕ	अ) मूळ पगार	ৰ) হ	वार्षिक वाढ	
	क) नफ्यात हिस्सा	ड) व	वरीलपैकी सर्व	
	<u></u>			
	त्रील प्रश्नांची उत्तरे द्या.			
अ)	उपभोक्त्याच्या वर्तणूकीचे महत्व.			ų
ब)	विक्रेत्याची कार्ये.			ų
२ स्टाट	तील प्रश्नांची उत्तरे द्या.			
अ)	विपणन संशोधनाचे महत्व.			ų
ब)	विक्रेत्याची आर्थिक प्रलोभने.			ų
∨ ग्वात	नीलपैकी एकाचे उत्तर द्या.			१०
		<u>. </u>		,,
,	वितरण मार्ग निवडीवर परिणाम करणारे घटक स	सागा.		
ब)	यशस्वी विक्रेत्यांचे गुणधर्म सांगा.			
५. खात	नीलपैकी एकाचे उत्तर द्या.			१०
				•
,	विपणन संशोधनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.			
ब)	ग्राहक संरक्षण कायद्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट	करा.		

Seat	
No.	

5) If $f(x) = x^2 + 2x + 3$ then f(-1) =

b) -2

a) 2

B.Com. I (Semester – II) (Old) Examination, 2015

BUSINESS MATHEMATICS Day and Date: Friday, 27-3-2015 Max. Marks: 50 Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m. **N.B.**: 1) **All** questions are **compulsory**. 2) Figures to the right indicate full marks. 3) Graph paper will be supplied on request. 4) Use of soundless calculator is allowed. 5) Assume suitable data, if required. 10 1. Choose most appropriate answer from the alternative answer. 1) A function $x + y = e^y$ is of the type a) explicit function b) implicit function c) parametric function d) none of these 2) If f(x) = f(-x) then the function f(x) is called a) even function b) odd function c) both (a) and (b) d) none of these 3) If the total cost of producing x units is C = ax + b then the Average Cost (AC) is a) $ax + \frac{c}{x}$ b) $b + \frac{c}{x}$ c) $a + \frac{b}{x}$ d) $a + \frac{c}{x}$ 4) If X and Y both increases in the same direction then the function Y = f(x) is called as a) increasing function b) decreasing function c) neither (a) nor (b) d) none of these

c) 0

d) 1

- 6) $\lim_{x\to 0} \left(\frac{3^x-1}{x}\right) =$
 - a) log 3
- b) $(\log 3)^2$
- c) 3
- d) 0

- 7) If Y = a^x then $\frac{dy}{dx}$ =
 - a) a^x
- b) a^x ⋅ x
- c) a^x·loga d) x^a·loga

- 8) $\frac{d}{dx}(x^3) =$
 - a) $\frac{x^4}{4}$
- b) 3x²
- c) $\frac{x^3}{3}$
- d) none of these

- 9) $\int_{0}^{a} f(x) dx = 0$, if f(x) is
 - a) an odd function

b) an even function

c) constant function

d) none of these

- 10) $\int e^x dx =$
 - a) e^x
- b) $\frac{e^{x+1}}{x+1}$
- c) xe^{x 1}
- d) none of these

- 2. Attempt each of the following:
 - a) Evaluate $\lim_{x \to 1} \left[\frac{\sqrt{x+5} \sqrt{6}}{x-1} \right]$.

5

b) Draw the graph of the function $y = f(x) = x^2 + x - 6$.

5

- 3. Attempt **each** of the following:
 - a) Find f'(x) by first principle if f(x) = x + 5.

5

b) If $f(x) = x^2 - 3x + 4$, find x when f(x) = f(x + 1).

5

|||||||||||| -3- SLR-Q − 46

4. Attempt any one of the following:

1) If y = u.v. where u and v are differentiable functions of x then prove that

$$\frac{dy}{dx} = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx}$$
. Hence find $\frac{d}{dx}(x \cdot \log x)$.

2) i) Evaluate
$$\int_{0}^{5} \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x} + \sqrt{5 - x}} dx$$
. 5

ii) Evaluate
$$\int \frac{e^x}{1+e^x} dx$$
.

5. Attempt any one of the following:

- 1) At what point the function $f(x) = x^3 3x^2 9x + 12$ will be maximum? Find the maximum value.
- 2) State the rule for integration by parts (ie. $\int u.v \, dx$. Hence integrate $\int x \cdot e^x \, dx$.

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – II) (Old) Examination, 2015 INSURANCE

•	d Date : Friday, 27-3-2015 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		Max. Marks : 50
ı	Instructions : 1) All questions are c 2) Figure to the right		
1. Sel	ect the appropriate alternative from (given below :	10
1)	Reinvestment value policy is a type	ofpolicy.	
	a) Life Insurance	b) Marine Insurance	
	c) Fire Insurance	d) Theft Insurance	
2)	In Marine Insurance Time Policy is	more useful for	
	a) Cargo Insurance	b) Freight insurance	
	c) Hull Insurance	d) Third party insurance	
3)	The loss due to Jettison is compens	sated under a	policy.
	a) Marine Insurance	b) Life Insurance	
	c) Fire Insurance	d) Fidelity guarantee	
4)	According to the principle of utmost the	t good faith the insured sho	ould disclose
	a) Social Information	b) Monetary Information	
	c) National Information	d) Material facts	
5)	In fire insurance policy one must ha	ve insurable interest	
	a) At the time of taking the policy		
	b) At the time of occurence of the a	accident	
	c) Both a) and b) above		
	d) None of the above		

-2-

	6)	is the Chairman of "Insurance Regulatory and Development Authority".						
		a) C. R. Rao	b) Rangachari	c)	R. H. Malhotra	ad)	J. Hari Narayan	
	7)	The principle of ca a) Whole life c) Fire Insurance	ause proxima is a	b)	ies to Endowment None of above		policy.	
	8)	•	fire is Rs. 30,000	0 a			50,000 against fire, is average clause	
		a) 7,500	b) 8,000	c)	30,000	d)	15,000	
	9)	The Head Office o	of "Insurance Reg ———	gula	tory and Devel	opn	nent Authority" is	
		a) Mumbai	b) Delhi	c)	Chennai	d)	Hyderabad	
	10)	The GIC of India w	as formed on					
		a) 1973	b) 1956	c)	1938	d)	1999	
2.	Wr	ite short notes on :						10
	a)	Voyage Policy						
	b)	Fidelity guarantee.						
3.	An	swer in brief						10
	a)	Group Insurance						
	b)	Cattle Insurance.						
4.	An	swer any one of fol	lowing :					10
	a)	Describe the types	of marine losses	3.				
	b)	Describe the proce	dure for claim se	ettle	ment in fire ins	ura	nce.	
5.	An	swer any one of the	e following :					10
	,	Explain Role and D	•			•	ooration of India.	
	b)	Explain in brief diffe	erent types of fire	e in	surance policy.			

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक. २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

٠	योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा :		१०
	१) पुर्नस्थापना मूल्य विमापत्र	_ विम्यामध्ये आढळते.	
	अ) आर्युविमा ब) सागरी विमा	क) अग्निविमा ड) चोरीचा विमा	
	२) सागरी विम्यातील मुदती विमापत्र	विम्यासाठी अधिक उपयुक्त ठरते.	
	अ) मालाचा विमा	ब) जहाजभाडे विमा	
	क) जहाज विमा	ड) तृतीयपक्ष विमा	
	३) जेटीसन (माल समुद्रात राकल्यामुळे) होणार्र	ो हानी द्वारे भरुन मिळते.	
	अ) सागरी विमापत्र	ब) आर्यु विमापत्र	
	क) अग्नि विमापत्र	ड) प्रामाणिकपणाचा हमी विमपत्र	
	४) परमोच्च विश्वासनत्वानुसार विमेदाराने	देणे अपेक्षित असते.	
	अ) सामाजिक माहिती	ब) आर्थिक माहिती	
	क) राष्ट्रीय माहिती	ड) वस्तुनिष्ठ माहिती	
	५) अग्निविम्यामध्ये विमेदाराचे विमेयहित		
	अ) विमापॉलीसी घेताना आवश्यक असते		
	ब) विमापॉलीसीत नमूद केलेली घटना घ	डताना आवश्यक आसते	
	क) वरील दोन्ही अ) आणि ब)		
	ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही		
	६) सध्या विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाचे	हे अध्यक्ष आहेत.	
	अ) सी. आर. राव	ब) रंगाचारी	
	क) आर. एच. मलहोत्रा	ड) जे. हरी नारायण	
	७) जवळचे करार मूलतत्व कोणत्या विम्यास ल	नागू पडते ?	
	अ) आजीवन विमापत्र	ब) ह्यानीतील विमापत्र	
	क) अग्नि विमापत्र	ड) वरीलपैकी नाही	

	८) एका व्यक्तीने त्याच्या रु.	. १,००,००० किंमत	तीच्या मालमत्तेसाठी र	ह. ५०,००० किंमतीचा अग्नि	विमा
	घेतला त्याची अग्निमुले	प्रत्यक्ष हानी रु. ३०	०,००० झाली आणि	त्या विम्यामध्ये सरासरी तत्त	वाचा
	समावेश असेल तर त्या	प्त नुकसान भरपाई रु	5	_ इतकी मिळाले.	
	अ) ७,५००	ৰ) ८,০০০	क) ३०,०००	ड) १५,०००	
	९) 'विमा नियमन व विकार	प्त प्राधिकरणाचे मुख	व्य कार्यालय	ठीकाणी आहे.	
	अ) मुंबई	ब) दिल्ली	क) चेन्नई	ड) हेद्राबाद	
	१०) सर्वसाधारण विमा महा	मंडळाची स्थापना _	स	गाली करण्यात आली.	
	अ) १९७३				
	टीपा लिहा : अ)प्रवास विमा ब) प्रामाणिकपणाचा हमी			,	१ 0
₹.	थोडक्यात उत्तरे लिहा : अ)गट विमा (समूह विमा) ब) पशुधन विमा.				१ 0
४.	कोणत्याही एका प्रश्नाचे उ अ)सागरी हानीच्या प्रकारा ब) अग्नि विम्याखाली नुक	चे विवेचन करा.	रण्याच्या पद्धतीचे व	र्णन करा.	१०
u .	कोणत्याही एका प्रशनाचे उ अ)भारतीय सर्वसाधरण वि ब) अग्नि विमापत्राचे विवि	मा महामंडळाचे का		रा.	१०

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – II) (Old) Examination, 2015 GEOGRAPHY

	Economic and Co Economic Geo			•	
-	Date : Friday, 27-3-2015 .00 a.m. to 1.00 p.m.			Max	x. Marks : 50
	N. B.: 1) All questions and 2) Neat diagrams and necessary. 3) Figures to the rife 4) Use of stencils in the control of the co	and i ghi	maps must b indicate full		r
1. Rewr	rite the following sentences by ch	าดด	sing appropri	ate words :	10
A	Commerce and transport are Primary Tertiary	B)	type Secondary Quarterly	of economic activ	ties.
2) TI	he Mediterranean Sea and the Re	ed S	eas are joine	d by the canal	
,) Panama) Keal	•	Suez Bhima		
3) M	Marketing geography is the new b	ran	ch of	geography	/.
-) Agriculture) Urban	,	Commercial Human		
A)	irupati Tourism Centre is located) Tamil Nadu) U.P.	B)	A.P. Kerala	state in India.	
A) B) C)	The first rail line started in the citic) Mumbai and Thane) Mumbai and Nasik) Mumbai and Delhi) Pune and Solapur	es _		_ in India.	

,	,
10)	country is first rank in Sugarcane production in the World
A) India	B) U.S.A
C) U.K.	D) Japan

2. Write short answer: 10 a) Nature, scope of commercial geography. b) OPEC.

3. Write a short answer: 10

a) Importance of tourism. b) Commercial farming.

4. Give an account of air transport in the world. 10

OR

What is tourism and explain the influencing economic and physical factors? 10

5. State the object of EEC and GATT. 10

OR

Describe the geographical condition for the growth and area of production of rice in the world. 10 सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

मराठी रूपांतर

		?)	आवश्यक तेथे सुब	वक आकृत्या व नका	शे काढा.	
		₹)	उजवीकडील अंक	5 प्रश्नाचे पूर्ण गुण दः	र्शिवतात.	
		8)	नकाशा स्टेन्सिल्यच	ग वापर करण्यारू पर	वानगी आहे.	
१.	योग	य पर्याय निवडून गाव	ठलेल्या जागा भरा.			8
	٤)	व्यापार व वाहतूक हे		कारचे आर्थिक व्यवस	नाय आहेत.	
				क) तृतीय		
	?)	भूमध्य समुद्र व तांबर	डा समुद्र	कालव्या मुळे ज	नोडले आहेत.	
				क) कील		
	ξ)	विपणन भूगोळ ही _	भूगो	ळाची नवीन शाखा अ	गहे.	
				क) नागरी		
	٧)	तिरुपती हे पर्यटन ठि	काण भारतातील	या राज	यात आहे.	
				क) यु.पी.		
	५)	भारतातील पहिला ल	नोहमार्ग	या शहरा दरम्यन	सुरू झाला.	
		अ) मुंबई-ठाणे	ब) मुंबई-नाशिक	क) मुंबई-दिल्ली	ड) पुणे-सोलापूर	
	ξ)	पर्यटन हा व्यापाराचा	प्रव	कार आहे.		
		अ) दृश्य	ब) अदृश्य	क) संतुलीत	ड) कृतीशील	
	૭)	आदिवासी लोक	प्रकार	ची शेती करतात.		
				क) स्थलांतरीत	ड) मिश्र	
	(ع	जागतीक व्यापार संघ	गटनेचे मुख्य कार्यालय	य ते	थे आहे.	
				क) जिनिव्हा		
	(۶	पावसाच्या पाण्यावर	होणाऱ्या शेतीस	शेती म	हणतात.	
		अ) कोरडवाहू	ब) आर्द्र	क) व्यापारी	ड) मिश्र	
8	(0)	ऊस उत्पादनात	या देश	ाचा जगात प्रथम क्रमां	क आहे.	

अ) भारत ब) यू.एस्.ए. क) यु.के. ड) जपान

'तांदूळ' या पिकाच्या वाढीस आवश्यक असलेल्या भौगोलिक परिस्थितीचे वर्णन घरून जगातील

५. ई. ई. सी. आणि गॅट या व्यापारी संघटनेची उद्दिष्टे सांगा.

उत्पादक प्रदेशाचे वर्णन करा.

किंवा

-4-

SLR-Q-48

१०

१०

SLR-Q - 49

Seat	
No.	

B.Com. II (Semester - III) (New) Examination, 2015

		ENGLISH (Co	,				
-	d Date : Monday, 13 3.00 p.m.to 5.00 p.m			Max. Marks : 50)		
	,	All questions are Figures to the rig	compulsory . I ht indicate full ma	rks.			
1. Cho	oose the right answ	er from the alterna	tives given below :	10)		
i)	'Always have a che	erful attitude' was	the principle of	at high attitude.			
	a) survival	b) life	c) living	d) peace			
ii) The buildings in Ladakh were clustered together in patches of amid apricot trees and willows.							
	a) yellow	b) brown	c) green	d) red			
iii)	'The three dancing	Goats' is a folktak	e ofauth	norship.			
	a) unknown	b) strange	c) known	d) famous			
iv)	Sindhu was a hard	working	who lived with h	is widowed mother.			
	a) school boy		b) farmer				
	c) musician		d) businessman				
v)	r) The lesson Education: Indian and American' is written by						
	a) Anurag Mathur		b) Pico lyer				
	c) Unknown autho	r	d) Largston Hugh	es			
vi)	vi) 'I, Too' is a poem about racial discrimination in						
	a) Africa	b) America	c) UK	d) Harem			

	vii)	When I my friend in the college canteen yesterday, he already had eaten his lunch.						
		a) met	b) meet	c) was meeting	d) had met			
	viii)	He	to bed at 11 p.m. ev	veryday.				
		a) goes	b) gone	c) had gone	d) is going			
	ix)	Manoj <u>shouted</u> in	excitement. The ur	nderlined word is				
		a) transitive verb		b) intransitive ve	rb			
		c) irregular verb		d) adjective				
	x)	The American education system encouraged						
		a) originality and	questioning	b) learning by rot	е			
		c) discipline		d) repetition				
2.	Ans	swer any five of th	e following question	ns in two to three s	sentences each :	10		
	i)	i) What does half the population of Ladakh consist of and why? ii) Describe the three goats given by the woman to Sindhu. iii) How did Sindhu qualify the test set by the landlord for the suitors who wanted to marry his daughter? iv) Why does Const find the Indian system of education years!						
	ii)							
	iii)							
	i. ()							
) Why does Gopal find the Indian system of education useful? Neption the reasons that could contribute to brain drain from India, as seen						
 v) Mention the reasons that could contribute to brain drain from India, as se by Gopal. 								
	,	Describe the contro _adakh.	ast between the tra	ditional world and r	modern civilization in			
•			file of the state of	ilia a la cala a 1 e e		_		
3.	A) /	-	f the following ques	_		6		
		-	erstanding between ooem 'Mending Wa	-	ghbour for springtime,			
	i	ii) Explain the line	S					
		"I , too, sing An	nerica					
		I am the darker brother".						
	ii	ii) What is the atti	tude of the speaker	in the poem 'I, To	o' ?			

B) Attempt any two:

4

- i) Write a permanent message for your voice mail informing the caller that you are not available and unable to take the call.
- ii) Imagine that you are Shrikant More, Jr. Sales Executive. Leave a recorded message (voice mail) for your boss reminding him about the meeting of regional managers.
- iii) Write a temporary message for your voice mail informing that you are not available for the next five days (specify dates). Imagine the necessary details.

4. Answer any one of the following:

10

- i) Write a letter of complaint to the Consumer Services Manager, Planet Electronics, M.G. Road, New Delhi about the defects detected in the refrigerator recently purchased from their showroom. Request for replacement of the defective refrigerator.
- ii) Write a letter to the Assistant Manager, Insurance Claim Division, Safety Insurance Company Chennai, claiming insurance for the damage of your car which was involved in an accident. Imagine the necessary details.
- 5. Write a review on a film which you have seen recently. You can organise your review by giving details, your opinion, comparison, performance, over all rating etc.

10

SLR-Q-5

Seat	
No.	

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2015 (CGPA Pattern) MARATHI (Compulsory) Srujanrang

Day an	d Date : Thursday, 26	6-3-2015		Total Marks : 70
Time:	3.00 p.m. to 6.00 p.m	1.		
१. वस्	तुनिष्ठ प्रश्न :			88
१)	उद्योगधंद्यांच्या वाढीवर व	फ्शाची उन्नति अवलंबून	आहे ?	
	अ) स्वतःची	ब) व्यापाऱ्याची	क) देशाची	ड) समाजाची
?)	गणपतराव बेलवलकरांच्य	या जावयाचे नाव काय ह	होते ?	
	अ) सुधाकर	ब) प्रभाकर	क) भास्कर	ड) मधुकर
₹)	महानुभाव पंथाचे प्रमुख व	क्रोण होते ?		
	अ) म्हाईंभट	ब) श्रीचक्रधरस्वामी	क) नागदेवाचार्य	ड) श्रीगोविंदप्रभू
૪)	शेटीबाच्या वडिलांचे नाव	त्र काय होते ?		
	अ) शेकू	ब) भिकू	क) रामू	ड) दामू
५)	आमच्या बोलण्यात-वाग	ाण्यात कोणती गोष्ट आ	णली पाहिजे ?	
	अ) रोखठोकपणा	ब) संयम	क) मृदुता	ड) फटकळपणा
ξ)	'भारुड' हा प्रकार कुणी त	लोकप्रिय केला ?		
·	अ) संत ज्ञानेश्वर		क) संत नामदेव	ड) संत एकनाथ
৩)	वारकरी संप्रदायाची स्थाप	मना कुणी केली ?		
ŕ	अ) संत तुकाराम	ब) संत ज्ञानेश्वर	क) संत रामदास	ड) संत चोखामेळा
(ک	आधुनिक मराठी कवितेचे	ो जनक कोण ?		
,	अ) कुसुमाग्रज		क) केशवसुत	ड) नारायण सुर्वे
۶)	ग्रामसुधारणेची चळवळ र	सर्वप्रथम कुणी सुरू केर्ल	t ?	
,	अ) राष्ट्रसंत तुकडोजी म	• •	ब) नामदेव	
	क) एकनाथ		ड) ज्ञानेश्वर	P.T.O.

50)) संयुक्त महाराष्ट्राच्या चळवळीत खालीलपैकी कुणाचा सक्रिय सहभाग होता ?		
	अ) इंद्रजित भालेराव	ब) गोविंद काळे	
	क) केशवसुत	ड) शाहीर अमर शेख	
११)	लोकहितवादींचा कोणता ग्रंथ पत्रलेखनासाठी प्रसि	म् <mark>द्ध आहे ?</mark>	
	अ) आज्ञापत्र	ब) शतपत्रे	
	क) दशपत्रे	ड) अष्टपत्रे	
१२)	वाचकांनीच एकत्रितपणे इंटरनेटवर संपादित केलेत	त्या ज्ञानकोशास काय म्हणतात ?	
	अ) फेसबुक	ब) याहू	
	क) जीमेल	ड) विकिपीडिया	
१३)	घरबसल्या, मोफत, अल्पावधीत पुस्तक कशामुळे	उपलब्ध होते ?	
	अ) ई-मेल	ब) इ-रीडिंग	
	क) ई-कॉमर्स	ड) ई-सेल	
१४)	मागणी वाढविण्यासाठी स्वखर्चाने केलेल्या प्रसिन्	द्वेला काय म्हणतात ?	
	अ) बातमी	ब) घोषणा	
	क) मसुदा	ड) जाहिरात	
२. दोन	न ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सात) :		१४
१)	छत्रपति शाहू महाराज कलांचा ऱ्हास होण्याचे को	णते कारण सांगतात ?	
?)	नलूचा कोणता गैरसमज झालेला असतो आणि व	ज्शामुळे ?	
₹)) शेटीबा घरातून कशासाठी निघून जातो ?		
	संत एकनाथांच्या लेखनशैलीची वैशिष्ट्ये कोणती ?		
४)	संत एकनाथांच्या लेखनशैलीची वैशिष्ट्ये कोणती	?	
,	संत एकनाथांच्या लेखनशैलीची वैशिष्ट्ये कोणती गावातील सशक्त संघटनेमुळे काय साध्य करता ये		
५)		ाते ? -	
પ) ६)	गावातील सशक्त संघटनेमुळे काय साध्य करता ये	ाते ? -	

₹.	अ)	टीपा लिहा.	(कोणतेही	दोन)
----	----	------------	----------	------

- १) छत्रपति शाह् महाराजांनी उद्योगधंद्यांच्या वाढिसाठी सुचवलेले उपाय ?
- २) 'तेथे माझे कर जुळती' मधील कृतज्ञता.
- ३) टिप्पणी लेखनाची पद्धत.
- ब) संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा (कोणतेही दोन):

६

6

- १) ''जगावं बेशरम लाचार आनंदानं की फेकून द्यावं हे देहाचं लक्तर''
- २) ''बाबा . . . असं करु नका मला गावकीला लावू नका . . . ''
- ३) ''पण नवीन गावठाणात,माणुसकीचं पेव तेवढं बांधून द्या . . . ।''
- ४. सुशिक्षित दलित तरुणाच्या संघर्षशील मनोवस्थेचे दर्शन 'उद्रेक' कथेतून कशा रितीने घडते ? **१४ किंवा**

आत्मसन्मान हश्वलेल्या शेतकऱ्याच्या मुलाच्या अगतिकतेचे आणि विद्रोहाचे दर्शन 'सांगा माझ्या बापानं' कवितेतून कशा रितीने घडते ?

५. 'नवा शिपाई' कवितेतून केशवसुतांनी समाजसुधारणा करावयास निघालेल्या माणसाचे मूलभूत तत्त्वज्ञान कशा रितीने मांडले आहे ?

SLR-Q - 50

Seat	
No.	

B.Com. – II (Sem. – III) (New) Examination, 2015 ECONOMICS Business Economics (Paper – II)

Day and Date: Wednesday, 15-4-2015 Max. Marks: 50

Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions: i) All questions are compulsory.

ii) Figures to the **right** indicate **full** marks.

1. Objective type questions:

Answer the following questions by choosing the correct alternative given below: 10

- 1) Disposable Income = Personal Income
 - a) Import

b) Direct tax

c) Indirect tax

- d) Depreciation
- 2) Net National Income = Gross National Income
 - a) Depreciation

- b) Annual Income
- c) Personal Income
- d) None of the above

3)
$$P = \frac{MV}{}$$

а) _М

b) T

c) R

- d) None of the above
- 4) Every supply creats its own demand
 - a) Marshall

b) J.B. Say

c) Karl Marx

d) None of the above

5)
$$P = \frac{KR}{M}$$

- a) Marshall
- b) Pigu
- c) J.B. Say
- d) Schumpeter

B) Define National Income. Explain the importance of National Income data.

A) What is inflation? Explain the causes and effect of inflation.

B) Explain the factors influencing consumption function.

10

5. Answer any one question:

90

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

योग्य पर्याय निवडून खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१) व्ययशक्य उत्पन्न = वैयक्तीक उत्पन्न -

अ) आयात

ब) प्रत्यक्ष कर

क) अप्रत्यक्ष कर

ड) घसारा

२) निब्बळ राष्ट्रीय उत्पन्न = स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्न

अ) घसारा

ब) वार्षीक उत्पन्न

क) वैयक्तीक उत्पन्न

ड) वरीलपैकी नाही

$$3) P = \frac{MV}{...}$$

अ) M

ब) T

क) R

ड) वरीलपैकी नाही

४) ''प्रत्येक पुरवठा आपली मागणी निर्माण करतो''

अ) मार्शल

ब) जे. बी. से.

क) कार्ल मार्क्स

ड) वरीलपैकी नाही

$$\forall$$
) $P = \frac{KR}{M}$

- अ) मार्शल
- ब) पिगू
- क) जे. बी. से.
- ड) शुंपीटर

६) सरासरी उपभोग प्रवृत्ती =

- अ) ^C
- ৰ) A
- क) $\frac{C}{K}$
- ड) वरीलपैकी नाही

७) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती =

- अ) $\frac{\Delta C}{\Delta Y}$ ब) $\frac{\Delta Y}{\Delta C}$
- क) $\frac{\Delta C}{\Delta I}$
- ड) वरीलपैकी नाही

२.

₹.

٧.

ሪ)	गूणक = $\frac{\dots}{\Delta l}$			
	अ) _{∆M}	ब) _∆ ү		
	क) ∆P	ड) वरीलपैकी नाही		
९)	जेव्हा पैशाचे मूल्य घटते तेव्हा वस्तूंच्या किंम	ती		
	अ) कमी	ब) वाढते		
	क) स्थिर	ड) वरीलपैकी नाही		
१०)	समग्रलक्षी अर्थशास्त्र म्हणजे	,		
,	अ) संपूर्ण अर्थव्यवस्थेचा अभ्यास			
	ब) अर्थव्यवस्थेतील एका घटकाचा अभ्यास	T		
	क) एकबिंदू संतुलनाचा अभ्यास			
	ड) वरीलपैकी नाही			
				
	नील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :			
,	समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचे महत्व.		L	
ब)	चलन घटीची कारणे.		U	
टीपा	। लिहा :			
	साधा किंमत निर्देशांकाची रचना.		U	
,	जे. बी. से. चा बाजार नियम.		L	
91)	ગ. ગા. લા ગામાલાલાના.			
खाल	नीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या :		१०	
अ)	अर्थतज्ञ फिशर यांच्या पैशाच्या मूल्य विषयक	सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करो.		
ब)	राष्ट्रीय उत्पन्नाची व्याख्या सांगा ? राष्ट्रीय उत्प	ान्नाच्या आकडे वारीचे महत्व स्पष्ट करा.		
ाता -	नीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा		0 -	
	· •		१०	
अ)	अ) चलनावाढ म्हणजे काय ? चलनवाढीची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.			

ब) उपभोग फलनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Seat	
No.	

B.Com. – II (Semester – III) (New) Examination, 2015 CORPORATE ACCOUNTING

CORPORATE	ACCOUNTING	
Day and Date : Thursday, 16-4-2015 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.		Max. Marks : 50
Instructions: 1) All questions are c 2) Figures to the righ 3) Use of calculator in	nt indicate full marks.	
1. Choose the correct alternative from given	ven below :	
 Stock in trade is valued at	never is less	
3) Incorporation means	of a Joint Stock Co	mpany.
a) Solvency b) Registration	c) Deficiency	d) Starting
 4) Accounting standard – 6 relates to a) Disclosure of accounting policie b) Valuation of inventories c) Depreciation accounting 		

d) Accounting for fixed assets

5)	Accounting standards in India are issue	d by	
	a) Institute of Cost and Works Accoun	tant	
	b) Accounting Standard Board		
	c) International Accounting Standards	Committee	
	d) None of the above		
6)	are those Preference during the time of the company. a) Redeemable Preference shares b) Bonus shares c) Participating Preference shares d) Irredeemable Preference shares	e shares which cannot be redeemed	
7)	is that part of the aur public for subscription. a) Called up capital b) Reserve capital c) Issued capital d) Subscribed capital	thorized capital which is issued to the	
8)	According to the Companies Act, the slare equity shares. a) Debentures b) Preference c) Redeemable shares d) Convertible shares	nares which are not	
9)	According toSection to prepare Final Accounts at the ends of a) Section 215 c) Section 210		
10)	Loss prior to incorporation is debited to a) Goodwill A/c c) Suspense A/c	b) Loss prior to Incorporation A/c d) All above	10

2. Write short notes on (any two):

- 10
- 1) Accounting Standard 4 (AS-4) (contingencies and event occurring after Balance Sheet date)
- 2) Types of Preference shares
- 3) Forfeiture of shares.
- 3. a) The Sai Industrial Engineering Co. Ltd., Delhi with a registered capital of Rs. 3,00,000 in shares of Rs. 100 each, issued 2000 shares payable Rs. 10 per share on application, Rs. 20 per share on allotment, Rs. 30 per share on first call and the balance on final call.

One shareholder paid the entire Balance on his holding at 30 shares along with allotment money.

Five share holders with a total holding of 100 shares failed to pay both the calls. Give journal entries, including cash transactions in the books of the company. 5

b) Calculate the period ratio and sales ratio. Shreeram Traders Ltd. was registered on 1st January 2013 to take over the business of M/s Ram and Sham as from 1st October 2012. The company received its certificate for commencement of business on 1st February 2013. The accounts of the company are prepared for the year ending 30th September 2013.

Total turnover of the year amounted to Rs. 2,40,000 of which Rs. 40,000 related to the period from 1st October, 2012 to Ist February 2013.

4. A) Gujrat Transport Company Ltd., invited application for 40,000 equity shares of Rs. 100 each at discount of Rs. 4 per share. The amount was to be paid as follows:

	Rs.
On application	20
On allotment	36
On first and final call	40

The public applied for 36000 shares and these were allotted. All money due were collected with the exception of the first and final call on 4000 shares and these were forfeited. 2000 of these shares were reissued as fully paid for a payment of Rs. 80 per share. Pass Journal Entries in the books of Co.

5

B) Jaihind Co. Ltd. was incorporated on Ist May 2013 to take over the business of Modern Co. as a going concern from Ist January 2013. The Profit and Loss A/c for the year ending 31st December 2013.

Profit and Loss Account of Jaihind Co. Ltd.

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Rent and taxes	12,000	By Gross Profit	1,55,000
To Insurance	3,000		
To Electricity Charges	2,400		
To Salaries	36,000		
To Directors fees	3,000		
To Auditors fees	1,600		
To Commission	6,000		
To Advertisement	4,000		
To Discount	3,500		
To Office Expenses	7,500		
To Carriage	3,000		
To Bank charges	1,500		
To Preliminary expenses	6,500		
To Bad debts	2,000		
To Interest on loan	3,000		
To Net profit	60,000		
	1,55,000		1,55,000

The total turnover for the year ending 31st December 2013, was Rs. 5,00,000 dividend into 1,50,000 for the period upto Ist May 2013 and Rs. 3,50,000 for the remaining period. Ascertain the profit earned prior to incorporation and after incorporation of the Co.

10

5. a) XYZ Company Ltd. has an authorized capital of Rs.10,00,000 divided into 2,000, 5% Preference shares of Rs. 100 each and 8,000 equity shares of Rs. 100 each. The whole of Preference shares were issued and fully paid but only 7000 equity shares were issued and fully called.

Following is the Trial Balance of the Company on 31st March 2013.

Trial Balance

	Dr.	Cr.
Particulars	Rs.	Rs.
Equity share capital		7,00,000
5% Preference share capital		2,00,000
Share premium		55,000
Calls in arrears	5,000	
Reserve fund		1,20,000
Purchases less returns	6,00,000	
Sales less returns		10,00,000
Stock on 1-4-2012	1,00,000	
Carriage inward	5,000	
Wages	25,000	
Salaries	20,000	
Bad debts	8,000	
Directors fees	7,000	
Debenture interest (upto 30-9-12)	5,000	
5% Mortgage debentures		
(secured by charge on fixed assets)		2,00,000
Loans unsecured		1,84,500
Insurance charges	2,300	

Postage and telegrams	3,000	
Machinery (at cost)	15,00,000	
Building (at cost)	3,00,000	
Furniture (at cost)	50,000	
Machinery depreciation (1-4-2012)		3,00,000
Building depreciation (1-4-2012)		1,08,000
Furniture depreciation		20,000
(1-4-2012) Goodwill	80,000	30,000
Investment		
(market value Rs. 70,000)	60,000	
Debenture reserve fund		90,000
Unclaimed dividend		3,000
Sundry debtors and creditors	1,00,000	12,000
Debenture Red. Fund invest	90,000	
Bills receivable and payable	25,000	5,000
Discount	2,000	
Sundry Exps.	6,000	
Repairs	14,000	
Managing directors remuneration	20,000	
Audit fees	4,000	
Provision for doubtful debts		4,000
Interest on investments		3,000
Transfer fees		1,000

	-7-	SLR-Q-51
Discount issue of debentures	7,000	
Interest on Deb. Red. fund invest.		4,500
Profit and Loss account		59,000
Cash at bank	35,000	
Cash in hand	5,700	

30,79,000

30,79,000

Adjustments:

- 1) Stock on 31st March 2013 was valued Rs. 2,00,000.
- 2) Salaries unpaid on 31st March 2013 Rs. 2,000.
- 3) Insurance paid in advance Rs. 300.
- 4) Provision for doubtful debts to be maintained at 5% on debtors.
- 5) Provide depreciation for the year as under:
 - a) Machinery Rs. 50,000
 - b) Building Rs. 18,000
 - c) Furniture Rs. 5,000
- 6) Provision for taxation to be made at 50% of the net profits of the company.
- 7) Directors decide to appropriate out of Profits of the company:
 - i) Transfer of Rs. 20,000 to reserve fund.
 - ii) Transfer of Rs. 10,000 to Deb Red. Fund.
 - iii) To pay a dividend of 5% on Preference shares and Rs. 8 per share on equity shares.
- 8) Rs. 2,000 to be written off from discount on issue of Debentures.

Prepare Profit and Loss A/c for the year ended 31st March 2013. 10
OR

B) Prepare Balance Sheet of XYZ Co. Ltd. as on 31st March 2013 in vertical form from the above information as per Co. Act, 1956.
 10

SLR-Q - 52

Seat	
No.	

B.Com. (Part – II) (Semester – III) (New) Examination, 2015 FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

Day and Date : Friday, 17-4-2015 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	Max. Marks : 50
N. B.: 1) All questions a 2) Figures to the I	re compulsory . r ight indicate full marks.
1. Choose correct alternative from alte	rnatives given below each question :
1) Entrepreneurship is a	
a) person	b) process
c) organisation	d) none of these
2) Brainstorming is also known as _	
a) check-list	b) group discussion
c) research	d) none of these
3) The non-economic factor influence	cing entrepreneurship is
a) social mobility	b) market
c) raw material	d) capital
4) The ability to bring something ne	w into existing means
a) creativity	b) check-list
c) brainstorming	d) focus groups
5) The idea or plan that is intended present	to be carried out in future or being carried at
a) A report	b) A project
c) An order	d) All of these
•	led by a women having a minimum financial rcent is known as women enterprise.
a) minimum 10%	b) minimum 90%
c) minimum 51%	d) minimum 33%

entrepreneurship.
b) What are the motivation factors for entrepreneurship?
5. Answer any one:

a) Discuss the problems of Agri entrepreneurship and give the suggestion to solve the problems of Agri entrepreneurship.
b) What is project? Explain the contents of project report.

क) २०,०००

मराठी रूपांतर

	सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्य		
		क प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.	
ξ.	प्रत्येक प्रश्ना खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य	पर्याय निवडा.	१०
	१) उद्योजकता ही एक	आहे.	
	अ) व्यक्ति	ब) प्रक्रिया	
	क) संस्था	ड) कोणतेही नाही	
	२) बुद्धीभंथनास स्	ुद्धा म्हटले जाते.	
	अ) नोंद सूची	ब) समूह चर्चा	
	क) संशोधन	ड) यापैकी नाही	
	३) उद्योजकतेवर परीणाम करणारे आर्थिकेत्त	र घटक होय.	
	अ) सामाजिक अस्थिरता	ब) बाजारपेठ	
	क) कच्चा माल	ड) भांडवल	
	४) नवीन गोष्ट शोधून काढण्याची क्षमता म्ह	हणजे होय.	
	अ) सृजनशीलता	ब) नोंद सूची	
	क) बुद्धीमंथन	ड) विशेष समूह	
	५) भविष्यकाळात उद्योग उभारण्यासाठी सर्व	बाबीचां विचार करून वर्तमानात तयार केलेली योजना.	
	अ) अहवाल	ब) प्रकल्प	
	क) आदेश	ड) सर्व	
	६) ज्या उद्योग व्यवसायात किमान	भांडवलाची गुंतवणूक महिलांची आहे त्यास	
	महिला उद्योग म्हणतात.	·	
	अ) किमान १०%	ब) किमान ९०%	
	क) किमान ५१%	ड) किमान ३३%	
	७) लोकसंख्या पेक्षा	कमी लोकसंख्या असलेल्या ठिकाणी सुरु केलेले उद्योग	
	ग्रामीण उद्योग होय.		
	अ) १०,०००	ৰ) १५,०००	

ड) २५,०००

८) खाल	ीलपैकी कोणता उद्योग हा कृषी उपय	योग अ	ाहे ?	
अ) '	किरकोळ उद्योग	ब) म	गहिती संप्रेषण	
क) ः	मत्स्य उद्योग/पालन	ड) र	सायन	
९) सामा	जिक उद्योजकतेचे प्रमुख उद्दीष्ट हे		आहे.	
अ) ः	नफा	ৰ) হ	ग्रा ढ	
क) व	शाश्वत विकास	ड) स	नामाजिक शोषण	
१०) प्रकल	य हा असला	पाहिजे		
अ) ः	उत्तम	ब) ट	त्र्यवस्थित -	
क) र	स्पष्ट व निश्चित	ड) व	वरील सर्व	
२. टीपा लिह	त्रा.		१	0
अ) उद्यो	जकाची संकल्पना			
ब) बुद्धी	मंथन.			
३. थोडक्यात	उत्तरे लिहा.		8	0
अ) प्रकल	य अहवालाचे महत्त्व विषद करा.			
ब) ग्रामि	ण उद्योजकतेचे महत्त्व.			
४. खालीलपै	की एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		۶	0
अ) सामा	जिक उद्योजकता म्हणजे काय ? सा	ामाजिक	न उद्योजकतेची गरज विषद करा.	
ब) उद्यो	जकतेला प्रेरणा देणारे घटक कोणते उ	आहेत	?	
५. खालीलपै	की एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		8	0
अ) कृषी	उद्योजकतेच्या समस्या सांगून त्यावर	रील उप	गययोजना सांगा.	
	त्य म्हणजे काय ? प्रकल्पअहवालाती			

SLR-Q - 53

Seat	
No.	

B.Com. II (Semester – III) (New) Examination, 2015 BUSINESS STATISTICS

Day and	Date: Saturday, 18-4-	-2015		Max. Marks: 50
Time: 3.	00 p.m. to 5.00 p.m.			
Inst	3) Use of s	stions are compulso to the right indicate soundless calculator papers will be suppli	e full marks. r is allowed .	
1. Cho	ose most correct alter	native :		10
,	Data collected by direc a) primary	b) secondary	c) both a) and b)	d) none of these
	Ogives for more than ty a) mean	/pe and less than ty b) median	pe of distribution in c) mode	tersect at d) origin
,	Measure of dispersion a) Range c) Standard deviation	based on all the obs	ervations is b) Quartile deviati d) None of these	on
tl	f both the variables X and the correlation is a) positive b) null	nd Y increase or dec	b) negative d) none of these	direction, then
5) T	The mean of 3, 4, X, 6, a) 3	8 is 5 then X is b) 4	c) 5	d) none of these
,	Caption refers to a) Heading of rows c) Foot note		b) Heading of colud) Source note	ımns
Ć	One of the regression 0.5, the other regression a) 0.5		perfectly correlate c) 2	d variables is d) none of these

	8)	Class mar	k is						
		a) lower l	imit – uppei	r limit		b) low	er limit + u	pper limit	
			limit + uppe			d) (low	/er limit – ι	upper limit) / 2	2
	9)	Quartiles of	divide the da	ata into					
	•,	a) 10 equ			ıal parts	c) 7 ed	qual parts	d) 4 equal p	arts
	10)	The media	ın of 3, 6, 5,	. 8, 4 is					
	,	a) 3	, , ,	b) 7		c) 5		d) 4	
0	۸.	Define the	town tobula	مطانيي مماند	a neanae di	0 0 K 0 K0	tata tha va	rious ports of	_
۷.	A)	statistical		auon with a	a proper di	agrams	iale ine va	rious parts of	а 5
									_
	B)		•		· ·			Jse it to estima	
		mean of a	distribution	whose me	edian and i	node are	e 28 and 3	4 respectively	. 5
3.	A)	Draw a his	togram fror	n the follo	wing data a	and dete	rmine mod	de from it.	5
	,	Class:	•		•			60 60 – 70	
		Frequenc			8 47				
	B)	•	-	State the re	eguiremen	ts of a no	nod measi	ure of dispersi	on 5
	٥,	vviiat is aid	pordion : c	state the re	quirerrieri	is or a g	Journouse	are or dispersi	OII. 3
4.	De	fine mean s	standard de	viation and	d coefficier	nt of varia	ation (c.v.).	Compute A.M	1.,
	S.I	D. and C.V.	for the follo	owing data					10
	Cla	ass:	0 - 10	10 - 20	20 –	30	30 - 40	40 - 50	
	Fre	equency:	7	12	24	•	10	7	

- 4. Define coefficient of correlation and give its properties. Also interpret r = 0, r = -1 and r = +1. Give the relation between correlation coefficient and regression coefficients.
- 5. Define regression. From 10 observations on price X and supply Y of a commodity the following data were obtained. Σ X = 130, Σ Y = 220, Σ X² = 2288, Σ XY = 3467. Compute the equation of line of regression of Y on X.
- 5. Find the Karl Pearson's coefficient of correlation between X and Y from the following.

X:50,54,56,59,65,60,70 Y:38,44,33,36,33,23,13

OR

10

SLR-Q - 54

Seat	
No.	

B.Com. II (Semester - III) (New) Examination, 2015

	MC	NEY AND FI	NANCIÁL SYST	EM	
-	d Date : Monday, 20 3.00 p.m. to 5.00 p.			Max. Marks : 50)
	•	•	are compulsory . right shows full m	arks.	
1. Ob	jective type questio	n.		10)
Ch	oose the correct alt	ernative and rev	vrite the sentence.		
1)	is the sec	condary function	of money.		
	a) Medium of exc	hange	,		
	c) Store of value		d) Basis of cre	dit	
2) According to Seligman "Money is one thing that possesses general"					
	a) acceptability	b) price	c) value	d) rent	
3)	is esser	ntially a market f	or short run funds.		
	a) Money market		b) Capital market		
	c) Share market		d) None of thes	se	
4)	According to Ency means of payment		nica as t	he act of providing the	
	a) Loan	b) Interest	c) Finance	d) Bank rate	
5)	is the	narrow money.			
	a) M1	b) M2	c) M3	d) M4	
6)	Monetary policy is	policy of			
	a) Commercial Ba	anks	b) Cooperative	Banks	
	c) Central Bank		d) NABARD		

	7)	Ha	wala market is k	known as	1	market.		
		a)	Illegal		b)	Legal		
		c)	Government		d)	None of above		
	8)	Fir	nancial market is	s divided into		markets.		
		a)	two	b) three	c)	four	d) money	
	9)		is the	selective weapon	of r	nonetary policy.		
		a)	Bank rate		b)	Cash reserve	ratio	
		c)	Consumer cred	dit control	d)	Open market o	peration	
	10)	Се	ntral Bank	the Bank rat	e to	control the infla	ition.	
		a)	increases		b)	decreases		
		c)	keeps stable		d)	none of the ab	ove	
2.	An	swe	er the following o	questions briefly.				
	A)	Ex	plain the kinds o	of finance.				5
	B)	Ex	plain the objecti	ves of monetary p	olic	y.		5
3.	Wr	ite s	short notes.					
	A)	Hic	gh powered mon	iev.				5
			II money marke	-				5
4	,		•					
4.			er any one quest		N 4			10
	-	_		s of Indian Money				
	В)	⊏xţ	piain the moneta	ary policy in inflatio	n pe	erioa.		
5.	An	swe	er any one quest	tion.				10
	•		•	xplain the function		money.		
	B)	Exp	plain the role of f	finance in econom	у.			

मराठी रूपांतर

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.

	7,) उजवीकडील अंक पू ण	र्ग गुण दर्शवितात.		
१.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न :				१०
	योग्य पर्याय निवडून विधाने	पुन्हा लिहा.			
	१) हे पैशाचे दुर	यम कार्य आहे.			
	अ) विनिमयाचे माध्यम	Γ	ब) मूल्यमापनाचे स	ग्राधन	
	क) मूल्यसंग्रहाचे साध	न	ड) पतचलनाचा अ	गधार	
	२) सेलिगमन यांच्या मते ''	पैसा म्हणजे अशी वस्तू व	ती ज्या मध्ये	_ हा गुण असतो.	
	अ) सार्वित्रक स्वीकार्य	ता	ब) किंमत		
	क) मूल्य		ड) खंड		
	३) हा प्रामुख्या	ने अत्यकालीन निधीचा ब	ाजार असतो.		
	अ) नाणे बाजार		ब) भांडवल बाजार		
	क) शेऊर बाजार		ड) यापैकी नाही		
	४) ब्रिटानिका विश्वकोषा प्र	माणे पैसाभागविण्यासाठी	सामग्रीया पुरवठा होण्य	गसाठीची कृती म्हणने	
	होय.				
	अ) कर्ज	ब) व्याज	क) वित्त	ड) बँक दर	
	५) हा संकुचित	पैसा आहे.			
	अ) म१	ब) म२	क) म३	ड) म४	
	६) चलनविषयक धोरण हे_	चे धोरण आहे.			
	अ) व्यापारी बँका	ब) सहकारी बँका	क) मध्यवर्ती बँक	ड) नाबार्ड	
	७) हवाला बाजार हा	बाजार असतो.			
	अ) बेकायदेशिर		ब) कायदेशिर		
	क) सरकारी		ड) वरीलपैकी नार्ह	Ì	
	८) वित्तीय बाजार हा	भागामध्ये विभागलोन	। बाजार आहे.		
	अ) दोन	ब) तीन	क) चार	ड) पैसा	

९) हे निवडक चलनविषयक धोरणाचे र	साधन आहे.	
अ) बँक रेट	ब) राखीव निर्धाचे प्रमाण	
क) ग्राहक कर्जाचे नियंत्रण	ड) खुल्या बाजारातील व्यवहार	
१०) चलनवाढ रोखण्यासाठी मध्यवर्ती बँक बँकदर		
अ) वाढिवने	ब) कमी करने	
क) स्थिर ठेवने	ड) वरीलपैकी नाही	
२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.		
अ)वित्ताचे प्रकार स्पष्ट करा.		ų
ब) चलन विषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.		ų
३. टीपा लिहा.		
अ)उच्च शक्ती पैसा.		ų
ब) मागणीदेय बाजार.		ų
४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		१०
अ)भारतीय नाणे बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.		
ब) चलनवादीच्या कालातील मौद्रिक धोरण स्पष्ट	करा.	
५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		१०
अ)पैसा म्हणजे काय ? पैशाची कार्ये स्पष्ट करा.		
ब) अर्थव्यवस्थेतील वित्ताची भूमिका स्पष्ट करा.		

\$\text{SLR-Q} - 55

Seat	
No.	

B.Com. II (Semester – III) Examination, 2015 ENGLISH (Compulsory) (Old) Keeping Pace

	Keeping Pa	ace	
Day and Date : Monday, 13-4-2015 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.			Max. Marks : 50
•	All questions are co r Figures to the right i		
1. Choose the right answe	r from the alternatives	given below and fill in	the blanks. 10
1) The dark blue sky ir	ո Ladakh	when one looks at it.	
a) Shines	b)	Hurts	
c) Attracts	d)	Hearts	
2) Half of the Ladakh's	s population is		
a) Hindu	b)	Islamic	
c) Christian	d)	Buddhist	
3) The landlords daug	hter summoned Sind	hu with his goats for	
a) entertainment	b)	deal	
c) show	d)	discussion	
4) The American Systo	em of education to Go	opal stressed	
a) analysis	b)	retention	
c) theory	d)	practical	
5)is respo	onsible for the brain d	rain of the Indians.	
a) Comfortable life	in US b)	High salaries in US	
c) Secured life in U	JS d)	Work environment in U	US

	6)	The narrator found no need of the wa	ıll because	
		a) the fields were separated by the	crops	
		b) they had the mutual understanding	g	
		c) there was an agreement		
		d) the land was not fit for cultivation		
	7)	Sending the dark brother to eat in the	e kitchen shows	
		a) colour discrimination	b) caste discrimination	
		c) class discrimination	d) national discrimination	
	8)	Narrow domestic walls stand for		
		a) boundaries of caste and creed	b) boundaries of states	
		c) boundaries of nations	d) boundaries of hatred	
	9)	He reached the station after the train		
		a) had left	b) has left	
		c) leaves	d) left	
	10)	The goats danced to the tune of the	flute. The underlined verb is	
		a) transitive	b) intransitive	
		c) irregular	d) non-finite	
2.	Answer any five of the following in 2 to 3 sentences each:			
	1)	What did the king think about the dev	velopment of Ladakh ?	
	2)	What efforts has Helena Norberg – F	Hodge taken to protect Ladakh?	
	3)	Why did Sindhu's mother suggest hi	im to sell their cows ?	
	4)	What did the old woman advise Sind	hu?	
	5)	What made Gopal a passionate love	er of study ?	
	•	·	·	
0	•	, , , ,		c
3.	A) /			0
		,		
		,		
	1) 2) 3) 4) 5) 6)	wer any five of the following in 2 to 3 What did the king think about the dev What efforts has Helena Norberg – F Why did Sindhu's mother suggest hi	sentences each: velopment of Ladakh? Hodge taken to protect Ladakh? im to sell their cows? thu? er of study? dies in America? stions: ne wall? peaker in, "I, Too".	10

B) Attem	pt any	two	
---	---------	---------------	-----	--

4

- 1) Imagine that you are Mayur. Write a permanent message for your voice-mail.
- 2) You are doctor Jadhav and you are busy in the operation theatre. Write a message for your voice-mail.
- 3) Imagine that you are Dr. Shah chairing the teleconference for the doctors. Start the conference using suitable expressions and state the objectives of the conference.
- 4. 1) As a Manager of Bharat Electronics Solapur, write a letter of enquiry to Videocon company requesting for the catalogue.

10

OR

- 2) On behalf of Sipla company write a letter to Mr. Kiran Pai to attend an interview for the post of sales manager.
- 5. Write a review on a film you saw recently.

10

SLR-Q - 56

Seat	
No.	

B.Com. – II (Semester – III) (Old) Examination, 2015 ECONOMICS Business Economics

•	v and Date : Wednesday, 15-4-2015 le : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	Max. Marks : 50
	N.B. : i) All questions are d ii) Figures to the rig	compulsory. ht indicate full marks.
Objective type question: Answer the following questions by choosing the correct alternative given be		oosing the correct alternative given below:
	1) The study of total economy means	economics.
		c) Variable d) None of these
	2) With the data of National Income wa) Agricultural Progressc) Economic Progress	e can understand of a Nation. b) Population Progress d) Social Progress
	3) Net National product meansa) Total productionc) Gross National product – depre	b) Per capita income
	4) Who quoted that "Every supply creations a) Prof. Shumpiterc) Prof. Hawtray	b) J. B. Say d) Lord Keynes
	5) In the equation $P = \frac{MV + M_1 V_1}{T}$, V	stand for
	a) General price level	b) Value of money
	c) Velocity of money	d) Total transaction
	6) Restatement of quantity theory of m	oney is related with the name of
	a) Dr. Marshall	b) Lord Keynes
	c) Milton Fridaman	d) Pigou P.T.O.

7)	Marginal efficiency of capital is related wi	th $_{-}$		
	a) Supply of money	b)	Liquidity	
	c) Investment	d)	Deficit financing	
8)	According to the Keynes, when effective employment will be	der	nand increase then level of	
	a) Increase	b)	Decrease	
	c) Constant	d)	None of the above	
9)	Disposable Income = Personal Income -			
	a) Indirect taxes	b)	Direct taxes	
	c) Local taxes	d)	None of the above	
10)	Unemployment ratio = $\frac{\text{Total Unemployment}}{}$	nen	t × 100	
	a) Total labour force	b)	Total employment	
	c) Total population	d)	Total production	
Ar	nswer the following questions briefly :			
A)	Explain the methods of computing Nation	al i	ncome.	5
B)	Explain the causes of inflation.			5
W	rite short notes :			
A)	Say's Law of Market.			5
B)	Construction of simple index numbers.			5
Ar	nswer any one question :			10
A)	What is National Income? Explain the va	ario	us concepts of National Income.	
B)	What is deflation? Explain the causes ar	nd e	effects of deflation.	
Ar	nswer any one question :			10
A)	Explain the nature, scope and significant	ce c	f macro economics.	
B)	What is consumption function? Explain t	he	types of consumption function.	
	8) 9) 10) Ar A) B) Ar A) B) Ar A)	a) Supply of money c) Investment 8) According to the Keynes, when effective employment will be a) Increase c) Constant 9) Disposable Income = Personal Income a) Indirect taxes c) Local taxes 10) Unemployment ratio = Total Unemploymant ratio = Total Une	a) Supply of money c) Investment d) 8) According to the Keynes, when effective deremployment will be a) Increase b) c) Constant d) 9) Disposable Income = Personal Income a) Indirect taxes b) c) Local taxes d) 10) Unemployment ratio = Total Unemployment a) Total labour force b) c) Total population d) Answer the following questions briefly: A) Explain the methods of computing National in B) Explain the causes of inflation. Write short notes: A) Say's Law of Market. B) Construction of simple index numbers. Answer any one question: A) What is National Income? Explain the various B) What is deflation? Explain the causes and explain the causes and explain the nature, scope and significance of the control of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the causes and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature, scope and significance of the cause and explain the nature.	c) Investment d) Deficit financing 8) According to the Keynes, when effective demand increase then level of employment will be

मराठी रूपांतर

	- (र्व प्रश्न आवश्यक अ जवीकडील अंक पूण			
१.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न :				
	योग्य पर्याय निवडून खालीत	त प्रश्नांची उत्तरे द्या.			१०
	१) संपूर्ण अर्थव्यवस्थेचा अ	ाभ्यास करणारे शास्त्र ग	-हणजे	_अर्थशास्त्र होय.	
	अ) सूक्ष्म		ब) स्थूल		
	क) बदलते		ड) यापैकी नाही		
	२) राष्ट्रीय उत्पन्नच्या आक	ज्डेवारीवरून देशाची _	प्रगर्त	ो समजते.	
	अ) शेतीची	ब) लोकसंख्येची	क) आर्थिक	ड) सामाजिक	
	३) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन	म्हणजे	होय.		
	अ) एकून उत्पादन		ब) दरडोई उत्पन्न		
	क) स्थूल राष्ट्रीय उत्प	दन-घसारा	ड) यापैकी नाही		
	४) ''प्रत्येक, पुरवठा आपर	ली मागणी निर्माण कर	तो '' हे विधान यांचे अ	गाहे.	
	अ) प्रा. शुंपीटर	ब) जे. बी. से.	क) प्रा. हॉट्रे	ड) लॉर्ड केन्स	
	$Y) P = \frac{MV + M_1 V_1}{T}$	या समीकरणात V =			
	अ) सर्वसाधारण किंमत	ा पातळी	ब) पैशाचे मूल्य		
	क) पैशाचा भ्रमणवेग		ड) एकूण व्यवहारांच	ी संख्या	
	६) चलनसंख्यामान सिद्धांत	ाचे पुनर्विधान	यांच्या नाव	गशी संबंधीत आहे.	
	अ) डॉ. मार्शल	ब) लॉर्ड केन्स	क) मिल्टन फ्रिडमन	ड) पिगु	
	७) भांडवलाची सीमांत ला	भक्षमता	शी निगडीत आहे	.	
	अ) पैशाचा पुरवठा	ब) रोखता	क) गुंतवणूक	ड) तुटीचा अर्थभरण	
	८) केन्सयांचे मते, जेव्हा प्र	भावी मागणी वाढते ते	व्हा रोजगार पातळी		
	अ) वाढते	ब) घटते	क) कायम राहते	ड) यापैकी नाही	

	९) व्यययोग्य उत्पन्न = व्यक्तिगत उत्पन्न -	-	
	अ) अप्रत्यक्ष कर	ब) प्रत्यक्ष कर	
	क) स्थानिक कर	ड) यापैकी नाही	
\$	१०) बेरोजगारीचे गुणोत्तर = <u>एकू</u> न बेरोजगार 	- - × ξοο	
	अ) एकून श्रमसंख्या	ब) एकून रोजगार	
	क) एकून लोकसंख्या	ड) एकून उत्पादन	
٦.	खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :		
	अ)राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याच्या पद्धती स्पष्	प्ट करा.	પ
	ब) चलन वाढीची कारणे स्पष्ट करा.		લ
₹.	टीपा लिहा :		
	अ)से. यांचा बाजारपेठेचा सिद्धांत		ų
	ब) साधा किंमत निर्देशाकांची रचना.		ų
४.	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्त	ार लिहा.	१०
	अ) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय ? राष्ट्रीय	उत्पन्नाच्या विविध संकल्पना स्पष्ट करा.	
	ब) चलनघट म्हणजे काय ? चलनघटीची	कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.	
५.	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्त	ार लिहा.	१०
	अ)समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचे स्वरूप, व्याप	ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.	
	ब) उपभोग फलन म्हणजे काय ? उपभोग	फलनाचे प्रकार स्पष्ट करा.	

SLR-Q - 57

Seat	
No.	

		(Semester – III) CORPORATE <i>A</i>	• •	ion, 2015	
Day and	d Date : Thursday, ¹	16-4-2015		Max. Mar	ks : 50
Time: 3	3.00 p.m. to 5.00 p.i	m.			
	ii,	i) All questions are) Figures to the rig) Use of calculator	ght indicate full m	arks.	
1. Cł	noose the correct a	Iternative from the	given below :		10
1)	Accounting stand	ard relates to	disclosure of acco	ounting policies.	
	a) 1	b) 2	c) 3	d) 4	
2)	2) Inventories are valued at cost or market price whichever is				
	a) equal		b) more		
	c) less		d) all above		
3)	The part of issued	d share capital whi	ch is agreed to tal	ke up by the public	is
	known as ca	pital.			
	a) authorised		b) subscribed		
	c) paid up		d) reserved		
4)	4) A days notice of demand must be issued before forfeiture of shares.		s.		
	a) 7	b) 14	c) 21	d) 30	
5)	Discount allowed	on reissue of forfei	ted shares is debi	ted to	
	a) Discount on is	sue of Shares A/c	b) Capital Reser	rve A/c	
	c) Profit and Loss	s A/c	d) Forfeited Sha	res A/c	P.T.O.

2.

3.

6)	Money paid in anticipation of call is known as			
	a) Calls on shares	b)	Calls in arrears	
	c) Calls in advance	d)	All above	
7)	Expenses which are payable but not p expenses.	aid	upto year end are known as	
	a) prepaid	b)	outstanding	
	c) capital	d)	revenue	
8)	Dividend is generally paid on			
	a) Issued capital	b)	Called up capital	
	c) Paid up capital	d)	Subscribed capital	
9)	9) Goodwill is shown in the schedule of		_	
	a) Current assets	b)	Fixed assets	
	c) Investment	d)	Miscellaneous expenditure	
10)	Gross profit is divided in the ratio of _			
	a) Fixed	b)	Current	
	c) Period	d)	Sales	
Wı	rite short notes on any two :			10
a)	Accounting standard for Fixed Assets.			
b)	Depreciation Accounting.			
c)	Profit prior to incorporation.			
a)	A Ltd. issued for subscription 5000 sh	are	es of Rs. 10 each payable as under :	
	On application Rs. 2			
	On allotment Rs. 3			
	On first and final call Rs. 5			
	Applications were received for 8000 application and money was refunded. The first and final call was not yet ma	d. A	all the amounts were duly received.	
	Pass necessary journal entries in the	e bo	ooks of the company.	5

b) A Ltd. was formed to take over a running business of Modern Company with effect from 1st April 2012. The company was registered on 1st August 2012 and the certificate of commencement of business was received on 1st October 2012. The company prepared Final Accounts on 31st March 2013.

Total sales for the year which amounted to Rs. 9,60,000 arose evenly upto the date of the certificate of commencement, whereafter they spurted to record an increase of two thirds during the rest of the year.

Calculate period ratio and sales ratio.

5

4. Maharashtra Transport Company Ltd. invited application for 40,000 Equity shares of Rs. 100 each at a discount of Rs. 4 per share. The amount was to be paid as follows:

On application Rs. 20

On allotment Rs. 36

On first and final call Rs. 40

The public applied for 36,000 shares and these were allotted. All money due were collected with the exception of the first and final call on 4000 shares and these were forfeited. The forfeited shares were reissued as fully paid for a payment of Rs. 80 per share.

Pass the entries in the books of company.

10

'X' Ltd. was registered on 1st January 2011 to take over business of M/s A and B as from 1st October 2010. The company received its certificate for commencement of business on 1st February 2011. The accounts of the company prepared for the year ending 30th September 2011 showed the followings:

- i) Total turnover for the year amounted to Rs. 2,40,000 of which Rs. 40,000 related to the period from 1st October 2010 to 1st February 2011.
- ii) Trading Account showed Gross Profit of Rs. 96,000.
- iii) Following expenses were debited to Profit and Loss A/c

Particulars	Rs.
Salary	12,000
Rent	4,800
General expenses	1,800
Printing and stationery	2,400
Advertising	4,200
Travelling expenses	8,400
Bad-debts (Rs. 500 related to debtors taken over from vendors)	1,500
Directors fees	2,000
Audit fees	800
Debenture interest	5,000
Depreciation	3,600

Preliminary expenses	3,000
Commission on sales	3,600
Interest to Vendors	4,000
(upto 31 st May 2011)	

Find out profit made by the company prior to after incorporation.

10

5. Rajvardhan Company Ltd. was registered with capital of Rs. 2,00,000 divided in 2000 equity shares. The Trial Balance of the company as on 31st March 2013 was as follows:

Trial Balance

Particulars	Dr. Rs.	Cr. Rs.
Issued share capital	_	1,00,000
Motor car	37,000	_
Sundry Debtors	9,600	_
Salaries	15,000	_
Bank Interest	400	_
Rent Received	_	3,500
Travelling Expenses	4,000	_
Machinery	80,000	-
Sales	_	1,05,000
Building	50,000	_

Discount allowed	1,500	_
S. Creditors	_	16,800
Wages	8,000	_
Bank overdraft	-	12,200
Stock on 1-4-2012	7,000	_
Profit and Loss Appropriation	A/c –	22,500
Purchases	30,000	_
Carriage	2,000	_
Cash in hand and at bank	1,000	_
Printing and stationery	2,000	_
Repairs and renewals	1,500	_
Directors remuneration	2,500	_
Audit fees	500	_
Calls in Arrears	3,000	_
Interim Dividend	5,000	_
	2,60,000	2,60,000

Prepare Profit and Loss A/c for the year ended 31-3-2013 after considering the followings :

1) Stock on 31-3-2013 was Rs. 6,000.

- 2) Create R.D.D at 5% on Debtors.
- 3) Depreciate machinery by Rs. 2,000, Building by Rs. 7,000 and Motor car by Rs. 620.
- 4) Outstanding wages Rs. 1,000.
- 5) Directors declared a final dividend at 20% on paid up capital.

10

OR

Prepare Balance Sheet of Rajvardhan Ltd. as on 31-3-2013 from the above Trial Balance and adjustment after considering that surplus carried forward from Profit and Loss A/c to the Balance Sheet for the year ended 31-3-2013 amounted to Rs. 27,100.

10

SLR-Q - 58

Seat	
No.	

B.Com. (Part – II) (Semester – III) (Old) Examination, 2015 FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

Day	an	d Date : Friday, 17-4	I-2015			Max. Marks :	50
Time	: :	3.00 p.m. to 5.00 p.r	n.				
		N.B. : 1) All qu	uestions are comp o	uls	orv.		
		•	es to the right indi		-		
1. (Ch	oose the correct alte	ernative from giver	ı be	low alternatives	3 :	10
		The key characteris	_				
	,	a) Innovation			Decision		
		c) Motivation		d)	All of above		
2	2)	Maharashtra Indust the year	rial Development (Cor	poration (MIDC)) was established in	
			b) 1962	c)	1963	d) 1964	
3	3)		is a person who de	vel	ops and owns hi	is own enterprise.	
		a) Manager		b)	Entrepreneur		
		c) Director		d)	None of above		
4	1)	Ais a	business that owr	ned	by one person.		
		a) Partnership firm		b)	Co-op. society		
		c) Sole trading cond	cern	d)	None of above		
Ę	5)	The word 'Entrepre	neur' is first time us	ed	in la	anguage.	
		a) Marathi	b) English	c)	French	d) Hindi	
6	3)	The main aim of any	y organisation is				
		a) Charity		b)	Maximum prod	uction	
		c) Maximum profit		d)	Increase the as	ssets	
7	7)	Company Act was p	passed in the year				
		a) 1947	b) 1956	c)	1974	d) 1965	

	8)	Which are incentives given by Government for small scale units?					
		a) Subsidies	b)	Tax concessions			
		c) Technical assistance	d)	All of above			
	9)	Need for achievement theory is prese	nte	d by			
		a) Peter Druker	b)	Joseph Shumpeter			
		c) David McCleland	d)	None of above			
	10)	Entrepreneur is always in search of					
		a) Opportunity	b)	Profit			
		c) Capital	d)	None of above			
2.	W	rite short notes :			10		
	a)	Creativity					
	b)	Forms of Business Organisation.					
3.	. W	rite short answers :			10		
	a)	What are the sources of idea generation	on '	?			
	b)	Write advantages becoming entrepren	eur	·.			
4.	Ar	swer any one of following :			10		
	a)	Define the term 'entrepreneur'. Write o	cha	racteristics of entrepreneur.			
	b)	What is entrepreneurship? Write factor	ors	motivating Entrepreneurship.			
5.	Ar	swer any one of following :			10		
	a)	Qualities of successful entrepreneur.					
	b)	Role of entrepreneur in economic deve	elop	oment.			

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

	२) उजवीकडील अंक पूर्ण गु	ण दर्शवितात.	
१.	खाली दिलेल्या पर्यायामधुन योग्य पर्याय निवडा :		१०
	१) यशस्वी उद्योजक होण्यासाठी अत्यंत आवश्यव	ज असलेला गुण आहे.	
	अ) नवनिर्मिती	ब) निर्णय घेणे	
	क) कार्यप्रेरक	ड) वरील सर्व	
	२) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची स्थ	ापना साली झाली.	
	अ) १९६१ ब) १९६२	क) १९६३ ड) १९६४	
	३) ही व्यक्ती स्वतः च्या व्यवस	नायाचा विकास करते.	
	अ) व्यवस्थापक	ब) उद्योजक	
	क) संचालक	ड) वरीलपैकी नाही	
	४) च्या व्यवसाय संघटनेत व्यव	त्रसायाची मालकी एकाच व्यक्तीकडे असते.	
	अ) भागिदारी संस्था	ब) सहकारी संस्था	
	क) एकल व्यापारी संस्था	ड) वरीलपैकी नाही	
	५) 'उद्योजक' हा शब्द सर्वत प्रथम	भाषेत वापरला.	
	अ) मराठी ब) इंग्रजी	क) फ्रेंच ड) हिंदी	
	६) हे कोणत्याही व्यवसायिक स	ग्स्थेचे प्रमुख उद्दिष्ट असते.	
	अ) धर्म	ब) जास्तीत जास्त उत्पादन	
	क) जास्तीत जास्त नफा	ड) मालमत्तेत वाढ	
	७) कंपनी कायदा साली सम्मत	करण्यात आला.	
	अ) १९४७ 🛮 ब) १९५६	क) १९७४ ड) १९६५	
	८) सरकारमार्फत लघुउद्योगाना प्रोत्साहनात्मक क	ोणकोणत्या बाबतीत मदत केली जाते ?	
	अ) अनुदान	ब) कर सवलत	
	क) तांत्रिक सहाय्य	ड) वरील सर्व	

	९) सिद्धप्रेरणा सिद्धांत	_ यांनी मांडला.	
	अ) पीटर ड्रकर	ब) जोसेफ शुंपीटर	
	क) डेविड मॅक्लेलॉन्ड	ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही	
	१०) उद्योजक हा नेहमी	_ शोधन असतो.	
	अ) संधी	ब) नफा	
	क) भांडवल	ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही	
၃.	टीपा लिहा :		१०
	अ) सर्जनशीलता		
	ब) व्यवसाय संघटन प्रकार		
₹.	थोडक्यात उत्तरे लिहा :		१०
	अ)कल्पना निर्मितीचे मूल स्त्रोत्र कोण	ते आहेत ?	
	ब) उद्योजक होण्याची फायदे लिहा.		
४.	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा :	१०
	अ) उद्योजक या संज्ञेची व्याख्या द्या अ	गणि उद्योजकाची वैशिष्टे सांगा	
	ब) उद्योजकता म्हणजे काय ? उद्योजव	काला प्रेरणा देणारे घटक सांगा.	
५.	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा.	१०
	अ)यशस्वी उद्योजकाची गुणवैशिष्टे स		
	ब) आर्थिक विकासातील उद्योजकाची		
	.,	∞ · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	

Seat	
No.	

B.Com. (Part – II) (Semester – III) (Old) Examination, 2015 BUSINESS STATISTICS

500	MILOS STATISTICS	
Day and Date: Saturday, 18-4-2015	5	Max. Marks: 50
Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.		
3) Use of soun	s are compulsory . ight indicate full marks. dless calculator is allowe rs will be supplied on dem	
1. Choose the most appropriate a	alternative amongst the gi	iven for each question: 10
i) Arrangement of data into dia) classificationc) frequency distribution	ifferent rows and columns b) tabulation d) none of these	s is called as
ii) The way in which total frequas	•	fferent classes, is called
a) classificationc) frequency distribution	b) tabulationd) none of these	
iii) Heading of columns refer as a) Caption c) Head note	s b) Stub d) None of these	
iv) Data collected by direct obsa) Primary datac) Both a and b	servations are called as b) Secondary data d) None of these	
v) Which one of the following i a) Arithmetic mean c) Mode	is based upon all the valu b) Median d) None of these	es of data ?
vi) Which one of the following than ogive curves ?	,	of less than and greater
a) Arithmetic meanc) Mode	b) Mediand) None of these	

	vii)) For entirely homogeneous data, which one of the sampling methods is preferred?a) Simple Random Samplingb) Stratified Random Sampling										
		c) System	atic S	ampling	(d) No	one of the	ese				
١	/iii)	Quartiles	livide	the given	data into)		_ equal p	arts.			
		a) 2		b)	3		c) 4		d) non	e of th	nese	
	ix)	For a perfe	-				en the two	variables	s, the Ka	rl Pea	rson's	3
		a) –1		b)	+1		c) 0		d) nor	e of th	nese	
	x)	If one regreemust be	essior	n coefficie	ent is pos	sitive	, then the	e other re	gressior	n coef	ficien	t
		a) negativ	е	b)	positive		c) equa	al to zero	d) non	e of th	nese	
2.	A)	State vario	us ad	vantages	s of samp	ling	over the o	census m	ethod.			5
	B)	Find the m		•	•			stribution	of sale	s of s	hops	,
	Sa	les in Rs.	: (0 – 10	10-20	20	0-30	30 – 40	40 – 5	50		
	No	o. of shops	:	5	25			18	7			5
3.	A)	What are t	he rec	quiremen	ts of a go	od a	verage?					5
	B)	The two re	_			•	-			-	-	
		S.D. of X is	s 4.									5
4.	Att	tempt any c	ne of	the follow	wing :							10
	A)	A) Define mean, median and mode with their merits and demerits. Also state the empirical relation amongst them. For the following data, compute A.M, Median, Mode.										
		Marks		: 140 – 1	50 150 –	160	160 – 17	0 170 – 1	80 180	– 190	190 -	- 200
		No. of Stud	dents	: 4	6	6	10	18		9		3

B) Compute S.D. and C.V. for the following data:

Marks $:0-10\ 10-20\ 20-30\ 30-40\ 40-50\ 50-60\ 60-70$

No. of Students : 8 20 32 50 42 28 20

5. Attempt any one of the following:

10

A) Define histogram. Explain the procedure of finding mode from the histogram. For the following data, draw a histogram and locate mode from it.

Classes : 0-50 50-100 100-150 150-200 200-250 250-300

Frequency: 6 14 30 41 22 9

B) Define Karl Pearson's correlation coefficient. State various properties of it. For the following bivariate data, compute the value of Karl Pearson's correlation coefficient.

X : 28 45 40 38 35 33 40 32 36 33

Y : 23 24 33 34 30 26 28 31 36 35

Seat	
No.	

B.Com. I (Semester – I) Examination, 2015 HINDI (CGPA Pattern) (Compulsory) Sahityadhara aur Vyavaharik Hindi

	Sahityadhara a	aur Vyavaharik	Hindi
Day and Date : The Time : 3.00 p.m. to	-		Max. Marks : 70
सूचनाएँ :	1) सभी प्रश्न आवश्यक 2) दाई ओर लिखे गये उ		रित पूर्ण अंक हैं।
1. निम्नलिखित वाक	यों के नीचे दिए गए विकल्प	गों में से सही विकल्प च्	ुनकर वाक्य फिर से लिखिए: 14
1) 'एक पारमिता	' कहानी हिमांशु जोशी के	में प्रकारि	शेत हैं।
1) गंधर्वगाथ	Т	2) श्रेष्ठ आंचलिक	क कहानियाँ
3) अंतत: तः	था अन्य कहानियाँ	4) तपस्या तथा उ	अन्य कहानियाँ
2) प्राचार्य अण्णा	साहेब मगदूम की शिक्षा	की छत्रछा	या में पूरी हुई।
1) कर्मवीर	2) धर्मवीर	3) परमवीर	4) गणवीर
3) कर्मवीर अण्ण जाता हैं।	ा को महाराष्ट्र में बहुजनों ^ह	के लिए शिक्षा	लाने वाले भगीरथ माना
1) यमनोत्री	2) जमनोत्री	3) गंगोत्री	4) धर्मोत्री
4) 'इंस्पेक्टर मात किये हैं।	ादीन चाँद पर' में परसाईजी	ं ने विभ	गाग में स्थित भ्रष्टाचार पर व्यंग्य
1) शिक्षा	2) पुलिस	3) अर्थ	4) रेल
5) मातादीन	पद पर कार्यरत है	. [
1) हवालदार		2) जमादार	
3) सीनियर ए	गुलिस इंस्पेक्टर	4) इनमेंसे कोई न	हीं

6	6) 'नाखून क्यों बढ़ते हैं	?' द्विवेदीजी द्वारा लि	खेत हैं।		
	1) रेखाचित्र	2) कहानी	3) संस्मरण	4) निबंध	
7	7) 'रूप विभ्रमा चाँदनी'	' कविता के कवि	हैं।		
	1) रामधारीसिंह 'वि	नकर'	2) गिरिजाकुमार माथुर		
	3) अरुण कमल		4) चंद्रकांत देवताले		
8	3) ''तो आप ठीक से ज	नानते है	का रास्ता'.		
	1) धर्मतीर्थ	2) कर्मतीर्थ	3) चक्रतीर्थ	4) ज्ञानतीर्थ	
g	9) दिनकरजी को भारत	सरकार ने	_ से विभूषित किया था।		
	1) पद्मश्री	2) पद्मभूषण	3) पद्मविभूषण	4) भारतरत्न	
10	O) कथनी	_ खाँड-सी, करनी वि	ष की लोय।		
	1) खट्टी	2) मीठी	3) तीखी	4) नमकीन	
11	1) करने	के लिए जग और जीव	न छोटा है ।		
	1) नफरत	2) प्रेम	3) द्वेष	4) मत्सर	
12	2) 'इन्हें बचाओं ! इन्हें ब	बचाओं !!' कविता में ति	ावारीजी ने को	। बचाने का संदेश दिया है।	
	1) बच्चों	2) जंगलों	3) जानवरों	4) मनुष्यों	
13	3) अनुवाद को अंग्रेजी	में कहते	हैं।		
	1) विश्लेषण	2) कनेक्शन	3) ट्रान्सलेशन	4) कलेक्शन	
14	4) अनुवाद शब्द की व्य	रुपत्ति ^६	यातु से हुई हैं <u>।</u>		
	1) वद्	2) वत्	3) वथ्	4) वध्	
2. f	नेम्नलिखित में से किर्न्ह	ों सात प्रश्नों के उत्तर ि	लेखिए :		14
1	1) अर्धविराम चिन्ह का	प्रयोग कब किया जात	π है ?		
2	2) विरामचिन्हों के कित	ाने प्रकार हैं ?			

8

- 3) विस्मय शब्द का पर्यायवाची शब्द कौनसा है ?
- 4) अवतरण चिह्न का प्रयोग कब किय जाता है ?
- 5) निम्नलिखित मराठी पंक्ति का **हिंदी** में अनुवाद कीजिए : रागीर माणसाला कोणीही जवल घेत नाही त्याल । ना सर्वाचे प्रेम मिळते न सर्वाचा आदर मिळतो ।

निम्नलिखित शब्दयुग्म के अर्थ लिखिए:

- 6) अवधिअवधी
- 7) संग संघ
- 8) नगरनागर
- 3. अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या लिखिए:
 - पण्डित छोड़ा पातरा, काजी छाँड कुरान।
 वह तारीख बनाय दे, थे न जिमी आसमान।।
 - 2) चोरी-चोरी खड़ी नीम की छाया में छिपकर सुनती है, "हुई न क्यों मैं कड़ी गीत की विधना," यों मन में गुनती है।
 - 3) हर समय पागलों की तरह भटकाता रहता कि कहीं कोई ऐसा मिल जाए जिससे भरपूर नफरत करके अपना जी हलका कर लूँ।

;	आ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए :	6
	1) श्राद्ध का अन्न परिवार के सदस्यों को निगलना संभव क्यों नहीं होता ?	
	2) इन्हें बचाओं ! इन्हें बचाओं !! कविता के माध्यम से किव ने किसे बचाने का संदेश दिया हैं ?	
	3) कुँवर नारायण ने प्रेम का महत्व किस प्रकार बतलाया है ?	
4.	'कबीर समाज सुधारक संत थे' उनके दोहों के आधार पर स्पष्ट कीजिए।	14
	अथवा	
	'नाखून का बढ़ना मनुष्य के भीतर की पशुता की निशानी है'-ऐसा द्विवेदीजी ने क्यों कहा हैं ?	
5.	'इंस्पेक्टर मातादीन चाँद पर' में निहित व्यंग्य को स्पष्ट कीजिए।	14

SLR-Q-60

Seat	
No.	

B.Com. II (Semester – III) (Old) Examination, 2015 MONEY AND FINANCIAL SYSTEM

Day ar	nd Date : Monda	y, 20-4-2015		Max. Marks: 50
Time:	3.00 p.m. to 5.0	0 p.m.		
	Instructions :	 All questions at Figures to the r 	re compulsory . r ight shows full ma	rks.
	bjective type que noose the correc	estions. ct alternative and rev	vrite the sentence.	10
1)	'Money is one	thing that possesses	s general acceptabi	lity' is defined by
	a) Seligman		b) Crowther	
	c) Walker		d) J.M. Keyne	es
2)	Medium of exc	hange is afı	unction of money.	
	a) secondary		b) primary	
	c) contingent		d) none of the	se
3)	M ₃ is referred a	as money.		
	a) narrow	b) bad	c) broad	d) all of these
4)	In money mark	et maximum period	of loan are	days.
	a) 15 days	b) 30 days	c) 90 days	d) 365 days
5)	mark	et is illegal.		
	a) call	b) bill	c) hawala	d) all of these
6)	RBI implement	spolicy.		
	a) monetary		b) fiscal	
	c) state		d) none of the	se

7) is the instruments of monetary policy. a) public debt b) bank rate c) deficit finance d) public expenditure 8) _____ is the source of long term capital. a) overdraft b) promissory note c) cash credit d) equity share 9) In India 14 banks nationalised in _____ year. a) 1969 b) 1955 c) 1980 d) none of these 10) _____ is apex institution in Indian money market. a) SBI b) NABARD c) RBI d) None of these 2. Give short answers: a) Types of money. 5 b) Instruments of monetary policy. 5 3. Write short notes: a) Role of money market in economic development. 5 b) Money lender. 5 10 4. Answer any one: a) What is money? Explain the functions of money. b) Explain the objectives of monetary policy. 5. Answer any one: 10 a) State the objectives of fical policy. b) Meaning of finance. Explain the role of finance in economy.

-2-

10

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

	2) उ	जवीकडील अंक पूर्ण रु	पुण दर्शवितात.	
1.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न			
	योग्य पर्याय निवडून विधाने	पुन्हा लिहा :		
	1) 'पैसा ही अशी वस्तू अ	हि की जिला सार्वत्रिक म	ान्यता आहे' ही व्याख्य	ा यांची आहे
	अ) सेलिगमन		ब) क्राऊथर	
	क) वॉकर		ड) जे.एम.केन्स	
	2) विनिमयाचे माध्यम हे पै	शाचे कार्य आ	हि.	
	अ) द्वितीय		ब) प्राथमिक	
	क) अनुषंगिक		ड) यापैकी नाही	
	3) 'म ₃ ' हा पैसा	आहे		
	•	ब) वाईट	क) विस्तृत	ड) हे सर्व
	4) नाणेबाजारातील कर्जाच	ा जास्तति जास्त कालाव	मधी असतो	l
	अ) 15 दिवस	ब) 30 दिवस	क) 90 दिवस	ड) 365 दिवस
	5) बाजार बेकाय	देशिर आहे.		
	अ) मागणीदेय	ब) हुंडी	क) हवाला	ड) हे सर्व
	6) रिझर्व्ह बँक ध	ग्रोरण राबविते।		
	अ) चलन विषयक		ब) राजकोषिय	
	क) राज्य		ड) यापैकी नाही	
	7) हे चलन विष	यक धोरणाचे साधाने आ	हे.	
	अ) सार्वजानिक कर्ज		ब) बँकदर	
	क) तुटीचा अर्थभरणा		ड) सार्वजनिक खर्च	

	8)	दीर्घकालिन भांडव	त्रलाचे हे साधन आ	हे.		
		अ) अधिकर्ज सव	गलत	ब) वचनचिट्टी		
		क) रोख कर्ज		ड) भाग भांउवल		
	9)	भारतातील 14 बँ	कांचे राष्ट्रीयीकरतः	साली झाले ।		
		अ) 1969	ब)1955	क) 1980	ड) यापैकी नाही	
	10)	भारतीय नाणेबाज	ारातील ही शिखर स	iस्था आहे.		
		अ) स्टेट बँक ऑ	फं इंडीया	ब) नाबार्ड		
		क) रिझर्व्ह बँक		ड) यापैकी नाही		
2.	थोः	डक्यात उत्तरे द्या	:			
	अ)	पैशाचे प्रकार.				5
	, ਜ\	चलन विषयक धे	innel men			5
	,	_	ारणाया सावन.			3
3.	टीप	ग लिहा :				
	अ)	आर्थिक विकासा	तील नाणेबाजाराची भूमिका.			5
	ब)	सावकार.				5
4.	खा	लिलपैकी एकाचे	उत्तर लिहा :			10
	अ)	पैशा म्हणजे काय	? पैशाची कार्ये स्पष्ट करा.			
	ब)	चलन विषयक धं	ोरणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.			
5.	खा	लिलपैकी एकाचे	उत्तर लिहा.			10
	अ)	राजकोषिय धोरण	ाची उद्दिष्टचे स्पष्ट करा.			
	ब)	वित्ताचीअर्थ सांग	ा. अर्थव्यवस्थेतील वित्ताची १	मूमिका स्पष्ट करा.		

SLR-Q-61

Seat	
No.	

B.Com. – II (Semester – IV) Examination, 2015 ENGLISH (Compulsory) (New) Keeping Pace – English Skills for Success

	Кеср	ilig Face – Li	igiisii okilis	ioi Success	
•	d Date : Monday, 11.00 a.m. to 1.00			Max. Marks	: 50
ı	Instructions: 1) 2)	All questions a Figures to the I			
	in the blanks with	h suitable words	from the altern	atives given in each	10
1)	In 1919, Raman diffraction and _		the connection l	between the phenomenon of	
	a) molecules		b) molecular	scattering	
	c) scattering		d) optics		
2)	In their experime light through a ta	-	•	am of coloured	
	a) white	b) red	c) blue	d) green	
3)	Uncle Podger le reach a point on		_	degree and tried to s reach.	
	a) ninety	b) forty-five	c) sixty	d) thirty-five	
4)	•	ntion capability d a proactive HR	•	s because of its rigorous	
	a) selection pro	cedure	b) innovation		
	c) foreign contra	acts	d) achieveme	ents	
5)	In the role of a _ the pard.	ma	n is full of strang	ge oaths and is bearded like	
	a) justice	b) soldier	c) pantaloon	d) young lover	
6)		agore prays for a freely available.	•	the mind is without fear and	
	a) knowledge	b) reason	c) shelter	d) food	

	7)	The poem 'The Seven Ages of Ma 'As you Like it'.	n' is	taken fr	om	famous comedy	
		a) Shakespeare's	b)	Tagore	's		
		c) Jacques'	d)	Frost's			
	8)	Neither the girls nor the boys			any kn	owledge of this matter.	
		a) have b) has	c)	is with	C	d) is having	
	9)	Everyone has finished		work.			
		a) their b) his	c)	her	C	d) one's	
	10)	She is writing stories. (Change th	e v	oice and	l select	the write answer)	
		a) Stories are being written by he	er				
		b) Stories have been written by h	ner				
		c) Stories are written by her					
		d) Stories were being written by	her				
2.	An	swer any five of the following que	stio	ns in tw	o or th r	ee sentences each :	10
	1)	Why and how did Narayan Murthy	focu	s on the	overse	as market at the outset?	
	2)	What is the 'global delivery model 'body shopping'?	l' de	veloped	d by Mu	rthy? How did it reduce	
	3)	What was Lord Rayleigh's explan	atio	n of the	blue co	olour of the sky ?	
	4)	Why does the school boy whine and	d cr	y in the p	oem 'T	he Seven Ages of Man'?	
	-	What is the universal message givis without fear'?		-		_	
	6)	What are the things Uncle Podger let the picture?	ose	s and fin	ds in the	e preparation for hanging	
3.	A)	Answer any two of the following of	aue	stions in	about1	fiftv words each :	6
	,	1) Explain the seven ages of man	•			•	
		2) What type of a country does Ta		re prav i	for?		
		3) Why do railways use red light i	•			signaling a stop ?	
	B)	Edit and rewrite any two of the fol					4
	٥,	(Make necessary corrections in sp		•	•		•
		Communication is an excharactions, people communication symbols, the term 'communication communicate which means to the symbols of the symbols of the symbols.	nge te w nica	of idea ith the h tion' is	ns infor nelp of derive	mation messages and words, actions, signs or d from the latin word	

- 2) Charles Peirces article "Fixation of Belief" 1877), asserts that there are psychological and social mechanisms designed to protect and cement our beliefs in his article Charles pierce has used technical language and has addressed well-educated audience with some knowledge of philosophy and history.
- 3) Planet Earth is known for its biodiversity. The earths surface is surrounded by water and land. There are animals which live on land as well as water They depend on water and food for their survival.

4. Attempt any one of the following:

10

- 1) Frame questions for an interview with a well-known businessman and write the responses to draft a write up to be published in a popular magazine.
- 2) Write the transcript of your interview for the post of marketing executive, consisting of questions asked by the members of the interview panel and your responses.
- 5. The annual sales of your company product have declined during the past two years draft the transcript of the meeting of sales executives of the company to discuss the problem and find solutions to promote sales. As the chairperson of the meeting start with appropriate opening remarks, the purpose of the meeting and the agenda. Also invite opinions and suggestions from participants.

10

Seat	
No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (New) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS

Day and Date : Tuesday, 31-3-2015 Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.					Max. Marks : 50
		N.B. : 1)	All questions are co	mpulsory.	
		2)	Figures to the right	indicate full marks.	
1.		jective type que ernative given b	stion. Answer the follo	owing questions by c	hoosing the correct
	1)	According to Pro	f. Hawtrey, trade cycle	is purely	phenomenon.
		a) Trade	b) Production	c) Monetary	d) Cost
	2)	Innovation theo	ry of trade cycle was p	ropounded by	
		a) Hawtrey	b) Hayek	c) Keynes	d) Schumpeter
	3)	Public finance is	s the	science.	
		a) Social		b) Positive	
		c) Normative		d) All of the above	е
	4)	The principle of r	maximum social advan	tage was initially prop	ounded by
		a) Dr. J. M. Ke	ynes	b) Prof. Pigou	
		c) Dr. Dalton		d) Prof. Chember	lin
	-	In India, initially Tax (VAT).	state	e has implemented Va	alue Added
		a) Punjab	b) Maharashtra	c) Gujarat	d) Haryana
	6)	When impact ar	nd incidence of tax fal _tax.	ls on the same perso	on means
		a) Direct		b) Indirect	
		c) Proportional		d) Regressive	
					P.T.O.

7)	The comparative c	ost theory of internation	onai	tarde is related to _		
	a) Solow		b)	Harrod-Domar		
	c) Hecksher-Ohlin	n	d)	None of these		
8)	Inexpenditure.	_ budget income of	the	government is gre	ater than their	
	a) Zerobase	b) Surplus	c)	Deficit	d) Balanced	
9)			sed	in the value of oth	er currency is	
	a) Terms of trade		b)	Exchange rate		
	c) Bank rate		d)	Price index		
10)	The basic concept	of purchasing power p	oarit	y theory is introduce	d by	
	a) Gustav Cassel		b)	Devid Ricardo		
	c) John Vhittle		d)	None of these		
An	swer the following	questions briefly :				
A)	Explain the phase	s of trade cycle.				5
B)	Explain the cause	s of growth of public	expe	enditure.		5
Wr	ite short notes on	:				
A)	Ricardian theory o	of International Trade	_			5
			-			
B)	Purchasing power	parity theory.	-			5
		parity theory.				5 10
An	swer any one que	stion of the following of payments? Explai	:	ne causes of disequ	uilibrium in the	
An A)	swer any one que What is balance of balance of payme	stion of the following of payments? Explai	: in th	·	uilibrium in the	
An A) B)	swer any one que What is balance of balance of payme	stion of the following of payments? Explaints. Explain the kinds of b	: in th	·	uilibrium in the	
An A) B)	swer any one que What is balance of balance of payme What is budget? I swer any one que	stion of the following of payments? Explaints. Explain the kinds of b	: in th oudg	jets.		10
	8) 9) 10) An A) B) Wr	a) Solow c) Hecksher-Ohlin 8) In	a) Solow c) Hecksher-Ohlin 8) In budget income of expenditure. a) Zerobase b) Surplus 9) The value of one currency is express called as a) Terms of trade c) Bank rate 10) The basic concept of purchasing power panding and an expension of trade concept of purchasing power panding and stave Cassel concept of purchasing power panding and stave	a) Solow c) Hecksher-Ohlin d) 8) In budget income of the expenditure. a) Zerobase b) Surplus c) 9) The value of one currency is expressed called as a) Terms of trade b) c) Bank rate d) 10) The basic concept of purchasing power parit a) Gustav Cassel b) c) John Vhittle d) Answer the following questions briefly: A) Explain the phases of trade cycle. B) Explain the causes of growth of public expenditures. Write short notes on:	a) Solow b) Harrod-Domar c) Hecksher-Ohlin d) None of these 8) In budget income of the government is greexpenditure. a) Zerobase b) Surplus c) Deficit 9) The value of one currency is expressed in the value of oth called as a) Terms of trade b) Exchange rate c) Bank rate d) Price index 10) The basic concept of purchasing power parity theory is introduce a) Gustav Cassel b) Devid Ricardo c) John Vhittle d) None of these Answer the following questions briefly: A) Explain the phases of trade cycle. B) Explain the causes of growth of public expenditure. Write short notes on:	c) Hecksher-Ohlin d) None of these 8) In budget income of the government is greater than their expenditure. a) Zerobase b) Surplus c) Deficit d) Balanced 9) The value of one currency is expressed in the value of other currency is called as a) Terms of trade b) Exchange rate c) Bank rate d) Price index 10) The basic concept of purchasing power parity theory is introduced by a) Gustav Cassel b) Devid Ricardo c) John Vhittle d) None of these Answer the following questions briefly: A) Explain the phases of trade cycle. B) Explain the causes of growth of public expenditure.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्व २) उजवीकडील अंव		
१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न. योग्य पर्याय निवडून खाली	ल प्रश्नांची उत्तरे द्या.	१०
१) प्रा. हॉट्रे यांच्या मते, व्यापार चक्र ही सव	र्वस्वी घत	मा आहे.
अ) व्यापार विषयक	ब) उत्पादन विषय	क
क) चलन विषयक	ड) खर्च विषयक	
२) व्यापार चक्राचा नवप्रवर्तन सिद्धांत	यांनी मांडला	
अ) हॉट्रे ब) हायेक	क) केन्स	ड) शुंपीटर
३) सार्वजनिक आयव्यय हे	शास्त्र आहे.	
अ) सामाजिक ब) वस्तुनिष्ठ	क) आदर्शनिष्ठ	ड) वरील सर्व
४) महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्त्व सर्व प्रथ	म यांनी	मांडले.
अ) डॉ. जे. एम. केन्स	ब) प्रा. पिगू	
क) डॉ. डाल्टन	ड) प्रा. चेंबरलिन	
५) भारतात सर्व प्रथम र	या राज्याने मूल्य वर्धित करा	वी (VAT) अंमलबजावणी केली.
अ) पंजाब	ब) महाराष्ट्र	
क) गुजरात	ड) हरियाना	
६) जेव्हा कराधात व करभार एकाच व्यक्ति	वर पडतो तो म्हणजे	कर होय.
अ) प्रत्यक्ष	ब) अप्रत्यक्ष	
क) समप्रमाण	ड) प्रतिगामी	
७) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तौलनिक उत्पाव	न खर्चाचा सिद्धांत	यांच्याशी निगडित आहे.
अ) सोळो	ब) हॅरॉड-डोमर	
क) हेकश्चर-ओहलिन	ड) यापैकी नाही	

(۷	या ३	भंदाजपत्रकात सरकारच	वे उत्पन्न सरकारच्या ख	र्चापेक्षा जास्त असते.	
	अ) शून्याधारित	ब) शिलकी	क) तुटीचे	ड) संतुलित	
९)	एका चलनाची दुसऱ्या च	वलनात व्यक्त केलेर्ली	ो किंमत म्हणजे	होय.	
	अ) व्यापारशर्ती		ब) विनिमय दर		
	क) बँक दर		ड) किंमत निर्देशांक		
(0)	क्रयशक्ती समता सिद्धांत	ाची मूळ कल्पना	यांनी म	गंडली.	
	अ) गुस्ताव कॅसल		ब) डेव्हिड रिकार्डो		
	क) जॉन व्हिटले		ड) यापैकी नाही		
खा	लील प्रश्नांची थोडक्यात	उत्तरे लिहा :			
अ))व्यापार चक्राच्या अवस्थ	ग्रा स्पष्ट करा.			ų
ब)	सार्वजनिक खर्चाच्या व	ाढीची कारणे स्पष्ट क	ज्स.		ų
टीप	ग लिहा :				
अ))रिकार्डो यांचा आंतरराष्ट्र	ट्रीय व्यापाराचा सिद्धां	त.		ų
ब)	क्रयशक्ती समता सिद्धांत	ਜ.			ų
खा	लीलपैकी कोणत्याही एव	ता प्रश्नाचे उत्तर द्या :			१०
अ))व्यवहारतोल म्हणजे का	य ? व्यवहारतोलतील	न असमतोलाची कारणे	स्पष्ट करा.	
ब)	अंदाजपत्रक म्हणजे कार	ग ? अंदाजपत्रकाचे प् <u>र</u>	कार स्पष्ट करा.		
खा	लीलपैकी कोणत्याही एव	ता प्रश्नांचे उत्तर द्या :			१०
अ))व्यापार चक्र म्हणजे कार	य ? हॉट्रे यांचा व्याप	गर चक्राचा सिद्धांत स्पष्	घ्ट करा.	
ब)	प्रत्यक्ष कर म्हणजे काय	? प्रत्यक्ष कराचे गुण	आणी दोष स्पष्ट करा.		
	(c) (d) (e) (e) (f) (g) (a) (a) (a) (a) (a) (a) (a) (a) (b) (c) (d) (e) (e)	अ) शून्याधारित ९) एका चलनाची दुसऱ्या च अ) व्यापारशर्ती क) बँक दर १०) क्रयशक्ती समता सिद्धांत अ) गुस्ताव कॅसल क) जॉन व्हिटले खालील प्रश्नांची थोडक्यात अ) व्यापार चक्राच्या अवस्थ ब) सार्वजिनक खर्चाच्या वा टीपा लिहा : अ)रिकार्डो यांचा आंतरराष्ट्र ब) क्रयशक्ती समता सिद्धांत खालीलपैकी कोणत्याही एव अ) व्यवहारतोल म्हणजे का ब) अंदाजपत्रक म्हणजे कार खालीलपैकी कोणत्याही एव आ) व्यवहारतोल महणजे कार खालीलपैकी कोणत्याही एव अ) व्यवहारतोल महणजे कार खालीलपैकी कोणत्याही एव अ) व्यवहारतोल महणजे कार खालीलपैकी कोणत्याही एव अ) व्यापार चक्र महणजे कार	अ) शून्याधारित ब) शिलकी ९) एका चलनाची दुसऱ्या चलनात व्यक्त केलेर्ल अ) व्यापारशर्ती क) बँक दर १०) क्रयशक्ती समता सिद्धांताची मूळ कल्पना अ) गुस्ताव कॅसल क) जॉन व्हिटले खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : अ) व्यापार चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा. ब) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करीया लिहा : अ) रिकार्डो यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धां ब) क्रयशक्ती समता सिद्धांत. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या : अ) व्यवहारतोल म्हणजे काय ? व्यवहारतोलतील ब) अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? अंदाजपत्रकाचे प्रखालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या : अ) व्यापार चक्र म्हणजे काय ? हाँट्रे यांचा व्याप	अ) शून्याधारित ब) शिलकी क) तुटीचे ९) एका चलनाची दुसऱ्या चलनात व्यक्त केलेली किंमत म्हणजे अ) व्यापारशर्ती ब) विनिमय दर क) बँक दर ड) किंमत निर्देशांक १०) क्रयशक्ती समता सिद्धांताची मूळ कल्पना यांनी म् अ) गुस्ताव कॅसल ब) डेक्टिड रिकाडों क) जॉन व्हिटले ड) यापैकी नाही खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : अ)व्यापार चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा. ब) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा. टीपा लिहा : अ) रिकाडों यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत. ब) क्रयशक्ती समता सिद्धांत. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या : अ) व्यवहारतोल म्हणजे काय ? व्यवहारतोलतील असमतोलाची कारणे ब) अंदाजपत्रक म्हणजे काय ? अंदाजपत्रकाचे प्रकार स्पष्ट करा. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या :	क) बँक दर ड) किंमत निर्देशांक त) क्रयशक्ती समता सिद्धांताची मूळ कल्पना यांनी मांडली. अ) गुस्ताव कॅसल ब) डेव्हिड रिकार्डो क) जॉन व्हिटले ड) यापैकी नाही खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : अ) व्यापार चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा. ब) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा. टीपा लिहा : अ) रिकार्डो यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत. ब) क्रयशक्ती समता सिद्धांत. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या : अ) व्यवहारतोल म्हणजे काय ? व्यवहारतोलतील असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या : अ) व्यवहारतोल म्हणजे काय ? अंदाजपत्रकाचे प्रकार स्पष्ट करा. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या : अ) व्यापार चक्र म्हणजे काय ? हाँट्रे यांचा व्यापार चक्राचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

SLR-Q-63

Seat	
No.	

B.Com. II (Semester – IV) Examination, 2015 CORPORATE ACCOUNTING (New)

				,	
-		nd Date :Wednesday, 1-4-2015 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		Max. Marks :	50
		Instructions: i) All questions are ii) Figures to the ri gili Use of calculato	ght	indicate full marks.	
1.	Cr	noose the correct alternative from the t	follo	wing:	10
	1)	Decrease in working capital is shown un	nder	in Funds Flow Statement.	
		a) Application of Fund	b)	Sources of Fund	
		c) P & L Adjusted A/c	d)	Balance Sheet	
	2)	Redemption of Preference shares is _		of fund.	
		a) Application	b)	Source	
		c) Profit	d)	All of these	
	3)	In case a company is solvent interest	t on	debentures is paid up to date of	
		a) Balance Sheet	b)	Winding up	
		c) Repayment of debenture	d)	Financial year end	
	4)	Discount on issue of Debentures is		loss.	
		a) Actual	b)	Preliminary	
		c) Revenue	d)	Capital	
	5)	Liquidators final Statement is prepare	ed		
		a) In all modes of winding up			
		b) Only in case of compulsory windir	ng u	o	
		c) In Voluntary winding up			
		d) In insolvency of company			

	6)	debenture Holders are	of the company.			
		a) Owner	b) Creditors			
		c) Debtors	d) Directors			
	7)	Break up value of shares can be d	etermine by			
		a) Fair value method	b) Yield method			
		c) Net Assets method	d) All of these			
	8)	The balance of Sinking Fund A/c after	er redemption of debentures is transferred to			
		a) Debentures A/c	b) Sinking Fund Investment A/c			
		c) Profit and Loss A/c	d) General Reserve A/c			
	9)	Net Assets =				
		a) Fixed Assets – Fixed liabilities	b) Fixed Assets – Current Liabilities			
		c) Assets - Liabilities	d) All assets			
	10)	Debenture holders rank for payme	nts before payment of			
		a) Liquidators remuneration	b) Preferencial creditors			
		c) Equity share holders	d) Unsecured creditors			
2.	Wı	rite short note (Any two) :	1	10		
	a)	Redemption of Debentures				
	b)	Voluntary winding up				
	c)	Advantages of Funds Flow Statem	ent.			
3.	a)) X Ltd. issued 1000 5% Debentures of Rs. 100 each payable Rs. 30 on application and balance on allotment. Applications were received for 1200 debentures. The Directors rejected excess applications and money received on them were refunded. The remaining applicants were allotted fully. All sums				
		were duly received journalise the	transactions in the books of X Ltd.	5		

b) On 31st March 2013 The ABC Ltd. has a paid up capital of Rs. 4,00,000 divided into 40,000 shares of Rs. 10 each. The net assets of the company as on 31st March 2013 were Rs. 4,90,000 as per Balance Sheet. It was discovered that stock of goods was undervalued by Rs. 20,000.

Calculate the value of shares.

5

4. Following are the Balance Sheets of Aakash Ltd. as on 1st April 2013 and 31st March 2014.

Balance Sheets

Assets and Liabilities	1-4-2013	31-3-2014
Liabilities		
Share Capital	1,00,000	1,50,000
Preference Share Capital	1,00,000	1,20,000
General Reserve	50,000	70,000
Profit and Loss A/c	70,000	90,000
S. Creditors	1,20,000	1,50,000
Bank Overdraft	50,000	30,000
Provision for Taxation	30,000	40,000
	5,20,000	6,50,000
Assets		
Plant and Machinery	2,00,000	2,50,000
Land and Building	1,50,000	1,35,000
Furniture	50,000	40,000
S. Debtors	60,000	80,000

SLR-Q - 63	-4-	
SLR-Q - 63	-4-	

	5.20.000	6.50.000
Discount on Issue of Equity Shares	_	5,000
Cash	5,000	17,000
Stock	55,000	1,23,000

Additional Information:

- 1) All fixed assets are subject to depreciation at 10% on the opening balance.
- 2) Preference shares are issued in part consideration of new machinery purchased. The balance of the amount due of the new machine is paid in cash.
- 3) Taxes paid during the year Rs. 35,000.
- 4) Interim Dividend paid Rs. 15,000.
- 5) During the year Furniture of Rs. 5,000 is destroyed by fire You are required to prepare. Funds Flow Statement.

OR

XYZ Ltd. issued on 1st January 2003 Rs. 5,00,000, 10% Debentures at 5% discount and repayable at the end of 5th year at a premium of 6%. The Debenture Redemption Fund was created by transferring Rs. 1,00,000 from profit each year and it was invested in 10% Government securities. The accounts are closed on 31st December. You are require to prepare:

10

10

- i) Debenture Redemption Fund A/c.
- ii) Debenture Redemption Fund Investment A/c. For the first three years.

5. Following is the summerised Balance Sheet of X Ltd. as on 31-3-2013.

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share capital		Debtor's	2,25,000
100000 shares of		Stock	7,25,000
Rs. 10 each	10,00,000	(Market Value Rs. 7,50,000)
General Reserve	2,50,000	Plant	5,30,000
Profit and loss A/c	1,65,000	Premises	5,60,000
Bank Overdraft	1,50,000		
Creditor's	2,25,000		
Provision for Taxation	1,00,000		
Depreciation Fund : Plant	50,000		
Workmens saving A/c	1,00,000		
	20,40,000		20,40,000

The assets are revalued at:

Goodwill Rs. 7,75,000, Plant Rs. 5,50,000 and Premises Rs. 6,00,000. Net profit of the company after providing for taxation but before deduction of amount of dividends were:

31-3-2011	Rs. 3,50,000
31-3-2012	Rs. 4,25,000
31-3-2013	Rs 5.00.000

SLR-Q - 63 -6-

Normal profit in this type of business is 10%.

Calculate:

- i) Intrinsic value
- ii) Yield value

iii) Fair value of shares.

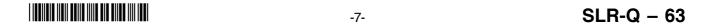
10

OR

Following is the Balance Sheet of ABC Ltd. as on 31-3-2013.

Balance Sheet

Liabilities		Rs.	Assets	Rs.
Equity Shares Capital			Goodwill	5,000
4000 share of Rs. 10 each 4	10,000		Building	30,000
Less-calls in arrears	<u>1000</u>	39,000	Plant and Machinery	10,000
Bank Overdraft (Unsecured)	1,000	Stock	35,000
Creditors secured by			Debtor's	20,000
Mortgage on Building		16,000	Cash in hand	500
Creditor's party secured			Cash at Bank	5,000
on Plant and Machinery		15,000	Profit and loss A/c	22,000
Taxes due to Govt.		500	Preliminary Expenses	1,500
Workmens Pension and				
Gratuity Fund		4,500		

Salaries and Wages for

six months 2,400

Trade creditor's 50,600

1,29,000 1,29,000

The company went into liquidation and assets realised by the liquidators were Plant and Machinery Rs. 8,500, Stock Rs. 22,500 and Debtor's Rs. 10,000.

The Building was realised by secured creditors for Rs. 35,000. Expenses of liquidation amounted to Rs. 4,075. The liquidators remuneration was agreed at 2% on the amount realised by him and 2.5% on the amount paid to unsecured creditors other than preferencial creditor's.

Prepare liquidators Final statement of Account.

10

P.T.O.

Seat	
No.	

B.Com. (Part – II) (Semester – IV) (New) Examination, 2015 FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP

-		d Date : Monday, 6- 11.00 a.m. to 1.00 p				Max. Marks	: 50
	I	Instructions: 1) A 2) F	•		ompulsory . licate full mark	S.	
1.	Ch	oose the correct alt	ernative fro	m give	n alternative :		10
	1)	The establishment	of Direct Inc	dustrial	Centre (DIC) is	in the year	
		a) 1978	b) 1988		c) 1998	d) 1999	
	2)	Industrial Centre (n get ac	lvantage under	loan scheme from District	
		a) Production		b)	Marketing		
		c) Agricultural		d)	Rural		
	3)	est S. G. Barve. a) Board of MIDC b) Board of Small c) Board of Indust d) Board of Finance NABARD established	Scale Indu rial Develo ce	ıstries pment	t. 1960 under p	oresidentship of Shri	
	'/	a) 1 st July 1980	54 OH		— 12 th July 1982)	
		c) 12 th July 1988		-	12 th June 199		
	5)	JRD TATA born on a) 29 th July 1904 c) 1 st July 1973		b)	9 th July 1914 29 th July 1924		
	6)	The concept of Management by JF		-	_	duced in Indian Industrial	
		a) Co-operative		b)	Democratic		
		c) Change		d)	Defensive		

4. Explain incentives given by government for small scale units. OR Express functions of District Industrial Centre. 5. Write successful story of Laxman Rao Kirloskar. 10 OR Write the steps of new venture set-up.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

		२) उजवीकडी आ	कडे पूर्ण	गुण दर्शवितात.			
१.	खाली दिले	ल्या पर्यायातून योग्य पर्याय नि	नेवडा :		१०		
	१) पासून जिल्हा उद्योग केंद्राचा अंमल सुरू झाला.						
	अ) १			35/8/			
	क) १	९९८	ड)	१९९९			
	२) जिल्हा आहे.	उद्योग केंद्राचे कर्ज योजने अंत	ार्गत लाभ	घेण्यासाठी उद्योग आवश्यक			
	अ) उत	त्पादन	ब)	विपणन			
	क) कृ	षी	ड)	ग्रामीण			
	३) १ ऑक्टोबर १९६० रोजी श्री एस् . जी. बर्वे यांच्या अध्यक्षतेखाली ची स्थ						
	झाली.	झाली.					
	अ) बो	र्डि ऑफ एम् . आय. डी. सी	•				
	ब) बो	ार्ड ऑफ स्माल स्केल इंडस्ट्री					
	क) बो	ार्ड ऑफ इंडस्ट्रीयल डेव्हलपर	मेंट				
	ड) बो	र्डि ऑफ फाइनॅन्स्					
	४)	रोजी नाबार्डची स	थापना झा	ली.			
	अ) १	जुलै १९८०	ब)	१२ जुलै १९८२			
	क) १	२ जुलै १९८८	ड)	१२ जून १९९०			
	५) जे आर	डी टाटाचा जन्म		रोजी झाला.			
	अ) २	९ जुलै १९०४	ब)	९ जुलै १९१४			
	क) १	जुलै १९७३	ड)	२९ जुलै १९२४			
	६) व्यवस्थापन ही उद्योग संकल्पना भारतीय उद्योगधंद्यातील कौश						
	जे. आ	ार. डी. टाटांनी आणली.					
	अ) स	हमतीचे	ब)	लोकशाहीचे			
	क) ब	दलाचे	ड)	प्रतिकाराचे			

किंवा

नव्या उपक्रमाच्या स्थापनेचे विविध टप्पे विशद करा.

SLR-Q-65

Seat	
No.	

B.Com. - II (Sem. - IV) (New) Examination, 2015

	BUSINESS	STATISTICS				
-	d Date : Tuesday, 7-4-2015 11.00 a.m. to 1.00 p.m.	Max. Marks : 5	50			
1	3) Use of soundless	compulsory. Intindicate full marks. Is calculator is allowed. Il be supplied on request.				
1. Ch	oose the most correct alternative :		10			
i)	The out come of tossing a coin is	а				
	a) simple event	b) mutually exclusive event				
	c) complementary event	d) compound event				
ii)	A time series is a set of data reco	rded				
	a) Periodically	b) at time or space intervals				
	c) at successive points of time	d) all the above				
iii)	iii) Cyclic variations in a time series are caused by					
	a) Earthquakes	b) War in a country				
	c) Floods in the states	d) None of these				
iv)	The area under the normal curve	$\mu - 3\sigma$ and $\mu + 3\sigma$ is				
	a) 0.9 b) 0.0027	c) 0.9973 d) None of these				
v)	Index number is a					
	a) Measure of relative change	b) Special type of an average				
	c) Both a) and b)	d) None of these				
vi)	type of causes can be	e detected and removed from the production				
	process.					
	a) Chance causes	b) Assignable causes				
	c) Both a) and b)	d) None of these				

	vii)	Probabil	ity of an	impos	sible ev	ent is a	ılways (equal to)			
		a) 1		b) 0	.5	c)	Zero		d) No	ne of th	ese	
١	/iii)	For bino	mial dis	tributior	1							
		a) mear	ı > varia	nce		b)	mean	< varia	nce			
		c) mear	ı = varia	nce		d)	none	of these)			
	ix)	The vari	ance of	the bin	omial d	istributi	on with	param	eters n	and p is	;	
		a) √npc	- 1	b) n	р	c)	npq		d) no	ne of the	ese	
	x)	In time s	eries an	alysis_			com	ponent	is totall	y unpred	dictable.	
		a) Secu	lar trend	ł		b)	Seaso	nal var	iations			
		c) Cycli	c variati	ons		d)	Irregu	lar vari	ations			
2.	A)	Explain th	ne terms	s with a	n illustr	ation (a	ny thr	ee) :				F
												•
		i) Sampl	e space	:								
		i) Sampl ii) Mutua	•		vents							
			lly exclu	ısive ev	vents							
	i	ii) Mutua	lly exclu y likely	usive ev cases	ents/							
	i i	ii) Mutua ii) Equall	lly exclu y likely endent e	usive ev cases events.		nean is	20 and	varian	ce is 15.	. Find n,	p and q	
	i i B) l	ii) Mutua ii) Equall v) Indepe	Ily excluy likely endent e	usive ev cases events. stributio		nean is	20 and	varian	ce is 15.	. Find n,	p and q	
3.	i B) '	ii) Mutua ii) Equall v) Indepe For a bind	Ily exclusy likely endent e omial dis	usive ev cases events. stributions.	on the m			varian	ce is 15.	. Find n,	p and q	5
3.	i B) '	ii) Mutua ii) Equall v) Indepe For a bind with usua	Ily exclusy likely endent e omial dis	usive ev cases events. stributions.	on the m			varian	ce is 15.	. Find n,	p and q	5
3.	i B) '	ii) Mutua ii) Equall v) Indepe For a bind with usua	Ily exclusy likely endent e omial dis	usive ev cases events. stributions.	on the m			varian	ce is 15.	. Find n,	p and q	5

B)	Construct index number using simple aggregate method by taking 2001 as
	base year:

Item	Price in 2001	Price in 2006
Rice	35	47
Wheat	12	17
Oil	90	98
Potato	25	37
Coconut	32	30

4. i) What is Statistical Quality Control (SQC)?

10

- ii) State different types of control charts.
- iii) Give the advantages of SQC.

OR

4. Compute 5 yearly moving averages for the following data:

10

Year: 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960

Value: 280 130 350 360 240 180 210 230 280

5. State important properties of normal distribution.

10

OR

- Define Laspeyre's and Paasche's price index numbers. Compute index number of price by
 - i) Laspeyre's method
 - ii) Paasche's method

from the following data:

Commodity	Base	e Year	Current Year		
Commodity	Price	Quantity	Price	Quantity	
А	6	300	10	560	
В	2	200	2	240	
С	4	240	6	360	
D	10	300	12	288	
E	8	320	12	432	

Seat	
No.	

B.Com. - II (Semester - IV) (New) Examination, 2015

	-	AND FINANCIAL SYSTEM	
-	d Date : Wednesday, 8- 11.00 a.m. to 1.00 p.m.	-2015 Max. Marks : 5	0
	,	estions are compulsory . es to the right shows full marks.	
	jective type questions : oose the correct alterna	tive and rewrite the sentences :	0
1)	is the s	econdary function of commercial banks.	
	a) Money transfer	b) Saving account	
	c) Current account	d) All above	
2)	Bank draft is always		
	a) Bearer	b) Crossed	
	c) Fixed	d) None of above	
3)	Credit creation of comr	ercial banks increases	
	a) Real national incom	e b) Percapita income	
	c) Supply of money	d) None of above	
4)	In India Real Time Gro	ss Settlement System (RTGS) is started in the year	
	a) 1969	b) 1975	
	c) 1982	d) 2004	
5)	Society for World wide established in the year	Interbank Financial Telecommunication (SWIFT) is	
	a) 1973	b) 1975	
	c) 1982	d) 1990	
6)	creates	lending and lending creates deposits.	
	a) Deposits	b) Investment	
	c) Money transfer	d) None of above	

	7)	Generally banks pay high rate of in	nter	rest on	
		a) Saving deposit	b)	Recurring deposit	
		c) Time deposit	d)	All of above	
	8)	Overdraft facility is given on		account.	
		a) Saving	b)	Recurring	
		c) Current	d)	None of above	
	9)	ATM means			
		a) All Time Money	b)	All Time Mail Transfer	
		c) All Time Market	d)	None of above	
	10)	is the main investi	mei	nt principle of commercial banks.	
		a) Utility function	b)	Agency function	
		c) Safety	d)	None of above	
2.	An	swer the following questions :			10
	A)	Explain the utility services of bank	۲S.		
	B)	State the objectives of know your	cus	tomer.	
3.	Wr	ite short notes :			10
	A)	Net Banking.			
	B)	Limitations of credit creation.			
4.	An	swer any one of the following :			10
		Explain the primary functions of co	omr	nercial banks.	
	•	What is credit creation? Explain t			
_	•	·			
5.	An	swer any one of the following:			10
	A)	State the importance of technology	y in	banking.	
	B)	Explain the procedure for opening	bar	nk account.	

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) **उजवीकडील** अंक पूर्ण **गुण** दर्शवितात.

٤.	वस	नुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्	न :			
	योग्र	य पर्याय निवडून विध	ाने पुन्हा लिहा :			१०
	१)		हे व्यापारी बँकांचे र्	दुय्यम कार्य आहे.		
		अ) पैशाचे स्थानांत	ार	ब) बचत खाते		
		क) चालू खाते		ड) वरील सर्व		
	۲)	बँक ड्राफ्ट हा नेहमी		_ असतो.		
		अ) साधा		ब) रेखांकीत		
		क) स्थिर		ड) यापैकी नाही		
	3)	व्यापारी बँकांच्या पत	त निर्मीती मुळे	मध्ये र	वाढ होते.	
		अ) वास्तव राष्ट्रीय	उत्पन्न	ब) दरडोई उत्पन्न		
		क) पैशाचा पुरवठा		ड) यापैकी नाही		
	8)	भारतात रीअल टाईम	। ग्रॉस सेटलमेंट सिस	न्टीम (RTGS)	मध्ये सुरू झाली.	
		अ) १९६९		ब) १९७५		
		क) १९८२		ड) २००४		
	५)	विश्वस्तरीय आंतर ब	ॉकींग वित्तीय दूरसंच	ार संस्था (SWIFT) ही	ी साली स्थापन	
		झाली.				
		अ) १९७३	ब) १९७५	क) १९८२	ड) १९९०	
	ξ)		कर्जे निर्माण करता	त आणि कर्जे ठेवी निग	र्माण करतात.	
		अ) ठेवी		ब) गुंतवणूक		
		क) पैशाचे स्थानांत	ार	ड) यापैकी नाही		
	७)	सामान्यपणे बँका		वेवींवर ज्यास्त व्याज दे	तात.	
		अ) बचत	ब) आवर्ती	क) मुदत	ड) वरील सर्व	
	(ک	अधिकर्ष सवलत ही		_ खात्यावर दिली जाते	ì.	
		अ) बचत	ब) आवर्ती	क) चालू	ड) यापैकी नाही	

	۶)	ATM म्हणजे			
		अ) सर्व काळ पैसा	ब)	सर्व काळ मेल ट्रान्सफर	
		क) सर्व काळ बाजार	ड)	यापैकी नाही	
	१०)	हे व्यापारी बँकांच्या गुं	तवण	ूकीचे मूलतत्व आहे.	
		अ) सेवा कार्ये		प्रातिनीधीक कार्ये	
		क) सुरक्षितता	ड)	यापैकी नाही	
٦.	खात	नील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :			१०
	अ)	बँकांची उपयुक्तता कार्ये स्पष्ट करा.			
	ब)	ग्राहक परिचय निकषाचे उद्देश सांगा.			
₹.	टीप	। लिहा :			१०
	अ)	नेट बँकींग.			
	ब)	पत निर्मीतीच्या मर्यादा.			
४.	खात	नीलपैकी एकाचे उत्तर लिहा :			१०
	अ)	व्यापारी बँकांची प्राथमीक कार्ये स्पष्ट कर	ī.		
	ब)	पत निर्मीती म्हणजे काय ? पत निर्मीतीची	प्रव्रि	_{ज्या} स्पष्ट करा.	
५.	खात	नीलपैकी एकाचे उत्तर लिहा :			१०
	अ)	बँकींग क्षेत्रातील तंत्रज्ञानाचे महत्त्व सांगा.			
	ब)	बँकेत खाते उघडण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट	करा	•	

SLR-Q-67

Seat	
No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (Old) Examination, 2015 ENGLISH COMPULSORY

	LNGL	isii computson	1
Day and	d Date : Monday, 30-3-2015		Max. Marks : 50
Time: 1	11.00 a.m. to 1.00 p.m.		
Ins	structions: 1) All questions	are compulsory .	
	2) Figures to th	e right indicate full ma	arks.
1. Re	write the following sentence:	s by choosing the corre	ect options : 10
1)	At last, Uncle Podger would on the wall with h		ain and put the point of the
	a) Hammer	b) Nail	
	c) Ladder	d) Candle	
2)	C.V. Raman was away in E	ngland and his brother	C.S. lyer in
	a) Spain	b) America	
	c) Madras	d) England	
3)	N.R. Narayanan Murthy's fa the means to send him to	ther could only sadly to	ell him that he did not have
	a) IIT	b) MIT	
	c) IT	d) IIM	
4)	In the poem 'Where the M reason in the desert sand of		osing the clear stream of
	a) To be carried away from	,	•
	b) To be carried away by th		
	c) To be carried away into ad) To be carried through th		
5)	The poem "The Seven Age	s of Man" is written by	
	a) W. B. Yeats	b) William Shake	espeare
	c) P. B. Shelley	d) John Donne	

3) Explain the central idea of the poem 'The Seven Ages of Man'.

- B) Edit and rewrite the following paragraphs by making corrections in spelling and the use of capitals and punctuation where necessary (**any two**):
 - i) today, the situation is different In the cities, women have stepped out of their homes and have started taking up rewarding careers We have women doctors, engineers, lawiers, ministers and scientists.
 - ii) If we look into the History of india, we find that Indian society has been male – domminated. during the Vedic Age, women were given lot of Importance, but as the decades passed by, men started looking down on women.
 - iii) many insects have special ways of securing their food. Certain tipes of wasps will sting cater pillars to get food, This is the way the mosquito goes after its food your blood. after puncturing your skin, the mosquito injects.
- 4. Answer one of the following questions:

10

- A) Write a transcripted of the meeting on 'Global warming' including chair man's opening remarks and the dialogues of participates including their opinion on increase in the earth's average temperature, suggestions on reducing global warming etc.
- B) Write a detailed note on the chair person's responsibilities for a meeting.

5.	Fill in the blanks in the script of the interview below with suitable responses and expressions : $ \\$	10
	Candidate: come sir?	
	Interviewer: Yes come in and down.	
	Candidate: morning sir!	
	$Interviewer: Good\ morning\ Mr.\ Ravi\ !\ From\ where\ did\ you\ complete\ your\ M.Com.\ ?$	
	Candidate: Sir, ! I completed my M.Com. from University.	
	Interviewer: did you pass NET exam?	
	Candidate: I passed the NET exam in	
	Interviewer: Are you ready in our college.	
	Candidate:Sir!	
	Interviewer : Ok Ravi, we will inform you later.	
	Candidate:sir.	

SLR-Q - 68

Seat	
No.	

B.Com. (Part – II) (Sem. – IV) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS (Old)

•	Day and Date : Tuesday, 31-3-2015 Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.							Max. Marks	: 50
	I	I nstructions : i	•	•		ompulsory. t indicate full	marks.		
1.	Obj	jective type que	stion.						
	Ans	swer the followir	ng qu	estions by ch	005	sing correct al	ternative give	en below :	10
	1)	visible commod			enc	ce in value of i	imports and e	exports of	
		a) Balance of p	ayme	ents	b)	Balance of tr	ade		
		c) Favourable	trade		d)	Foreign trade	Э		
	2)		is a i	ndirect tax.					
		a) Income tax	b)	Wealth tax	c)	VAT	d) Capital g	gains tax	
	3)		budg	jet was one ir	ı wh	nich expenditu	ıre was equal	current	
		revenue receip	ts.						
		a) Surplus	b)	Balance	c)	Deficit	d) Zero		
	4)		theor	y of business	сус	cles is related	to the name o	of Schumpter.	
		a) Monetary	b)	Innovation	c)	Gain	d) Drain		
	5)		propo	ounded the ge	nera	al equilibrium tl	heory of interr	national trade.	
		a) J. S. Mill	b)	Ricardo	c)	Ohalin	d) Marshall		
	6)	The terms of tra	ıde		_for	underdevelo	ped countries	S.	
		a) Favourable			b)	Unfovourable	Э		
		c) Equal			d)	Beneficial			

	7)	The	classical ecc	nor	nists supports	3	 	buc	dget.	
		a) d	eficit	b)	surplus	c)	balanced	d)	zero	
	8)	The	purchasing p	owe	er parity theory	/ is	scientifically e	xpla	ained by	
		a) P	Pigue			b)	Keynes			
		c) G	Gustav Casse	əl		d)	Ricardo			
	9)	The	principle of r	naxi	imum social a	dva	antage is rela	ted	to the name of	
		a) D	r. Sen			b)	Dr. Marshall			
		c) D	r. Daltan			d)	Hayeak			
	10)	Rate	e of exchang	e is	only a price o	f O	ne currency q	luot	ed in terms of another	
		a) g	oods	b)	services	c)	currency	d)	market	
2.	An	swer	the following	g qu	estions briefly	' :				
	A)	Expl	ain the adva	ntag	ges of Internat	tion	nal trade.			5
	B)	State	e the merits a	and	demerits of F	ixe	d exchange r	ate.		5
3.	Wr	ite sh	ort notes :							
	A)	Effe	cts of public	deb	t.					5
	B)	Expl	ain the phas	es	of trade cycle.	ı				5
4.	An	swer	any one que	estic	on:					10
	A)	Expl	ain the purch	nasi	ng power par	ity t	heory.			
	B)	Sug	gest the reme	edie	s for correcting	g th	ne disequilibriu	ım (of the balance of paymen	ts.
5.	An	swer	any one que	estic	on:					10
	A)	Expl	ain the princ	iple	of maximum	soc	cial advantage	€.		
	B)	Expl	ain the Haw	trey	's theory of B	usi	ness Cycle.			

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न :
खाली दीलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून उत्तर लिहा.

•	वाला पालल्या प्रयापा	१५१। पांच प्रवाय । १५५	त्रुम उत्तर ।ए। हाः	
5	१) दृश्य वस्तूंच्या आय	ात निर्यातीचे मूल्य ज्य	ा ताळेबंद पत्रकात दर्श	विले जाते त्यास म्हणतात
	अ) व्यवहारतोल		ब) व्यापारतोल	
			ड) आंतरराष्ट्रीय व	त्र्यापार
;	s)	हा अप्रत्यक्ष कर आहे	•	
				ड) भांडवली लाभकर
;	3)	अंदाजपत्रकात खर्च ह	हा चालू उत्पन्न बरोबर	असतो.
			क) तृटीच्या	
>	४) व्यवसाय चक्राचा _	सि	द्धांत शुंपीटरच्या नाव	ाशी संबंधीत आहे.
	अ) मौद्रीक	ब) नवप्रवर्तन	क) फायदा	ड) निस्सारण
Ĺ	<) (»	यांनी आंतरराष्ट्रीय व	यापाराचा सर्वसाधारण	समतोल सिद्धांत विकसीत केला.
	अ) जे. एस. मिल	ब) रिकार्डो	क) ओहलीन	ड) मार्शल
8	६) अविकसीत देशांना	व्यापारशर्ती या	असता	त.
	अ) अनुकूल	ब) प्रतिकूल	क) समान	ड) फायदेशिर
Ų	अर्थशअर्थश	ास्त्रज्ञांनी	अंदाजपत्रकाच	त्रा पुरस्कार केला.
	अ) तुटीच्या	ब) शिलकी	क) समतोलीत	ड) शून्य
(د)	यांनी खरेदीशक्ती स	मता सिद्धांत शास्त्रीय	स्वरूपात मांडला.
	अ) पिगू	ब) केन्स	क) गुस्ताव कॅसेल	ड) शिकार्डो
ç	९) महत्तम सामाजिक व	लाभाचे तत्त्व	यांच्या ना	वाशी संबंधीत आहे.
	अ) डॉ. सेन	ब) डॉ. मार्शल	क) डॉ. डाल्टन	ड) हायेक
१०) विनिमय दर म्हणजे	एका चलनाची दुसऱ्	या	् मध्ये व्यक्त केलेली किंमत होय.
	अ) वस्तू	ब) सेवा	क) चलन	ड) बाजार

- २. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा:
 - अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे स्पष्ट करा.

ų

4

- ब) स्थिर विनिमयदराचे गुण आणि दोष सांगा.
- ३. टीपा लिहा:
 - अ) सार्वजनिक कर्जाचे परिणाम

ų

ब) व्यापारचक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा.

Ų

४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१०

- अ) खरेदी शक्ती समता सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) व्यवहारतोलातील असमतोल दूर करण्यासाठीचे उपाय सांगा.

१०

- ५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.
 - अ) महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्त्व स्पष्ट करा.
 - ब) हॉट्रे यांचा व्यवसाय चक्रासंबंधीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Seat	
No.	

B.Com. – II (Sem. – IV) (Old) Examination, 2015 CORPORATE ACCOUNTING

•	nd Date : Wednesday, 1-4-20 11.00 a.m. to 1.00 p.m.)15		Max. Marks : 50
	Instruction: All question	ns are compulso	ry.	
1. Cł	noose the correct alternative	from the followin	ıg:	10
1)	A statement which shows statement.	sources and ap	plication of fu	nds is termed as
	a) Balance Sheet b) Pro	fit or Loss c) F	unds Flow	d) Working Capital
2)	Increase in working capita statement.	al is shown under	r	in fund flow
	a) Sources of funds	•	application of fu	inds
- `	c) Funds from operation	•	Balance Sheet	
3)	Issue of shares is a			al). De aboation
		olication c) T		•
4)	The balance of Sinking Fund	· ·		
	a) Profit and Loss A/c	,	General Reserv	e A/c
	c) Debentures A/c	,	Shares A/c	
5)	Premium on redemption of		•	
	a) Share Premium A/c	•	orfeited Shares	
	c) Depreciation Reserve	•	None of the abo	ve
6)	Intrinsic value method is a			
	a) Net assets method	•	Yield method	
	c) Fair value method	d) N	Market value m	ethod
7)	Net assets mean			
	a) All assets	b) F	ixed assets-fix	ked liabilities
	c) Assets – liabilities	d) F	Fixed assets –	current liabilities
8)	A person appointed for liqu	uidation of a comp	oany is called	
	a) Liquidator b) Sha	areholder c) D	Director	d) Creditor

- 9) Preferential creditors rank for payment before payment of
 - a) Debenture holders

b) Secured creditors

c) Liquidation expenses

- d) Liquidators remuneration
- 10) Debenture holders having a floating change have priority in payment over
 - a) Preferential Creditors

b) Secured Creditors

c) Unsecured Creditors

d) Liquidation Expenses

2. Write short note (any two):

10

- 1) Difference between shares and debenture.
- 2) Preferential creditors.
- 3) Explain the Net Asset Method of valuation of shares.
- 3. A) Balance Sheet of AB Ltd. as on 31st March, 1998 and 31st March, 1999

5

Liabilities	1-1-98	31-12-99	Assets	1-1-98	31-12-99
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Share Capital	1,00,000	1,60,000	Fixed Assets		
Retained			at cost	1,52,000	2,00,000
Earnings	70,250	85,300	Inventory	93,400	89,200
Accumulated			Debtors	30,800	21,100
Depreciation	60,000	40,000	Prepaid		
6% Debentures	50,000	_	Expenses	3,950	3,000
Sundry Creditors	28,000	48,000	Bank	28,100	20,000
	3,08,250	3,33,300		3,08,250	3,33,300

Prepare changes in working capital statement.

B) From the Balance Sheet of Kalapi Ltd. and the additional information given below, ascertain intrinsic value of each share.

5

Balance Sheet as on 31-12-2002

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Equity Shares of		Goodwill	1,20,000
Rs. 10 each	3,00,000	Lease hold property	3,50,000
12% Preference Shares		Fixtures	60,000
of Rs. 10 each	1,00,000	Investments	50,000
General Reserve	80,000	Current Assets	75,000
Profit and Loss A/c	70,000	Loans and Advances	15,000
Unsecured Loans	1,00,000	Miscellaneous expenses	10,000
Current liabilities	30,000		
	6.80.000		6.80.000

Additional Information:

- 1) Leasehold property and fixtures are valued at Rs. 4,00,000 and Rs. 50,000 respectively.
- 2) Goodwill should be valued at three years purchase of average profits of last five years. The profits for the last five years are Rs. 70,000, Rs. 90,000, Rs. 75,000, Rs. 85,000 and Rs. 80,000.

- 4. From the following Balance Sheets of A Ltd. make out
 - 1) Statement of changes in the Working Capital and
 - 2) Funds-flow statement. 10

Balance Sheets

Liabilities	1989	1990	Assets	1989	1990
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Equity Share			Goodwill	1,15,000	90,000
Capital	3,00,000	4,00,000	Land and		
8% Redeemable			Buildings	2,00,000	1,70,000
Preference Share			Plant	80,000	2,00,000
Capital	1,50,000	1,00,000	Debtors	1,60,000	2,00,000
General Reserve	40,000	70,000	Stock	77,000	1,09,000
Profit and Loss A/o	30,000	48,000	Bills Receivable	20,000	30,000
Proposed dividend	42,000	50,000	Cash in hand	15,000	10,000
Creditors	55,000	83,000	Cash at Bank	10,000	8,000
Bills Payable	20,000	16,000			
Provision for					
Taxation	40,000	50,000			
	6,77,000	8,17,000		6,77,000	8,17,000

Additional Information:

- 1) Depreciations of Rs. 10,000 and Rs. 20,000 have been charged on Plant and Buildings respectively in 1990.
- 2) An interim dividend of Rs. 20,000 have been paid in 1990.
- 3) Income -tax Rs. 35,000 has been paid during the year 1990.

OR

A company issued Rs. 1,80,000 redeemable Preference shares at par on 1st Jan. 1990, redeemable at the option of the company on or after 31st December, 1992 in whole or in part. The following redemptions were made out of profit.

10

On 30th June, 1993, Rs. 60,000, on 30th June 1994 Rs. 40,000.

In December 1994 the company issued Equity Shares of the face value of Rs. 60,000 at a premium of 2% and on 31st December in the same year; it redeemed the balance of preference shares. Pass the necessary journal entries to record the above transactions.

Balance Sheet was prepared.

5. A Bad Luck Company Ltd. went into liquidation on 31st March, 1998. The following

The following **10**

7,72,600

10

Balance Sheet

-4-

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Subscribed and Paid-up		Goodwill	1,00,000
Capital 3900 shares of		Plant and Machinery	1,31,000
Rs. 100 each	3,90,000	Leasehold property	96,000
Sundry Creditors		Stock	1,13,600
Preferential 48,400		Sundry Debtors	1,29,640
Partly Secured 1,10,620		Cash	5,000
Unsecured <u>1,99,580</u>	3,58,600	Profit and Loss Account	1,97,360
Bank Overdraft	24,000		
(unsecured)			

7,72,600

The liquidator realized the assets are follows:

Plant and Machinery 1,02,000 Stock 78,000 Sundry Debtors 1,17,000 Cash 5,000

Leasehold property which was used firstly to partly secured creditors prorata Rs. 70,000.

The expenses of liquidation amounted to Rs. 2,000 and liquidator's remuneration was agreed at 2.5% on the amount realized including cash and 2% amount paid to the unsecured creditors.

You are required to prepare the Liquidator's Final Statement Account showing the Final distribution.

OR

From the following information extracted from the books of Sonia Ltd. Calculate the value per equity share by yield method.

Rs.
2,00,000
4,00,000
2,18,000
50%
15%

SLR-Q - 7

Seat	
No.	

B.Com. (Part - I) (Semester - I) Examination, 2015 **URDU** (New)

Prose, Poetry and Communication

Max. Marks: 70 Day and Date : day, 0-0-2015

Time: 0.00 p.m. to 0.00 p.m.

N.B.: 1) All questions are compulsory.

2) All questions carry equal marks.

 صحیح متبادل الفاظ کا انتخاب کر کے خانہ یری کھٹے: 14 ا) "غبارِ كاروال" _____ كا شعرى مجموعه كلام بيـــ (علامه اقبال يكتآء دني مجاز لكهنوي اثر لكهنوي) ۲) "بانگ دراء" _____ کا پبلا شعری مجموعه کلام ہے۔ نظير آكبر آبادي علامه اقبال يكتآعدني) ٣) "برف" يه انشائيه _____کا لکھا ہوا ہے۔ (سر سید احد خان فرحت الله بیگ پطرس بخاری خواجه حسن نظامی) جس سے بن جائے ارم سب گھر کا گھر اے رشک حور مندرجه بالا شعر _____کا لکھا ہوا ہے۔ يكثآ عدني اقبال حالي) a) نظیر آگبر آبادی کو اُردو کا پہلا_____ شاعر تسلیم کیا جاتا ہے۔ (اخلاقی مذہبی سیاسی

عوامی)

۲)	"بهندو اور مسلمانوں میں	ار تباط"	کا مضمون ہے۔	
	(پطرس بخاری	منشی پر یم چند	خواجه حسن نظامی	سرسید احمد خان)
	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·			
	پرائمری اسکول میں درس	و تدریس کے فرائض	انجام دع۔	
	(۱۹۴۷ سندء	۱۹۹۸سندء	۲۰۱۲ سندء	۱۹۷۸ سندع)
(^	" جھینگر" یہ انشائیہ	کا لکھا ہوا _	۔ ح	
	(پطرس بخاری	خواجه حسن نظامی	سرسيد أحمد خان	رشید احمد صدیقی)
(9	فيض كالشعرى مجموعه كلا		ہے۔	
	(نقش فریادی	غبار كاروال	بانگ در اء	بالِ جبر ئيل)
(1•	أردو مين صوفى انشائيه نكا	()	و کہا جاتا ہے۔	
	(سر سيد احمد خان	پطرس بخاری	رشيد احمد صديقى	خواجه حسن نظامی)
(11	"یہ کہہ کر اس نے ایک	سرد آه بھری اور ۔	بے ہوش ہوگیا"۔	
	په جمله	، ليا گيا ہے۔		
	2	4.1		٠ , ,

(گذرا ہوا زمانہ سویرے جو کل آنکھ میری کھلی مجھر شطرنج کی بازی)

۱۲) اُر دو میں صنف انشائیہ نگاری کی بنیاد _____ نے ڈالی۔ (پطرس بخاری اعجاز حسین سرسید احمد خان رشید احمد صدیقی)

۱۳) "دستِ صبا" _____ کا شعری مجموعہ ہے۔ (مجاز فیض فیض اقبال یکٹآعدنی)

۱۲) "پریم پچیسی" ____ کے افسانوں کا مجموعہ ہے۔

(پطرس بخاری کرشن چندر پریم چند سرسید احمد خان)

۲. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھئے (کوئی سات) :

ا) پطرس بخاری کے کوئی پانچ مضامین کے نام کھئے۔

۲) نظم "عورت" کا مرکزی خیال لکھئے۔

٣) منشي پريم چند کا مختصر تعارف لکھيئے۔

٧) "نظم" كالغوى مفهوم واضح كيجيا.

۵) مصنف کی ملاقات پہلی مرتبہ غلام دستگیر سے کہاں ہوئی ؟

٢) لاله جي وعدے کے مطابق صبح کتنے بجے دروازے پر گھونسوں کی بارش کرتے ہیں ؟

٤) اقبال کے اردو شعری مجموعوں کے نام بتاہے۔

۸) نظیر کو عوامی شاعر کیوں کہتے ہیں ؟

٣. الف) مختصر جواب لكھنے (كوئي دو):

امیرا پسندیده شاعر" اس عنوان پرمضمون لکھئے۔

۲) "مولانا ابوالكلام آزاد – مجاہد آزادی" اس عنوان پر مضمون لکھئے۔

۳) نظم کا بغور مطالعہ کرکے سوالات کے جوابات کھئے۔ چھوٹا سا ایک بنج اگر سے تو کیا ہوا

آنکھوں کے تِل میں ریکھو تو کتنی بڑائی ہے

کتیا بڑا درخت سے اُس میں چھیًا ہوا

دریا ہوں یا پہاڑ ہوں، سب کی سمائی ہے

مِل جُل کے ایک پانی کا دریا بہاتی ہے

بونديں ہيں چھوٹی چھوٹی جو ساگر بناتی ہيں

پھیلا ہے سارے گھر میں اُجالا ، چراغ ایک

گن کتنے ہیں رماغ میں ، اور ہے رماغ ایک

8

سوالات: ١) ایک چھوٹے سے بیج میں کیا چھیا ہوا ہے ؟

۲) شاعر نے آنکھوں کے تل کی اہمیت کس طرح بتائی ہے ؟

٣) چھوٹی چھوٹی بوندیں آپس میں مل جاتی بیں تو کیا ہوتا ہے ؟

٧) اس نظم كا مناسب عنوان لكھئے۔

ب) مختصر جواب لكهيئ :

افسانه "شطرنج کی بازی" کا مرکزی خیال لکھئے۔

۲) "گذرا بوا زمانه" کا مرکزی خیال تحریر کیجئے۔

۳) نظم "غلام قادر روبهیلد" کا مرکزی خیال کھئے۔

٧. كوئى ايك سوال حل كيجيئ :

ا) نظم "غلام قادر روبهيله" كا خلاصه مفصل تحرير كيجيَّه.

٢) خواجه حسن نظامي كا انشائيه "چهر" كا خلاصه لكھئے۔

۵. نظم "آدمی نامه" کا خلاصه اینے الفاظ میں لکھئے۔

Seat	
No.	

B.Com. (Part – II) (Semester – IV) Examination, 2015 FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP (Old)

	. 0.1.5/2.11.7.12	or Entrite Henestian (ola)	
-	d Date : Monday, 6-4-201 11.00 a.m. to 1.00 p.m.	5 Max. Marks :	50
	, ,	estions are compulsory . Is to the right indicate full marks.	
1. Ch	oose the correct alternati	ve from given alternatives below each question :	10
1)	The type of Bank A/c red	quired for new venture	
	a) Current A/c	b) Saving A/c	
	c) Recurring A/c	d) Loan A/c	
2)	Small scale industries in	free trade zone get income tax holiday for	
	a) 5 years	b) 2 years	
	c) 4 years	d) 3 years	
3)	The Chairman of the Tha	armax Co. Ltd., Pune is	
	a) Pooja Jain	b) Priya Poal	
	c) Anu Aga	d) Eakta Kapoor	
4)	The first state to introduc Yojana) for decentralisa	ce Collective Motivation Scheme (Samuhik Protshan tion of industry	
	a) Karnataka	b) Uttar Pradesh	
	c) Maharashtra	d) Kerala	
5)	The award of 'Greatest E	Entrepreneur of all time' by business weekly given to	
	a) Dhirubai Ambani		
	b) JRD Tata		
	c) Laxmanrao Kirloskar		
	d) Dr. Ajim Premji		

	0)	For the new venture requiring larg	le scale capital the business form suitable							
		a) Partnership	b) Sole trader							
		c) Co-op. society	d) Company							
	7)	The office of 'Maharastra Womer	Entrepreneur Organisation' (WIMA) is in							
		a) Pune	b) Mumbai							
		c) Nashik	d) Solapur							
	8)	One of the most important problem	is of women entrepreneur is							
		a) Need achievement	b) Lack of capital							
		c) Family responsibility	•							
	9)	DIC of Solapur District establishe								
		a) 1962	b) 1979							
	4.0\	c) 1982	d) 1992							
	10)	Prime Minister's Employment Ger	neration Programme declared in the year							
		a) 15 th Aug. 1993	b) 2 nd Oct. 1993							
		c) 26 th Jan. 1993	d) None of above							
2.	Wr	ite short notes :		10						
	a)	Functions of MIDC								
	b)	Women entrepreneurship in India.								
3.	Wr	ite short answers :		10						
	a)	What are the objectives of DIC.								
	b)	Write various forms of business organisation in brief.								
4.	An	swer any one of the following :		10						
	a)	Explain types of women entrepren	eurs.							
	b)	Write successful story of Laxmani	ao Kirloskar.							
5.	An	swer any one of the following:		10						
	a)	Describe the incentives given for s	small-scale industries.							
	b)	Write the steps of new venture set	-up.							

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक. २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१.	खा	लील दिलेल्या पर्याया	तून योग्य पर्याय निव	ाडा.		१०			
	१)	नव्या उपक्रमासाठी ब	बँकेत	_ खाते उघडणे महत्व	ाचे आहे.				
		अ) चालु	ब) बचत	क) आवर्ती	ड) कर्ज				
	۲)	मुक्त व्यापार क्षेत्रामध	ये लघु उद्योगांना प्रप्त	नीकरामध्ये मिळणारी र	सूर वर्षासाठी असते.				
		अ) पाच	ब) दोन	क) चार	ड) तीन				
	३)	थरमॅक्स कं. लि. पुण	ो यांच्या अध्यक्षपदी	आहे	त.				
		अ) पूजा जैन	ब) प्रिया पॉल	क) अनु आगा	ड) एकता कपूर				
	४)	औद्योगिक विकेंद्रिक पहिले राज्य	•	प्रोत्साहन योजना तय	ार करुन तो अंमलात आणणारे				
		अ) कर्नाटका	ब) उत्तर प्रदेश	क) महाराष्ट्र	ड) केरळा				
	५)	''ग्रेटेस्ट आंत्रप्रिन्यअ	ार ऑफ ऑल टाईम	'' हा पुरस्कार बिझने	स विक या नियतकालीकाने				
		यांना वि	देला.						
		अ) धीरुबाई अंबार्न	Ì	ब) जेआरडी टाटा					
		क) लक्ष्मणराव कि	र्लोस्कार	ड) डॉ. अजीम प्रेमजी					
	ξ)	नव्या उपक्रमासाठी म	गोठ्या प्रमाणावर भां	डवल गरजेचे असल्या	स हा व्यवसाय प्रकार योग्य आहे.				
		अ) भागिदारी		ब) एकल व्यापारी					
		क) सहकारी संस्था		ड) कंपनी					
	૭)	महाराष्ट्र महिला उद्य	ोजक संघटना (WIM	/IA) यांचे कार्यालय _	येथे आहे.				
		अ) पुणे	ब) मुंबई	क) नाशिक	ड) सोलापूर				
	(۷	म	हिला उद्योजकाची स	विति महत्वाची समस्य	या आहे.				
		अ) सिद्ध प्रेरणा		ब) भांडवलांचा अ	ग भाव				
		क) कौटुंबिक जबाव	बदारी	ड) कोणतेही नाही	1				

	8)	सोत	नापूर उर	द्योग केंद्र	ाची स्थ	ग्रापना			_ साली व	करण्यात	त आ	ली.				
		अ)	१९६२		ब)	१९७९		क)	१९७२		ड)	१९९२				
	१०)	पंतर	प्रधान रो	ाजगार नि	र्मिती व	कार्यक्रमा	ची घोष	ग्गा _			मध्ये	करण्यात	आर्ल	t.		
		अ)	१५ अ	ॉगस्ट १	१९३			ৰ)	२ ऑक्ट	ोबर १९	९९३					
		क)	२६ ज	ानेवारी १	९९३			ड)	कोणतेही	नाही						
၃,	. ਟੀਾ	ग लि	हा :												8	o
	अ)	महा	ाराष्ट्र अ	<u>ौद्योगिक</u>	विका	स महामं	डलाची	कारे	î .							
	ब)	भार	तातील	महिला	उद्योज	क.										
3.	. थो	डक्या	त उत्तरे	लिहा :											8	o
	अ)	<u> </u> जिल	ऱ्हा उद्ये	ोग केंद्राच	त्री उद्दि	,ष्टे स्पष्ट	करा.									
	ब)	विवि	वेध व्य	त्रसाय सं	घटनेचे	प्रकार थ	गोडक्या	त सां	गा.							
8.	. खा	लीलं	पैकी क	ोणत्याही	एका	प्रश्नाचे उ	उत्तर लि	ाहा :							8	0
				ोजकांचे	•											
	ब ब)	लक्ष	मणराव	किर्लोस्	कार या	ांची यशो	गाथा स	गंगा.								
ધ્	खा	लीलां	पैकी को	ाणत्याही	एक प	प्रश्नांचे उ	त्तर लि	हा :							8	0
١.				_		तरसः नेल्या वि	_		वर्णन व	क्ररा.					•	_
	•	•	•			 वे विविध										
	,															
						_				_						

Seat	
No.	

B.Com. (Part - II) (Semester - IV) (Old) Examination, 2015

	(TISTICS ss Statistics	, , ,	
•	d Date : Tueso 11.00 a.m. to 1			Max. Marks	s : 50
	N.B. .	 1) All questions are 2) Each question of 3) Figures to the ri 4) Graph papers w 5) Use of soundles 	carries equal marks i ght indicate full ma rill be supplied on re	arks. quest .	
1. Ch	oose the most	appropriate alternat	tive amongst the giv	ven alternatives :	10
i)	The set of all	possible outcomes	of an experiment is	called	
	a) event	b) sample sp	pace c) probability	d) none of these	
ii)	-	oth events A and B c		appens, event A will no Itaneously, then events	
	a) Mutually e	exclusive events	b) Independe	ent events	
	c) Exhaustive	e events	d) None of th	ese	
iii)	Probability of	drawing a card of ki	ing from a pack of c	ards is equal to	
	a) $\frac{1}{3}$	b) $\frac{1}{4}$	c) $\frac{1}{5}$	d) None of these	
iv)	For a Binomia	al distribution			
	a) mean = va	ıriance	b) mean > va	ıriance	
	c) mean < va	ıriance	d) none of the	ese	
v)	Normal curve	e is a			
	a) bell shape	d	b) J shaped		
	c) Ushaped		d) None of th	ese	
vi)	Control chart	contains how many	horizontal lines?		
	a) 2	b) 3	c) 4	d) none of these	

	vii)	Co	n	trol	lim	its	of c	l-chai	rt are	base	d on									
		a)	١	lorr	nal	di	strib	ution				b)	Pois	sson	distr	ibutio	n			
		c)	E	Bino	mia	al c	distri	butio	n			d)	Nor	ne of	thes	е				
,	viii)	In	Lá	asp	rey	e's	s prie	ce inc	lex nu	umbe	r, wh	at is	use	d as	weig	ght ?				
		a)	(Curr	ent	t ye	ears	price	;			b)	Cur	rent	year	s qua	ntity			
		c)	E	Base	e ye	ea	rs pr	rice				d)	Bas	se ye	ars c	quanti	ty			
ix) Variations which appear due to accidental and unforeseeable happening like wars, earthquakes, floods etc. are called as									ngs											
		a)	S	Seas	son	al	vari	ations	8			b)	Сус	clic v	ariati	ions				
		c)	li	rreg	ula	ır v	aria	tions				d)	Nor	ne of	thes	е				
	x)	x) There are large withdrawals on the first date of every month from a bank for payment of salaries by government as well as private employees. This is an example of																		
		a)	5	Seas	son	al	vari	ation				b)	Сус	lic v	ariati	ion				
		c)	l	rreg	ula	ır v	aria	tion				d)	Nor	ne of	thes	е				
2.	-							tribut distri			is 2 a	nd s	stanc	dard	devia	ation i	s 1. Fi	nd all	the	5
	B)	Wh	na	t is	а Т	ïm	e S	eries	? Exp	olain v	/ario	us c	omp	onei	nts of	ftime	series	s, in bi	rief.	5
3.	A) Draw a C-chart for the following data pertaining to the number of foreign coloured threads (considered as defects) in 15 pieces of cloth 2m × 2m of a							5												
		7, 1	12	2, 3,	20	, 2	1, 5	, 4, 3	, 10, 8	3, 0, 9	9, 6,	7, 20)							
	,				•			infant ages f		•			regio	on fro	om 19	922 to	1931.	. Find	the	5
		Yea	ar	·:		19	922	23	24	25	2	26	27	4	28	29	30	31		
		Infa Mo		nt :alit	y :		77	69	75	75	7	70	70	(65	74	60	66		

4. Attempt any one of the following:

10

- A) Define Normal distribution. State various properties of it.
- B) Calculate Fisher's price and quantity index number from the following data:

	Base Y	ear 1990	Current Year 2001			
Commodity	Price in Rs.	Quantity in kg.	Price in Rs.	Quantity in kg.		
Jawar	5	5	8	6		
Wheat	5	6	10	6		
Meat	60	2	100	2		
Fish	50	1	80	2		
Potato	4	2	5	4		

5. Attempt any one of the following:

10

A) Compute 4 yearly centered moving averages from the following data:

Year: 1981 82 83 84 85 86 87 88 89 Values: 155 153 145 131 125 150 130 172 128

B) Construct $\overline{\chi}$ and R charts for the following data when n = 5

Sample no.: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Mean \overline{X} : 43 49 37 44 45 37 51 46 43 47

Range R: 5 6 5 7 7 4 8 6 4 6

(Given : for n = 5, $A_2 = 0.58$, $D_3 = 0$, $D_4 = 2.11$).

SLR-Q-72

Seat	
No.	

B.Com. – II (Semester – IV) (Old) Examination, 2015 MONEY AND FINANCIAL SYSTEM

	MONE! AND I'M	AITOIAL OTOI	_IVI				
Day and Date: Wedne Time: 11.00 a.m. to 1.	•		Max. Marks	: 50			
	1) All questions are c 2) Figures to the righ		arks.				
Objective type que Choose the correct	estion. ct alternative and rewr	ite the sentences	3:	10			
1) Overdraft facil	ity is given on	account.					
a) Saving	b) Current	c) Fixed	d) None of these				
2) Transfer of fur	ds is the	function of co	mmercial banks.				
a) Primary		b) Utility serv	rices				
c) Secondary	,	d) None of the	ese				
3) Credit creation	s increases						
a) Wealth		b) Supply of n	noney				
c) Purchasing	g power of currency	d) National income					
4) Banks general	ly do not pay any inter	est on					
a) Current de	posits	b) Saving dep	oosits				
c) Time depo	sits	d) Recurring	deposits				
5) The deposit cr	eated by banks which	lending money is	s called				
a) Primary de	posit	b) Secondary	deposit				
c) Fixed depo	osit	d) Saving dep	oosit				
6) Liquidity of a b	ank implies	-					
a) Capacity to	o provide cash on dem	nand					
b) Cash cred	it						
c) To create							
d) None of the	ese						

10

b) Procedure of opening a bank account.

a) Explain the primary functions of bank.

a) Explain the procedure of credit creation.

b) Explain the principles of investment banks.

b) State the various methods of fund remittance.

4. Answer any one:

5. Answerany one:

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

ζ.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न :				१०
	योग्य पर्याय निवडून विधाने	पुन्हा लिहा :			
	1) अधिकर्ष सवलत ही _	खात्य	ावर दिली जाते.		
	अ) बचत	ब) चालू	क) मुदत	ड) यापैकी नाही	
	2) निधीचे हस्तांतरण हे व्य	ापारी बँकेचे	प्रकारचे क	जर्य आहे.	
	अ) प्राथमिक	ब) उपयुक्तता	क) दुय्यम	ड) यापैकी नाही	
	3) पतनिर्मितीमुळे	वाढ होते.	•		
	अ) संपत्ती		ब) पैशाचा पुरवठा		
	क) चलनाची क्रयशक्त	ती	ड) राष्ट्रीय उत्पन्न		
	4) सामान्यपणे व्यापारी बँव	ना	खात्यावर व्याज देत नार्ह	ोत.	
	अ) चालू ठेव	ब) बचत ठेव	क) मुदत ठेव	ड) आवर्ती ठेव	
	5) बँकांनी कर्ज दिल्यामुळे	ज्या ठेवी निर्माण होत	ात त्यांना	असे म्हणतात.	
	अ) प्राथमिक ठेवी	ब) दुय्यम ठेवी	क) मुदत ठेवी	ड) बचत ठेवी	
	6) बँक रोखता म्हणजे	होय.			
	अ) मागणीप्रमाणे रोख	पैसा पुरविण्याची क्षम	ता		
	ब) रोख कर्ज				
	क) पतनिर्मिती				
	ड) यापैकी नाही				
	7) बचत किंवा चालू ठेव र	बात्यामधून रक्कम का	ढण्यासाठी	चा वापर केला जातो.	
	अ) पास बुक		ब) डीमांड ड्राफ्ट		
	क) धनादेश किंवा पैसे	काढण्याची स्लीप	ड) यापैकी नाही		
	8) रीयल टाइम ग्रॉस सेटल	मेंट सिस्टीम (RTGS)) प्रणाली भारतात	साली सुरु झाली.	
	अ) 2004	ৰ) 2006	क) 2008	ভ) 2010	

	9)	9)		हे/ही व्यापारी बँक व्यवसायाची मूलतत्त्वे आहेत.			हेत.	
		अ)	रोखता	ब) लाभता	क)	सुरक्षितता	ड) वरील सर्व	
	10)	बँके	मार्फत एका ठिव	काणावरून दुसऱ्या वि	3काणी निध्	ग्री पाठविण्याचे	महत्त्वाचे साधन म्हणजे	
		अ)	टपाल प्रेषण		ब)	डीमांड ड्राफ्ट		
		क)	इलेक्ट्रॉनिक नि	धी हस्तांतरण	ड)	वरील सर्व		
၃.	खा	तील	प्रश्नांची उत्तरे वि	तिहा:				१०
	अ)	व्याप	पारी बँकांची दुय	यम कार्ये स्पष्ट करा.	•			
	ब)	र्व्या	क्तेगत बँक खाते	वाराचे प्रकार सांगा.				
₹.	टीप	ा लि	हा :					१०
	अ)	ए.र्ट	ो.एम्.					
	ब)	बँके	त खाते उघडण्य	ाची पद्धती.				
४.	कोण	गत्याः	ही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा :				१०
	अ)	व्याप	पारी बँकाची प्रा	थमिक कार्ये विशद व	करा.			
	ब)	रक्व	न्म स्थानांतरीत [्]	करण्याच्या पद्धती स	ांगा.			
५.	कोण	गत्याः	ही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा :				१०
	अ)	पर्ता	नेर्मितीची प्रक्रिय	ा स्पष्ट करा.				
	ब)	बँक	ांची गुंतवणूकीच	ो तत्त्वे स्पष्ट करा.				
								

SLR-Q - 73

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2015 BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Max. Marks: 50 Day and Date: Friday, 20-3-2015 Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m. N. B.: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to **right** indicate **full** marks of questions. 1. Choose the correct alternative from given: 10 1) According to _____Law is the body of principles recognised and applied by State in the administration of justice. a) Salmond b) Blackstone c) Holland d) Austin 2) Indian Contract Act was passed in _____ d) 1956 a) 1872 b) 1992 c) 1986 3) An agreement to do an Impossible Act is _____ b) Void c) Valid d) None of the above a) Voidable 4) In a contract of sale ______ is a stipulation essential to the main purpose of contract. a) condition b) warranty c) both a) and b) d) none of the above 5) In Central Information Commission the Chief Information Commissioners are appointed by _____ b) President a) Governor d) Prime Minister c) Chief Minister 6) Consideration may be a) Past b) Present c) Future d) All of these 7) _____persons are not competent to contract. b) Persons of unsound mind a) Minors c) Person disqualified by law d) All of the above

	8)	the period of days.							
		a) 30	b) 90	c)	7 (d) 120			
	9)	Unpaid seller is having right against							
		a) goods only		b) '	the buyer only	,			
		c) both goods a	nd buyer	d)	none of the ab	ove			
	10)	agreement is a) void b) valid c) voidable at the	ne option of a part			d by coercion then such			
2.	Sh	d) neither of the ort notes :	above				10		
	A)	Coercion							
	B)	State Information	n Commission – 0	Cons	stitution.				
3.	Wr	ite short notes on	following:				10		
	A)	Nature and scop	e of Legal Enviro	nme	ent of Business	S.			
	B)	Distinguish betw	een sale and agr	eem	ent to sale.				
4.	Wr	ite answers of fol	lowing questions	(any	y one) :		10		
	A)	A) Who is unpaid seller? Explain his various rights.							
		OR							
	B)	How is contract contract.	discharged ? Sta	te ar	nd discuss the	remedies for breach of			
5.	An	swer the following	g questions :				10		
	A)	Define the term	contract. Explain	the	salient feature	es of contract.			
	B)	Describe the corunder the Act.	nstitution and pow	ers (of the Central I	Information Commission			

मराठी रूपांतर

खात	खाली दिलेल्या पर्यायपैकी योग्य पर्यायाची निवड करा.						
1)	1) यांनी ''न्यायदानाच्या कामाचे प्रशासन योग्य प्रकारे करण्याच्या दृष्टीने शासनाने						
	अमलात आणलेल्या मान्य अशा नियमांचा संच म्हणजे कायदा'' असे म्हटले आहे.						
	a) सालमंड	b) ब्लॅकस्टोन	c) हॉलंड	d) ऑस्टिन			
2)	भारतीय करार कायदा	·	साली पास झाला.				
	a) 1872	b) 1992	c) 1986	d) 1956			
3)	अशक्य गोष्ट करण्या	संबंधीचा ठराव हा _	अस	तो.			
	a) वर्जनीय	b) व्यर्थ	c) वैध	d) वरीलपैकी कोणतेही नाही			
4)	मालविक्री करारामधे	कराराचे उद्दिष्ट पूर्व	करण्यासाठी जी अट	आवश्यक असते त्या अटीस			
	L Ę	डणतात.					
	a) प्रमुख अट		b) दुय्यम अट				
	c) दोन्ही a) and b)	d) वरीलपैकी एकह	ी नाही			
5)	केंद्रीय माहिती आयोग	गातील मुख्य माहिती	आयुक्तांची नेमणूक _	मार्फत केली जाते.			
	a) राज्यपाल	b) राष्ट्रपति	c) मुख्यमंत्री	d) पंतप्रधान			
6)	प्रतिफल हे	असू शकते.					
	a) भूतकालीन	b) वर्तमानकालीन	c) भविष्यकालीन	d) वरील सर्व			
7)	खालीलपैकी	व्यक्ती व	क्रार करण्यास पात्र ना	हीत.			
	a) अज्ञान						
	b) सुबुद्ध नसलेली व	त्र्यक्ती					
	c) कायद्याने जिला	करार करण्यास अपात्र	न ठरविले आहे				
	d) वरील सर्व						
8)	माहितीच्या अधिकार	कायद्याखाली विचा	रलेली माहिती	दिवसात पुरवावी			
	लागते.						
	1) 2) 3) 4) 5) 6)	1)यांन् अमलात आणलेल्या a) सालमंड 2) भारतीय करार कायदा a) 1872 3) अशक्य गोष्ट करण्या a) वर्जनीय 4) मालविक्री करारामधे	1) यांनी ''न्यायदानाच्या कर अमलात आणलेल्या मान्य अशा नियमांच को सालमंड a) सालमंड b) ब्लॅकस्टोन 2) भारतीय करार कायदा	अमलात आणलेल्या मान्य अशा नियमांचा संच म्हणजे कायदा a) सालमंड b) ब्लॅकस्टोन c) हॉलंड 2) भारतीय करार कायदा साली पास झाला. a) 1872 b) 1992 c) 1986 3) अशक्य गोष्ट करण्यासंबंधीचा ठराव हा अस् a) वर्जनीय b) व्यर्थ c) वैध 4) मालविक्री करारामधे कराराचे उद्दिष्ट पूर्व करण्यासाठी जी अट विच्या अस् — म्हणतात. a) प्रमुख अट b) दुय्यम अट c) दोन्ही a) and b) d) वरीलपैकी एकह 5) केंद्रीय माहिती आयोगातील मुख्य माहिती आयुक्तांची नेमणूक _ a) राज्यपाल b) राष्ट्रपति c) मुख्यमंत्री 6) प्रतिफल हे असू शकते. a) भूतकालीन b) वर्तमानकालीन c) भविष्यकालीन 7) खालीलपैकी असू शकते. a) भूतकालीन b) वर्तमानकालीन c) भविष्यकालीन 7) खालीलपैकी व्यक्ती करार करण्यास पात्र ना a) अज्ञान b) सुबुद्ध नसलेली व्यक्ती c) कायद्याने जिला करार करण्यास अपात्र ठरविले आहे d) वरील सर्व 8) माहितीच्या अधिकार कायद्याखाली विचारलेली माहिती			

	9)	अदत्त विक्रेत्याला विरुद्ध हक्ष	त्र प्राप्त होतात.	
		a) फक्त वस्तू b) प	फक्त खरेदीदार	
		c) खरेदीदार आणि वस्तू दोन्ही d) र	यापैकी एकही नाही	
	10)	त्यावेळेस कराराशी संबंधित व्यक्तीची धाक अ मिळतिली जाते तेव्हा तो ठराव	_	
		b) वैध		
		c) त्या व्यक्तीची अशी संमती मिळविण्यात अ	गाली तिच्या दृष्टीतून वर्जनीय	
		d) वरीलपैकी एकही नाही		
2.	टिप	ा द्या :		10
	A)	धाक किंवा बलप्रयोग		
	B)	राज्य माहिती आयोग - रचना.		
2	fur	॥ लिहा :		10
J.			- vu -l	10
	,	व्यावसायीन कायदेशीर पर्यावरणाचे स्वरूप व		
	B)	मालाची विक्री व मालाच्या विक्रीचा ठराव यात	११ल ५२क.	
4.	खा	लील प्रश्नाचे उत्तर द्या (को. १).		10
	A)	अदत्त विक्रेता म्हणजे काय ? अदत्त विक्रेत्याचे	विविध हक्क स्पष्ट करा.	
		OR		
	B)	कराराची समाप्ती कशी होते ? करारथंगाबद्दल	असणाऱ्या उपाययोजनांची चर्चा करा.	
5.	खात	लील प्रश्नाचे उत्तर द्या.		10
	A)	करार या संज्ञेची व्याख्या द्या. कराराची विविध	वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	
	B)	केंद्रीय माहिती आयोगाची रचना आणि अधिक	ार यांचे सविस्तर वर्णन करा.	
	•			

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS

		DOOMLOG	Locitomios		
Day a	nd Date : Monday,	23-3-2015		Max. Marks : 5	0
Time:	3.00 p.m. to 5.00	p.m.			
In	structions: 1) A	•	compulsory . ht indicate full mari	ks.	
	ultiple choice ques		below.	1	0
1)	Income inequalit	y is measured by	curve.		
	a) Demand	b) Supply	c) Lorenz	d) None of these	
2)	Liberalization, P		Globalization has be	ecome popular in India	
	a) 1951	b) 1991	c) 1981	d) none of these	
3)	In India rate of un area.	employment is	in urban a	area as compare to rural	
	a) high	b) low	c) equal	d) none of these	
4)	has ma	de detail analysis	of regional imbalar	nces in India.	
	a) Adam Smith		b) Malthus		
	c) Dr. N. J. Kuria	an	d) None of thes	Se .	
5)	Thomas Malthus	was famous for l	nis theory of		
	a) Population	b) Rent	c) Profit	d) None of these	
6)	Black money is k	nown as	Economy.		
	a) horizontal	b) parallel	c) inverse	d) none of these	

	7) Adam Smith published his book	in 1776.	
	a) Wealth of Nation	b) Das Capital	
	c) Population	d) None of these	
	8) Business Economics deve	eloped science.	
	a) recently b) ancient	c) traditional d) none of these	
	9) Concept of Indian poverty firstly expl	ained by	
	a) M.K. Gandhi	b) Dadabhai Nauroji	
	c) N. Kaldor	d) None of these	
	10) was first who make an e	stimate of Black Money in India.	
	a) Poonam Gupta	b) Suraj Gupta	
	c) N. Kaldor	d) None of these	
2.	Write short note on :		10
	A) Principles of business economics.		
	B) Causes of industrial sickness.		
3.	Answer the following.		10
	A) Explain the impact of privatization or	Indian Economy.	
	B) Explain the effects of black money or	n Indian Economy.	
4.	Answer any one of the following.		10
	A) Discuss the causes of unemploymen	nt in India.	
	B) Discuss Rostow's theory of economic	c growth.	
5.	Answer any one of the following.		10
	A) Explain Ricardian theory of economic	development.	
	B) What is Liberlization? Explain its imp	oact on Indian Economy.	

१०

मराठी रूपांतर

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.

२) **उजवीकडील** अंक पूर्ण **गुण** दर्शवितात.

१.	वस्तुनिष्ठ प्रश्न :		
	खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.		
	१) उत्पन्नातील विषमता वक्राने मो	जली जाते.	
	अ) मागणी	ब) पूरवठा	
	क) लॉरेन्ज	ड) यापैकी नाही	
	२) उदारीकरण, खाजगीकरण व जागतिकीकरण बनली.	ही संकल्पना	सालापासून लोकप्रिय
	अ) 1951	ब) 199 1	
	क) 1981	ड) यापैकी नाही	
	३) भारतात शहरी भागात बेरोजगारीचे प्रमाण ग्राम	नीण भागापेक्षा	आहे.
	अ) जास्त	ब) कमी	
	क) समान	ड) यापैकी नाही	
	४) यांनी भारतातील प्रादेशिक विष	मतेबद्दल विस्तृत विश्लेष	ण केले.
	अ) ॲडम स्मिथ	ब) माल्थस	
	क) डॉ. एन्. जे. कुरियन	ड) यापैकी नाही	
	५) थॉमस माल्थस हा त्याच्या सिद्ध	गंताबाबत प्रसिद्ध आहे.	
	अ) लोकसंख्या	ब) खंड	
	क) नफा	ड) यापैकी नाही	
	६) काळ्या पैशाच अर्थव्यवस्था अ	से म्हणतात.	
	अ) लंबातर ब) समांतर	क) व्यस्त	ड) यापैकी नाही

७) ॲडम स्मिथ ने	ह ग्रंथ १७७६ म	ध्ये प्रसिद्ध केला.		
	अ) राष्ट्राची संपत्ती	ब) दास कॅपीटल	क) लोकसंख्या	ड) यापैकी नाही	
6) व्यवसायिक अर्थशास्त्र	त्र हे विका	सित झालेले शास्त्र आहे.		
	अ) अलिकडे	ब) प्राचीन	क) पारंपारिक	ड) यापैकी नाही	
9) भारतातील दारिद्रचाच	ी संकल्पना सर्व प्रथम _	यांनी मांडल	ति.	
	अ) मो. क. गांधी	ब) दादाभाई नौरोजी	क) एन्. काल्डोर	ड) यापैकी नाही	
१०)) भारतात सर्व प्रथम क	ाळ्या पैशाचे मापन <u> </u>	यांनी केले.		
	अ) पूनम गुप्ता	ब) सूरज गुप्ता	क) एन् काल्डोर	ड) यापैकी नाही	
२. टि	पा लिहा :				१०
अ)) व्यवसायिक अर्थशास	त्राची तत्वे.			
ब)) औद्योगीक आजारपण	गाची कारणे.			
३. ख	गलील प्रश्नाची उत्तरे ति	नहा.			१०
अ)) खाजगीकरणाचे भारत	गिय अर्थव्यवस्थेवरील प	गरिणाम स्पष्ट करा.		
ब)) भारातीय अर्थव्यवस्थे	वरील काळ्या पैशाचे प	गरिणाम विशद करा.		
४. ख	गलीलपैकी एकावर उत्त	तरे लिहा.			१०
अ)) भारतातील बेरोजगारी	ची कारणे स्पष्ट करा.			
ब)	रोस्टोव्ह चा आर्थिक	वृद्धीचा सिद्धांताची चन	र्वा करा.		
५. ख	गलीलपैकी एकावर उत्त	तरे लिहा.			१०
अ)) रिकार्डोचा आर्थिक वि	वेकासाचा सिद्धांत स्पष्ट	ट करा		
ब)) उदारीकरण म्हणजे क	जय ? त्याचे भारतीय अ	पर्थव्यवस्थेवरील परिणाम	स्पष्ट करा.	

SLR-Q-75

Seat	
No.	

B.Com. (Part - III) (Semester - V) Examination, 2015

	, co	D-OPERATIVE I	DEVELOPMENT	,
-	nd Date :Tuesday, 24 3.00 p.m. to 5.00 p.n			Max. Marks : 50
	_	All questions are Figures to the rig	compulsory. Iht indicate full ma	rks.
1. Ch	noose the correct alt	ernative :		10
1) The World Co-ope	erative Movement s	tarted in the year _	
	a) 1844	b) 1904	c) 1948	d) 1960
2) In	_the First Co-oper	ative Act was passe	ed in India.
	a) 1844	b) 1891	c) 1904	d) 1912
3)socie	ety gives crop loan	to the farmers.	
	a) PACC	b) DCC	c) LDB's	d) NABARD
4) National Federation	on of Industrial co-c	peratives establish	ned in the year
	a) 1904	b) 1912	c) 1966	d) 1972
5) Comr	nittee was formed	by NABARD for re	ecommendations in
	respect of PACCs			
	a) D.G. Karve		b) Baidyanathan	
	c) A.D. Gorwala		d) Mahajan	
6) The structure of In	dian Co-operative	Marketing is of	nature.
	a) two tire	b) federal	c) branch	d) unit

	7)	District Central co	-operative banks a	are member of		
		a) Primary Agricu	ıltural co-operative	esocieties		
		b) Urban co-oper	ative Banks			
		c) Industrial co-o	oerative Banks			
		d) State co-opera	tive Banks			
	8)	The conference In	ternational co-ope	erative Alliance 199	5 was arranged at	
		a) Delhi		b) Singapore		
		c) Manchester		d) Washington		
	9)	is	the owner of co-op	perative society.		
		a) Director	b) Member	c) Govt.	d) Chairman	
	10)	England is famous	s for	co-operative Move	ment.	
		a) Agricultural	b) Labour	c) Credit	d) Consumer	
2.	Wri	te short answers :				
	A)	Baidyanathan Cor	nmittee Report.			5
	B)	Features of Co-op	eration.			5
3.	Wri	te short notes :				
	A)	Drawbacks of co-	operative Marketin	ng Society.		5
	B)	Merits of service of	co-operative Socie	eties.		5
4.	Ans	swer any one of the	e following :			10
	A)	Explain recent pri	nciples of co-opera	ation.		
	B)	State the function	s of Industrial co-o	perative Societies.		
5.	Ans	swer any one of the	e following :			10
	A)	Explain the proble India.	ems and remedies	of consumer co-o	perative societies in	
	B١	Explain the progre	ess of district centr	al co-operative Bar	nks	

मराठी रूपांतर

सूचना : १)	सर्व प्रश्न आवश्यक .
ŕ)	उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य	। पर्याय निवडा :				8
१)	जागतिक सहकारी चळ	ज्वळीची सुरूवात	या वर्षी झाल	fi.	
	अ) १८४४	ब) १९०४	क) १९४८	ड) १९६०	
۶)	साली	भारतात पहिला सहका	ारी कायदा संमत करणेत	आळा.	
	अ) १८४४	ब) १८९१	क) १९०४	ड) १९१२	
3)	संस्था	शेतकऱ्यांना पीक कर्ज	दते.		
	अ) पीएसीसी	ब) डीसीसी	क) एलडीबी	ड) नाबार्ड	
8)	राष्ट्रीय औद्योगिक सह	कारी संस्थेची स्थापना	या वर्षो	ं झाली.	
	अ) १९०४	ब) १९१२	क) १९६६	ड) १९७२	
५)	पीएसीसी च्या संदर्भात	शिफारशी	करणेसाठी नाबार्डन्	ने समिती स्थापन केली.	
	अ) डी.जी.कर्वे	ब) बैद्यनाथन	क) ए.डी. गोरवाला	ड) महाजन	
$\epsilon)$	भारतातील सहकारी वि	पणन संस्थांची रचना ₋	स्वरुपार्च	ो आहे.	
	अ) द्विस्तरीय	ब) संघीय	क) शाखीय	ड) एकावयवी	
9)	जिल्हा मध्यवर्ती सह-	बँका	सभासद असतात.		
	अ) प्राथमिक सह-प	तपुरवठा संस्था	ब) नागरी सह-बँका		
	क) औद्योगिक सह-	बँका	ड) राज्य सह-बका		
(ک	आंतरराष्ट्रीय सहकार र	पंघटनेचे १९९५ सालच	वे अधिवेशन	या ठिकाणी घेण्यात	
	आले.				
	अ) दिल्ली	ब) सिंगापूर	क) मॅन्चेस्टर	ड) वाशिंग्टन	

	$\zeta)$	हा सहकारी संस्थेचा मालक असतो.				
		अ) संचालक	ब) सभासद	क) सरकार	ड) चेअरमन	
	१०)	इंग्लंड हा देश	सहकारी चळव	ाळी साठी प्रसिद्ध आहे.		
		अ) शेती	ब) कामगार	क) पतपूरवठा	ड) ग्राहक	
٦.	थोड	क्यात उत्तरे लिहा :				
	अ)	बैद्यनाथन समितीचा उ	नहवाल.			ų
	ब)	सहकाराची वैशिष्ट्ये.				ų
₹.	टीपा	लिहा :				
	अ)	सहकारी विपणन संस्थ	ांच्या समस्या.			ų
	ब)	सेवासहकारी संस्थाचे	गुण.			ų
٧.	खाल	गिलपैकी कोणत्याही एव	का प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			१०
	अ)	सहकाराची आधुनिक	तत्वे स्पष्ट करा.			
	ब)	औद्योगिक सह- संस्थ	ांची कार्ये स्पष्ट करा.			
५.	खाल	गिलपैकी कोणत्याही एव	का प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			१०
	अ)	भारतातील ग्राहक सह	- संस्थाच्या समस्या व	त्र त्यावरील उपाय स्पष्ट	करा.	
	ब)	जिल्हा मध्यवर्ती सहक	गरी बँकांच्या प्रगतीचा	आढावा घ्या.		

SLR-Q-76

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2015 MODERN MANAGEMENT PRACTICES

	MODERN MANAGEMENT PRACTICES			
•	nd Date : Wednesday, 25-3-2015 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	Total Marks	: 50	
Inst	ructions: 1) All questions are compuls 2) Figures to the right indica			
1. Se	elect suitable alternative from given :		10	
1)	A level of strategy that identifies the portue company and the ways in which the a) Corporate	ese business will relate to each other b) Competitive		
2)	c) FunctionalLikely entry of new low-cost foreign coproducts and slowing market growth area) Strengthsc) Opportunities			
3)	A strategy that means selling or liquidate a) Retrenchment c) Diversification	,		
4)	The elements of human capital consists a) Intellectual capital c) Imotional capital	b) Social capital d) All of the above		
5)	Mentoring is emotional support given by a) Teaching c) Guiding	experienced person to new comber by b) Counselling d) All of the above		
6)	Licensing is an arrangement where by o to use its a) Brandname and trademark a) Copy right	b) Technology and patent		
	c) Copy right	d) All of the above		

	7)	An attitude of manager having fundamenation, creed, race or culture over other		tal belief in the superiority of one	
		a) Geocentric	b)	Polycentric	
		c) Ethnocentric	d)	None of the above	
	8)	In business process outsourcing worksa) Importanceb) Less importancec) a) and b) aboved) None of the above	to	be get done from outsource are of	
	9)	During the period of work overload the	stre	ess tend to be	
		a) Low	,	High	
		c) Can't tell as-low or high	•	All of the above	
	10)	Peoples skills, attitudes, behaviour and environment to develop them is provide a) Human Resource Management b) Human Resource Development c) Human Resource Training d) All of the above	•	•	
2.	Wı	rite short notes on :			
	a)	Objectives of Human Resource Develop	pm	ent.	5
	b)	Causes/sources of organisational stres	s.		5
3.	Wı	rite answers in short :			
	a)	Discuss on elements of human capital.			5
	b)	Explain the areas of Business Process	Ou	tsourcing.	5
4.	Dis	scuss on various corporate level strateg OR	ies		10
	Dis	scuss on different steps in going global b	ous	iness.	
5.	Ex	plain in detail the concept of SWOT ana OR	lys	is.	10
	Dis	scuss on the role of multinational enterp	rise	es.	

१०

मराठी रूपांतर

	सूचना : १)	सर्व प्रश्न आवश्यक आ	हेत.	
	7)	उजवीकडील अंक प्रश्न	ाचे पूर्ण गुण दर्शवितातः	•
१. दिले	ल्या पर्यायातून योग्य प	र्याय निवडा.		
१)		णकोणत्या व्यवसायामधे गिल हे निश्चित केलेले अ		•
	अ) निगम		ब) स्पर्धात्मक	
	क) विभागीय/कार्यात	म क	ड) कोणतेही नाही	
२)		विकणाऱ्या परदेशी स्पर्ध उंचा घटता दर हे आहेत	कांचा संभाव्य प्रवेश,	पर्यायी वस्तूंची वाढती
	अ) बलस्थाने	ब) दुर्बलता	क) संधी	ड) धोके/धमकी
3)	व्यवसायांतील एखादा	व्यवसाय विक्री करणे किं	वा व्यवसाय बंद करणेच	ा डावपेच प्रकार म्हणजे
	अ) कपात करण्याचा	ब) निर्गूंतवणूकीचा	क) विस्तारीकरणाच	ा ड) स्थिर स्वरूपाच
8)	मानवी भांडवलाचे घत	क आहेत/आहे		
	अ) बौद्धिक भांडवळ		ब) सामाजिक भांडव	बळ
	क) भावनीक भांडवळ	5	ड) वरीलपैकी सर्व	
५)	अनुभवी व्यक्तीने नर्व (मेंटरींग)समावेश होत	ोन येणाऱ्या व्यक्तीस भा ो	वनीक आधार देण्यासा	ठी केलेल्या मदती मधे
	अ) शिकविण्याचा		ब) समुपदेश करण्या	चा
	क) मार्गदर्शन करण्या	चा	ड) वरील सर्व	
ξ)		वस्था असते की ज्यात ।) वापरण्याची सोय देते	एक व्यवसाय संस्था दुर	तऱ्या संस्थेला आपल्या
	अ) नाव आणि व्यापा	र चिन्ह	ब) तंत्रज्ञान आणि स	वामीत्व हक्क
	क) मुद्रण हक्क		ड) वरील सर्व	
७)		, कुळ किंवा संस्कृती इ स्तरावरील व्यवस्थापकार	•	याचा मुलभूत विश्वास

ब) बहूकेंद्रीत (पॉलीसेंट्रीक)

ड) वरील कोणतेही नाही

अ) भूकेंद्रीत (जीअसेंट्रीक)

क) मानववंशकेंद्रीत (इथनोसेंट्रीक)

(ک	व्यवसाय प्रक्रिया बाहरून करवून घणाऱ्या (बी. प	गी. ओ.) संस्थाची बाहरून करवून घ्यावयाची	
	कामे असतात		
	अ) महत्वाची	ब) कमी महत्वाची	
	क) अव ब दोन्ही	ड) कोणतेही नाहीत	
९)	ज्या काळात कार्यभार वाढलेला असतो तेंव्हा त	ाण	
	अ) कमी होतो	ब) ज्यास्त होते (वाढतो)	
	क) कमी ज्यास्त सांगता येत नाही	ड) वरील सर्व	
१०)	मानसांची कौशल्ये, वृत्ती, वर्तणूक आणि जीव पर्यावरण उपलब्ध करून दिले ती संकल्पना	नाचा दर्जा उंचावून त्यांच्या विकासास योग्य	
	अ) मानव संसाधन व्यवस्थापन	ब) मानव संसाधन विकास	
	क) मानव संसाधन प्रशिक्षण	ड) वरील सर्वांमधे	
२. टीपा	लिहा.		
अ)	मानव संसाधन विकासाची उद्दिष्ट्ये.		ų
ब)	संघटनात्मक ताणांची कारणे/मार्ग.		ų
३. थोड	क्यात उत्तर लिहा.		
अ)	मानव्य भांडवळाच्या विविध घटकांची चर्चा कर	τ.	ų
ৰ)	व्यवसाय प्रक्रिया बाहेरून करवून घेण्यातील (बी	पीओ) विविध क्षेत्रे स्पष्ट करा.	ų
४. निग	म पातळीवरील डावपेचांची चर्चा करा.		१०
	किंवा		
व्यव	साय संस्थेने जागतिकीकरणात जाण्यातील विविध	टप्पे किंवा अवस्थांची चर्चा करा.	
५. स्वॉ	ट (SWOT) विश्लेषण संकल्पना सवीस्तरपणे स्प	ष्ट करा.	१०
	किंवा		
बहूर	ाष्ट्रीय उद्योग संस्थांच्या भूमिकांची चर्चा करा.		

SLR-Q-77

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III)(Semester – V) Examination, 2015 ADVANCED BANKING (Paper – I) Law and Practice of Banking in India

	Law and Th	actice of Bankin	g iii iiidid	
Day and Date : Th	nursday, 26-3-201	5	Max. Marks	s : 50
Time: 3.00 p.m. t	o 5.00 p.m.			
Instructio	, .	ons are compulsor y the right indicate f		
Objective type q	uestion :			
1. Answer the fo	llowing questions	oy choosing the cor	rect alternative given below :	10
1) The Imper	rial Bank of India A	ct is passed in		
a) 1921	b) 1920	c) 1940	d) 1935	
2) An order of	heque can be con	verted into a bearer	r cheque by means of	
a) Sansre	course endorsem	ent		
b) Specia	l endorsement			
c) Blank e	endorsement			
d) Sansfra	ais endorsement			
3) ———	—— case deals wi	h the appropriation	of payment.	
a) Garnisl	nee	b) Clayton's		
c) Currup	tion's	d) Forgery's		
4) Honouring	of a cheque is a -	———obligatio	on of a commercial bank.	
a) Contra	ctual	b) Statutory		
c) Genera	al	d) Banking		
5) The docur	nent which can be	used only for making	ng local payment is called	
a) a cross	sed cheque	b) a bill of ex	change	
c) a bank	er's cheque	d) a draft		

	6)	———— is the last step of Garnishee order.			
		a) Order nissi	b)	Judgement credit	
		c) Order absolute	d)	Judgement debtor	
	7)	The safest form of crossing is			
		a) general crossing	b)	special crossing	
		c) double crossing	d)	only a/c payee crossing	
	8)	A banker's Lien is always a ———		— Lein.	
		a) General	b)	Special	
		c) Legal	d)	None of the above	
	9)	Ability of asset to convert into cash	h is	called	
		a) Liquidity	b)	Profitability	
		c) Safety	d)	Security	
,	10)	A banker is a ——— debtor.			
		a) privileged b) legal	c)	illegal d) rich	
2.	Wı	rite short notes :			10
	a)	Different types of bank customers.			
	b)	Bills of exchange.			
2	,	rite short notes :			10
ა.					10
		Different types of crossing.			
	D)	Secrecy of bank account.			
4.	An	swer any one :			10
	a)	What do you understand by a negotiable instrument		able instrument? Explain the important	
	b)	Explain the banker's rights and obl	iga	tions.	
5.	An	swer any one :			10
	a)	Define endorsement. Explain the significance of endorsement.	ne	different kinds of endorsement and	
	b)	Define the term 'promissory note'	and	d explain its characteristics.	

मराठी रूपांतर

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

सूचना : १) सर्व प्रश्न अवश्यक आहेत.

वस्तुनिष्ठ प्रश्न : १. योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १० १) इंपिरियल बँक ऑफ इंडिया, कायदा सन् ____ मध्ये पास करण्यात आला. ब) १९२० क) १९४० ड) १९३५ अ) १९२१ २) आदेशदेय धनादेशाचे रूपातंर वाहकदेय धनादेशात करण्यासाठी _____ची गरज असते. अ) सॅनस्रिकोर्स पृष्ठांकन ब) विशेष पृष्ठांकन क) कोरे पृष्ठांकन ड) सॅनसुफ्रीस पृष्ठांकन ३) खटला हा पैशाच्या (रकमेच्या)विशिष्ट वापराशी संबंधित आहे. ब) क्लेटनचा क) भ्रष्टाचाराचा ड) खोट्या स्वाक्षरीच्या अ) गारनिशी ४) धनादेशाचे प्रदान करणे हे बैकेची (व्यापारी) _____ जबाबदारी आहे. अ) करारात्मक ब) कायदेशीर क) सर्वसाधारण ड) बँकिंग ५) ज्या धनादेशाचा/दस्ताऐवजाचा वापर केवल स्थानिक रक्कम देण्यासाठी (Payment) केला जातो त्याला म्हणतात. अ) रेखांकित धनादेश ब) हुँडी क) बँक धनादेश ड) ड्राफ्ट ६) _____हा गारनिशी ऑर्डरचा अंतिम टप्पा आहे. अ) ऑर्डरनिशी ब) जज्मेन्ट क्रेडिट क) ऑर्डर ॲबसल्युट ड) जज्मेन्ट डेबिट ७) रेखांकनाचा सुरक्षित प्रकार _____हा आहे. अ) सर्वसाधारण रेखांकन ब) विशेष रेखांकन क) दुहेरी रेखांकन ड) फक्त आदाता खाते रेखांकन ८) बँकेचा धारणादिकार हा नेहमी _____धारणादिकार असतो. अ) सर्वसाधारण ब) विशेष क) कायदेशीर ड) वरीलपैकी कोणतेही नाहीं

९)	मालमत्तेचे पैशात रूप	गंतर करण्याच्या क्षम	ातेसम्हणतात.		
	अ) रोखता	ब) लाभप्रदता	क) सुरक्षितता	ड) निर्भयता	
१०)	बँकर हाक	र्जदार असतो.			
	अ) सन्माननीय	ब) कायदेशीर	क) बेकायदेशीर	ड) श्रीमंत	
२. टी	ग लिहा :				१०
अ)	बँक ग्राहकांचे विविध	ध प्रकार			
ब)	हुंडी/विपत्र				
३. ਟੀਾ	ग लिहा.				१०
अ)	रेखांकनाचे विविध प्र	ाकार.			
ब)	बँकखात्याची गुप्तत	т.			
४. को	णत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा.			१०
अ)	चलनक्षम दस्ताऐवज	म्हणजे काय ? चल	तनक्षम दस्ताऐवजाचे मह	त्वाचे गुणधर्म स्पष्ट करा .	
ब)	बँकेचे हक्क आणि उ	जबाबदाऱ्या स्पष्ट क	रा.		
५. को	णत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा.			१०
अ)	पृष्ठांकनाची व्याख्या	। द्या. पृष्ठांकनाचे वि	विध प्रकार आणि त्यांचे	महत्व स्पष्ट करा.	
ब)	'वचनचिठ्ठी ' ची व्य	गाख्या देवून तीची वै	शिष्ट्ये स्पष्ट करा.		

SLR-Q - 78

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2015 ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I)

Day and Date : Thursday, 26-3-2015	Max. Marks: 50
------------------------------------	----------------

Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- 2) Attempt any one question from Q. No. 4 (A) and Q. No. 4 (B).
- 3) Attempt any one question from Q. No. 5 (A) and Q. No. 5 (B).
- 4) Figures to the **right** indicate **full** marks.
- 1. Choose the correct alternatives from alternatives given below **each** question. **10**
 - 1) Income earned by way of dividend is shown under the schedule _____ in bank final account.
 - a) Other Income
 - b) Other Assets
 - c) Fixed Income
 - d) Contingent liabilities
 - 2) One who pays for goodwill can look only to the
 - a) Future profit
 - b) Past profit
 - c) Current profit
 - d) None of these
 - 3) If the estimated future profit are more than the normal profit, the difference is known as
 - a) Super profit
 - b) Normal profit
 - c) Average profit
 - d) None of these

4)	Every bank is required to prepare its fi in schedule 3 under Section o a) 29 c) 27	rinal accounts in prescribed forms given of the Banking Regulation Act. b) 28 d) None of these
5)	own use are called assets.	Company but are not required by it for its
	a) Non-Bankingc) Fictitious	b) Current d) Intangible
6)	Goodwill is a) Intangible Asset b) Tangible Assets c) Fictitious d) None of the above	
7)	 A holding company is one which holds a) 90% of share capital of subsidiary b) 60% of share capital of subsidiary c) 50% of share capital of subsidiary d) 25% of share capital of subsidiary 	y company y company y company
8)	Loss of profit insurance covers a) Revenue losses b) Capital losses c) Revenue and capital losses d) All of the above	
9)	The average clause in a loss of stock a) Over insurance b) Under insurance c) Consequential loss d) None of the above	discourages
10)	company are	ny after acquisition of shares by holding
	a) Revenue profitb) Capital profit	
	c) Realisation profit	
	d) Gross profit	

2. Answer the following:

A) What is super profit? How it is determined?

5

B) A fire occurred in the business premises of M/s Shubhada Traders on 15th October 2012. From the following particulars ascertain the loss of stock and prepare a claim for insurance.

5

Particulars	Rs.
Stock on 1-1-2011	30,600.00
Purchase from 1-1-2011 to 31-12-2011	1,22,000.00
Sales from 1-1-2011 to 31-12-2011	1,80,000.00
Stock on 31-12-2011	27,000.00
Purchase from 1-1-2011 to 14-10-2012	1,47,000.00
Sales from 1-1-2012 to 14-10-2012	1,50,000.00

The stock were always valued at 90% of cost. The stock saved was worth Rs. 18,000. The amount of the policy was Rs. 63,000. There was an average clause in the policy.

3. Answer the following:

A) Explain the concept of minority interest.

5

B) On 31st March 2011, Shriya Ltd. proposes to purchase the business carried on by M/s Mohit Ltd. Goodwill for this purpose is agreed to be valued at three year's purchase of the weighted average profit for the last four years. The appropriate weights to used were decided as follow.

5

2007 – 2008	1
2008 – 2009	2
2009-2010	3
2010-2011	4

The profit for these years are

2007 – 2008	Rs. 10,10,000
2008 - 2009	Rs. 12,40,000
2009 – 2010	Rs. 10,00,000
2010-2011	Rs. 14,00,000

On scrutiny of the accounts, the following facts are revealed.

- i) On 1st December, 2009 major repairs were carried out in respect of the plant, spending Rs. 3,00,000, the amount was charged to revenue. The said sum is agreed to be capitalised for the purpose of calculation of goodwill subject to the adjustment for depreciation @ 10% p.a. on reducing balance method.
- ii) The closing stock for the year 2008-2009 was over valued by Rs. 1,20,000.
- iii) The cover management cost an annual charge of Rs. 2,40,000 is to be made while calculating goodwill.

Compute the value of goodwill of the transferor company.

4. A) Following are the Balance Sheets of two companies as at 31st December 2008.

10

Liabilities	AB Ltd.	CD Ltd.	Assets	AB Ltd.	CD Ltd.
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Equity shares			Land and building	2,00,000	1,50,000
capital					
Shares of Rs. 10			Plant and Machinery	3,00,000	3,00,000
each	10,00,000	5,00,000			
General Reserve			Stock	75,000	50,000
on 1-1-2008	1,00,000	1,00,000			
Profit and Loss A/	C		Sundry Debtors	50,000	60,000
on 1-1-2008	50,000	30,000	Investment at cost		
Profit for the year 20	008 60,000	40,000	Shares in CD Ltd.	5,00,000	_
Sundry Creditors	70,000	50,000	Bills Receivable	10,000	5,000
Bills Payable	10,000	5,000	Cash at Bank	1,55,000	1,60,000
	12,90,000	7,25,000		12,90,000	7,25,000

- 1) AB Ltd. acquired 40000 equity shares in CD Ltd. on 1-1-2008
- 2) Bills Receivable of AB Ltd. includes Rs. 3,000 accepted by CD Ltd.
- 3) Sundry Debtors of AB Ltd. include Rs. 10,000 due from CD Ltd.
- 4) Stock of CD Ltd. includes goods purchased from AB Ltd. for Rs. 30,000 which were invoiced by AB Ltd. at profit of 25% on invoice price. Prepare a consolidated Balance Sheet of AB Ltd. and its subsidiary CD Ltd. as at 31-12-2008 giving necessary workings.

10

B) From the particulars given below prepare a claim for loss of profit.

Financial year ends on December with turnover of Rs. 4,00,000. Fire takes place on June 1, following period of interruption – June 1 to November 1.

Period of indemnity: 6 months, net profit Rs. 24,000 plus insured standing charges Rs. 48,000. Sum insured Rs. 72,600.

Uninsured standing charges Rs. 4,000 standard turnover i.e. for corresponding months (June 1 to Nov.1) in the year preceding the fire Rs. 1,50,000.

Turnover in the period of interruption Rs. 45,000. Standard turnover (i.e. 12 months preceding the fire) Rs. 4,40,000.

Increase in cost of working Rs. 8,000 with a saving of insured standing charges Rs. 3,000. Reduced turnover avoided through increased cost of working Rs. 20,000. i.e. but for this expenditure the turnover after the fire would have been only Rs. 25,000. Owing to reasons acceptable to the insurer the "Special circumstances" clause stipulates for

- i) Increase of turnover (standard and annual) by 10%.
- ii) Increase of rate of gross profit from 18% to 20%.
- 5. A) The following figures have been obtained from the books of the Shriya Bank Ltd. for the year ending 31st March 2010.

Rs. Interest and discount 38,00,000 Commission and Exchange 1,95,000 Interest paid 20,00,000 Salaries and Wages 2,10,000 Directors fees 35,000 **Rent and Taxes** 70,000 Postage and Telegrams 61,000 Profit on sale of investments 2,40,000 Loss on sale of investments 38,000 Rent received 62,000

SLR-Q - 78	6-
------------	----

Depreciation	31,000
Stationery	60,000
Auditors fees	8,000

Additional Information:

- i) The profit and loss account had a balance of Rs. 10,00,000 on 1st April 2009.
- ii) An advance of Rs. 5,68,000 has become doubtful and it is expected that only 50% of the amount due can be recovered from the security.

Prepare profit and loss account of the Shriya Bank Ltd. for the year ending 31st March. 2010.

OR

B) Shubhada Bank Ltd. gives you the following particulars from their books for the year ended 31-3-2012. You are required to prepare Balance Sheet as on 31st March 2012.

10

Particulars Debit Credit Rs. Rs. Cash in Hand 1,50,000 Share capital 25,00,000 Investment in Equity shares (fully paid Rs. 3 lakhs, partly paid Rs. 2 lakhs.) 5,00,000 General Reserve 3,00,000 Statutory Reserve 6,00,000 Investment in Government Securities (Central and State Govt.) 5,75,000 Interest Accrued on Investments 15,000 Balance with Reserve Bank of India 2,00,000 1,50,000 Balance with other Banks (Current Account) Borrowing from Central Banks of India (Unsecured) 4,00,000 Bills payable 2,00,000 **Fixed Deposits** 25,00,000

Current Accounts		40,00,000
Contingency Accounts		4,00,000
Loans	50,00,000	
Cash Credits	80,00,000	
Overdrafts	7,70,000	
Saving Accounts		65,00,000
Unclaimed Dividents		25,000
Bills Discounted and Purchased	15,00,000	
Branch Adjustments		74,000
Profit and Loss (1-4-2011)		1,00,000
Advances	7,50,000	
Premises (Less Depreciation)	6,00,000	
Furniture (Less Depreciation)	2,00,000	
Provision for taxation		3,91,000
Profit for 2011-2012		4,20,000
	1,84,10,000	1,84,10,000

Following further information is given:

- a) Authorised capital is Rs. 1,00,00,000 (200000 shares of Rs. 50 each).
- b) Issued capital is half of the authorised capital. All shares are fully subscribed on which Rs. 25 per share are paid up.
- c) Constituent liabilities for acceptance and endorsements Rs. 22,00,000.
- d) Bill for collection Rs. 15,00,000.
- e) Contingent liability for partly paid shares Rs. 2,00,000.
- f) Provide for doubtful loans Rs. 20,000.
- g) Market value of investment on 31st March 2012.
 - i) Shares in companies Rs. 5,25,000.
 - ii) Government Securities Rs. 6,00,000.

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2015 ADVANCED COSTING (Paper – I)

,	d Date : Thursday, 26-3-2015 3.00 p.m. to 5.00 p.m.		Max. Marks : 50
	N. B.: 1) All questions are co 2) Figures to the right 3) Use of calculator is	indicate full marks.	
1. Se	lect the most appropriate alternative fr	om given alternatives :	10
1)	The process of ascertaining cost from t is called	he point at which expenditu	ure is incurred
	a) Financial Accounting c) Cost Accounting	b) Management Account d) All of the above	ting
2)	Direct material + Direct labour + Direct	ct expenses =	
	a) Cost of productionc) Factory cost	b) Prime costd) All of the above	
3)	Factory cost + Office overhead =		
,		b) Factory cost	
	c) Prime cost	d) All of the above	
4)	Directors fees, Salesmens commissi the examples of	on and Salaries paid to sw	veepers are
	a) Direct wages	b) Prime cost	
	c) Indirect wages	d) Factory cost	
5)	The objective of material managementa) Lower cost of acquisitionb) Minimising investment in inventorc) Assuring a high inventory turnoved) All of these	es	_
6)	When source of supply has been ded	cided, the purchase mana	ger prepares
	a) Invoice c) Bin Card	b) Purchase Order d) Material Requisition N	lote

2.

3.

≀-Q	-79	-2-			
7)	Minimum Consumption × Maximur	n Reorder	Period + R	eorder Quantity =	
	a) Reorder Level c) Maximum Stock Level	,	imum Stoc of these	k Level	
8)	The portion of basic raw-material levalue is called	ost in the p	rocess, ha	ving no recoverable	
	a) Scrap b) Waste	c) Spo	ilage	d) None of the abov	е
9)	When prices are fluctuate widely th fluctuations is	e method t	hat will sm	ooth out the effect of	
	a) Simple Averagec) FIFO	b) Wei d) LIF(ighted Aver O	age	
10)	The storekeeper should initiate a p	ourchase r	equisition v	when stock reaches	
	a) Minimum level c) Reorder level	,	kimum leve erage level	I	
Wr	ite short note on :				
a)	Objectives of cost accounting.				5
b)	Bin card.				5
A)	From the following information calc	ulate the p	rime cost.		5
•	_	₹			
	Closing stock of raw material	4,000			
	Opening stock of raw material	5,000			
	Purchases of raw material	10,000			
	Returns to suppliers	1,000			
	Direct expenses	6,000			
	Direct wages	4,000			
B)	From the following data for the last level.	12 months	s, compute	the average stock	5
	Maximum consumption		300 units		
	Minimum consumption		200 units		
	Average consumption		225 units		
	Reorder period – Maximum		6 months		
	Reorder period – Minimum		2 months		
	Maximum reorder for emergency po	urchases ·	1.5 month		
	Reorder quantity		750 units		

4. The following transactions took place relating to material during January 2013.

Date	Particulars	Quantity	Rate per unit
		k.g.	₹
Jan.			
2	Received	2000	10
6	Received	300	12
9	Issued	1200	_
10	Received	200	14
11	Issued	1000	_
22	Received	300	15
25	Received	400	16
30	Issued	200	_
31	Issued	400	_

You are required to write up the Stores Ledger Account under the FIFO Method. **10**OR

4. From the following information prepare Stores Ledger Account under Weighted Average Price Method.

Date	Particulars	Quantity	Rate per unit	
2011		(Units)	₹	
March				
2	Received	2000	10	
6	Received	300	12	
8	Issued	1200	_	
15	Received	200	14	
18	Issued	1000	_	
22	Received	300	15	
31	Issued	200	_	

5. From the following information prepare a cost sheet showing Prime Cost, Works Cost, Cost of Production and Total cost. Assuming that all the products manufactured are sold, determine the selling price to obtain a profit of 20% on selling price.

10

	₹
Materials used in manufacturing	5,500
Materials used in primary packing	1,000
Materials used in selling the product	150
Materials used in the factory	75

Materials used in the office	125	
Labour required in producing 1	,000	
Labour required for supervision of the management – Factory	200	
Direct expenses	500	
Indirect expenses	100	
Office expenses	125	
Depreciation – Office building	75	
Depreciation – Factory	175	
Selling expenses	350	
Freight on materials	500	
Advertising	125	10

OR

5. From the following figures prepare the cost sheet to show the cost of production of each unit of the goods manufactured.

	₹	
Opening stock (1-4-2012):		
Raw materials 500 units	300	
Finished goods 500 units	1,610	
Purchase of raw materials 10,000 units	9,635	
Closing stock (30-4-2012):		
Raw materials 300 units	755	
Finished goods 700 units	1,834	
Office salaries, rent and rates	1,224	
Repairs and depreciation of plant and machinery	1,020	
Printing and stationery	918	
Manufacturing wages	9,690	
Coal consumed	2,958	
Factory rent and taxes	1,734	10

P.T.O.

Seat	
No.	

B.Com. (Part – I) (Semester – I) Examination, 2015 PRINCIPLES OF MARKETING (CGPA Pattern)

Day ar	nd Date : Thursday, 26	-3 2015	-	Total Marks : 70
Time:	3.00 p.m. to 6.00 p.m.			
Ins	structions: 1) All que 2) Figures	estions are compulso is to the right indicate		
1. Ch	noose the correct alteri	native from the given	alternatives :	14
1)	consist of goods and services		which effect transfer in or their physical distrib	
	a) advertising	b) publicity	c) marketing	d) training
2)	'Market means group a particular product', i			demand for
	a) area	b) place	c) traditional	d) demand
3)	Marketing is the proce	ess of		
	a) exchange	b) selling	c) buying	d) production
4)	environme	ent is responsible for s	haping consumer's be	liefs, values
	a) natural	b) political	c) legal	d) cultural
5)	a) standardisation	=	_	customers.
	c) market-segmentat	ion	d) specialisation	
6)	All types of banks piknown as	oviding short term fi		ndustry are
	a) money	b) capital	c) share	d) bullion
7)	is the so			sychological
	a) price	b) product	c) market	d) promotion
8)	goods a	e purchased after pro	per planning and think	ing.
	a) shopping		b) convenience	
	c) low-priced		d) none	

	 group of products. 					a product or	
		0 1 1	b) advertising	g c)	branding	d) serving	
	10)	i	is graphic portrayal cuced to the time it is	of the sales	s-history of a prod	,	
		a) Trade cycle		b)	Price cycle		
		c) Demand cyc	cle	d)	Product life cycl	е	
	11)	Registration of	brand name is				
		a) optional		b)	compulsory		
		c) mandatory		d)	essential		
	12)	'Free-service a	nd maintenance' dur	ing warran	ty period is the ex	ample of	
		a) impersonal	selling	b)	direct selling		
		c) after-sale se	ervice	d)	indirect selling		
	13)		P' of marketing mix g	enerate re	venue for the ente	erprise.	
		a) price		b)	product		
		c) promotion		d)	none of the abov	⁄e	
	14)		market buyers and	sellers resi	ding in different n	ations make	
		transactions.		b)	local		
		a) regional		,	local		
		c) national		u)	international		
2.	Wı	rite short answe	rs:				
		_	ween selling and mar	_			7
	B)	Give the classit	fication of markets or	n the basis	of geographical	area.	7
3.	Wı	rite short answe	ers:				
	A)	State the difference	ent bases for market	segmentat	ion.		7
	B)	Explain the var	ious stages in Produ	ct Life Cyc	le.		7
4.	An	swer any one o	of the following questi	ons:			14
		-	ting' ? Explain the im		of marketing.		
	B)	Define the term	'industrial goods'. Exp	olain the dif	ferent types of ind	ustrial goods.	
5	Δn	swar any one o	of the following questi	one :			14
J.		_	? State the various fa		cting price of a pr	roduct	17
	•		n 'marketing environi		•		
	-,	and macro envi	_				

मराठी रूपांतर

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

		?) ;	उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दः	र्शिवतात.		
१.			गेग्य पर्याय निवडा.			१४
	१)		व्या मालकीचे हस्तांतरण घडवून णाऱ्या सर्व प्रयत्नांचा समावेश _			
		अ) जाहिरात	ब) प्रसिद्धी	क) विपणन	ड) प्रशिक्षण	
	?)		मागणी निर्माण करणारा प्रत्यक्ष र गारपेठेची संकत		ांचा समूह म्हणजे बाजारपेठ	
		अ) क्षेत्र	ब) स्थळ	क) पारंपारिक	ड) मागणी	
	(۶	विपणन हि	ची प्रक्रिया आहे.			
		अ) विनिमय	ब) विक्री	क) खरेदी	ड) उत्पादन	
	४)		पर्यावरण हे उपभोक्त्याच्या विः	धास, मूल्ये आणि व	र्तणूक यांना आकार देण्यास	
		जबाबदार असते.				
		अ) नैसर्गिक		ब) राजकीय		
		क) कायदेविषय	ा क	ड) सांस्कृतिक		
	५)	बाजारपेठेचे एका म्हणतात.	जेनसी ग्राहकांमध्ये वेगवेगळे भा	ग पाडण्याच्या पद्धर्त	ोस असे	
		अ) प्रमाणिकरण	ī	ब) विभागीकरण		
		क) बाजारपेठ रि	वेभाजन	ड) विशेषीकरण		
	६)		क्षेत्रासाठी अल्पमुदतीचा वित्त <u>।</u> _ बाजार म्हणून ओळखल्या जात	•	र्व प्रकारच्या बँका	
		अ) नाणे	ब) भांडवल	क) भाग	ड) सोने-चांदी	
	૭)		म्हणजे भौतिक, आर्थिक, सा वेपणनसंस्था उपलब्ध करून देते			
		अ) किंमत	ब) वस्तू	क) बाजारपेठ	ड) वृद्धी	
	ሪ)		वस्तूंची खरेदी योजनापूर्वक	व विचारपूर्वक केर्ल	ो जाते.	
		अ) सौद्याच्या		ब) सोयीच्या		
		क) कमी किंमत	गिच्या	ड) कोणतेही नार्ह	Ì	

९)	वस्तू किंवा वस्तू-समूहा	ला विशिष्ट नाव किंवा चि	वन्ह देण्याच्या पद्धतीला _	म्हणतात.	
	अ) संवेष्टन	ब) जाहिरात	क) चिन्हांकन	ड) सेवादेणे	
१०)	वस्तूचा बाजारपेठेत प्रवे इतिहासाचे रेखाचित्र म्हा		पेठेतून मागे घेण्याच्या का	ळातील तिच्या विक्री	
	अ) व्यापार चक्र		ब) किंमत चक्र		
	क) मागणी चक्र		ड) वस्तू जीवन चक्र		
११)	बोधनामाची नोंदणी करू	न घेणे	ुआहे.		
	अ) ऐच्छिक	ब) अनिवार्य	क) बंधनकारक	ड) आवश्यक	
१२)	हमी कालावधीत वस्तूंची	ो 'मोफत-सेवा व देखभा	ल' हे उदा	हरण आहे.	
	अ) अवैयक्तिक विक्री	चे	ब) प्रत्यक्ष विक्रीचे		
	क) विक्रयोत्तर सेवेचे		ड) अप्रत्यक्ष विक्रीचे		
१३)	विपणन मिश्रणातील	हा घटक	संस्थेला उत्पन्न मिळवून वे	तो.	
	अ) किंमत	ब) वस्तू	क) वृद्धी	ड) यापैकी नाही	
१४)	बाजा	एपेठेत दोन भिन्न देशातील	ा ग्राहक व विक्रेते यांच्याम	ध्ये व्यवहार होतात.	
	अ) प्रादेशिक	ब) स्थानिक	क) राष्ट्रीय	ड) आंतरराष्ट्रीय	
२. थोः	डक्यात उत्तरे लिहा :				
अ)	विक्री आणि विपणन य	ातील फरक स्पष्ट करा.			9
		धारे बाजारपेठांचे वर्गीकर	ण द्या.		9
> 0 1)	डक्यात उत्तरे लिहा :				
•	डक्यात उत्तर ।लहा : बाजारपेठ विभाजनाचे नि	वेविध आधार मांगा			9
,		विवध अवस्था स्पष्ट कर	Π.		9
,	•		•		
	लीलपैकी कोणत्याही ए व				१४
,		? विपणनाजे महत्व स्पष्ट			
ब)	ं औद्योगिक वस्तू [′] या स	ाज्ञेची व्याख्या द्या. औह	य्रोगिक वस्तूंचे विविध प्रव	_{जर} स्पष्ट करा.	
५. खा	लीलपैकी कोणत्याही एव	का प्रश्नाचे उत्तर लिहा.			१४
अ)	'किंमत' म्हणजे काय ?	वस्तूच्या किंमतीवर परि	णाम करणारे विविध घटक	_र सांगा.	
ब)	'विपणन पर्यावरण' या	संज्ञेची व्याख्या द्या. सुक्ष	म व स्थूल पर्यावरणाचे वि	व्रविध घटक सांगा.	
,		6	<u>~</u>		

SLR-Q - 80

Seat	
No.	

INDUSTRIAL MANAG	
Day and Date : Thursday, 26-3-2015 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	Max. Marks : 50
N.B. : 1) All questions are co ll 2) Figures to the right in	•
1. Select appropriate alternative and rewrite	the following sentences: 10
1) Who is called father of scientific mana	gement?
A) F. W. Taylor	B) Henry Fayol
C) Max Weber	D) William Ouchi
2) Common man can bear the noise intens	sity maximum upto decible.
A) 170 – 180	B) 70-80
C) 120-130	D) 210-310
3) Which type of layout is used for huge	and bulky machinery ?
A) Product layout	B) Mixed layout
C) Stationary layout	D) None of these
4) For doing good work in the factory	is appointed.
A) inefficient employee	B) security man
C) researcher	D) proper man for proper place
5) Existing rules are followed in the busines	s organisation means
A) Discipline	B) Planning
C) Authority	D) Responsibility
6) Who developed theory Z for managen	nent of industry?
A) Max Weber	B) William Ouchi
C) Peter Drukcer	D) Henry Fayol

	 The location of space and arrangement of equipment in such a manner the overall operation cost be minimised is called 				
		A) factory location	B)	Production planning	
		C) Plant layout	D)	Work environment	
	8)	is science of safeguard	ding	health of industrial workers.	
		A) Plant layout	B)	Noise control	
		C) Factory location	D)	Industrial sanitation	
	9)	The factory is the primar and in to which all other production to			
		A) Building	B)	Planning	
		C) Environment	D)	Lighting	
	10)	Factory Act was passed in the year			
		A) 1984	B)	1948	
		C) 1884	D)	1848	
2.	Wr	ite short notes on :			10
	1)	Air conditioning			
	2)	Types of factory building.			
3.	An	swer the following :			10
	1)	Discuss the elements of industrial sani	itati	on.	
	2)	Explain the merits and demerits of pro-	ces	s plant layout.	
4.	An	swer any one of the following :			10
	1)	Explain the factors influencing plant lay	/ou	t.	
	2)	Explain the importance of work environ	me	nt.	
5.	An	swer any one of the following:			10
	1)	State factors determining location of fa	cto	ry.	
	2)	State the importance of plant layout.			

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यव २) उजवीकडील अंक	क्र आहेत. 5 प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
१. योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पुन्हा लि	
१) शास्त्रीय व्यवस्थापनाचा जनक म्हणून को	ोणास संबोधले जाते ?
अ) एफ. डब्ल्यू. टेलर	ब) हेन्री फेयॉल
क) मॅर्क्स वेबर	ड) विल्यम औची
२) सामान्य व्यक्ती जास्तीत जास्त	डेसीबल आवाज सहन करू शकते.
अ) १७० - १८० ब) ७० - ८०	क) १२० – १३० ड) २१० – ३१०
३) अवजड यंत्र सामुग्रीसाठी कोणत्या प्रकारा	ची यंत्ररचना करण्यात येते ?
अ) उत्पादीत वस्तूनुसार रचना	ब) मिश्र यंत्र रचना
क) स्थिर यंत्ररचना	ड) यापैकी नाही
४) कारखाण्यात चांगले काय करण्यासाठी	ची नियुक्ती केली जाते.
अ) अकार्यक्षम कर्मचारी	ब) सुरक्षा कर्मचारी
क) संशोधक	ड) योग्य जागी योग्य व्यक्ती
५) संघटनेतील प्रस्थापित नियमांचे पालन कर	णे म्हणजे होय.
अ) शिस्त ब) नियोजन	क) अधिकार 🛮 ड) जबाबदारी
६) उद्योगाच्या व्यवस्थापनात झेड सिद्धांताची	ो मांडणी कोणी केली ?
अ) मॅर्क्स वेबर	ब) विल्यम औची
क) पिटर ड्रकर	ड) हेन्री फेयॉल
७) उत्पादन खर्च न्यूनतम राहील अशा पद्धर्त	ोने जागेची आदर्शपणे केलेली वारणी व यंत्राची रचना
म्हणजे होय.	
अ) कारखाना स्थान	ब) उत्पादन नियोजन
क) यंत्र रचना	ड) कार्य पर्यावरण

	۷)	औद्योगिक कामगाराच्या उ	आरोग्याचे संरक्षण कर	एयाचे शास्त्र म्हणजे _	होय.	
		अ) यंत्र रचना		ब) गोंगाट नियंत्रण		
		क) कारखाना स्थान		ड) औद्योगिक आर	ोग्य रक्षण	
	९)	कारखाना	हे उत्पादन कार	र्याचे एक प्राथमिक साध	ग्न असून त्यामध्ये इतर सर्व	
		उत्पादन साधनाची व यंत्रा	ची रचना झाली पाहि	हेजे.		
		अ) इमारत	ब) नियोजन	क) वातावरण	ड) प्रकाश	
•	१०)	कारखाना कायदा कोणत्य	ा साली संमत करण्य	ात आला ?		
		अ) १९८४	ब) १९४८	क) १८८४	ड) १८४८	
၃.	टिप	ा लिहा :				१०
	१)	वातानुकूलन				
	२)	कारखाना इमारतीचे प्रकार	•			
₹.	खा	लील प्रश्नाची उत्तरे लिहा :				१०
		आरोग्य रक्षणाच्या घटकांच				·
	•	उत्पादन प्रक्रियानुसार यंत्र		पष्ट करा		
	·		_			
४.	खा	लीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्त	ार ालहा :			१०
	٤)	यंत्ररचनेवर परिणाम करणारे	रे घटक स्पष्ट करा.			
	۲)	कार्यवातावरणाचे महत्त्व स्	पष्ट करा.			
٦.	खा	लीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्त	गे लिहा :			१०
	१)	कारखाण्याचे स्थान निवडत	ताना विचारात ध्यावे	लागणारे घटक सांगा	•	
	۲)	यंत्ररचनेचे महत्त्व स्पष्ट कर	π.			

SLR-Q - 81

Seat	
No.	

B Com - III (Sem - V) Examination 2015

	D. C		(Popor I)			
Day an	Max. Marks : 50					
		1) All questions are c 2) Figures to the righ	•			
Select the most appropriate alternative from give alternatives:						
1)	paid to him becomes security to the other party.					
	a) Insurance	b	Market			
	c) Agent	d	None of the above			
2))is accepted as a proof of age by Life Insurance Corporation.					
	a) Birth certific	cation b) Marks sheet			
	c) Ration card	l d	None of the above			

- 3) Insurance is a _____ providing financial compensation for the effect of misfortune.
 - a) Political Device b) Environmental Device
 - c) Social Device d) All of the above
- 4) In _____ both protection and investment principles are merged together.
 - a) Fire Insurance
- b) Marine Insurance

c) Life Insurance

- d) All of the above
- 5) Principle of indemnity is applicable to _____ insurance policy.
 - a) Life Insurance

b) Fire Insurance

c) Whole life

d) None of the above

	6)	In case of monthly payment of prace allowed as grace days.	emium of Life Ins	surance Policy day	S
		a) 15 b) 30	c) 40	d) 60	
	7)	Life Insurance Policy is a contract	t between Insure	er and	
		a) Agent	b) Employees		
		c) Life Insurance Corporation	d) None of the	above	
	8)	The Head Office of Life Insurance	Corporation of Inc	dia is situated at	
		a) Hydrabad b) Pune	c) Mumbai	d) Delhi	
	9)	Establishment year of Life Insura	nce Corporation	of India is	
		a) 1961 b) 1971	c) 1991	d) 1956	
	10)	In Life Insurance after completio paid to	n of Policy period	d the amount of policy is	
		a) Agent	b) Relatives		
		c) Policy Holder	d) None of the	above	
2.	Wr	ite short notes on :			10
	a)	Need for Insurance			
		Surrender value.			
2	ŕ				10
J.		ite short answers :			10
		Economic importance of insurance			
	D)	Secondary principles of insurance	e.		
4.	Wh	nat do you mean by 'Insurance' ? I OR	Explain the socia	Il importance of insurance.	10
	Exp	olain the important conditions in L	ife Insurance Co	ntract.	
5.	-	olain the role of Life Insurance Co he nation.	rporation in socio	o-economic development	10
	٠.٠	OR			. •
		plain the principles of insurable int ntract.	erest and almost	good faith in life insurance	

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

. दिलेल्या पर्यायातून योग्य	पर्यायाची निवड क	रा.		१०		
	१) हा एक असा करार आहे की ज्याद्वारे एक पक्ष दुसऱ्या पक्षाने दिलेल्या					
मोबदल्याच्या बदल्य	गात नुकसान भरपाई	करण्याचे आश्वासन	देतो.			
अ) विमा	ब) विपणन	क) विमा प्रतिनिर्ध	ो ड) वरील कोणतेही नाही			
२) भारतीय आयुर्विमा ग	महामंडळ वयाचा पुरा	ावा म्हणून	मान्य करते.			
अ) जन्म दाखला	ब) गूण पत्रक	क) रेशन कार्ड	ड) कोणतेही नाही			
३) ज्या व्यक्तीचे प्रत्यक्ष	। नुकसान होईळ त्यान	वी भरपाई करण्याचे _	म्हणजे विमा होय.			
अ) राजकीय साधन		ब) पर्यावरणात्मक	साधन			
क) सामाजिक साध	न	ड) वरील सर्व				
४) संरक्षण व गुंतवणुक	या दोन्हीही तत्त्वाचे	एकीकरण	मध्ये केले जाते.			
अ) अग्नि विमा	ब) सागरी विमा	क) आयुर्विमा	ड) वरीळ सर्व			
५) नुकसान भरपाईचे त	त्त्व	_ पॉलीसीत उपयोगा	त आणले जाते.			
अ) आयुर्विमा	ब) अग्नि विमा	क) आजिवन विम	ा ड) वरील कोणतेही नाही			
६) विमा हप्ता भरण्याच	ा काळावधी मासिक	असेल तर विमाहाता १	भरण्यासाठी दिवस	•		
हे सवळतीचे दिवस	म्हणून दिले जातात.	•				
अ) १५	ब) ३ ०	क) ४०	ड) ६०			
७) आयुर्विमा हा विमेदा	ार आणि	याच्यातील ए	्क करार असतो.			
अ) विमा प्रतिनिधी		ब) कर्मचारी				
क) आयुर्विमा महाम	गंडळ	ड) वरील कोणतेह	री नाही			
८) भारतीय आयुर्विमा ग	महामंडळाचे कार्याल	य	येथे आहे.			
अ) हैद्राबाद	ब) पूणे	क) मुंबई	ड) दिल्ली			

	९) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची स्थापना साली करण्यात आली.	
	अ) १९६१ व) १९७१ क) १९९१ ड) १९५६	
	१०) आयुर्विमा करारात विम्याची मुदत संपल्यानंतर विमा पत्रकाची रक्कम ला दिली जातो.	
	अ) विमा प्रतिनिधी ब) नातेवाईक क) विमेदार ड) वरील कोणतेही नाही	
၃.	टीपा लिहा :	१०
	अ) विम्याची गरज	
	ब) सोड किंमत	
₹.	थोडक्यात उत्तरे द्या :	१०
	अ) विम्याचे आर्थिक महत्त्व	
	ब) विम्यातील दुंय्यम तत्त्वे.	
४.	'विमा' म्हणजे काय ? विम्याचे सामाजिक महत्त्व स्पष्ट करा.	१०
	किं वा	
	आयुर्विमा करारातील महत्त्वाच्या अटी स्पष्ट करा.	
५.	देशाच्या सामाजिक व आर्थिक विकासात भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.	१०
	किं वा	
	आयुर्विम्यातील विमेय हित तत्त्व व परमोच्च विश्वास तत्त्वे स्पष्ट करा.	

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2015 ADVANCED STATISTICS (Paper – I)

	ADVANCED C	TATIOTIOO (I apei	'/	
Day and Date : Thu Time : 3.00 p.m. to	-		Max. Marks : 5	50
Instructions	3) Graph papers w	re compulsory . ight indicate full marks vill be supplied on reque as calculator is allowed	est.	
1. Choose the ap	propriate alternative	e from the following.	1	10
1) In a pie dia	gram, the sum total c	of various components o	f a variable is taken as	
a) 300°	b) 360°	c) 400°	d) None of these	
2) One dimen	sional diagrams are	prepared on the basis of	of	
a) length	b) width	c) both a and b	d) none of these	
An arrange called	ement of some or all	of a given number of th	nings taken in order is	
a) permuta	ation	b) combination		
c) both a a	and b	d) none of these		
4) ${}^{n}C_{0} = {}^{n}C_{n}$ is	s equal to			
a) one	b) zero	c) both a and b	d) none of these	
5) The probab	oility of an event can	assume any value betw	veen veen	
a) - 1 and	1 b) 0 and 1	c) -1 and 0	d) none of these	
6) All possible	e outcomes of a rand	lom experiment forms th	ne	
a) events		b) sample space		
c) both a a	and b	d) none of these		

- 7) The probability space in tossing two coins is
 - a) {HH, HT, TH}

- b) {HT, TH, TT}
- c) {HH, HT, TH, TT}

- d) none of these
- 8) Probability of occurance of atleast one of the events A and B is denoted by
 - a) $P(A \cap B)$
- b) $P(A \cup B)$
- c) P(A|B)
- d) none of these
- 9) The conditional probability of an event B on the assumption that event A has actually occurred is given by
 - a) P(B/A) = P(AB)/P(A)
- b) P(B/A) = P(AB)/P(B)

c) P(B/A) = P(AB)

- d) None of these
- 10) The sum of probability mass function is equal to
 - a) 1
- b) 0
- c) 1

- d) none of these
- 2. a) Explain the construction of multiple bar diagram.
- 5

b) With usual notation, prove that ${}^{n}C_{r} = {}^{n}C_{n-r}$.

5

5

- 3. a) Find n, if ${}^{n}C_{2} = 55$.
 - b) Draw a pie diagram to represent the following information of a company during a year

Item of cost	Rs. (in crore)
Labour cost	10
Overheads cost	30
Materials cost	60

5

4. Attempt any one of the following:

- 10
- a) Define the terms i) event ii) mutually exclusive events. Also, show that $P(A \cup B) = P(A) + P(B) P(A \cap B)$.

b) A random variable X has the following probability distribution

Values of X:	- 2	- 1	0	1	2	3
P(x):	0.1	k	0.2	2k	0.3	3k

- i) Find the value of k
- ii) Obtain $P(X \le 2)$ and P(X > 0)
- iii) Construct the distribution function $F_x(\cdot)$ of X.
- 5. Attempt any one of the following:

10

- a) Define probability mass function and cumulative distribution function of random variable X. Also state their properties.
- b) For the following probability distribution.

X	– 1	0	1
- 1	0	0.1	0.1
0	0.2	0.2	0.2
1	0	0.1	0.1

Obtain:

- i) Marginal probability distribution of X and Y.
- ii) Conditional distribution of X given Y = 0.

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2015 ADVANCED BANKING (Paper – II) Banks and Financial Institutions

Banks	and Financial Institutions
Day and Date: Friday, 27-3-20 Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.	15 Max. Marks : 50
,	ruestions are compulsory . res to the right indicate full marks.
Objective Type Question:	
1. Answer the following quest	ions by choosing correct alternative given below: 10
1) Committ Cooperative Apex Bank	ee recommended the establishment of a State
a) The Maclagan	b) Gadgil
c) Murthy	d) Rangarajan
2) Act as and Primary Credit Soci	a intermediary between the State Cooperative Bank eties.
a) The Central Coopera	itive Banks
b) The District Bank	
c) Urban Cooperative E	ank
d) Land Development C	ooperative Bank
The Land Developmen agriculture.	t Cooperative Bank provides loan to
a) Short-term	b) Medium-term
c) Long-term	d) Short and Medium term loan
4) is the fir	st Development Bank in India.
a) IFCI	b) IDBI
c) ICICI	d) SBI
5) NABARD is established	in
a) 1982	b) 1882
c) 1890	d) 1950

2.

3.

4.

5.

6)	The Narasimhan Committee ha	as re	ecommended, to classify bank assets into	
	a) 2	b)	3	
	c) 4	d)	5	
7)	The Reserve Bank of India is ea	stak	olished in	
	a) 1935	b)	1934	
	c) 1930	d)	1940	
8)	'Note issue' is the monopoly of			
	a) Reserve Bank of India	b)	State Bank of India	
	c) Bank of India	d)	Bank of Baroda	
9)	Indian Money Market is also known	owr	as money market.	
	a) Mumbai	b)	Delhi	
	c) Chennai	d)	Kolkatta	
10)	In big 14 private b	oan	ks are nationalised.	
	a) 1970	b)	1969	
	c) 1965	d)	1964	
Wı	ite short notes :		1	C
a)	Indigenous bankers.			
b)	Classification of assets			
Wı	ite short notes :		1	C
a)	Recommendations of Narasimh	nan	Committee.	
b)	Progress of Commercial Banks	aft	er nationalisation.	
An	swer any one :		1	0
a)	Explain the role of Reserve Bank	of I	ndia in the development of Indian economy.	
b)	Explain the main features of Inc	dian	Money Market.	
An	swer any one :		1	C
a)	Explain the role of State Bank of	Ind	ia in the development of Indian agriculture.	
b)	Discuss the concepts of production Public Sector Banks.	ctivi	ty, profitability and efficiency in case of	

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

वस	तुनिष्ठ प्रश्न :	•	१०
१.	योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उ	त्तरे लिहा :	
	· -	री शिखर बँकेची स्थापना करण्याविषयीची शिफारस	
	केली होती.		
	अ) मॅक्लागॉन	ब) गाडगीळ	
	क) मुर्ती	ड) रँगाराजन	
	२) ही राज्य सहकारी व मध्यस्थ म्हणून कार्य करते.	वँक आणि प्राथमिक सहकारी पतसंस्था यांच्यातील	
	अ) मध्यवर्ती सहकारी बँक	ब) जिल्हा बँक	
	क) नागरी सहकारी बँक	ड) सहकारी भू-विकास बँक	
	३) सहकारी भूविकास बँक शेतीला	कर्जपुरवठा करते.	
	अ) अल्पकालीन	ब) मध्यमकालीन	
	क) दीर्घकालीन	ड) अल्पकालीन व मध्यमकालीन	
	४) ही भारतातील पहिल	ी विकास बँक आहे.	
	अ) आय.एफ.सी. आय.	ब) आय.डी.बी.आय.	
	क) आय.सी.आय.सी.आय.	ड) एस.बी.आय.	
	५) नाबार्डची स्थापना सन्	मध्ये झाली.	
	अ) १९८२	ब) १८८२	
	क) १८९०	ड) १९५०	
	६) नरसिंहम समितीने बँकेच्या मालमत्तेचे वर्गीकरण् केली आहे.	गभागात करण्याची शिफारस	
	अ) २	ब) ३	
	क) ४	ड) ५	

७) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाची स्थापना	मध्ये झाली आहे.	
अ) १९३५	ब) १९३४	
क) १९३०	ड) १९४०	
८) 'चलन छपाई' ही ची मक्तेव	रारी आहे.	
अ) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया	ब) स्टेट बँक ऑफ इंडिया	
क) बँक ऑफ इंडिया	ड) बँक ऑफ बरोडा	
९) भारतीय नाणेबाजार हा याही	नावाने ओळखला जातो.	
अ) मुंबई	ब) दिल्ली	
क) चेन्नई	ड) कलकत्ता	
१०) मध्ये १४ मोठ्या खाजगी व्य	ापारी बँकाचे रॉष्ट्रीयीकरण करण्यात आले.	
अ) १९७०	ब) १९६९	
क) १९६५	ड) १९६४	
२. टिपा लिहा :		१०
अ) एतदेशिय बँका (Indigenous bankers).		
ब) मालमत्तेचे वर्गीकरण.		
३. टिपा लिहा :		१०
अ) नरसिंहम कमिटीच्या (समितिच्या) शिफारशी.		ζ0
ब) व्यापारी बँकांनी राष्ट्रीयीकरणानंतर केलेली प्रगती.		
ष) व्यापारा बकाना राष्ट्रायाकरणानतर कलाला प्रगता.		
४. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा:		१०
अ) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाची भारतीय अर्थव्यवस्थेच्य	। विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.	
ब) भारतीय नाणे बाजाराची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.		
५. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा:		१०
अ)स्टेट बँक ऑफ इंडियाची भारतीय शेतीच्या विकासा	मधील भूमिका स्पष्ट करा.	
ब) सार्वजनिक क्षेत्रांतील बँकांशी संबंधित उत्पादनक्षमता, चर्चा करा.	संभाव्यता आणि कार्यक्षमता या संकल्पनांची	

Seat	
No.	

B.Com. III (Semester – V) Examination, 2015 ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – II) Auditing

Day ar	nd Date : Friday, 21	7-3-2015		Max Marks: 50
Time:	3.00 p.m. to 5.00	p.m.		
In	structions: 1) A	II questions are co	mpulsory.	
	2) Fi	gures to the right	indicate full marks.	
1. 1)	is o	ne where the audi	tor attends only at the	end of the financial
	period and finish	es his work at a sti	retch without any inter	rval. 10
	a) Interim Audit		b) Internal check	
	c) Final Audit		d) All of above	
2)		•	ompany have to forwa before the hol	·
	J	b) 25 days	c) 31 days	d) 21 days
3)	The term 'Audit' i	s derived from a L	atin word Audire; whic	ch means to
	a) Tear	b) Wear	c) Hear	d) There
4)	Audit conducted	at the initiative of N	Management is called	
	a) Internal Audit		b) Continuous Audit	
	c) Balance-Shee	et Audit	d) Special Audit	
5)	Chartered Accou	ntants Act was pas	ssed in year.	
	a) 1950	b) 1949	c) 1918	d) 1930
6)	Verification of as	sets includes	of assets also.	
	a) Valuation	b) Vouching	c) Recording	d) Checking

	7)	audit is compulsory	to Joint Stock Com	pany.	
		a) Special Audit	b) Interim Audit		
		c) Balance-Sheet Audit	d) None of above		
	8)	Under Section 228; of Companies branches of the company.	s Act;	has right to visit the	
		a) Debenture holders	b) Share holders		
		c) Auditor	d) Customer		
	9)	starts where Book-keep	ping ends.		
		a) Auditing b) Accountancy	c) Checking	d) All of above	
-	10)	arise when a transarecorded.	action is wholly or	partly omitted to be	
		a) Errors of Commission	b) Compensating	Errors	
		c) Errors of Omission	d) Errors of Princi	ple	
	A) B)	ite short notes/ answers. Difference between verification and Removal of Auditor. swer the following:	valuation.		5 5
J .		How would vouch the following i) Receipt from Debtors			_
	Β,	ii) Bills Receivable			5
	B)	Qualifications of Auditor.			5
4.	A)	What is meant by Auditing? Explain OR	n the objects of Au	diting.	10
	B)	"Two main purpose of an audit are frauds". Discuss.	prevention and de	etection of errors and	
5.	A)	What are the special points to be ke Banks? Explain.	ept in view while co	nducting the audit of	10
		OR			
	B)	What is meant by qualified report of the report of auditor.	ne Auditor ? Explain	the details in qualified	

१०

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

	२) उजवीकडील अंक गुण	ा दर्शवितात.	
1.	योग्य पर्याय निवडा.		
	 या प्रकारामध्ये लेखापरीक्षक आर्थिक वर्षाच पूर्ण लिहून झालेल्या लेखापुस्तकाचे परीक्षा असेही म्हण्टले जाते. 		
	अ) मध्यावधी लेखापरीक्षण	ब) अंतर्गत तपासणी	
	क) पूर्ण लेखापरीक्षण	ड) वरीलपैकी सर्व	
	2) नवीन स्थापन झालेल्या कंपनीच्या संचालव भागधारक व सचिव यांना पाठविला पाहि		दिवसाच्या आत
	अ) तीस दिवस	ब) पंचवीस दिवस	
	क) एकतीस दिवस	ड) एकवीस दिवस	
	3) लेखापरीक्षण हा शब्द लॅटिन शब्द औडीयर	या शब्दापासून घेण्यात ३	गला. औडियर म्हणजे
	अ) फाडणे ब) घालणे	क) ऐकणे	ड) तेथे
	4) व्यवस्थापनाच्या पुदाकाराने केलेल्या लेखा	परीक्षणास 3	ासे म्हणतात.
	अ) अंतर्गत लेखापरीक्षण	ब) सतत लेखापरीक्षण	
	क) अंतिम लेखापरीक्षण	ड) खास लेखापरीक्षण	
	5) चार्टर्ड अकौंटंट ॲक्ट साली	संमत करण्यात आला.	
	अ) 1950	क) 1918	ভ) 1930
	6) मालमत्तेच्या सत्यापनामध्येच	_ सामाविलेले आहे.	
	अ) मूल्यांकन ब) प्रमाणन	क) नोंदणी	ड) तपासणी

7) लेखापरीक्षण हे कंपनीला बंध	नकारक आहे.		
	अ) खास लेखापरीक्षण	ब) मध्यावधी लेखापरी	क्षण	
	क) ताळेबंद लेखापरीक्षण	ड) वरीलपैकी नाही		
8) कंपनी कायदा कलम न. २२८	ला कंपनीच्या शाखांना भेटी	देण्याचा अधिकार आहे.	
	अ) कर्जरोखे धारकाला	ब) भागधारकाला		
	क) लेखापरीक्षकाला	ड) गिऱ्हाईकाला		
9) जेथे पुस्तक पालन संपते तेथेच स्	पुरु होते.		
	अ) लेखापरीक्षण ब) लेखाकर्म	क) तपासणी	ड) वरीलपैकी सर्व	
10) चुकांमध्ये झालेल्या व्यावहारांच	व्री नोंद संपूर्ण किंवा काही भ	गग राहून जातो.	
	अ) आकडेमोडीच्या ब) भरपाईच्या	क) विसर	ड) तात्विक	
2. থ	ोडक्यात टीपा लिहा :			
अ) सत्यापन व मूल्यांकनातील फरक स्पष्ट करा	•		ų
ब) लेखापरीक्षकाला काढून टाकणे.			ų
3. उ	त्तरे लिहा :			
3	न) खालील बाबींचे प्रमाणन कसे कराल ?			
	i) ऋणकोकडून मिळालेली रक्कम			
	ii) प्राप्त हुंड्या			ų
ø) लेखापरीक्षकाची योग्यता.			ų
4. 3	r) लेखापरीक्षण म्हणजे काय ? त्याचे उद्देश स्प	ष्ट करा.		१०
	किं वा			
Ø) ''हिशोबातील चुका व लबाड्या शोधून क चर्चा करा.	ाढणे हाच लेखापरीक्षणाचा	दो मुख्य उद्देश आहे''.	
5. 3	r) बँकेचे लेखापरीक्षण करताना कोणत्या विशि	ष्ट मुद्यांकडे लक्ष द्यावे ल	ागते ते सांगा.	१०
	किंवा			
ब) लेखापरीक्षकाचा सापेक्ष अहवाल म्हणजे का	य ? सापेक्ष अहवालातील	महत्वाचे मुद्दे स्पष्ट करा.	

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2015 INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II)

Day ar	nd Date : Friday, 27-3-2015		Max. Marks : 50
Time:	3.00 p.m. to 5.00 p.m.		
	Instructions: 1) All questions are 2) Figures to the ri	e compulsory . ght indicate full mai	rks.
1. Cł	noose the correct alternative from (given alternatives :	10
1)	The main object of the Human Re of the workers.	esource Manageme	ent is to maintain high
	a) Authority	b) Responsibility	
	c) Moral	d) Behaviour	
2)	Employment exchange is formed in	n India to remove	problem.
	a) Unemployment	b) Production	
	c) Supply	d) Economic	
3)	is the art of increas	ing the knowledge an	nd skills of an employee
	for doing a particular job.		
	a) Recruitment b) Selection		-
4)	'Performance Appraisal is a performance of a job in terms of its		lluating an employees
	a) Planning	b) Process	
	c) Controlling	d) None of these	
5)	Human Resource Development co	,	
3)	a) Human Resource Planning and		
	b) Performance Appraisal	Development	
	c) Training		
	d) All of the above		
	a, 31 1110 abovo		

	6)		oloyees by e Management.		method is	an important function of	
			b) Scientific	c)	Mathematic	d) Political	
	7)		ining is the one of				
	,	a) Apprenticesh				3	
		c) Performance	Appraisal			ove	
	8)	Man to man con	nparison is a tradit	ion	al method of		
		a) Recruitment		b)	Selection		
		c) Training		d)	Performance A	Appraisal	
	9)	is t	the first step of trai	inin	g process.		
		a) Selection of t	trainees	b)	Fixation of syll	abus	
		c) Fixing the ob	jects	d)	Collection of tra	aining material	
	10)	Lieonard Nadlar	explain first the co	onc	ept of	in 1969.	
		a) Knowledge M	lanagement	b)	Human Resou	rce Development	
		c) Total Quality	Management	d)	Employees train	ining	
2.	W	rite short notes :					10
	a)	Objectives of Hu	ıman Resource Ma	ana	gement.		
	b)	Importance of tra	aining.				
3	۱۸/۱	rite short answer					10
J.				n of	human rasaur	20	10
	-	•	ortance of selectio			J C .	
	D)	Explain the obje	cts of Performanc	e A	ppraisai.		
4.	Ex	plain the various	methods of trainir	ng.			10
			OR				
	Ex	plain the operativ	e functions of Hur	nar	n Resource Man	agement.	
5.	W	hich methods are	e used for 'Recruit	mei	nt of workers' in	a factory?	10
			OR				
		hat is 'Performand praisal'.	ce Appraisal' ? Exp	lain	the modern tecl	hniques of 'Performance	

१०

		٠, ,) सर्व प्रश्न आवश्य				
		٢,) उजवीकडील अंक	ह पूर्ण गुण दर्शवि	तात.		
१.	दित	नेल्या पर्यायामधून यो	ग्य पर्याय निवडा :				
	१)	कर्मचाऱ्यांचे	उच्च ठेवणे हे म	गानवी संसाधन व्य	यवस्थाप	नाचे मुख्य उद्दिष्ठ आहे.	
		अ) अधिकार		ब) जबाबदाऱ्य	Π		
		क) मनोबळ/मनोधै	र्य	ड) वर्तन			
	۲)	भारतात रोजगार विनि	नेमय केंद्राची स्थापना		_ प्रश्न सं	ोडविण्यासाठी केली.	
		अ) बेकारी/बेरोजग	गरी	ब) उत्पादन			
		क) पुरवठा		ड) आर्थिक			
	٤)	विशिष्ट कार्य योग्य	पद्धतीने पार पाडण्य	ासाठी कामगारांच	त्र्या ज्ञान	ात व कार्य कौशल्यात	वाढ
		करण्याच्या कलेस _	म्हणतात.				
		अ) भरती	ब) निवड	क) बढती		ड) प्रशिक्षण	
	४)	• (यकतांच्या अनुषंगाने _ म्हणजे 'कृती मूल्य		ार्याबाबत	तच्या कार्यमानाचे मूल्यां	कन
		अ) नियोजन	ब) प्रक्रिया	क) नियंत्रण		ड) वरीलपैकी नाही	
	५)	मानवी संसाधन विक	ासामध्ये	चा समावेश	होतो.		
		अ) मानवी संसाधन	नियोजन व विकास	ब) कार्य/कृति	मूल्यांक	ज् न	
		क) प्रशिक्षण		ड) वरील सर्व			
	ξ)	कर्मचाऱ्यांची निवड	पद्धतीने	करणे हे मानवी र	पंसाधन	व्यवस्थापनाचे महत्वाचे व	कार्य
		आहे.					
		अ) मुलाखत		ब) शास्त्रिय/श	गास्त्रोक्त	Г	
		क) गणितीय		ड) राजकिय			
	૭)	प्रशिक्ष	ण ही एक प्रशिक्षणार्च	ी महत्वाची पद्धत	आहे.		
		अ) उमेदवारी	ब) निवड	क) कृति मूल्यां	किन	ड) वरीलपैकी नाही	

८) व्यक्ति बरोबर व्यक्ती तुलना ही	ची परंपरागत पर	द्वती आहे.	
अ) भरती ब) निवड	क) प्रशिक्षण	ड) कार्य/कृति मूल्यांकन	
९) ही प्रशिक्षण प्रक्रियेची	पहिली अवस्था/टप्पा	आहे.	
अ) प्रशिक्षणार्थीची निवड	ब) अभ्यासक्रम नि	श्चीत करणे	
क) उद्दिष्टे निश्चीत करणे	ड) प्रशिक्षण साहि	त्य गोळा करणे	
१०) लिओनार्ड नाडलेर यांनी १९६९ मध्ये _	ही संकर	त्पना सर्व प्रथम स्पष्ट केली.	
अ) ज्ञान व्यवस्थापन	ब) मानवी संसाधन	ा विकास	
क) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन	ड) कर्मचारी प्रशि	क्षण	
२. टीपा लिहा :			१०
अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे.	•		
ब) मानवी संसाधन प्रशिक्षणाची गरज.			
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :			१०
अ) मानवी संसाधन निवडीचे महत्व स्पष्ट	करा.		
ब) कृति/कार्य मूल्यांकनाचे उद्देश स्पष्ट क	रा.		
४. प्रशिक्षणाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.			१०
किंवा			
मनुष्य बळ व्यवस्थापनाची संचालनात्मक/	क्रियात्मक कार्ये स्पष्ट	करा.	
५. कारखान्यात 'कर्मचारी भरती' करण्यासाठी	कोणत्या पद्धती वापरत	न्या जातात.	१०
किंवा			
'कृति/कार्य मूल्यांकन' म्हणजे काय ? का	र्य मूल्यांकनाची आधुनि	क तंत्रे स्पष्ट करा.	

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2015 INSURANCE (Paper – II)

Day a	and Date : Fri	iday, 27-3-2015			Total Marks:	50
Time	: 3.00 p.m. to	o 5.00 p.m.				
In	structions:	1) All questions a 2) Figures to the	-			
1. C	Choose the c	orrect alternative a	and rewrite the	sentences:		10
1) Fire Insura	ance provides com	pensation for lo	oss due to		
	a) Volcand	o	ŀ	b) Productive fire	Э	
	c) Accide	nt fire	(d) Chemical fire		
2) Declaratio	n policy is a type of	fp	olicy.		
	a) Marine	Insurance	I	b) Fire Insurance	9	
	c) Accide	nt Insurance	(d) Life Insurance)	
3	3) In the histo	ory of Insurance Ac	cident Insuran	ce is	of Insurance.	
	a) New bra	anch	ŀ	b) Old branch		
	c) New co	mpany	(d) Excluded insu	rance	
4) Third party	/ insurance is comp	pulsory insurar	nce in case of		
	a) Life ins	urance	ŀ	b) Fire insurance)	
	c) Motor in	nsurance	(d) Crop insuranc	e	
5	5) Cattle Insu	ırance is mainly sta	arted from 1974	4, for	for their cattles.	
	a) People		ŀ	o) Labour		
	c) Busines	ssmen	(d) Rural farmer		
6	s)	_ Scheme was stai	rted by Govt. o	f India in year 19	85.	
	a) Crop In	surance				
	b) Cattle I	nsurance				
	c) Employ	er's Liability Insura	ance			
	d) Public l	Liability Insurance				

	7)	Group Insurance is taken by a) Insurance company c) Manager	for the benefits of his workers. b) Employer d) None of the above	
	8)	In Fire Insurance Policy one must have In a) at the time of taking the policy b) at the time of occurrence of the accide c) after the fire accident d) none of the above		
	9)	Public Liability Insurance Act passed in t a) 1956 c) 1981	he year b) 1969 d) 1991	
	10)	All the Fire Insurance Contracts are cont a) Life c) Public	ract of b) Indemnity d) Contribution	
2.	a)	rite short notes : Employer's Liability Insurance Crop Insurance		10
3.	a)	rite short answer : Types of Public Liability Insurance. Principle of Indemnity.		10
4.	Ex	plain the procedure of taking 'Fire Insurar' OR	nce Policy'.	10
	Ex	xplain in detail the nature and protection gi	ven under 'Cattle Insurance'.	10
5.	De	escribe the conditions of 'Fire Insurance P OR	olicy.	10
	W	hat is 'Motor Insurance' ? Explain the type	es of Motor Insurance.	10

सूचना :	<i>የ)</i>	सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
	7)	उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

. योग्	य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा :		१०
१)	अग्निविम्याद्वारे मुळे होणाऱ्या हानीची	भरपाई दिली जाते.	
	अ) ज्वालामुखी	ब) उत्पादक आग	
	क) अपघाती आग	ड) रासायनिक आग	
۲)	घोषित विमापत्र विम्यामध्ये आढळते.		
	अ) सागरी विमा	ब) अग्नि विमा	
	क) अपघात विमा	ड) आयुर्विमा	
₹)	विमाव्यवसायाच्या इतिहासामध्ये अपघात विमा ही व	प्तर्वात आहे.	
	अ) नवीन शाखा	ब) जुनी शाखा	
	क) नवीन कंपनी/संस्था	ड) वगळलेला विमा	
૪)	मध्ये तृतीय पक्ष जबाबदारीचा विमा अ	निवार्य आहे.	
	अ) आयुर्विमा	ब) अग्नि विमा	
	क) मोटार विमा	ड) पीक विमा	
५)	च्या पशुधनासाठी पशुधन विमा १९७४	८ पासुन सुरू करण्यात आला.	
	अ) लोक/जनता	ब) मजुर	
	क) व्यावसायिक	ड) ग्रामिण शेतकरी	
६)	भारत सरकारने १९८५ मध्ये ही योजना	सुरू केली.	
	अ) पीक विमा	ब) पशुधन विमा	
	क) मालकाच्या जबाबदारीचा विमा	ड) सार्वजनिक जबाबदारीचा विमा	
७)	समूह विमा हा कडून आपल्या कामगा	रांच्या फायद्यासाठी घेतला जातो.	
	अ) विमा कंपनी	ब) मालक	
	क) व्यवस्थापक	ड) वरीलपैकी नाही	

	८) अग्नि विम्यामध्ये व्यक्तिचे विमेय हित				
	अ) विमा पॉलीसी घेत असताना असणे आव	ाश्यक असते			
	ब) विमा पॉलीसीत नमूद केलेली घटना घडताना असणे आवश्यक असते				
	क) आगीची घटना/अपघात घडल्यानंतर अ	सणे आवश्यक असते			
	ड) वरीलपैकी नाही				
	९) सार्वजनिक जबाबदारीचा विमा कायदा	साली संमत करण्यात आला.			
	अ) १९५६	ब) १९६९			
	क) १९८१	ड) १९९१			
	१०) सर्व अग्नि विमा करार हे चे करा	र असतात.			
	अ) जीवनाचे	ब) नुकसान भरपाईचे			
	क) जनतेचे	ड) वर्गणीचे			
२ .	. टीपा लिहा :		१०		
` -	अ) मालकाच्या जबाबदारीचा विमा		•		
	,				
	ब) पीक विमा				
₹.	. थोडक्यात उत्तरे लिहा :		१०		
	अ) सार्वजनिक जबाबदारीच्या विम्याचे प्रकार				
	ब) नुकसान भरपाईचे तत्व				
·/	. अग्नि विमा घेण्याच्या कार्यपद्धतीचे वर्णन करा.		१०		
٥.			70		
	किंवा				
	पशुधन विमापत्राचे स्वरूप व दिले जाणारे संरक्षण	सविस्तर स्पष्ट करा.	१०		
۹.	. अग्नि विमा पत्रातील अटींचे वर्णन करा.		१०		
	किंवा				
	मोटार विमा म्हणजे काय ? मोटार विम्याचे प्रकार	स्पष्ट करा.	१०		

Seat	
No.	

	•	DVANCED STA		•	-	713	
•	d Date : Friday, 2 3.00 p.m. to 5.00					Max. Marks	:50
	2) 3)) All questions are) Figures to the ri) Use of soundles) Graph papers w	ght ss ca	indicate full i alculators is a	llowed.		
1. Se	lect the most app	oropriate alternativ	/e a	mongst the gi	ven for each (question.	10
i)	The maximum pa) Power of tes c) Critical value		b)	rror is called a Level of Sign None of thes	ificance (L.O.	.S.)	
ii) When sample size is more than 30 and population s.d. is known, then to test H_0 : $\mu=\mu_0$, V/s $H_1=\mu\neq\mu_0$, generally, we use			then to test				
	a) t-test		b)	χ^2 -test			
	c) normal test		d)	none of these	e		
iii)	•	$\begin{array}{l} \mathbf{a}_{1} = \boldsymbol{\mu}_{2} \; \text{V/s} \; \mathbf{H}_{1} \; ; \; \boldsymbol{\mu}_{1} \; ; \\ \text{e} \; \mathbf{t}_{(n_{1} \; + \; n_{2} - 2)} \; ; \; \boldsymbol{\alpha} \\ \text{e} \; \mathbf{t}_{(n_{1} \; + \; n_{2} - 2)} \; ; \; \boldsymbol{\alpha} \\ \text{e} \; \mathbf{t}_{(n_{1} \; + \; n_{2} - 2)} \; ; \; \boldsymbol{\alpha} \end{array}$	≠ µ ₂	,, for small sa	mples, H ₀ is	rejected if	
iv)	In testing indep	endence of attrib	ute	s with 4×5 co	ontingency ta	ble, the d.f.	
	associated with	χ^2 -test statistic i	S				
	a) 20	b) 12	c)	19	d) None of the	nese	
v)	v) A statistical constant derived from the sample observations, eq. sample mean, sample variance, etc. is called as			mple mean,			
	a) statistic		•	parameter			
	c) test-statistic		u)	none of these	,	<u>-</u> -	- ^
						P.1	Г.О.

4. Attempt any one of the following:

10

- A) Explain the procedure step wise in testing H_0 : $\mu_1 = \mu_2$ V/s H_1 : $\mu_1 \neq \mu_2$ for large samples.
- B) Two researchers adopted different sampling techniques while investigating the same group of students to find the number of students falling in different intelligence levels. The results were as follows:

	No. of	students	in each level		
Researcher	Below average	Average	Above Average	Genius	Total
Х	86	60	44	10	200
Υ	40	33	25	2	100
Total	126	93	69	12	300

Would you say that the sampling techniques adopted by the two researchers are significantly different?

(Given :
$$\chi^2_{3:0.05} = 7.82$$
)

5. Attempt any one of the following:

10

- A) Explain various measures of fertility with their merits and demerits.
- B) For a 2×2 contingency table $\begin{bmatrix} a & b \\ & & \\ c & d \end{bmatrix}$, prove that a χ^2 -test statistic, for testingthe

independence of attributes A and B is given by $\chi^2 = \frac{N(ad-bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$.

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK

Day and Date: Friday, 20-3-2015 Max. Marks: 50

Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

N.B.: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicates full mark.

	=/gaee :	o rigina mandato o ram mama
1.	Choose the correct alternative	e: 10
	1) Minimum	members are required to form a public company.
	A) Five	B) Two
	C) Seven	D) Unlimited
	2) SEBI is established in the y	/ear
	A) 1956	B) 1992
	C) 2000	D) None of these
	 National Commission commembers. 	nsists of a President and other
	A) Two	B) Three
	C) Four	D) None of these
	4) The jurisdiction of District I	Forum is Rs
	A) Up to 5 lakh	B) Above 5 lakh
	C) Up to 20 lakh	D) Above 20 lakh
	5) Listing of securities is the f	unction of
	A) Central Government	B) State Government
	C) SEBI	D) Recognised Stock Exchange
	6) is the fire	st meeting of company.
	A) Statutory meeting	B) Annual general meeting
	C) Extraordinary meeting	D) Director's meeting

	7) A public company requires minimum _	Directors.	
	A) Seven	B) Three	
	C) Two	D) Ten	
	8) The Consumer Protection Act is passe	ed in the year	
	A) 2000	B) 1986	
	C) 1956	D) 1992	
	9) The duration between two Annual Gen	eral meetings is	
	A) One year	B) Fifteen months	
	C) Eighteen months	D) Two years	
	10) Head office of SEBI is situated at		
	A) Delhi	B) Mumbai	
	C) Kolkata	D) Chennai	
2.	Write short notes :		10
	1) District Forum		
	2) Essentials of a valid meeting.		
3.	Write short notes :		10
	1) Articles of Association.		
	2) Types of Capital.		
4.	Explain powers and functions of SEBI.		10
	OR		
	Who is Consumer ? Explain his rights.		
5.	Define company. Explain types of compar	ny.	10
	OR		
	What is Memorandum of Association? S Association.	tate the Clauses of Memorandum of	

10

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक. २) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१.	दिल	नेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.		
	१)	सार्वजनिक कंपनी तयार करण्यासाठी किमा	ान	् सदस्य आवश्यक असतात.
		अ) पाच	ब) दोन	
		क) सात	ड) अमर्याद	
	۲)	सेबीची स्थापना वर्षी झा	ली.	
		अ) १९५६	ब) १९९२	
		क) २०००	ड) यापैकी नाही	
	3)	राष्ट्रीय आयोगामध्ये अध्यक्ष आणि इतर _	सव	इस्य असतात.
		अ) दोन	ब) तीन	
		क) चार	ड) यापैकी नाही	
	४)	जिल्हा न्यायमंचाचे अधिकार क्षेत्र	रु. आहे.	
		अ) रु. पाच लाख पर्यंत	ब) रु. पाच लाख	पेक्षा जास्त
		क) रु. वीस लाख पर्यंत	ड) रु. वीस लाख	पेक्षा जास्त
	५)	प्रतिभूतींची नोंदणी करण्याचे कार्य	करते.	
		अ) केंद्र शासन	ब) राज्य शासन	
		क) सेबी	ड) मान्यताप्राप्त १	भागबाजार
	ξ)	कंपनीच्या पहिल्या सभेस	_ म्हणतात.	
		अ) नियामक सभा	ब) वार्षिक सर्वसा	धारण सभा
		क) विशेष सभा	ड) संचालकांची स	प्रभा
	૭)	सर्वाजनिक कंपनीमध्ये किमान	संचालक अर	प्रतात.
		अ) सात	ब) तीन	
		क) दोन	ड) दहा	

८) ग्राहक संरक्षण कायदा	साली संमत झाला.	
अ) २०००	ब) १९८६	
क) १९५६	ड) १९९२	
९) कंपनीच्या दोन वार्षिक सर्वसाधा	रण सभेमधील कमाल कालावधी	असू शकतो.
अ) एक वर्ष	ब) पंधरा महिने	
क) अठरा महिने	ड) दोन वर्षे	
१०) सेबीचे मुख्य कार्यालय	येथे आहे.	
अ) दिल्ली	ब) मुंबई	
क) कोलकता	ड) चेन्नई	
२. टीपा लिहा :		10
१) जिल्हा न्यायमंच		
२) सभेसाठी आवश्यक बाबी		
३. टिपा लिहा :		10
१) नियमावली		
२) भांडवलाचे प्रकार.		
४. सेबीचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट व	करा.	10
किंवा		
ग्राहक म्हणजे कोण ते सांगून ग्राहका	चे हक्क स्पष्ट करा.	
५. कंपनीची व्याख्या द्या ? कंपनीचे प्रव	ार स्पष्ट करा .	10
किं वा		
घटनापत्रक म्हणजे काय ? घटनापत्र	कातील कलमे स्पष्ट करा.	

Seat	
No.	

B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2015 BUSINESS ECONOMICS						
•	Date : Monday, 23 .00 a.m. to 1.00 p					Max. Marks : 50
	•	All questions are Figures to the rig			rks.	
1. Choo	se correct alterna	itive :				10
1) T	he duration of 11	th Five Year plan w	as			
a	a) 2005 – 10		b)	2006 – 11		
C	c) 2007 – 12		d)	2008 – 13		
2) T	he main failure of	Indian planning is				
a	a) Depression					
b) Unemployment					
C	c) Unfavourable b	alance of payment				
C	d) Rising prices					
3) F	Human developme	ent index is based o	on			
a	a) Life		b)	Education		
C	c) Standard of livi	ng	d)	All of the above	9	
4) II	MF was establish	ed in the year				
a	a) 1944		b)	1945		
C	2) 1947		d)	1950		
5) A	At present the nun	nber of members o	f IB	RD is		
a	a) 109	b) 137	c)	184	d) 200)

	6)	Basic concept of SAARC was putforth by					
		a) Indira Gandhi	b)	Rajiv Gandhi			
		c) Manmohan Singh	d)	None of the above			
	7)	Govt. of India liberalised its policy to	war	ds foreign investment in the year			
		a) 1975	b)	1991			
		c) 1995	d)	2000			
	8)	Human poverty index is highest in the	e co	ountry			
		a) Pakistan	b)	India			
		c) Bangladesh	d)	Niger			
	9)	World Trade Organisation (WTO) wa	as e	stablished in the year			
		a) 1985	b)	1991			
		c) 1995	d)	1996			
	10)	country is not included in	the	SAARC.			
		a) India	b)	Pakistan			
		c) Srilanka	d)	Japan			
2.	Writ	te short notes on :			10		
	a)	Importance of foreign capital.					
	b)	Human poverty index.					
3.	Writ	te short answers on :			10		
	a)	Explain the objectives of IBRD.					
	b)	What are the objectives of 11th Five y	yea	r plan ?			
4.	a) E	Explain the objectives and performand OR	ce c	of IMF.	10		
	b) [Discuss the achievements and failure	of I	ndian Planning.			
5.	a) E	Explain the objectives and performand OR	ce c	of WTO.	10		
	b) E	Explain the role of human resources in	n Ed	conomic development of India.			

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यव	फ आहेत.	
२) उजवीकडील अंक	पूर्ण गुण दर्शवितात.	
१. योग्य पर्याय निवडा.		80
१) ११ व्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी		
अ) २००५-१०	ब) २००६-११	
क) २००७-१२	ड) २००८-१३	
२) भारतीय नियोजनाचे प्रामुख्याने आलेले अप	यश म्हणजे	
अ) मंदी	ब) बेकारी	
क) प्रतिकूल व्यवहार तोल	ड) वाढत्या किंमती	
३) मानवी विकास निर्देशांक वर आध	ारित आहे.	
अ) आयुर्मान	ब) शिक्षण	
क) राहणीमानाचा दर्जा	ड) वरीलपैकी सर्व	
४) आन्तरराष्ट्रीय नाणेनिधीची स्थापना	_ वर्षी झाली.	
अ) १९४४ व) १९४५	क) १९४७ 🛮 ड) १९५०	
५) जागतिक बँकेची सध्या सभासद संख्या	आहे.	
अ) १०९ व) १३७	क) १८४ ड) २००	
६) सार्क संघटनेची मूळ कल्पना यांनी	मांडली.	
अ) इंदिरा गांधी	ब) राजीव गांधी	
क) मनमोहन सिंग	ड) वरीलपैकी नाही	
७) वर्षी भारत सरकारने परकीय गुंतवण्	कि बाबतचे उदारीकरणाचे धोरण स्वीकारले.	
अ) १९७५ - ब) १९९१	क) १९९५ - ड) २०००	

	८) मानवी दारिद्रच निर्देशांक सर्वाधिक असणारा देश							
	अ) पाकिस्तान	ब) भारत	क) बांगला देश	ड) निगर				
	९) जागतिक व्यापार संघटने	ची (WTO) स्थापना	वर्षी झाली	•				
	अ) १९८५ - व	ब) १९९१	क) १९९५	ड) १९९६				
	१०) देशाचा सार्कमध	ये समावेश नाही.						
	अ) भारत व	ब) पाकिस्तान	क) श्रीलंका	ड) जपान				
၃.	थोडक्यात टिपा लिहा :				१०			
	अ)परकीय भांडवलीचे महत्व	•						
	ब) मानवी दारिद्रच निर्देशांक.							
₹.	थोडक्यात उत्तरे द्या :				१०			
	अ)जागतिक बँकेची (IBRD)	उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.						
	ब) ११ व्या पंचवार्षिक योजने	ची उद्दिष्ट्ये कोणती	?					
٧.	अ) आन्तरराष्ट्रीय नाणेनिधीची	। उद्दिष्ट्ये व कामगिर्र	ो स्पष्ट करा.		१०			
	किंवा							
	ब) भारतीय नियोजनाच्या यश	गापयशाची चर्चा करा	·					
५.	अ) जागतिक व्यापार संघटनेर्च	ो (WTO) उद्दिष्ट्ये	व कामगिरी स्पष्ट करा.		१०			
	किंवा							
	ब) मानवी संसाधनाची भारता	च्या आर्थिक विकास	गतील भूमिका स्पष्ट क	रा.				

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2015 CO-OPERATIVE DEVELOPMENT

-	ay and Date : Tuesday, 24-3-2015 Max. Marks : 50 me : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.						
	N.B.: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.						
1.	1. Choose the correct alternative from given alternatives :						
	For the study of Co-operative Sugar Industry Cor by Central Govt.				mmittee was formed		
		a) Gorwala	b) Mahajan	c) Karve	d) Khushro		
	2)	In LPG process	country wa	as participated in c	July 1991.		
		a) India	b) Chaina	c) France	d) America		
3)is the pioneer society of Dairy Co-operatives			s in Maharashtra.				
		a) Gokul	b) Arre	c) Warna	d) Anand		
	4)	The structure of Da	airy Co-operatives ir	n Maharashtra are	levels.		
		a) Two tire	b) One tire	c) Four tire	d) Three tire		
	For the success of co-operative movement needed.				_ type of remedy is		
		a) Urban leadershi	p	b) Govt. leaders	ship		
	c) Political leadership			d) Self disciplined leadership			
(6)	The minimum number society is	per of members requ	uired for the registr	ation of co-operative		
		a) 7	b) 10	c) 15	d) 20		

	 Vaikunthlal Mehta National Institute of Co-operative Management and Research is situated at in Maharashtra. 										
) K	olhapur	d)	Solapur	
	8)	All	trading sho	uld in ca	ısh is a						
		a)	Rochdale p	rinciple		b) S	chultze princ	iple		
		c)	Raiffeisen p	rinciple		d) N	one of these			
	9)	Th	e first Urbar	Со-оре	erative Ba	ank was e	stab	olished in			
		a)	1904	b)	1912	С) 19	960	d)	1947	
	10)		sta	te has ir	nplemen	ted "Dudh	Ма	hapur Yojna			
		a)	Gujarat			b) R	ajastan			
		c)	Karnataka			d) M	aharashtra			
2.	Wı	rite	short notes	on :							
	A)	Fu	nction of Urb	oan Co-d	operative	Banks in	Mal	harashtra.			5
	B)	Da	iry Co-opera	atives in	Denmar	k.					5
3.	Wr	rite	short answe	ers on :							
	A)	Ne	ed of co-ope	erative e	ducation						5
	B)	De	fects of co-	perative	e movem	ent in Ind	a.				5
4.	An	ISW	er any one o	of the fol	lowing:						10
	A)	Ex	plain the pro	blems a	nd reme	dies on Sı	ıgaı	Co-operativ	⁄es i	n Maharashtra.	
	B)	Re	view of the (Credit C	o-operat	ive Mover	nen	t in Germany	/ .		
5.	An	ISW	er any one o	of the fol	lowing:						10
	A)	Sta	ate the impa	ct of glol	oalisatio	n on Co-o _l	oera	ative Movem	ent i	n India.	
	B)	Ex	plain the ma	in provis	ions of N	1 aharashtı	a C	o-operative S	Soci	eties Act, 1960.	

		υ \	र्व प्रश्न आवश्यक. जवीकडील अंक पूर्ण ऱ्	गुण दर्शवितात.		
१.	दिव	तेल्या पर्यायामधून योग्य	पर्याय निवडा :			१०
	१)	केंद्र सरकारने साखर उद्द	प्रोगाचा अभ्यास करणेसा	ाठी समिती	स्थापन केली होती.	
		अ) गोरवाला	ब) महाजन	क) कर्वे	ड) खुस्रो	
	۲)	हा देश जुलै	१९९१ मध्ये एल.पी.ज	ी. च्या प्रक्रियेत सहभाग	ी झाला.	
		अ) भारत	ब) चीन	क) फ्रान्स	ड) अमेरिका	
	3)	ही संस्था म	हाराष्ट्रातील दुग्ध सहका	री क्षेत्रातील आद्यप्रवर्त	क्र आहे.	
		अ) गोकुल	ब) आरे	क) वारणा	ड) आणंद	
	٧)	महाराष्ट्रातील दुग्ध सह.	संस्थांची रचना	स्तरीय आहे.		
		अ) द्वि स्तरीय		ब) एक स्तरीय		
		क) चार स्तरीय		ड) त्रिस्तरीय		
	५)	सहकार चळवळ यशस्व	ो करणेसाठी	्या उपायाची गरज आ	हे.	
		अ) शहरी नेतृत्व		ब) सरकारी नेतृत्व		
		क) राजकीय नेतृत्व		ड) त्यागी नेतृत्व		
	ξ)	सह. संस्थेच्या नोंदणीस	ाठी किमान	सभासदांची आवश्यकत	ना असते.	
		अ) सात	ब) दहा	क) पंधरा	ड) वीस	
	७)	महाराष्ट्रात वैकुंठळाल आहे.	मेहता राष्ट्रीय सह. व्य	वस्थापन आणि संशोध	न संस्था	येथे
		अ) पूणे	ब) सांगली	क) कोल्हापूर	ड) सोळापूर	
	(ک	सर्व व्यवहार रोखीचे हे _	आहे.			
		अ) रॉषडेल तत्व		ब) शुल्झ तत्व		
		क) रफायझन तत्व		ड) वरीलपैकी नाही		

	९) भारतातील पहिली नागरी सह. बँक	साल	ी स्थापन झाली.		
	अ) १९०४ व) १९१३	२ क)	१९६०	ड)	१९४७
•	८०) ''दूध महापूर योजना''	राज्याने राबविली	•		
	अ) गुजरात	ब)	राजस्तान		
	क) कर्नाटक	ड)	महाराष्ट्र		
२.	टीपा लिहा :				
	अ) महाराष्ट्रातील नागरी सहकारी बँक	ांची कार्ये.			બ
	ब) डेन्मार्क मधील दुग्ध सह. संस्था.				હ્
₹.	थोडक्यात उत्तरे लिहा :				
	अ) सहकारी शिक्षणाची आवश्यकता/ग	गरज.			બ
	ब) भारतीय सह. चळवळीचे दोष.				બ
४.	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा.			१०
	अ)महाराष्ट्रातील सह. साखर कारखान	यांच्या समस्या व	त्यावरील उपाय स	पष्ट व	करा.
	ब) जर्मनी मधील सह. पतपुरवठा चळ	वळीचा आढावा	ध्या.		
५.	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे	उत्तर लिहा :			१०
	अ) भारतीय सह. चळवळीवरील जागि	तेकीकरणाचे परी	णाम स्पष्ट करा.		
	ब) महाराष्ट्र सह. संस्था कायदा, १९६	० मधील प्रमुख र	तरतुदी स्पष्ट करा.		

SLR-Q - 92

Seat	
No.	

B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2015 MODERN MANAGEMENT PRACTICES

•	d Date : Wednesday, 25-3-2015 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		Max. Mark	s : 50
	N.B.: 1) All questions are comp	uls	ory.	
	2) Figures to the right indi	icat	e full marks.	
1. Ch	noose the correct alternative from giver	n al	ternatives :	10
1)	is the heart of tota	al qu	uality management.	
	a) Organisational culture	b)	Organisational politics	
	c) Organisational objectives	d)	None of the above	
2)	is the important feature	e of	Japanese Management.	
	a) Part time employment	b)	Full time employment	
	c) Contract basis employment	d)	Life time employment	
3)	In total quality management		is important element.	
	a) facts	b)	communication	
	c) change	d)	opportunities	
4)	Total quality management is a continuous organisation with a view to satisfy		•	n
	a) Directors	b)	Shareholders	
	c) Managers	d)	Customers	
5)	Six sigma is used to describe a			
	a) standard quality	b)	standard environment	
	c) standard deviation	d)	standard measurement	
6)	are the characteristics	of	event.	
	a) Uniqueness		Perishability	
	c) Intangibility	d)	All of the above	
7)	The term 'Ethics' is derived from			
·	a) Ethos	b)	Ethicus	
	c) Ethicos	d)	None of the above	P.T.O.
				r.i.U.

	8)	8) Bomb blast, industrial and chemical accident are the examples of disaster.		
		a) Natural	b) Man made	
		c) Earthquake	d) None of the above	
	9)	are the fundamental princ	ciples of Corporate Governance.	
		a) Transparency	b) Accountability	
		c) Reporting	d) All of the above	
	10)	is established to defor goods and services and award cer	velop common International standards tificates about quality.	
		a) International Monetary Fund (IMF)		
		b) International Standard Organisation	n (ISO)	
		c) World Trade Organisation (WTO)	'' O'	
		d) International Labour Organisation (ilo)	
2.	Wı	rite short notes :		10
	a)	Importance of Event Management.		
	b)	Principles of Corporate Governance.		
3.	Wı	ite short answer :		10
	a)	Explain various types of Disasters in I	orief.	
	b)	Explain steps in implementing six sign	na.	
4.	a)	What is Total Quality Management? WOR	rite major ingredients (factors) of TQM.	10
	b)	Define 'Event'. Explain the various typ	pes of event.	10
5.	a)	What is ISO quality standard? Explain to OR	the importance of ISO quality standard.	10
	b)	Explain the important practices of Japa	anese management.	10

क) भूकंप

मराठी रूपांतर

	सूचना : १) सर	र्व प्रश्न आवश्यक आह	हेत.		
	२) उज	ावीकडील अंक पूर्ण र	गुण दर्शवितात.		
१.	खाली दिलेल्या पर्यायातून	योग्य पर्यायाची निवड	करा:		१०
	१)	_ हे संपूर्ण गुणवत्ता व्यव	स्थापनाचे हृदय आहे.		
	अ) संघटनात्मक संस	कृती	ब) संघटनात्मक धोर	एणे	
	क) संघटनात्मक उद्दि	,ष्टे	ड) वरीलपैकी नाही		
	?)	__ हे जपानी व्यवस्थापन	पद्धतीचे महत्त्वाचे वैशिष	उ आहे.	
	अ) अर्ध वेळ रोजगार	Ţ	ब) पूर्ण वेळ रोजगार		
	क) कंत्राटी रोजगार		ड) आजीवन रोजगा	र	
	३) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थ	ापनामध्ये	हा घटक महत्त	वाचा आहे.	
			क) बदल		
	8)	_ यांच्या गरजेचे समाध	ग्रान होण्याच्या दृष्टीने संध	यटनेच्या सर्व भागात सतत	
	सुधारणा करणे म्हणजे		<u>-</u>		
	अ) संचालक	ब) भागधारक	क) व्यवस्थापक	ड) ग्राहक	
	५)	_ चे वर्णन करण्यासाठी	सिक्स सिग्माचा उपयोग	करतात.	
	अ) प्रमाप गुणवत्ता		ब) प्रमाप पर्यावरण		
	क) प्रमाप विचलन		ड) प्रमाप मोजमाप		
	ξ)	्हे समारंभाची वैशिष्ठे	आहेत.		
	अ) एकमेवाद्वितीय		ब) नाशवंतपणा		
	क) अस्पर्शनियता		ड) वरील सर्व		
	७) नीतीमत्ता हा शब्द	या	शब्दा पासून घेण्याल आ	ला आहे.	
	अ) इथोस	ब) इथिकस	क) इथिकोस	ड) कोणतेही नाही	
	८) बॉम्बस्फोट, औद्योगिव आहेत.	ह आणि रासायनिक अ	पघात ही	आपत्तीची उदाहरणे	
	अ) नैसर्गिक		ब) मानवनिर्मित		

ड) वरीलपैकी नाही

ج)	हे सार्वजनिक उपक्रम व्यवहार कार्यपद्धतीचे मुलभूत तत्व होय.	
अ) पारदर्शकता	ब) उत्तरदायित्व	
क) सादरीकरण	ड) वरील सर्व	
१०) गुणवत्ता प्रमाणपत्र देण्य	ची स्थापना आंतरराष्ट्रिय पातलीवर वस्तु व सेवांचे प्रमाणीकरण करून गासाठी झालेली आहे.	
अ) आंतरराष्ट्रियनाणे	निधी (IMF)	
ब) आंतरराष्ट्रिय मान	क संघटना (ISO)	
क) जागतिक व्यापार	संघटन (WTO)	
ड) आंतरराष्ट्रिय मजु	र संघटना (ILO)	
२. टीपा लिहा :		१०
अ)समारंभ व्यवस्थापनाचे	महत्त्व	
ब) सार्वजनिक उपक्रम व्य	वहार कार्यपद्धतीची मुळ तत्त्वे.	
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :		१०
अ)आपत्तीचे विविध प्रका	र थोडक्यात स्पष्ट करा.	
ब) सिक्स सिग्मा अंमलबर	नावणीतील टप्पे स्पष्ट करा.	
४. अ) 'संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस् ^र किं व	थापन' म्हणजे काय ? संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापनाचे घटक लिहा. T	१०
ब) 'समारंभ' म्हणजे काय	? समारंभाचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.	१०
५. अ) आय.एस्.ओ. प्रमाप म् करा.	हणजे काय ? आय.एस्.ओ. गुणवत्ता प्रमापाचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट	१०
किंव	τ	
ब) जपानी व्यवस्थापना च	या महत्त्वाच्या व्यवहार पद्धती स्पष्ट करा.	१०

SLR-Q-93

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2015 ADVANCED BANKING

Paper - I: Law and Practice of Banking in India

Paper – I. Law and P	Tactice of Baliking III illula
Day and Date : Thursday, 26-3-2015 Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.	Max. Marks : 50
Instructions: 1) All questions are co. 2) Figures to the right	
Objective type questions. Choose the correct alternative from the co	the given alternatives.
1) The mortgage of movable propera) Pledgec) Hypothecation	ty for securing loan is called b) Lien d) Mortgage
2) A paying banker can get protectiona) In due coursec) In cash	on only when he makes payment b) By cheque d) By D.D.
3) A banker is a debtor.a) Generalc) Legal	b) Special d) Personal
4) The first Banking Regulation Acta) 1940c) 1949	is passed in b) 1948 d) 1950
5) A Banker's Lien is always isa) Generalc) Legal	Lien. b) Special d) Personal
6) The ability of an asset to converta) Liquidityc) Loan	into cash is called b) Profitability d) Pledge

7) A is a method of creating charge on immovable propertie land and buildings.		ge on immovable properties like			
		a) Mortgage	b)	Lien	
		c) Pledge	d)	Hypothecation	
	8)	Transfer of an existing or future right, p another person is called	rop	erty or debt by one person to	
		a) Pledge	b)	Mortgage	
		c) Assignment	d)	Loan	
	9)	Hypothecation facility is also called as			
		a) Over-draft facility	b)	Open-loan facility	
		c) Cash credit	d)	Loan	
	10)	Bailment of goods as security of a paym promise is called as	ent	of a debt or performance of a	
		a) Lien	b)	Pledge	
		c) Assignment	d)	Loan	
2.	Wı	ite short answers :			10
	1)	What are the principles of sound lending?)		
	2)	What is conversion?			
3.	Wı	ite short notes :			10
	1)	Mortgage			
	2)	Organisation of Modern Banks.			
4.	An	swer the following (any one):			10
	1)	Discuss the powers of RBI under the Banl	king	g Regulation Act, 1949.	
	2)	Discuss in detail the statutory protection India.	gr	anted to a collecting banker in	
5.	An	swer the following (any one):			10
	1)	Explain the duties and liabilities of a direc	tor	of a Commercial Bank.	
	2)	Explain the main differences between pled	lge	and hypothecation.	

मराठी रूपांतर

२) **उजवीकडील** अंक प्रश्नचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.

सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक** आहेत.

वस्तुनिष्त	ठ प्रश्न.				
१. योग्य	। पर्यायाची निवड करून	खालील प्रश्नांची उत्तरे	लिहा.		१०
१)	चल मालमत्ता गहाण ठेव	र्न जे कर्ज दिले जाते त्य	गला म्हण	गतात.	
	अ) तारण	ब) धारणाधिकार	क) नजर-गहाण	ड) गहाण	
۲)	प्रदायी बँकेने कायदेशीर	संरक्षण मिळविण्यासाठी	धनादेशाचे	_ केले पाहिजे.	
	अ) यथाविधी प्रदान		ब) चेकने प्रदान		
	क) रोख प्रदान		ड) डी. डी. ने प्रदान		
(۶	बँकर हा एक	_ कर्जदार असतो.			
	अ) सर्वसाधारण		ब) विशेष		
	क) कायदेशीर		ड) वैयक्तिक		
૪)	भारतातील पहिला बँकिं	ग नियमन कायदा हा	मध्ये पास व	फ्र ण्यात आला.	
	अ) १९४०	ब) १९४८	क) १९४९	ड) १९५०	
५)	बँकेचा धारणाधिकार हा	नेहमी धा	रणाधिकार असतो.		
	अ) सर्वसाधारण		ब) विशेष		
	क) कायदेशीर		ड) वैयक्तिक		
६)	मालमत्तेची रोख पैशात	रूपांतर करण्याची क्षमता	। म्हणजेच	_ होय.	
	अ) रोखता		ब) लाभप्रदना		
	क) कर्ज		ड) तारण		
૭)	जिमन, इमारत या सारख	या अचल मालमत्तेवर प्र	भार निर्माण करण्याच्या	। पद्धतीला	_
	म्हणतात.				
	अ) गहाण		ब) धारणाधिकार		
	क) तारण		ड) नजरगहाण		

८) एव	n व्यक्तीने दुसऱ्या व्यक्तीस आपल्या मालग्	मत्तेचे किंवा येणे रक्कमेचे किंवा हक्काचे हस्तांतर	
कर	ण्याला म्हणतात.		
अ	ा) तारण	ब) गहाण	
क	i) अभिहस्तांकन	ड) कर्ज	
९) नज	तर-गहाण सुविधा म्हणजेच होय	Γ.	
अ	r) अधिकर्ष सवलत	ब) मुक्त कर्ज सोय	
क	i) रोख कर्ज	ड) कर्ज	
१०) ऋ [ा] —	ण फेडण्यासाठी किंवा वचनपूर्तीसाठी प्रतिभ् असे म्हणतात.	त्ती म्हणून वस्तूंचा निक्षेप करण्याच्या पद्धतीस	
अ	r) धारणाधिकार	ब) तारण	
क	अभिहस्तांकन	ड) कर्ज	
	ात उत्तरे लिहा.		१०
१) चा	गल्या प्रकारे कर्ज देण्याची तत्वे कोणती आह	<u>इत.</u>	
२) रूप	गांतर म्हणजे काय ?		
३. टीपा ति	नहा.		१०
१) गह	राण		
२) आ	ाधुनिक बँकेचे संघटन		
४. खालील	पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :		१०
१) बँगि	केंग नियमन कायदा, १९४९ अन्वये RBI च्य	ग अधिकारांची चर्चा करा.	
२) भा	रतात वसुली बँकेला देण्यात आलेल्या कायवे	शिर संरक्षणाविषयी सविस्तर चर्चा करा.	
५. खालील	ापैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		१०
१) व्य	ापारी बँकेच्या संचालकाचे दायित्व आणि ज	बाबदाऱ्या स्पष्ट करा.	
२) ता	रण आणि नजर गहाण यांच्यातील फरक स्पर	ट करा.	

SLR-Q - 94

Seat	
No.	

c) Recording transaction

d) All the above

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I)

Max. Marks: 50 Day and Date: Thursday, 26-3-2015 Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m. N.B. : 1) **All** questions are **compulsory**. 2) Attempt any one question from Q. No. 4 (A) and Q. No. 4 (B). 3) Attempt any one question from Q. No. 5 (A) and Q. No. 5 (B). 4) Figures to the **right** indicate **full** marks. 10 Choose the correct alternative : The basic function of Management Accounting is not _____ a) Record all business transactions b) Interpret the financial data c) Provide the informational basis for action d) Assist the Management in performing its function effectively 2) Current assets do not include a) Bills receivable b) Work in progress d) Land and building c) Payment in advance 3) Ratio of net sales to networking capital a) Working capital turnover ratio b) Profitability ratio c) Liquidity ratio d) Turnover ratio 4) Management Accounting involves a) Preparation of financial statement b) Analysis and interpretation of data

2.

3.

5)	One liquidation and no formation of no	5) One liquidation and no formation of new company takes place in case of			
	a) Amalgamation	b) Absorption			
	c) External reconstruction	d) Liquidation			
6)	The depreciation in the books of buyer	r is charged on			
-,	a) The hire purchase price				
	b) The cash price				
	c) The hire purchase price or the cas	h price whichever is higher			
	d) The hire purchase price or the cas	h price whichever is lower			
7)	Accumulated losses in the vendor cor to	mpany should be transferred			
	a) Equity shareholders account	b) Realisation account			
	c) New Company Account	d) Cash Account			
8)	In case of instalment system interest to	to be received by the seller is credited			
	a) Interest Suspense A/c	b) Interest Account			
	c) Sales Account	d) None of above			
9)	Accounting standard 14 relates to				
	a) Absorption	b) Reconstruction			
	c) Amalgamation	d) All the above			
10)	Increase in sales				
	a) Increase in the gross profit ratio	b) Decrease in gross profit ratio			
	c) Does not affect gross profit ratio	d) None of the above			
Wı	rite short notes on :		10		
1)	Objectives and functions of Managem	ent Accounting.			
2)	Distinguish between hire-purchase sy	stem and instalment system.			
A)	A Ltd. and B Ltd. agreed to amalgan which will take over all the assets and companies.	nate and form a third company C Ltd., d the liabilities of the two existing	5		
	ŕ	ties are to be taken over at book values te of 5 shares in C Ltd., at premium of			

In the case of B Ltd.:

i) The debentures of B Ltd., would be paid off by the issue of an equal number of debentures in C Ltd., at a discount of 10%.

-3-

- ii) The holders of 6% preference shares of B Ltd., would be allotted 4-7% preference shares in C Ltd., for every 5 preference shares held in B Ltd.
- iii) The equity shareholders would be allotted sufficient shares to cover the balance on their accounts after adjusting assets values by reducing plant and machinery by 10% and providing 5% on sundry debtors.

The summarized Balance Sheet of A Ltd., and B Ltd., on the date of merger were as follows:

Liabilities	A Ltd.	B Ltd.	Assets	A Ltd.	B Ltd.
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Equity share of			Plant and Machi.	8,00,000	8,00,000
Rs. 10 each	4,00,000	5,00,000	Stock	55,000	60,000
6% preference			Sundry debtors	95,000	50,000
share of			Bank balance	65,000	40,000
Rs. 100 each	_	3,00,000	Good will	10,000	_
4% debentures	_	2,00,000	P & L A/c	_	1,40,000
Contingency					
Reserve	50,000	_			
P & L A/c	5,00,000	_			
Sundry creditors	75,000	90,000			
	10,25,000	10,90,000		10,25,000	10,90,000

Calculate purchase consideration as per A/c standard 14.

B) Following are the financial statements of Mohit Ltd. for the year 2011 and 2012:

5

Balance Sheet

Liabilities	31-12-2012	31-12-2011	Assets 3	1-12-2012 3	31-12-2011
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Equity share			Fixed Assets	15,00,000	12,50,000
capital in Rs.10			Current Assets		
shares	10,00,000	10,00,000	Stock in Hand	4,25,000	3,50,000
General Reserve	9,00,000	9,00,000	Sundry debtors	1,90,000	1,80,000
P & L A/c	75,000	25,000	Cash at bank	6,10,000	5,15,000
6% debentures	3,00,000	2,00,000			
Sundry Creditors	3,50,000	1,20,000			
Proposed Divider	nd 1,00,000	50,000			
	27,25,000	22,95,000		27,25,000	22,95,000

P&LA/C

Dr.	Cr.				
Particulars	31-12-2012	31-12-2011 F	Particulars	31-12-2012	31-12-2011
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
To cost of			By Sales	30,00,000	24,00,000
Goods sold	18,00,000	16,00,000			
To Gross Profit	12,00,000	8,00,000			
	30,00,000	24,00,000		30,00,000	24,00,000
To overhead			By Gross		
expenses	10,00,000	7,00,000	Profit	12,00,000	8,00,000
To Net profit	2,00,000	1,00,000			
	12,00,000	8,00,000		12,00,000	8,00,000

10

You are required to compute the following ratio and give possible reasons for change in each case :

- 1) Gross Profit Ratio
- 2) Net Profit Ratio
- 3) Equity to Total Assets Ratio.
- 4. A) The following financial details are extracted from the books of Clever Company Ltd. as at 31st Dec., 2012:

Particulars	Rs.
Net sales	12,00,000
Operating Expenses	9,00,000
Gross Profit	3,00,000
Non-operating Expenses	1,20,000
Net Profit	<u>1,80,000</u>
Current Assets	3,80,000
Inventories	4,00,000
Fixed Assets	7,20,000
Total Assets	15,00,000
Net Worth	7,50,000
Debt	4,50,000
Current Liabilities	3,00,000
Total Liabilities	15,00,000
Working Capital	4,80,000
Calaulata	

Calculate:

- 1) Gross Profit Ratio
- 2) Net Profit Ratio
- 3) Working Capital Turnover and
- 4) Net Worth to Debt.

10

- B) On the 1st January 2010, Sharda purchased a machine from Kusum on hire-purchase basis. The particulars are as follows:
 - i) Cash price Rs. 10,000
 - ii) Amount to be paid on signing the contract Rs. 4,000
 - iii) Balance to be paid in three (yearly) instalment of Rs. 2,000 each plus interest.
 - iv) Interest to be charge on outstanding balance at 5% p.a.
 - v) Depreciation at 10% p.a. on written down value method.

You are required to show Machine A/c, Kusum's A/c, Int. A/c in the books of Sharda.

5. A) Following is the Balance Sheet of Bharat Forge Co. Ltd., Pune in 31st March 2012:

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital		Land and Building	1,00,000
20,000 share of Rs. 10 each	2,00,000	Plant and Machi.	1,50,000
Debentures	80,000	Work in progress	30,000
Sundry creditors	30,000	Stock	60,000
Reserve Fund	20,100	Sundry debtors	25,000
Insurance Fund	10,000	Furniture and Fitting	2,500
Dividend Equalisation Fund	20,000	Cash at bank	12,600
Premium on redemption			
of debenture	20,000		
	3,80,100		3,80,100

The whole business is taken over by new company International Ltd.

It was agreed to pay Rs. 7 per share in cash and to issue 3 shares of Rs. 5 each in International Ltd. at a market value of Rs. 8 per share in exchange of every 4 shares in Bharat Forge Ltd. The cost of liquidation amounted to Rs. 5,000.

International Ltd., issued 20,000 shares of Rs. 5 each to the public at Rs. 8 per share. All these shares were taken up and paid for in cash.

Show necessary ledger accounts in books of Bharat Forge Ltd. and Balance Sheet of International Ltd.

- B) The Assets of Rukmini Company Ltd. are purchased by the Shrikrishna Company Ltd. The purchase consideration was agreed upon as under:
 - a) A cash payment of Rs. 90 per share for shares held by the members in the vendors company.
 - b) Settlement of debenture in the Rukmini Company Ltd. by repayment at Rs. 550 per debenture held.
 - c) To exchange four shares of Shrikrishna Company Ltd. of Rs. 75 each, quoted in the market at Rs. 140 each for one share held by the members in the vendor company.
 - d) Payment of realisation expenses Rs. 12,000.

The Balance Sheet of Rukmini Company Ltd., as on 31st March 2012 was as follows:

Capital and Liabilities	Rs.	Assets and Property	Rs.
Share capital		Land and Building	10,00,000
6,000 equity shares of		Plant and Machinery	16,00,000
Rs. 500 each fully paid	30,00,000	Furniture and Fixtures	3,10,000
Insurance Fund	65,000	Vehicles	2,40,000
General Reserve	2,75,000	Stock on hand	8,10,000
Profit and Loss A/c	60,000	Bills Receivable	1,90,000
1,300 – 7% debentures of	:	Sundry debtors 3,00,000	
Rs. 500 each	6,50,000	Less-Provision for	
Sundry creditors	1,10,000	doubtful debts 35,000	2,65,000
Bills payable	1,40,000	Cash on hand	85,000
Bank overdraft	2,00,000		
	45,00,000		45,00,000

You are require to prepare in the books of accounts of Rukmini Company Limited:

- a) Realisation Account
- b) Equity share holders account
- c) Cash account

Journal entries in the books of the purchasing company including entries for cash.

SLR-Q - 95

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 ADVANCED COSTING (Paper – I)

Day an	nd Date : Thursday, 26-3-2015		Max. Marks : 50
Time:	11.00 a.m. to 1.00 p.m.		
	Instructions: 1) All questions a 2) Figures to the I 3) Use of calculat	r ight indicate full marks.	
1. Ch	noose the correct alternative :		
1)	means the time for w	hich a worker is paid for no wo	rk.
	a) Idel	b) Ideal	
	c) Overtime	d) Abovetime	
2)	is procedure to set pr	roduction standards by timing o	perations.
	a) Motion study	b) Time study	
	c) Cost study	d) Work study	
3)	Depreciation is a example of	overheads.	
	a) Fixed b) Variable		mal
4)	loss charged to cos	ting profit and loss A/c.	
	a) Normal	b) Abnormal	
	c) Notional	d) Actual	
5)	Usually casual workers are paid	on basis.	
	a) Time b) Piece	c) Merit d) Evalua	ation
6)	When actual overheads are more	e than absorbed overheads, it is	s the case of
	a) Under absorption	b) Over absorption	
	c) Allocation	d) Apportionment	

7)	In bonus time saved to time allow				equal to percentage	of
			c) Barl		d) Taylor's	
8)	Workers do their work called asv		-	premises	but at their homes a	re
	a) Out		b) Cas	ual		
	c) Skilled		d) Pro	mpt		
9)	department	t is con	cerned with	recording of	of time of each worker	·.
	a) Pay-roll		b) Tim	e keeping		
	c) Personnel		d) Eng	ineering		
10)	If time allowed is 20 hou earnings of worker acco				e per hour is Rs. 6, the	en
	a) Rs. 105		b) Rs.	90		
	c) Rs. 120		d) Rs.	110		10
2. A)	Write short notes: a) Labour turnover b) Methods of reapport	ionmeı	nt of overhea	ads		
B)	Standard time allowed	=	20 hours			
	Actual time taken	=	15 hours			
	Rate per hour	=	Rs. 50			
	Calculate the earning o	f a wor	ker accordir	ng to		
	1) Time wages					
	2) Halsey plan					
	3) Rowan plan					
	4) Barth sharing plan.					(5+5)

- 3. A) Write short notes:
 - a) Merit-rating.
 - b) Machine hour rate.
 - B) Compute the profit as per financial account from the following information.

Profit as per cost account

Works overheads under recovered

Office overheads overabsorbed

Dividend received

Rs. 1,50,000

Rs. 5,000

Rs. 10,000

Rs. 8,000

Tax paid Rs. 2,000. **(5+5)**

4. Time allowed per article - 20 minutes

Rate per hour – Rs. 6

In a day of eight hours

X produced 30 articles

Y produced 27 articles

Z produced 21 articles

Compute earnings of each worker using.

- 1) Merricks multiple piece rate system.
- 2) Taylors differential piece rate system.

OR

From the following particulars compute machine hour rate for a machine.

Cost of machine Rs. 11,000 Estimated scrap value Rs. 1,000 Life of machine 10 years Rent and rates of the shop per quarter Rs. 900 General lighting per month Rs. 400 Insurance per month Rs. 30 Supervisor salary per month Rs. 300 Rs. 200 Estimated cost of repairs p.a.

Power consumed per hour 4 units, rate of power Rs. 5 per hundred units, working hours p.a. 2000.

1/3 floor space of shop is occupied by the machine. Supervisor devotes 1/4 of his time for this machine.

5. A company has three production departments A, B and C and two service departments P and Q. The following figures are available in respect of these.

	Α	В	С	Р	Q
Overheads	6,300	7,400	2,800	4,500	2,000
Service Dept. P	40%	30%	20%	_	10%
Service Dept. Q	30%	30%	20%	20%	_

Service department are apportioned as above.

Show distribution of service departments overheads among production departments according to simultaneous equation method.

OR

Time Allowed – 20 hours

Rate per hour - Rs. 10

A worker earned Rs. 190/ according to Halsey plan.

You are require to calculate his earnings according to Rowan plan.

10

SLR-Q - 96

Seat	
No.	

B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2015 INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – I)

Day and Date: Thursday, 26-3-2015	Ma	x. Marks : 50
Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		
Instructions: 1) All questions are com 2) Figures to the right in	•	
1. Choose correct alternatives and rewrite	the following sentences :	10
control means control o a) production c) financial	ver materials lying in stores. b) inventory d) industrial	
2) National Productivity Council formed ina) 1948b) 1951	the year by Cen c) 1958 d) 19	
3), scheduling, dispatchir production control.a) Planningc) Manpower	ng and follow-up are the techr b) Forecasting d) Routing	niques of
 4) 'World Environment Day' is celebrate a) 15th January c) 5th June 	d on every year. b) 31 st March d) 9 th August	
 5) represents the balance will give the greater output at the small scheduling c) production controlling 		
6) The level at which new purchase o known as a) minimum stock level c) danger level	,	c level is

	 Increasing in industrialisation, population, vehicles is called as pollution. 					
		a) noise b) water				
		c) air d) land				
	8)	Follow-up of material and follow-up of work in progress are the types of				
		a) routing b) follow-up function				
		c) production d) scheduling				
	9)	Productivity of capital is measured by the formula.				
		a) $\frac{\text{Total production}}{\text{Net capital invested}}$ b) $\frac{\text{Total production}}{\text{Total expenditures}}$				
		c) $\frac{\text{Total production}}{\text{Cost of land used}}$ d) $\frac{\text{Total production}}{\text{Total machinery hours used}}$				
	10)	Formation of sources of process for conversion of raw material into finished product is called				
		a) dispatching b) routing c) scheduling d) follow-up				
2.	Wr	ite short notes :	0			
	a)	Objectives of production planning and control.				
	•	Effects of industrial pollution.				
_	·					
3.			0			
	a)	Explain the importance of productivity.				
	b)	State the functions of inventory control department.				
4.	An	swer any one of the following:				
		•	0			
			0			
	D)	Define productivity. Explain methods of improving productivity.	U			
5.	An	swer any one of the following :				
	a)	What is 'industrial pollution'? Explain various types of pollution.	0			
	b)	What is 'inventory control'? Explain the merits and demerits of 'First In First Out method (FIFO).	0			

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

मराठी रूपांतर

	२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.							
۶.	खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा :							
	१)	नियंत्र	ण म्हणजे गुदामामध्ये अ	सलेल्या विविध प्रकारच	या मालावर नियंत्रण			
		ठेवणे होय.						
		अ) उत्पादन	ब) मालसाठा	क) आर्थिक	ड) औद्योगिक			
	۲)	केंद्रसरकारने 'राष्ट्रिय उत्पाद	कता मंडळाची' स्थापना	य	ा वर्षी केली.			
		अ) १९४८	ब) १९५१	क) १९५८	ड) १९६९			
	3)		कार्यवेळापत्रक, कार्यप्रारं	भ आदेशदेणे आणि पा	ठपुरावा ही उत्पादन			
		नियंत्रणाची तंत्रे आहेत.						
		अ) नियोजन		ब) अनुमान				
		क) मनुष्यबळ		ड) मार्गनिर्धारण				
	૪)	'जागतिक पर्यावरण दिन' _	या वि	देवशी प्रतिवर्षी साजरा वे	केला जातो.			
		अ) १५ जानेवारी	ब) ३१ मार्च	क) ५ जून	ड) ९ ऑगस्ट			
	५)	अत्यंत कमी प्रयत्नात व ख	वर्चात प्राप्त झालेल्या मह	त्तम उत्पादनासाठी लाग	लेल्या सर्व उत्पादन			
		साधनातील समतोल	दर्शविते.					
		अ) कार्यवेळापत्रक		ब) उत्पादकता				
		क) उत्पादन नियंत्रण		ड) मालसाठा व्यवस्	थापन			
	ξ)	ज्या पातळीला नविन माल	साठा खरेदी विषयी आदे	श देऊन मालसाठा निय	गंत्रण केले जाते त्या			
		पातळीला	म्हणतात.					
		अ) न्यूनतम मालसाठा पात	ा ळी	ब) महत्तम मालसाठा	पातळी			
		क) मालसाठा धोका पातव	ठी	ड) पुनरादेश पातळी				
	૭)	वाढते औद्योगिकरण, वा	ढती लोकसंख्या, व व	ाढती वाहातुक साधने	यांच्या प्रदूषणास			
		पृद्षण	ा म्हणतात.	-				
		अ) गोंगाट/ध्वनी	ब) पाणी/जल	क) हवा	ड) जिमन			

(ک) सामग्री अनुसरण आणि अर्ध पक्क्यामालाचे अनुसरण हे 🤻			्चे प्रकार आहेत.		
	अ) मार्गनिर्धारण	ब) अनुसरण कार्य	क)	उत्पादन	ड) कार्यवेळापत्रक	•
९)	भांडवळाची उत्पादकता मोज	ण्यासाठी		_ या सूत्राचा वापर	केला जातो.	
	एकूण उत्पादन		ਜ਼\	एकूण उत्पादन		
	अ) गुंतविलेले निव्वळ भांड	वळ	ч)	एकूण उत्पादन ——— एकूण खर्च		
	एकूण उत्पादन			एकूण उत्पादन		
	क) वापरलेल्या जिमनीची	किंमत 	ड)	 एकूण वापरलेल्ख	ग्रा यंत्र तास	
१०)	कच्च्या मालाचे पक्क्यामाल	नात रूपांतर करताना क	राव्य	। लागणाऱ्या प्रक्रि	ज्येचा मार्ग आखणे	
	म्हणजे	होय.				
	अ) कार्यप्रारंभ आदेश देणे	ब) मार्गनिर्धारण	क)	कार्यवेळापत्रक	ड) पाठपुरावा	
२. टीप	ग लिहा.					१०
अ)	उत्पादन नियोजन व नियंत्रण	ाची उद्दिष्ट्ये.				
	औद्योगिक प्रदूषणाचे परिणा					
, o il.	डक्यात उत्तरे लिहा :					9
						१०
,	उत्पादकतेचे महत्व स्पष्ट क					
ৰ)	मालसाठा नियंत्रण विभागाच	ा काय सागा.				
४. खा	लीलपैकी कोणत्याही एका प्र	श्रांचे उत्तर लिहा :				
अ)	'कार्यवेळापत्रकाची' व्याख्य	। द्या. कार्यवेळापत्रकाचे	उद्देश	व प्रकार स्पष्ट क	रा.	१०
ब)	'उत्पादकतेची' व्याख्या द्या.	उत्पादकता वाढविण्यान	<u></u> च्या प	द्धति स्पष्ट करा.		१०
ചപ	लीलपैकी कोणत्याही एका प्र	ाथाने उत्तर लिटा				
)			0 -
,	'औद्योगिक प्रदूषण' म्हणजे	30				१०
ब)	'मालसाठा नियंत्रण' म्हणजे	कार्य ! प्रथमआत प्रथम	न बाह	हर (FIFO) या प	द्धताच गुणदोष	0
	स्पष्ट करा.					१०

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 INSURANCE (Paper – I)

	INSURA	NCE (Paper – I)	
-	nd Date : Thursday, 26-3-2015 11.00 a.m. to 1.00 p.m.	Max. Marks	: 50
	N.B. : 1) All questions a 2) Figures to the	are compulsory . right indicate full marks.	
1. Ch	noose correct alternatives :		10
1)	is the person n amount may be paid when the li	amed by the policy holder to whom the policy fe assured expired.	
	A) Assured	B) Proxi	
	C) Agent	D) Assured Nominee	
2)	The amount receives by Insura	nce company from the insurer is called	
	A) Loan	B) Advance	
	C) Surrender value	D) Premium	
3)	decides to discontinue the polic	Insurance Company when the policy holder y.	
	A) Sum assured	B) Insurance premium	
	C) Interest amount	D) Surrender value	
4)	commission.	ry on insurance business in consideration of	
	A) Insurance company	B) Nominee	
	C) Policy holder	D) Insurance Agent	
5)	was the first Chairr Authority.	nan of Insurance Regulatory and Development	
	A) R. N. D'soza	B) C. S. Rao	
	C) Rangachari	D) R. N.Malhotra	
6)	The employer can take the inscalledInsurance	surance for the benefit of his employees is e.	
	A) Life	B) Fire	
	C) Travel	D) Group	

	7)Insurance is not contract of indemnity.					
		A) Marine	B)	Accident		
		C) Fire	D)	Life		
8) A Licence for insurance agent is granted for years.						
		A) One	B)	Two		
		C) Four	D)	Three		
	9)	The Insurance Regulatory and Develop year	mer	nt Authority Act was passed in the		
		A) 1956	B)	1969		
		C) 1973	D)	1999		
	10)	The appointment of Insurance1999.		is made by the IRDA Act,		
		A) Company	B)	Premium		
		C) Insured	D)	Agent		
2.	Wr	ite short notes on :			10	
	1)	Functions of Agent				
	2)	Health Insurance.				
3.	Wr	ite short answer of the followings:			10	
		Explain Duties and functions of IRDA.				
	•	Explain settlement of Insurance claim o	n cc	ompletion of the term.		
1					40	
4.	Sia	ate the procedure for taking of Life Insura	ance	e Policy.	10	
	•	OR				
		ate the nature and cover of the following	ınsı	irance :		
	,	House Insurance				
	B)	Group Insurance.				
5.	Ex	plain the code of conduct for insurance a	ager	nt.	10	
		OR				
	Ex	plain the merits and demerits of privatisa	atior	of Insurance Business.		

मराठी रूपांतर

सूचना :	१) सर्व प्रश्न आवश्यक.
	२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

. ये	ोग्य पर्यायाची निवड करा :		१०				
१	१) विमेदाराच्या मृत्युनंतर विम्याची रक्कम घेण्यासाठी विमेदाराने जेमलेल्या व्यक्तीस						
	म्हणतात.						
	अ) विमेदार	ब) प्रतिनिधी					
	क) ऐजेंट	ड) विमेदाराचा वारस					
2) विमेदाराकडून विमाकंपनीला जी रक्कम मि	नते त्यास म्हणतात.					
	अ) कर्ज	ब) आगाअ रक्कम					
	क) सोड किंमत	ड) विमा हप्ता					
3) जेव्हा विमेदार विमापत्र बंद करण्याचा निर्णय	घेतो तेव्हा त्यास विमाकंपनी कडून					
	दिली जाते.	·					
	अ) विमा रक्कम	ब) विमा हप्ता					
	क) व्याजाची रक्कम	ड) सोड किंमत					
8	r) ही व्यक्ति दलालीच्या (Commission) मोबदल्यात विमा व्यवसाय करण्य	ग्राचे				
	मान्य करते.						
	अ) विमा कंपनी	ब) वारस					
	क) विमेदार	ड) विमा प्रतिनिधी					
Ų) विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाचे	हे पहिले अध्यक्ष होते.					
	अ) आर. एन. डिसोजा	ब) सी. एस. राव					
	क) रंगाचारी	ड) आर. एन. मलहोत्रा					
ξ) कर्मचाप्यांच्या हितासाठी मालक जो विमा	त्रेतो त्यास विमा म्हणतात.					
	अ) आयुर्विमा	ब) अग्नि					
	क) प्रवासी	ड) सामूहिक					
G) हा विमा नुकसान भरपाई	त्रा करार नाही.					
	अ) सागरी विमा	ब) अपघात विमा					
	क) अग्नि विमा	ड) आयुर्विमा					

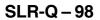
	८) विमा प्रतिनिधीला व्यवसाय परवाना वर्तासाठी मंजुर केला ज	ातो.
	अ) एक ब) दोन	
	क) चार ड) तीन	
	९) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा साली अस्तित्त्व	ात आला.
	अ) १९५६ ब) १९६९	
	क) १९७३ ड) १९९९	
	१०) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा १९९९ नुसार विमा नेमा	गुक करण्यात येते.
	अ) कंपनीची ब) हप्त्याची	
	क) विमेदाराची ड) प्रतिनिधीची	
٦.	२. टीपा लिहा :	१०
	१) विमा प्रतिनिधीची कार्ये	
	२) आरोग्य विमा.	
₹.	३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :	१०
	१) विमा नियमन व विकास प्राधीकरणाची कर्तव्ये व कार्ये स्पष्ट करा.	
	२) मुदतीनंतर विमा रक्कम मिळविण्याची कार्यपद्धती सांगा.	
٧.	४. आयुर्विमापत्र घेण्याची कार्यपद्धती सांगा.	१०
	किंवा	
	खालील विम्याचे स्वरूप व संरक्षण सांगा :	
	अ) घराचा विमा	
	ब) समूह विमा.	
५.	५. विमा प्रतिनिधीसाठी असलेली आचार संहिता स्पष्ट करा.	१०
	किंवा	
	विमा व्यवसायाच्या खाजगीकरणाचे फायदे तोटे स्पष्ट करा.	

Seat	
No.	

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2015 ADVANCED STATISTICS (Paper – I)

		ADVANCED STAT	TISTICS (Paper	– I)
-	d Date : Thurse 1.00 a.m. to 1	day, 26-3-2015 .00 p.m.		Max. Marks : 50
	N.B. :	 All questions are Each question ca Use of soundless 	rries equal marks.	ed.
1. Ch	oose the appro	opriate alternative from	m the following :	10
1)	If X is a rando called	om variable with prob	ability dist ⁿ {x, P(x)	}, then $\sum xP(x)$ is
	a) mean of X		b) variance of	X
	c) both a) and	d b)	d) none of the	se
2)	If a and b are	constants, then E(aX	(+ b) is equal to	
	a) a E(X)	b) E(X)	c) a E(X) + b	d) none of these
3)	Var (C) is equ	ual to (where C is con	stant)	
	a) C	b) 0	c) 1	d) none of these
4)	The parameter	ers of binomial distribu	ution are	
	a) n and p		b) p and q	
	c) both a) and	d b)	d) none of the	se
5)	In binomial di	stribution 'p' denotes	probability of	
	a) success	b) failure	c) none of the	se
6)	In binomial di	stribution, if $mean = 2$	20, variance = 16, th	nen 'p' is equal to
	a) 2/5	b) 4/5	c) 3/5	d) none of these
7)	For Poisson o	listribution, mean is		
	a) equal to va	ariance	b) less than va	ariance
	c) greater that	an variance	d) none of the	se
8)	When the nur	mber of trials is large,	then	distribution is used.
	a) Normal	b) Poisson	c) Binomial	d) None of these

	9)	The parameters of n	ormal distribution a	are			
	10)	a) n and pc) both a) and b)The total area of the	normal curve is	-	μ and σ^2 none of these		
	10)	a) one	b) zero	c)	constant	d) none of these	
2.	a)	If X and Y random va two r.v's is equal to t i.e. $E(X + Y) = E(X)$	he sum of their exp		•	value of the sum of	5
	b)	If X and Y are independent in the independent in th	endent random vai	riab	les such that \	V(X) = a, V(Y) = 36.	
		ii) V(2X + 5).					5
3.	a)	Define binomial distr 20 and 16 respective				mial distribution are	5
	b)	If a random variable X Find mean and varia				P(X = 1) = P(X = 2).	5
4.	Attempt any one of the following:						
	a)	State probability ma under which Poissor				so state conditions	
	b)	Define binomial dist following:	ribution with parar	net	ers (n, p). Als	so comment on the	
		For binomial dist ⁿ , m	nean = 7 and variar	nce	= 11.		
5.	Att	empt any one of the	following :				10
	a)	Define normal distribu	ution. State the impo	orta	nt properties of	normal distribution.	
	b)	Define conditional m Two fair dice are thro faces of dice. Find E	own. If X denotes th				

SLR-Q - 99

Seat	
No.	

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2015 ADVANCED BANKING (Paper – II) Banks and Financial Institutions

		Banks and Fir	nand	cial Institutions					
•		nd Date : Friday, 27-3-2015 11.00 a.m. to 1.00 p.m.		Max. Marks :	50				
		Instructions: 1) All questions are 2) Figures to the ri		mpulsory. indicate full marks.					
1.	Ar	nswer the following questions by ch	noosi	ing correct alternative given below:	10				
	1) In India Development Banks are converted in company in the year								
		A) 1993	B)	1960					
		C) 1980	D)	None of these					
	2)	The credit of controlling bank mor world.	ney (goes to bank at first in the					
		A) Bank of America	B)	RBI					
		C) Bank of England	D)	None of these					
	3)	banks works as banker	rs ba	nk in England.					
		A) England Bank	B)	Big Five Banks					
		C) Bank of England	D)	None of these					
	 To change the structure of universal banking the govt. of India form committee under the chairmanship of 								
		A) S.H. Khan	B)	V.Thossing					
		C) H.Mehta	D)	None of these					

	5) The first development banks in India was established in											
		A)	1917	B)	1921	C)	1930		D)	1935		
	6)	6) The Currency Act of bank of England was passed in										
		A)	1916	B)	1928	C)	1930		D)	1940		
	7)	IFC	C was establis	hed	in							
		A)	1947	B)	1950	C)	1960		D)	1948		
	8)	IDE	BI was establis	shed	d in							
		A)	1965	B)	1970	C)	1964		D)	1980		
	9)	En	gland is knowr	n as	home of			bankings	syste	em.		
		A)	B.B.S.			B)	U.B.S	S .				
		C)	Mixed			D)	None	of these				
	10)	Am	nerica is knowi	n as	home of			system.				
		•	B.B.S.			,	U.B.S					
		C)	Mixed			D)	None	of these				
2.	Wı	rite	short answer :	• •								10
	A)	A) State the objectives of commercial banks in USA.										
	B)	S) State the management of ICICI.										
3.	Wı	rite	short notes :									10
	A) Industrial Development of India (IDBI).											
	B) Explain the functions of merchant banking.											
4	Δn	Answer the following (any one) :							10			
٦.										10		
	•	A) What are the functions of Bank of England? B) Explain the diversification of Banking in India.										
						iiig	III IIIUI	a.				
5.	Answer any one of the following:							10				
	A)	A) Discuss the functions of development banks in India.										
	B)	3) Explain E-Banking and traditional banking.										

मराठी रूपांतर

१.	योग	गेग्य पर्याय निवडा :							
	٤)	भारतात विकास बँक	जचे रूपांतर कंपनीत र	सन म	ध्ये झाला.				
		अ) १९९३	ब) १९६०	क) १९८०	ड) यापैकी नाही				
	۲)	पत पैशाचे नियंत्रण व	करण्याचे श्रेय जगामध्	। प्रथम बँकेस जातो.					
		अ) बँक ऑफ अमे	रिका	ब) RBI					
		क) बँक ऑफ इंग्लं	।ड	ड) यापैकी नाही					
	ξ)	इंग्लंड मध्ये	बँक, बँका	त्री बँक म्हणून कार्य करते.					
		अ) इंग्लंड बॅंक		ब) पाच मोठ्या बँका					
		क) बँक ऑफ इंग्ले	iड	ड) यापैकी नाही					
	४)	युनिव्हर्सल बँकिंगची स्थापन केली.	रचना बदलण्यासाठी	भारत सरकारने	च्या अध्यक्षतेखाली समिती				
		अ) एस.एच.खान	ब) व्हि. टॉसिंग	क) एच. मेहता	ड) यापैकी नाही				
	५)	भारतात पहिली विक	नस बँक	_ मद्ये स्थापन झाली.					
		अ) १९१७	ब) १९२१	क) १९३०	ड) १९३५				
	ξ)	इंग्लंड मध्ये	साली चलन क	जयदा संमत झाला.					
		अ) १९१६	ब) १९२८	क) १९३०	ड) १९४०				
	(છ	IFC ची स्थापना _	मध्ये झाली	•					
		अ) १९४७	ब) १९५०	क) १९६०	ड) १९४८				
	(ع	IDBIची स्थापना _	मध्ये झाली.						
		अ) १९६५	ब) १९७०	क) १९६४	ड) १९८०				
	(۶	इंग्लंडला	_ बँक पद्धतीचे माहेर	घर असे म्हणतात.					
		अ) B.B.S.	ৰ) U.B.S.	क) मिश्र	ड) यापैकी नाही				
8	(0)	अमेरिकेला	बँकेचे माहेरघ	र असे म्हणतात.					
		अ) B.B.S.	ब) U.B.S.	क) मिश्र	ड) यापैकी नाही				

१०

- २. थोडक्यात उत्तर लिहा:
 - अ) अमेरिकेतील व्यापारी बँकाची वैशिष्टे सांगा.
 - ब) आय सी आय सी आय ची व्यवस्थापन सांगा.
- ३. टीपा लिहा:

१०

- अ) भारतीय औद्योगिक विकास बँका.
- ब) मर्चन्ट बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.
- ४. खालील उत्तरे लिहा (कोणतेही एक):

90

- अ) बँक ऑफ इंग्लंडची कार्ये कोणती ?
- ब) भारतातील बँकिंग व्यवसायातील विविधिकरण स्पष्ट करा.
- ५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा:

१०

- अ) भारतातील विकास बँकाच्या कार्याची चर्चा करा.
- ब) E-बँकिंग आणि पारंपारिक बँकिंग स्पष्ट करा.